

ประสบการณ์ด้านจิตใจของนักศึกษาที่ยากจนจากชนบทและได้รับทุนการศึกษา

นางสาวจริยา ศรีวิจารณ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยา

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2555

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)

are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

PSYCHOLOGICAL EXPERIENCE OF SCHOLARSHIP AWARDED UNIVERSITY
STUDENTS WITH POVERTY FROM RURAL AREAS

Miss Jariya Sriwijan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Psychology

Faculty of Psychology

Chulalongkorn University

Academic Year 2012

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ประสบการณ์ด้านจิตใจของนักศึกษาที่ยากจนจากชนบท และได้รับทุนการศึกษา
โดย	นางสาวจริยา ศรีวิจารณ์
สาขาวิชา	จิตวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.อรัญญา ต้อยคำภีร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	อาจารย์ ดร.ณัฐสุดา เต๋พันธ์

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะจิตวิทยา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศันนงค์ มณีศรี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.กุลยา พิธิษฐ์สังฆการ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.อรัญญา ต้อยคำภีร์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(อาจารย์ ดร.ณัฐสุดา เต๋พันธ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กวรรณิการ์ นลราชสุวรรณ)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(อาจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา)

จรรยา ศรีวิจารณ์: ประสบการณ์ด้านจิตใจของนักศึกษาที่ยากจนจากชนบทและได้รับ
 ทุนการศึกษา (PSYCHOLOGICAL EXPERIENCE OF SCHOLARSHIP
 AWARDED UNIVERSITY STUDENTS WITH POVERTY FROM RURAL
 AREAS) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รศ.ดร.อรุณญา ต้อยคำภีร์, อ.ที่ปรึกษา
 วิทยานิพนธ์ร่วม : อ.ดร.ณัฐสุดา เต็มพันธ์, 211 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสบการณ์ด้านจิตใจนักศึกษาที่ยากจนจาก
 ชนบทและได้รับทุนการศึกษา ผู้ให้ข้อมูลเป็นนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีฐานะทาง
 ครอบครัวยากจนที่มาจากชนบทและได้รับทุนการศึกษา จำนวน 10 ราย (ชาย 5 ราย, หญิง 5
 ราย) คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงตามเกณฑ์ที่กำหนด เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์รายบุคคล
 วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพแบบที่ผู้วิจัยเห็นชอบร่วมกัน ผลการศึกษาพบ 5
 ประเด็นหลัก ได้แก่ (1) การเผชิญความยากลำบากในชีวิต ได้แก่ ความเป็นอยู่ที่ขาดแคลน การไม่
 ยอมจำนนต่อความยากจน การมีความกดดันรู้สึกด้อยค่าจากความยากจน (2) การมีความรู้สึกสูง
 ระคนทุกข์เมื่อได้ทุนการศึกษา ได้แก่ ความรู้สึกดีใจ ความรู้สึกภาคภูมิใจ ความรู้สึกซาบซึ้งใจและ
 เห็นคุณค่าทุนที่ได้รับและความรู้สึกไม่มั่นใจบางขณะ (3) การปรับตัวในสังคมใหม่ ประกอบด้วย
 การใช้ชีวิตอยู่ในมหาวิทยาลัย การอยู่สิ่งแวดล้อมสังคมวัฒนธรรม และการใช้ชีวิตต่างถิ่นเพียง
 ลำพัง (4) การมีพื้นฐานที่ดีและกุญแจสำคัญในการปรับตัว ได้แก่ การมีจิตใจที่แข็งแกร่ง การเป็น
 หลักพึ่งพาให้คนอื่นและการมีแหล่งเกื้อหนุนและประคับประคอง และ (5) การมีจุดมุ่งหมายใน
 ชีวิต ได้แก่ เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของครอบครัว เพื่อสร้างอนาคตของตัวเองให้มั่นคง และเพื่อได้
 ตอบแทน ทดแทนผู้มีพระคุณ

ข้อค้นพบจากงานวิจัยระบุว่า การมีพื้นฐานด้านบวก เช่น ความใฝ่รู้ ความอดทน
 ความหวัง สามารถฟื้นพลังได้อย่างเร็วเมื่อเผชิญปัญหา และการมีสัมพันธภาพที่ดี มีแหล่ง
 เกื้อหนุนที่ช่วยในการปรับตัว เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้นักศึกษาต่อสู้ตั้งแต่สภาพความลำบากในชีวิต
 จากความยากจน

สาขาวิชา.....จิตวิทยา.....
 ปีการศึกษา.....2555.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
 ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
 ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม.....

5378258238 : MAJOR PSYCHOLOGY

KEYWORDS: PSYCHOLOGICAL EXPERIENCE / POVERTY / RURAL / SCHOLARSHIP /
STUDENT WITH POVERTY

JARIYA SRIWIJAN: PSYCHOLOGICAL EXPERIENCE OF SCHOLARSHIP
AWARDED UNIVERSITY STUDENTS WITH POVERTY FROM RURAL AREAS.
ADVISOR: ASSOC.PROF. ARUNYA TUICOMEPEE, Ph.D., CO – ADVISOR:
NATTASUDA TAEPAN, Ph.D., 211 pp.

This study aimed to explore psychological experience of scholarship awarded undergraduate students with poverty from rural areas of Thailand. Key informants were 10 undergraduate students, 5 males and 5 females. These informants were selected purposively according to the fixed set of criteria. Data were collected by the researcher through in-depth interviews and analyzed through a consensus qualitative research method. The results revealed five domains of psychological experience: (1) Facing the adversities of living (i.e., scarce-being, not surrendering to poverty, and being pressured and feeling the sense of inferiority from poverty), (2) Feeling the sense of happiness mingled with distress when being awarded the scholarship (i.e., the sense of pride, the appreciation of the scholarship and the insecurity in some moments), (3) Adaptation to the new society (i.e., living on campus, being surrounded by social environment of materialism, and living alone in the new environment), (4) Character strengths and other key factors for adjustment (i.e., having a strong mind, being the main person for others to rely on and fostering and supporting resources), and (5) Having a sense of purposes in life (i.e., enhancing family well-being, creating own secure future, being grateful in a patron-client relationship.)

Findings suggested that these students had character strengths, and were resilient when experiencing difficulties. Positive social relationships and supporting resources also helped them to adjust well. Therefore they are able to adjust well, as happy and successful students.

Field of Study :.....Psychology.....

Student's Signature

Academic Year :.....2012.....

Advisor's Signature.....

Co - advisor's Signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะสำเร็จ ลุล่วงขึ้นมาไม่ได้หากขาดความอนุเคราะห์จากผู้มีพระคุณของผู้วิจัยทุกท่าน ดังนี้ ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.อรัญญา ตูย์คำภีร์ อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ของผู้วิจัย ช่วยสนับสนุน ส่งเสริมการดำเนินการวิจัยในทุกกระบวนการ ให้คำแนะนำ คำปรึกษาที่ทำงานของข้าพเจ้าสะท้อนออกมาให้เห็นภาพชัดเจนมากขึ้นและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัย เสมอมาทั้งในด้านเรียนและการใช้ชีวิตทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจแม้จะมีอุปสรรคหลายอย่างอาจารย์ก็ได้ ชี้แนะแนวทางในการทำงานและหาทางแก้ไขจนทำให้สามารถผ่านพ้นช่วงเวลาเหล่านั้นมาได้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.ณัฐสุดา เต้พันธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้และให้กำลังใจตลอดมา ขอขอบพระคุณ รศ.ดร.โสริช โปธิแก้ว อาจารย์ ดร.กฤษยา พิธิษฐ์สังฆการ ผศ.ดร.กวรรณิการ์ นลราชสุวัจน์ รศ.สุภาพรธม โคตรจรัส และ อ.ดร.นิรนาท แสนสา ที่คอยให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์และคอยให้กำลังใจ ทำให้วิทยานิพนธ์ สำเร็จไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ น.สพ.ดร.มาถนพ ม่วงใหญ่ ที่ให้โอกาสเด็กชนบทคนหนึ่งที่ ฐานะทางครอบครัวลำบากให้ทุนการศึกษาทำให้ได้มีโอกาสมาเรียนในสถาบันอันทรงคุณค่า เป็นการ ให้ชีวิตใหม่เด็กคนนี้ได้มีความรู้มากขึ้นในการไปประกอบอาชีพ คอยส่งสอน ให้ข้อคิดในการใช้ชีวิตที่ทำให้ ข้าพเจ้ามีความเข้มแข็งและสามารถใช้ชีวิตได้อย่างราบรื่นในสังคมนี้ และอาจารย์ช่วยแนะนำให้ เข้าถึงผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ทำให้วิทยานิพนธ์สามารถสำเร็จและลุล่วงมาได้ด้วยดี

ขอขอบคุณ คุณ พรวิภา เหาตะวาณิช และคุณภาณิดา บัวเพชร ที่สละเวลามาเป็นผู้ร่วมทีม วิจัยแบบทีมผู้วิจัยเห็นชอบร่วมกัน ให้คำแนะนำ คอยช่วยเหลือและกำลังใจทำให้วิทยานิพนธ์สามารถ สำเร็จมาได้ ผู้วิจัยซาบซึ้งใจมากและขอบคุณ คุณประยูทธ วงษ์เพชรที่ช่วยเหลือในการทำวิจัยครั้งนี้ และคอยให้คำแนะนำ กำลังใจและเคียงข้างมาตลอด ขอขอบคุณทุกๆกำลังใจ ความห่วงใยจากรุ่นพี่ และเพื่อนๆจุฬารุ่นพี่ รุ่น 25 กับความรักและความอบอุ่นที่เพื่อนมีให้ ขอขอบคุณน้องๆจุฬารุ่นพี่ที่ สละเวลาในการให้สัมภาษณ์งานวิจัยครั้งนี้และช่วยแนะนำติดต่อผู้ให้ข้อมูล ขอขอบคุณเพื่อนๆจิตวิทยา การปรึกษา รุ่นที่ 26 ที่คอยให้กำลังใจ คอยช่วยเหลือมาตลอด ขอขอบคุณรุ่นพี่รุ่นน้องจิตวิทยาการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับมิตรภาพที่มีให้ตลอดมาและขอบคุณทุกๆคนที่มีส่วนร่วมในการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบพระคุณ ครอบครัว พ่อแม่ น้องสาว หลาน และญาติพี่น้องที่เป็นกำลังใจและแรง บันดาลใจให้ความสำคัญกับการศึกษา ส่งเสริมให้ข้าพเจ้ามีโอกาสได้มาเรียนหนังสือในระดับที่สูง และ อยู่เคียงข้างให้คำปรึกษาและคำแนะนำที่ดีตลอดมาจนสามารถก้าวผ่านความยากลำบากในชีวิตมาได้

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ทุนสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการ ทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
ความยากจน.....	6
นิยามและขอบเขต.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับความยากจน.....	7
ชนบท.....	12
นิยามและขอบเขต.....	12
ลักษณะของชนบท.....	13
ชนบทกับความยากจน.....	14
ชนบทกับโอกาสทางการศึกษา.....	20
ทุนการศึกษา.....	25
นิยามและขอบเขต.....	25
ประวัติของการจัดทุนการศึกษา.....	26
ประเภททุนการศึกษาในปัจจุบัน.....	27

	หน้า
แหล่งทุนการศึกษาในปัจจุบัน.....	29
ทุนการศึกษากับผู้ที่ยากจนจากชนบท.....	30
ทุนการศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท.....	33
จิตวิทยาเชิงบวกและความยากจน.....	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	51
การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	51
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	55
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	58
ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
การตรวจสอบความน่าเชื่อถือ.....	62
จุดยืนของผู้วิจัย.....	64
การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล.....	64
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
ผลการวิเคราะห์ประสบการณ์ด้านจิตใจ.....	66
การเผชิญความยากลำบากในชีวิต.....	67
การมีความรู้สึกสุขระคนทุกข์เมื่อได้ทุนการศึกษา.....	76
การปรับตัวในสังคมใหม่.....	81
การมีพื้นที่ที่ดีและกุญแจสำคัญในการปรับตัว.....	85
การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต.....	97
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการ และข้อเสนอแนะ.....	108
สรุปผลการวิจัย.....	108
อภิปรายผลการวิจัย.....	109
ข้อเสนอแนะ.....	119

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้.....	119
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	122
รายการอ้างอิง.....	124
ภาคผนวก.....	134
ภาคผนวก ก.....	135
ภาคผนวก ข	142
ภาคผนวก ค.....	181
ภาคผนวก ง.....	207
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	211

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	ร้อยละของประชากรในเขตเมือง ในภาคการเกษตร และค่าเฉลี่ยจำนวนปี จำแนกตามภูมิภาค ปี พ.ศ. 2533 และ พ.ศ.2543.....	15
ตารางที่ 2	ร้อยละของคนยากจน จำแนกตามเขตเมือง/ชนบท และภูมิภาค ปี พ.ศ. 2533 และ พ.ศ. 2547.....	15
ตารางที่ 3	ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล.....	53
ตารางที่ 4	วันเวลา ระยะเวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์.....	55
ตารางที่ 5	การจำแนกความถี่ ประสิทธิภาพด้านจิตใจของนักศึกษาที่ยากจนจากชนบท และได้รับทุนการศึกษา.....	105
ตารางที่ 6	เอกสารทำงานร่วมกับทีมวิเคราะห์ข้อมูลในการจำแนกประเภท.....	143
ตารางที่ 7	ตัวอย่างการลงรหัสข้อมูลใจความสำคัญจากทีมผู้วิเคราะห์(core idea).....	154
ตารางที่ 8	ตัวอย่างการลงรหัสข้อมูล(core idea) ในประเด็นที่ 2 การมีความรู้สึกสุขระคนทุกข์ เมื่อได้ทุนการศึกษา/หมวดหมู่1 ความรู้สึกดีใจ ภาคภูมิใจ/1.1 ความรู้สึกดีใจ..	157
ตารางที่ 9	ตัวอย่างการลงรหัสข้อมูล(core idea) ในประเด็นที่ 2 การมีความรู้สึกสุขระคนทุกข์ เมื่อได้ทุนการศึกษา/หมวดหมู่1 ความรู้สึกดีใจ ภาคภูมิใจ/1.2 ความภูมิใจ.....	160
ตารางที่ 10	ตัวอย่างการลงรหัสข้อมูล(core idea) ในประเด็นที่ 2 การมีความรู้สึกสุขระคนทุกข์ เมื่อได้ทุนการศึกษา/หมวดหมู่ 2 ความรู้สึกซาบซึ้งใจและเห็นคุณค่าทุนที่ได้รับ..	162
ตารางที่ 11	ตัวอย่างการลงรหัสข้อมูล(core idea)ในประเด็นที่ 2 การมีความรู้สึกสุขระคนทุกข์ เมื่อได้ทุนการศึกษา/หมวดหมู่ 3 ความรู้สึกไม่มั่นใจบางขณะ/1.1 ความรู้สึกกลัว กังวลในการเรียน.....	166
ตารางที่ 12	ตัวอย่างการลงรหัสข้อมูล(core idea) ในประเด็นที่ 2 การมีความรู้สึกสุขระคนทุกข์ เมื่อได้ทุนการศึกษา/หมวดหมู่ 3 ความรู้สึกไม่มั่นใจบางขณะ/1.2 ความรู้สึกกลัว สถานที่ใหม่ที่ไม่น่าคุ้นเคย.....	167
ตารางที่ 13	ตัวอย่างการลงรหัสข้อมูล(core idea) ในประเด็นที่ 2 การมีความรู้สึกสุขระคนทุกข์ เมื่อได้ทุนการศึกษา/หมวดหมู่ 3 ความรู้สึกไม่มั่นใจบางขณะ/1.3 ความรู้สึกอาย กลัวเพื่อนจะรับไม่ได้ในภูมิหลัง.....	168
ตารางที่ 14	การวิเคราะห์ภาพรวมในประเด็นหลัก (cross- analysis) ประเด็นที่ 2 การมี ความรู้สึกสุขระคนทุกข์เมื่อได้ทุนการศึกษา.....	169

	หน้า
ตารางที่ 15 ผลการจัดหมวดหมู่ภายหลังที่ผู้ตรวจสอบให้ความเห็นแล้วในทุกประเด็น.....	179
ตารางที่ 16 บันทึกภาคสนาม.....	208

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1	16
แสดงสัดส่วนคนยากจนในประเทศไทยแบ่งตามเขตเมืองและนอกเขตเมือง ปี ค.ศ. 1986–2009.....	
ภาพที่ 2	22
แสดงจำนวนร้อยละของนักเรียนอายุ 16 – 18 ปี จำแนกตามการได้รับ การศึกษาตามเกณฑ์ และเขตอาศัย พ.ศ. 2548.....	
ภาพที่ 3	23
แสดงจำนวนการกระจายร้อยละของนักเรียนอายุ 16 – 18 ปี ที่ได้รับ การศึกษาตามเกณฑ์ จำแนกตามจำนวนฐานะเศรษฐกิจครัวเรือน และเขต อาศัย พ.ศ. 2548.....	
ภาพที่ 4	107
แสดงผลการวิจัยประสบการณ์ด้านจิตใจของนักศึกษาที่ยากจนจากชนบท และได้รับทุนการศึกษา.....	

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาความยากจนครอบคลุมถึงร้อยละ 28 ของประชากรโลก (World Bank, 2000) ทั้งนี้โดยทั่วไปแล้ว ความยากจน (poverty) หมายถึง ภาวะที่มีรายได้น้อยกว่ามาตรฐาน การไม่มีทรัพย์สินเพียงพอที่จะดำรงชีวิต ภาวะขาดแคลนสิ่งของที่จำเป็นในการดำรงชีวิต (อภิชัย พันธเสน, 2540) ความยากจนมีผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่ของผู้คนที่อาศัยอยู่ทั่วโลกและไม่ใช่ว่าปัญหาที่พบในประเทศที่กำลังพัฒนาเพียงอย่างเดียวเท่านั้น (World Development Report, 2001) ในประเทศไทยเองความยากจนนับเป็นปัญหาระดับชาติเนื่องจากผู้ที่ประสบกับความยากจนมักจะถูกทอดโอกาสในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านต่างๆ โดยเฉพาะผู้ที่ประสบกับความยากจนและอาศัยในพื้นที่ชนบทซึ่งมีประชากรน้อยและเป็นบริเวณที่อยู่ไกลจากตัวเมือง

ความยากจนในพื้นที่ชนบทเป็นสิ่งที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนพยายามเข้ามาแก้ไขและบรรเทาผลกระทบต่างๆ ให้ลดน้อยลง ตัวอย่างเช่น การจัดให้มีสิ่งของที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีพ การจัดสวัสดิการค่าครองชีพและการรักษาพยาบาลที่พอเพียง รวมทั้งการขยายโอกาสให้ผู้ที่ยากจนหรือด้อยโอกาสได้รับการศึกษาที่ดี ประสบการณ์ความยากจนในพื้นที่ชนบทดังกล่าวนอกจากจะส่งผลกระทบต่อด้านการขาดแคลนสิ่งของที่จำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต การขาดสารอาหาร รวมทั้งการขาดโอกาสทางการศึกษา การไม่ได้รับความชอบธรรม และโอกาสในการรักษาพยาบาลแล้ว ความยากจนยังมีผลกระทบต่อจิตใจ เช่น ความรู้สึกสิ้นหวัง ขาดกำลังใจ เวทนาดตนเอง ขาดความมั่นใจและขาดความภูมิใจในตนเอง (Guerro, 1973) ผู้ที่ยากจนมักจะยอมจำนนต่อสภาพชีวิตและรอโชคชะตาจะมาเปลี่ยนชีวิตและเชื่อว่าพระเจ้าจะทำให้ชีวิตเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น (Tauson, 2008)

สำหรับการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ความยากจนนั้น นักวิชาการและนักวิจัยในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาจำนวนหนึ่งได้รายงานผลการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจความยากจน เช่น การรับรู้สมรรถนะตนเองและโอกาสเข้าถึงทรัพยากรของแต่ละคนที่มีรายได้น้อย (Rosenbaum, Reynolds & Deluca, 2002) สาเหตุของความยากจน (Furnham, 1982; Furnham & Gunter, 1984) ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ และลักษณะทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับความ

ยากจนและการฟื้นฟูพลัง (Garmezy, 1991, 1993; Myers & Taylor, 1998; Rak & Patterson, 1996) ผลกระทบที่ได้รับจากความยากจน (Li-Grining, 2007; Porterfield & McBride, 2007; Underlid, 2007) และวัฒนธรรมของความยากจน (Jarrett, 1994; Joassart – Marcelli, 2004; Seipel, 2003) สำหรับการศึกษาลักษณะทางจิตวิทยาต่อความยากจนนั้น นักจิตวิทยาจำนวนหนึ่งได้เริ่มการศึกษาประสบการณ์ความยากจนด้วยการวิจัยเชิงประจักษ์ ตัวอย่างเช่น การศึกษาประสบการณ์ความยากจนโดย Guerrero (1973) ในชาวฟิลิปปินส์จำนวน 200 คนพบว่าผู้ที่ยากจนได้ระบุว่าพวกเขามีประสบการณ์ด้านความรู้สึก ลึกลับหรือหม่นหมอง และ Mitchell (2006) ได้ศึกษาความยากจนของเด็กที่เกิดมายากจนพบว่าเด็กเหล่านี้ไม่ได้รับสวัสดิการจากนโยบายของรัฐที่ช่วยเหลือ พวกเขาขาดอาหารและของใช้ส่วนตัว เสื้อผ้า รองเท้า ของเล่นและมีอาหารที่ไม่เพียงพอ เด็กเหล่านี้ระบุว่าตนขาดสิ่งของจำเป็นในชีวิตและมีสภาพอารมณ์ที่รุนแรงก้าวร้าว พวกเขามักมีความรู้สึกลึกลับในสิ่งที่พวกเขาได้ฝันไว้ สภาพอารมณ์ที่ก้าวร้าวและลึกลับเหล่านี้ล้วนขัดขวางต่อการใช้ชีวิตอย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดี

อย่างไรก็ตามผลกระทบของประสบการณ์ความยากจนและการเผชิญกับสถานการณ์ที่ยากลำบากไม่ได้ทำให้เกิดสภาพอารมณ์ด้านลบเท่านั้น ประสบการณ์ความยากลำบากทำให้เกิดผลกระทบด้านบวกด้วยเช่นกัน กล่าวคือ ผู้ที่ประสบกับความยากจนและเผชิญกับความยากลำบากได้พัฒนาพลังทางบวกที่เป็นความเข้มแข็งภายในเพื่อใช้ในการต่อสู้กับสภาพชีวิตที่ขาดแคลน ดังเช่น Tauson (2008) ได้ศึกษาความยากจนในผู้ที่ประสบความสำเร็จและผู้ที่ยังคงยากจน พบว่าคนยากจนและประสบความสำเร็จเชื่อว่าการศึกษจะทำให้เขาสามารถออกหนีจากความยากจนได้ พวกเขาพยายามที่จะฝึกทักษะต่างๆ ทำธุรกิจเล็กๆ พัฒนาทักษะการเรียนรู้ต่างๆ ฝึกพูดภาษาอังกฤษให้เก่ง พวกเขาจะอ่านหนังสือหรือนิตยสารสืบค้นความรู้แล้วก็จะถามครูและเพื่อนเมื่อไม่เข้าใจในส่วนไหน พวกเขาขอความช่วยเหลือจากญาติและเรียนรู้เองลองผิดลองถูกในการเรียนและทำงาน พวกเขาจะต้องทำงานในระหว่างเรียนเพราะจะต้องส่งเสียตนเองและครอบครัว พวกเขาจะให้ความสำคัญกับการศึกษาและการทำงานในระหว่างเรียน เนื่องจากพ่อแม่ไม่สามารถส่งเสียเงินค่าเล่าเรียนให้ได้ บางคนก็สมัครทุนการศึกษา บางคนก็รับจ้างทำงาน พวกเขาเชื่อว่าถ้าเรียนจบจะทำให้สามารถมีงานทำและสามารถเดินทางออกจากประเทศได้เพื่อไปทำงานที่ดีกว่าที่สามารถออกจากความยากจนได้ Roker ได้สนับสนุนข้อค้นพบด้านบวกของความยากจน กล่าวคือ ผู้ที่ยากจนและได้รับการสนับสนุนจากสังคมหรือครอบครัว เช่น การมีความสัมพันธ์กับครอบครัวอย่างใกล้ชิด ได้ความรักจากพ่อแม่จะทำให้พวกเขาใช้ชีวิตอย่างมีความสุขและมีความหมาย ประสบการณ์ที่เติบโตมาจากครอบครัวมีรายได้ไม่น้อยหรือมีความ

ยากลำบากกับชีวิตกลับทำให้พวกเขาารู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าและมีความรัก เคารพนับถือตนเอง (Roker, 1998)

กล่าวอีกนัยหนึ่งจะเห็นได้ว่าผู้มีประสบการณ์ความจนหรือเผชิญกับความยากลำบาก และมีประสบการณ์ด้านบวกในชีวิตได้นั้นมักจะมีคุณสมบัติเฉพาะ เช่น การมีความมุ่งมั่นและ แน่วแนในเป้าหมายที่กำหนดในชีวิต การมีความสามารถในการปรับตัว การมีความสามารถในการจัดการกับสถานการณ์ต่างๆ ได้ การมีความกล้าที่จะเสี่ยงกับโอกาสที่จะเกิดขึ้นที่มีส่วนช่วยในการเปลี่ยนแปลงชีวิตในทางที่ดีขึ้น การมีความรับผิดชอบ รับฟังความคิดเห็นของคนอื่น การมีความเต็มใจที่จะคิดและริเริ่มทำสิ่งใหม่ และการมีความใส่ใจในการทำหน้าที่ของตน (Parr, Montgomery and DeBell, 1998) ซึ่งสอดคล้องกับ Goleman (1995) ที่ได้อธิบายถึงลักษณะของ บุคคลที่ต่อสู้กับภาวะทุกข์ยากว่า จะมีลักษณะที่เป็นคนมีแรงจูงใจสูงในตนเอง มีการยืนหยัดต่อสู้ กับปัญหาต่างๆที่ทำให้คับข้องทางด้านจิตใจสามารถควบคุมแรงกระตุ้น มีความสามารถในการ ควบคุมอารมณ์ความรู้สึกทางลบที่เกิดขึ้น และมีความหวังในชีวิต

นอกจากนี้ Wolin และ Wolin (1993) ได้อธิบายถึงบุคคลที่สามารถฟื้นพลังจากภาวะ ความทุกข์ยากว่ามักเป็นคนที่มีหลักตนเอง มีการตระหนักรู้ในสิ่งที่ตนเองทำ มีสัมพันธภาพที่ดีกับ ผู้อื่น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทั้งนี้คุณลักษณะดังกล่าวนับได้ว่าเป็นคุณลักษณะเฉพาะของ บุคคลที่ทำให้สามารถเผชิญกับความทุกข์ยากและปัญหาที่เข้ามาในชีวิตจะเห็นได้ว่าผู้ที่ประสบ กับความยากจนจะต้องเผชิญกับประสบการณ์ความขาดแคลนที่ก่อให้เกิดความรู้สึกที่ไม่มั่นคง ของสภาพจิตใจ ผู้ที่มีประสบการณ์ความยากจนและมีคุณลักษณะเฉพาะที่เป็นความเข้มแข็งและ อดทนเท่านั้นที่จะพลิกผันผลกระทบด้านลบให้กลายเป็นแรงผลักดันบวกให้สามารถก้าวผ่าน ความยากลำบากไปได้อย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดี

จะเห็นได้ว่าประสบการณ์ความยากจนในพื้นที่ชนบทมีทั้งผลกระทบด้านลบและด้าน บวกและการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความยากจนในทางศาสตร์ด้านจิตวิทยาการปรึกษาที่ มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลมีค่อนข้างมีจำนวนจำกัด อีกทั้งความยากจนเป็นปัญหา ระดับชาติที่มีอย่างต่อเนื่องและส่งผลกระทบต่อโอกาสในพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านต่างๆ โดยเฉพาะผลกระทบที่เป็นประสบการณ์ของผู้ที่ยากจนในพื้นที่ชนบทและได้รับโอกาสทาง การศึกษา เช่น กลุ่มนิสิตนักศึกษาที่ครอบครัวยากจนและมาจากชนบท ผู้วิจัยเห็นว่านิสิต นักศึกษาเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า อีกทั้งผู้วิจัยในฐานะของ นิสิตสาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษาและเป็นผู้ที่ได้มาจากชนบทรวมทั้งเคยได้รับทุนการศึกษา

จึงมีความสนใจที่จะศึกษาประสบการณ์ด้านจิตใจของนักศึกษายากจนที่มาจากชนบทและได้รับทุนการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจถึงประสบการณ์การนี้อย่างลึกซึ้งรอบด้านด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีคำถามหลักในการวิจัยว่า “ลักษณะประสบการณ์ด้านจิตใจของนักศึกษายากจนจากชนบทและได้รับทุนการศึกษานั้นเป็นอย่างไร” ทั้งนี้ผลจากการศึกษาจะสามารถนำมาเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาในกลุ่มดังกล่าว รวมทั้งเป็นแนวทางสำหรับการจัดบริการด้านจิตวิทยาให้แก่นิสิตนักศึกษาที่ยากจนมาจากชนบทและได้รับทุนการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสบการณ์ด้านจิตใจของนักศึกษายากจนจากชนบทและได้รับทุนการศึกษา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ด้านจิตใจของนักศึกษายากจนจากชนบทและได้รับทุนการศึกษา

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อทำความเข้าใจประสบการณ์ด้านจิตใจของนักศึกษาที่ยากจนจากชนบทและได้รับทุนการศึกษา โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ที่มีฐานะยากจนที่มาจากชนบทและได้รับทุนการศึกษา ผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลโดยใช้วิธีโดยมีผู้แนะนำให้เข้าถึงแหล่งข้อมูล (gate keeper) และใช้วิธีหอกต่อ (snow ball) โดยให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลแนะนำผู้ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์การวิจัย และใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อทำการเก็บข้อมูลในการวิจัย

คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย

ประสบการณ์ทางด้านจิตใจ (Psychological experience) หมายถึง ภาวะอารมณ์ ความรู้สึกของจิตใจที่เกิดขึ้นทั้งทางด้านบวกและทางด้านลบเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ความยากลำบากในชีวิต

ความยากจน (Poverty) หมายถึง สถานการณ์ที่รายได้ต่ำกว่ามาตรฐาน มีรายได้ต่อปีไม่เกิน 100,000 บาทต่อปี (คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2547) ภาวะที่มีรายได้ไม่เพียงพอ ไม่แน่นอนของครอบครัวทำให้มีเงินอย่างจำกัด การขาดแคลนทุนทรัพย์ ทำให้การขาดสิ่งของจำเป็นพื้นฐาน รวมทั้งขาดโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทรัพยากรที่ดี

ชนบท (Rural) หมายถึง พื้นที่ห่างไกลจากตัวเมือง มีประชากรหนาแน่นน้อย ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพการเกษตรกรรม มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีน้อย ผู้คนมีการดำรงชีวิตอย่างเรียบง่าย

ทุนการศึกษา (Scholarship) หมายถึง ทุนจุฬาฯ – ชนบท ประเภท ก เป็นทุนของมหาวิทยาลัยที่ส่งเสริมต่อนิสิตนักศึกษาที่มีความยากจนและมาจากชนบทเป็นทุนการศึกษาที่ไม่มีข้อผูกมัดที่ต้องชำระค่าศึกษาคืนแก่แหล่งให้ทุน โดยแหล่งให้ทุนสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเรียนหนังสือ รวมทั้งค่าใช้จ่ายต่างๆที่ใช้ในระหว่างเรียน

นักศึกษาผู้ยากจน (Student with poverty) หมายถึง นิสิตนักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีที่มาจากครอบครัวที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ มีรายได้น้อย ที่ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย นิสิตนักศึกษาต้องเป็นผู้ที่มีรายได้ของครอบครัวไม่เกิน 100,000 บาทต่อปี (คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2547) ซึ่งเป็นผู้มาจากชนบทและได้รับทุนการศึกษาที่ได้รับทุนจุฬาฯ-ชนบท

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ความรู้ และความเข้าใจประสบการณ์การด้านจิตใจ รวมถึงปัจจัยที่ส่งเสริมและขัดขวางต่อสภาพจิตใจนิสิตนักศึกษาขาดแคลนทุนทรัพย์จากชนบทและรับทุนการศึกษา
2. ได้แนวทาง สำหรับ นักจิตวิทยาการปรึกษาเพื่อการช่วยเหลือและการป้องกันปัญหาทางด้านจิตใจให้แก่กลุ่ม นักศึกษา ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ ที่มาจากชนบทและได้รับทุนการศึกษา
3. ได้แนวทางให้สถานศึกษาส่งเสริมให้สนับสนุนทุนการศึกษาต่อผู้ที่ยากจนที่อยู่ชนบทห่างไกลความเจริญให้มีโอกาสทางการศึกษามากขึ้นเพื่อช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของครอบครัวให้ดีขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาประสบการณ์ด้านจิตใจของนักศึกษาจากชนบทและได้รับทุนการศึกษา โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นสำคัญต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ความยากจน (poverty)

1.1 นิยามและขอบเขต

สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme: UNDP, 2000) ได้จำแนกนิยาม “ความยากจน” 2 ประเภทใหญ่ๆ กล่าวคือ (1) ความยากจนเชิงรายได้ หรือ ความยากจนที่เกี่ยวข้องกับรายได้ (income poverty) ซึ่งหมายถึง การขาดแคลนรายได้ที่เพียงพอสำหรับบริโภคอาหารเพื่อยังชีพซึ่งอ้างอิงกับระดับความต้องการสารอาหารขั้นต่ำของร่างกาย นอกจากนี้ความยากจนประเภทนี้ยังหมายถึง “ความยากจนโดยภาพรวม (overall poverty)” ที่เป็นการขาดแคลนรายได้ที่เพียงพอต่อความจำเป็นในการดำรงชีพที่มีโชอาหาร เช่น เครื่องนุ่งห่ม สาธารณูปโภค และที่อยู่ รวมทั้งอาหารตามความต้องการของร่างกาย (2) ความยากจนที่เกี่ยวข้องกับความเป็นมนุษย์ (human poverty) หมายถึง การด้อยโอกาส หรือการขาดโอกาสในการเข้าถึงบริการพื้นฐานที่มนุษย์คนหนึ่งพึงได้รับ เช่น การไม่รู้หนังสือ ภาวะทุพโภชนาการ โอกาสในการมีอายุที่ยืนยาว รวมทั้งโอกาสในการได้รับบริการพื้นฐานขั้นต่ำจากสังคม เช่น ไฟฟ้า สาธารณูปโภค การศึกษา การคมนาคมสื่อสาร และน้ำสะอาดสำหรับดื่ม เป็นต้น

ธนาคารโลก (The World Bank, 2000) ได้นิยามคนยากจนไว้ว่าแต่ละวันมีรายได้น้อยกว่า 1 ดอลลาร์ต่อวัน ซึ่งถือว่าเป็นรายได้ที่ต่ำกว่าเส้นความยากจน (poverty line) นอกจากนี้ความยากจนยังรวมถึงสถานะที่คนมีรายได้ไม่เพียงพอในการจัดหาปัจจัยสี่ในการดำรงชีวิตของตน คนยากจนเป็นกลุ่มคนที่ไม่มีสิทธิมีเสียงหรืออำนาจต่อองค์กรรัฐและสังคม นอกจากนั้นยังอยู่ในสภาพเปราะบางเสี่ยงต่อภัยธรรมชาติ ความรุนแรงในสังคม และโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ

ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ (2546) ได้นิยามความยากจนว่า คือ ภาวะการขาดแคลนปัจจัยยังชีพ ความอดอยากอดขัดข้องต่างๆ (deprivation) โดยแบ่งเป็น 4 มิติ กล่าวคือ (1) ความยากจนด้านทรัพย์สิน คือมีรายได้ต่ำ ขาดวัตถุดิบปัจจัย (2) ความยากจนด้านโอกาส คือไม่มีโอกาสได้รับการศึกษา ไม่มีโอกาสและสิทธิเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุข เช่น ไฟฟ้า ประปา สาธารณสุข ไม่มีสิทธิเข้าถึงหรือถูกตัดขาดจากฐานทรัพยากรของบุคคล (3) ความยากจนอำนาจ คือไม่มีสิทธิ ไม่มีเสียง ไร้อำนาจต่อรอง ไม่มีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายและการตัดสินใจ มักได้รับผลกระทบจากการกระทำของผู้มีอำนาจเหนือกว่า ไม่ว่าจะอำนาจของรัฐหรืออำนาจทุน และ (4) ความยากจนศักดิ์ศรี คือได้รับการดูถูกเหยียดหยาม การเป็นชนชั้น ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม

อภิชัย พันธเสน (2540) ได้นิยามความยากจนที่คำนึงถึงมิติ ซึ่งเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของความดำรงชีวิตของมนุษย์ ได้แก่ (1) ความสามารถในการมีชีวิตอยู่ได้ (2) การได้รับความคุ้มครองหรือมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (3) การได้รับความรักและความอบอุ่น (4) การได้รับความเห็นใจและเข้าใจ (5) การมีส่วนร่วมในการกำหนดชะตากรรมของตนเอง (6) การพักผ่อนหย่อนใจ (7) การได้ทำในสิ่งที่สร้างสรรค์ (8) การได้รับการยอมรับหรือมีความหมายในสังคมที่เกี่ยวข้อง และ (9) การมีเสรีภาพ อิสระในการทำสิ่งต่างๆ

กล่าวโดยสรุป ความยากจน หมายถึง การที่มีสภาพการครองชีพต่ำกว่ามาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนดไว้ ซึ่งชีวิตด้วยภาวะโภชนาการ สุขภาพอนามัย และที่พักอาศัย ความยากจนมีสองประเภท คือ ความยากจนสัมบูรณ์ (absolute poverty) หมายถึงการที่ผู้คนมีระดับการครองชีพต่ำ ดำรงชีพอยู่ได้อย่างแร้นแค้น ยากแก่การรักษาสุขภาพและชีวิต และความยากจนเชิงเปรียบเทียบ (relative poverty) คือ การที่ถูกจัดว่ายากจนเมื่อเปรียบเทียบกับคนอื่นในสังคมที่มีฐานะดีกว่า ความยากจน มิได้จำกัดแต่เพียงการมีรายได้น้อยและการบริโภคคนเท่านั้น หากยังครอบคลุมถึงการขาดโอกาสด้านการศึกษา การรักษาพยาบาล และโอกาสอื่นในการพัฒนาคน การไร้ซึ่งอำนาจ การขาดสิทธิขาดเสียง ตลอดจนการตกอยู่ในความเสี่ยง และความหวาดกลัวต่อสภาพชีวิต

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับความยากจน

ปัญหาความยากจนของประชากรโลกมีครอบคลุมถึงร้อยละ 28 ของโลก (World Bank, 2000) ความยากจนมีผลกระทบต่อสภาพการเป็นอยู่ของผู้คนที่อาศัยอยู่ทั่วโลก และไม่ใช่ว่าปัญหาที่พบในประเทศที่ด้อยพัฒนาเท่านั้น ดังที่ รายงานการพัฒนาลูกโลกปี ค.ศ. 2000 - 2001 (World Development Report, 2001) ในหัวข้อชื่อ "Attacking Poverty" ระบุว่า มีประชากรประมาณ

2.8 พันล้านคนนับจากจำนวนประชากรทั่วโลก 6 พันล้านคน คือผู้ที่ประสบปัญหาความยากจนที่ดำรงชีวิตด้วยเงินน้อยกว่า 2 เหรียญสหรัฐต่อวัน และมีจำนวนประชากร 1.2 พันล้านคน หรือ 1 ใน 5 ของประชากรโลกดำรงชีวิตด้วยเงินเพียง 1 เหรียญสหรัฐต่อวัน รายงานดังกล่าวยังระบุว่า เด็กทารกในครอบครัวยากจนร้อยละ 6 เสียชีวิตก่อนอายุ 1 ขวบ และร้อยละ 8 เสียชีวิตก่อนอายุ 5 ขวบ เด็กชาย ร้อยละ 9 และเด็กหญิงร้อยละ 14 ไม่มีโอกาสเข้าเรียนระดับประถมศึกษา และในประเทศยากจนมีเด็กขาดสารอาหารสูงถึงร้อยละ 50 (World Bank, 2000) นอกจากนี้ในการประชุมสุดยอดแห่งสหประชาชาติขององค์การสหประชาชาติ (UN Millennium Summit) ที่กรุงนิวยอร์กในปี ค.ศ. 2000 มีประเทศที่เข้าร่วมการประชุมจำนวน 149 ประเทศ ได้มีการกำหนดเป้าหมายที่จะลดความยากจนให้ได้ครึ่งหนึ่งในปี ค.ศ. 2015 เพื่อลดความเดือดร้อนแก่ผู้คน

ประเทศไทยในปี พ.ศ. 2553 มีจำนวนผู้ยากไร้ 5.1 ล้านคน ซึ่งลดลงจากปี พ.ศ. 2552 ที่มีจำนวน 5.3 ล้านคน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2553) เนื่องจากเศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัวขึ้น ซึ่งวัดจากเส้นความยากจนที่อยู่ระดับ 1,678 บาท ต่อคนต่อเดือน อย่างไรก็ตาม แม้ความยากจนจะลดลง แต่ยังมีปัญหาการกระจุกตัวของคนในภาคเกษตรและมีกลุ่มเสี่ยงที่มีผลต่อภาวะวิกฤติ จากการสำรวจพบว่าคนยากจนจำนวน 5.1 ล้านคน โดยมีคนยากจนอยู่ในภาคเกษตร 2.8 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 53 ของคนยากจนทั้งหมด และยังมีกลุ่มคนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ที่เกือบยากจนที่จะตกเป็นคนจนทันทีถ้าได้รับผลกระทบภัยพิบัติหรือวิกฤติเศรษฐกิจอีกกว่า 5 ล้านคน ดังนั้นเมื่อรวมคนยากจนกับคนใกล้ยากจนเข้าด้วยกันแล้วจะพบว่ามีกลุ่มคนที่รัฐบาลควรกำหนดเป็นเป้าหมายเพื่อยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตกว่า 10 ล้านคน หรือมีสัดส่วนถึง ร้อยละ 15.3 ของประชากรรวมของประเทศ ซึ่งเห็นว่าความยากจนยังเป็นปัญหาเร่งด่วนสำคัญของรัฐบาล(คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2553) จำนวนเด็กและเยาวชนยากจน จากการสำรวจสำมะโนประชากรของสำนักงานสถิติแห่งชาติในปี พ.ศ.2547 จำนวนครัวเรือนยากจนทั่วประเทศเพิ่มขึ้นเป็นประมาณ 18.3 ล้านครัวเรือน แต่สถานการณ์ความยากจนดีขึ้น โดยครัวเรือนยากจนลดลงเหลือประมาณ 1.8 ล้านครัวเรือน หรือคิดเป็นร้อยละ 10.2 ของครัวเรือนของประเทศ โดยอาจคิดเป็นเด็กและเยาวชน อายุ 0-24 ปี จำนวนรวมทั้งสิ้น 2,930,094 คน จากจำนวนประชากรทั้งสิ้น 63,483,302 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2549)

1.2.1 ปัญหาความยากจน

ปัญหาความยากจนเป็นปัญหาในเชิงระบบ และโครงสร้างระดับชาติ ที่เป็นมานานในสังคมไทยจนเป็นอุปสรรคสำคัญ ต่อความยั่งยืนของการพัฒนาประเทศ แม้ว่าภาครัฐจะให้ความ

สนใจ ในการแก้ไขปัญหาคความยากจนมาโดยตลอด โดยเฉพาะตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2525 -2529) เป็นต้นมา แต่ยังไม่สามารถแก้ไขให้บรรลุผลที่จริงจัง ได้ขณะที่สภาพแวดล้อมทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบันได้ส่งผลให้ปัญหาคความยากจน มีความสลับซับซ้อนยิ่งขึ้น ปัญหาคความยากจนจึงจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างเป็นองค์รวมที่เชื่อมโยงมิติต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ เมื่อกล่าวถึง “ความยากจน” คำนิยามเดิมที่เข้าใจและใช้อย่างแพร่หลายนั้น มักอิงแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ที่คำนึงถึงระดับรายได้หรือฐานะทางเศรษฐกิจที่บุคคลสามารถดำรงชีพได้ตามมาตรฐานขั้นต่ำที่ยอมรับในแต่ละสังคม ในระยะต่อมาได้มีความพยายามที่จะนิยาม “ความยากจน” ให้ครอบคลุมมิติที่หลากหลายขึ้นทั้งเศรษฐกิจ สังคม และ การเมือง อย่างเช่น แนวคิดความยากจนของ สมชัย จิตสุชน (2547) ได้แบ่งประเภทคนจน ออกเป็นประเภทใหญ่ 3 กลุ่ม ได้แก่

ประเภทที่ 1 คนจนทางด้านกายภาพ หมายถึง คนที่ขาดปัจจัยการดำรงชีวิตพื้นฐาน มีลักษณะ คือ สภาพความเป็นอยู่แร้นแค้น ขาดปัจจัยพื้นฐาน การศึกษาไม่เกินระดับประถมศึกษา ไม่มีเงินออมและทรัพย์สินใดๆเลย มีภาวะครอบครัวสูง เช่น เด็ก คนชราและผู้ป่วยเรื้อรังและมีคนพิการ เป็นเกษตรกรที่ไม่มีที่ทำกินของตนเอง เป็นแรงงานเด็ก และว่างงานและไม่มีรายได้อื่น คนจนประเภทนี้มักไม่ค่อยมีการย้ายถิ่น ไม่ค่อยเป็นที่รู้จักของชุมชน คนจนประเภทนี้โอกาสหลุดยากมากจากสภาพความยากจน เป็นความจนดักดาน ถือได้ว่ามีสภาพความยากจนมาก สาเหตุความยากจนกายภาพที่สำคัญ คือการไม่มีที่ดินทำกิน อันเกิดจากสมาชิกในครอบครัวมีมากขึ้นแต่ที่ดินเท่าเดิม การไม่มีเงินลงทุนในสังคม จะพบในกลุ่มคนที่มีอายุน้อย

ประเภทที่ 2 คนจนแบบสัมพัทธ์ หรือคนจนโครงสร้าง หมายถึง คนที่ไม่ขาดปัจจัยการดำรงชีพพื้นฐาน แต่ขาดปัจจัยทางสังคม เช่น การศึกษา หรือเส้นสายในการทำงาน คนจนประเภทนี้มีลักษณะจะมีที่ดินทำกินน้อย ไม่เหมาะสมกับการทำการเกษตร ไม่มีเงินออมหรือทรัพย์สินถาวร เป็นแรงงานที่มีทักษะขั้นพื้นฐาน การศึกษาไม่เกินระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อาชีพหาบเร่มีปริมาณการขายไม่มาก คนจนประเภทนี้มีการช่วยเหลือจากสังคมและรัฐมาก เป็นที่รับรู้และรับทราบถึงการดำรงอยู่ในสังคมโดยทั่วไป สาเหตุความยากจนเกิดจากการได้รับการศึกษาไม่เพียงพอ การได้รับข่าวสารการทำงานน้อย

ประเภทที่ 3 คนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงต่อความยากจน คนกลุ่มนี้ยังไม่ถือเป็นคนแต่มีแนวโน้มกลายเป็นคนจน กลุ่มคนประเภทนี้มีลักษณะคือมีการเกษตรกรรมที่ดินที่พอเพียงแต่อาจมี

คุณภาพต่ำหรือสภาพภูมิประเทศไม่ดีนัก ขาดเงินหมุนเวียนในการลงทุนทำให้เป็นหนี้สิน มีทรัพย์สินอยู่บ้างแต่น้อย เป็นลูกจ้างที่มีรายได้พอสมควร มีอายุมากและไม่มีทักษะแรงงานที่เหมาะสม ทำงานที่มีความเสี่ยงสูง ขาดการวางแผนชีวิตและวางแผนการบริโภค

เนื่องจากความยากจนเป็นปัญหาที่มีมานานและรัฐบาลได้พยายามหาวิธีและมาตรการแก้ไข นโยบายรัฐบาล ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545 - 2549) ได้ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาความยากจน เป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ประกอบด้วย กลยุทธ์ในการดำเนินงานที่สำคัญได้แก่ การลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ และการขยายโอกาสและพัฒนาศักยภาพของคนจน โดยมีการดำเนินโครงการที่สำคัญ เช่น โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) โครงการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ที่เน้นและป้องกันความยากจนของคนในชุมชน โครงการธนาคารประชาชน โครงการบ้านเอื้ออาทร โครงการบ้านมั่นคง การให้ทุนการศึกษาแก่เด็กยากจน และเด็กด้อยโอกาส เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อสนับสนุนให้คนจน ผู้มีรายได้น้อย และผู้ด้อยโอกาส ได้เข้าถึงแหล่งทุนในการประกอบอาชีพและยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

ในระยะของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 - 2554) ประเทศไทยยังคงต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลายบริบท ทั้งที่เป็นโอกาสและข้อจำกัดต่อการพัฒนาประเทศ จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมของคนและระบบให้สามารถปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตและแสวงหาประโยชน์อย่างรู้เท่าทันโลกาภิวัตน์และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับทุกภาคส่วนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555 - 2559) ได้จัดทำขึ้นในช่วงเวลาที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับสถานการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงกว่าช่วงที่ผ่านมา ในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8-10 (พ.ศ.2540 - 2554) สังคมไทยได้ฉวยชัยหลัก"ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" ไปประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคล ครอบครัวชุมชน สังคม จนถึงระดับประเทศ ซึ่งได้มีส่วนเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคงท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว และเอื้อต่อผู้ที่มีความยากจนให้สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขและพอเพียง พึ่งพาตัวเองได้

การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555 – 2559) จึงเป็นการนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่ พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีคุณภาพ มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากร และได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นธรรม รวมทั้งสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ บนพื้นฐานการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

รัฐบาลได้พยายามที่จะหาวิธีและแนวทางในการแก้ปัญหาความยากจน จึงได้มีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามาศึกษาและวางแผนหาแนวทางที่จะแก้ไข ที่ได้อาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่จะช่วยเหลือและเบาเทาความยากจนกับผู้ที่ประสบปัญหาเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ได้รับความยุติธรรมในส่วนอันชอบธรรม

1.2.2 วัฒนธรรมของความยากจน

Lewis (1969) นักมานุษยวิทยาได้เสนอแนวคิด วัฒนธรรมของความยากจน (culture of poverty) โดยกล่าวว่าคนยากจนมีคุณลักษณะสำคัญที่ฝังแน่นในความรู้สึกว่าตนเองเป็นคนชายขอบ (marginality) มีตำแหน่งที่ต่ำกว่าบุคคลกลุ่มอื่นในสังคม ต้องพึ่งพาและรับความช่วยเหลือ มีลักษณะที่ยอมจำนน (resignation) และเชื่อในโชคชะตา ซึ่งถือเป็นวัฒนธรรมที่ฝังรากลึกอยู่ในคนจน และได้รับการถ่ายทอดสืบต่อกันมา (socialization) ทำให้คนจนไม่เข้าร่วมกับองค์กรหรือกิจกรรมใด ๆ ทางสังคม ไม่มีส่วนร่วมในองค์กรที่จะช่วยเหลือเขาได้ในเรื่องสวัสดิการทางสังคม Lewis เห็นว่า วัฒนธรรมความยากจนเป็นพื้นฐานสำคัญที่สุดที่ทำให้คนยากจนวนเวียนอยู่กับความยากจนแบบทำร้ายตัวเอง ซึ่งวัฒนธรรมเหล่านี้ฝังแน่นอยู่ในประเทศอาณานิคมและประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลาย (Haralambos and Hoiborn, 1990)

Eitzen และ Linn (2000) มองว่าคนยากจนมีคุณภาพของค่านิยมและวิถีชีวิตผิดแผกแตกต่างจากธรรมเนียมค่านิยม และวิถีชีวิตของคนชนชั้นอื่นๆ ในสังคม และวัฒนธรรมที่แตกต่างกันนี้เรียกได้ว่าเป็นวัฒนธรรมรอง (subculture) รูปแบบหนึ่ง คือ "วัฒนธรรมความยากจน" ซึ่งเชื่อว่าการถ่ายทอดวัฒนธรรมความยากจนผ่านกระบวนการขัดเกลาจากบรรพบุรุษสู่ลูกหลานด้วยลูกหลานของคนยากจนจึงได้รับการอบรมสั่งสอนให้รู้จักดำรงชีพตามอัตภาพ ขณะเดียวกันก็รอคอยโชคชะตามาพลิกผันชีวิตให้แปรเปลี่ยน

มุมมองที่มีต่อความยากจนจึงมีแนวคิดหลักโดยเริ่มจากการมองความยากจนที่ปัจเจกบุคคลคือตัวของผู้ยากจนเองที่เป็นปัญหาซึ่งเป็นมุมมองที่ยอมรับกันมากที่สุด และยึดติดมาจนกระทั่งปัจจุบัน ต่อมากมองที่วัฒนธรรมซึ่งคนยากจนสร้างขึ้น และห่อหุ้มแวดล้อมคนยากจนอยู่ไม่ให้หลุดพ้นออกไปจากความยากจน จนกระทั่งปัจจุบันใช้แนวคิดผสมผสานที่มองว่าเป็นเพราะบริบทแวดล้อม กล่าวคือเพราะโครงสร้างทางเศรษฐกิจ การเมือง และการที่มีรายได้น้อย ไม่ได้รับสวัสดิการที่เพียงพอ ส่งอิทธิพลให้เกิดความยากจน ขณะเดียวกันความยากจนก็สร้างบุคลิกวัฒนธรรมแห่งความยากจนขึ้นในตัวตนของผู้ยากจน และสะท้อนกลับมาส่งเสริมให้เกิดความยากจนต่อคนจนมากยิ่งขึ้นไปอีก

2. ชนบท(Rural)

2.1 นิยามและขอบเขต

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525) ก็ให้ความหมายของ “ชนบท” ว่า บ้านนอกหรือเขตแดนที่พ้นจากเมืองหลวงออกไป

Kaiser Godschalk และ Chapin (1995) ได้ให้ความหมายชนบท คือ แหล่งที่สมาชิกชุมชนไม่เน้นการพัฒนา ไม่ต้องการ สาธารณูปโภคที่พร้อมเพียงหรือเพิ่มได้ยาก มีความหนาแน่นของประชากรต่ำ สภาพธรรมชาติไม่ถูกคุกคาม หรือเป็นเขตอนุรักษ์

Sander (1977) กล่าวว่า ชุมชนที่มีประชากรระหว่าง 1,000 – 5,000 คน ในพื้นที่ 1 ตารางกิโลเมตร จัดเป็นสังคมชนบท

สมยศ พุ่มหว่า (2534) ให้ความหมาย ชนบทว่า สังคมชนบทประกอบด้วยประชาชนซึ่งประกอบอาชีพจากทรัพยากรพื้นฐานทางธรรมชาติ เช่น ทำการเกษตร (เพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ ประมง) หัตถกรรมพื้นฐาน (ทอผ้า ปั่นภาชนะ จักสาน) หรือค้าขายเล็กๆ น้อยๆ การประกอบอาชีพดังกล่าวในประเทศด้อยพัฒนาหรือกำลังพัฒนา มักอาศัยเทคโนโลยีและเครื่องมือไม่ยุ่งยากซับซ้อน การลงทุนต่ำและอาศัยการสนับสนุน จากธรรมชาติ เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดินและน้ำ เป็นต้น ความหนาแน่นของประชากร ในชนบทไม่สูงเมื่อเทียบกับความหนาแน่นของประชากร

สนธยา พลศรี (2545) ให้ความหมาย ชุมชนชนบท คือ เป็นชุมชนในเขตชนบท มีความหนาแน่นของประชากรน้อย ผู้อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน มีชีวิตความเป็นอยู่คล้ายคลึงกัน ยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณี มีอาชีพเกษตรกรรม หรืออาชีพที่เกี่ยวข้อง การกำหนดว่าจะเรียกพื้นที่ใดเป็นเขตชนบท (Rural) หรือเขตเมือง (Urban) ในแต่ละประเทศ จะทำได้หลาย

กรณี เช่น อาจใช้ขนาดของประชากร (Population) ความหนาแน่น (Density) เป็นจุดแบ่งความแตกต่างระหว่างเมืองและชนบท หรือความใกล้ ไกลของระยะทาง เดินทางเข้าสู่ตัวเมือง กล่าวโดยสรุป ชนบท หมายถึง ฐานที่อยู่อาศัยของประชากรจำนวนน้อย ความหนาแน่นของประชากรต่อพื้นที่ต่ำ ประชากรมีความคล้ายคลึงกันในด้านลักษณะ อาชีพงาน และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก มีวิธีการคิดแบบธรรมเนียมนิยม (traditionalism) มีรูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคมเป็นแบบกันเอง (ปฐมภูมิ) สภาพทางธรรมชาติของฐานนี้มีการปรับเปลี่ยนแล้วเพียงส่วนน้อย สภาพโดยทั่วไปมี การเปลี่ยนแปลงค่อนข้างช้ากว่าเขตเมือง

2.2 ลักษณะของชนบท

คำว่า “ชนบท” เป็นคำที่ไม่มีคามหมายเป็นมาตรฐานชัดเจน และเป็นคำที่มักใช้เขียนหรือพูดในความหมาย (เชิงพื้นที่) รวมกว้าง ๆ เช่น ชุมชนที่อยู่ห่างไกลความเจริญ ชุมชนที่มีแต่ความแห้งแล้งกันดาร หรือชุมชนที่ประชาชนมีอาชีพหลักคือทำไร่ทำนา (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546) เมื่อใครกล่าวว่าตัวเองเป็นชาวชนบทย่อมทำให้รับรู้ว่าคุณคนเหล่านั้นเป็นคนบ้านนอก มาจากหมู่บ้านที่แห้งแล้งกันดารและห่างไกลความเจริญ โดยความจริงแล้ว ความหมายของคำว่า “ชนบท” สามารถกำหนดให้ชัดเจนมากขึ้นได้เมื่อนำเอามิติต่างๆ ที่เป็นลักษณะเฉพาะที่พบในชนบททั่วไป หรือที่เรียกว่า “ความเป็นชนบท” มาอธิบายประกอบ ดังนี้

1) มิติทางสังคมศาสตร์ ความเป็นชนบทในมิติทางสังคมศาสตร์สามารถกำหนดและอธิบายได้จากหลายปัจจัย ที่สำคัญคือ ลักษณะทางประชากรที่มีการกระจายเบาบาง มีการศึกษาต่ำ มีรายได้ต่ำ และมีปัญหาสุขภาพมาก) สิ่งอำนวยความสะดวกในครัวเรือน (ไม่มีเครื่องใช้ไฟฟ้า ยังใช้วัสดุอุปกรณ์พื้นบ้านเป็นหลัก) โครงสร้างทางอาชีพ (มีสัดส่วนของประชากรประกอบอาชีพการเกษตรสูง) และ รูปแบบของการเดินทาง (ยังอาศัยการเดินทางหรือการใช้ประโยชน์จาก สัตว์ต่างเป็นหลัก) (Woods, 2005)

2) มิติทางวัฒนธรรม มีวิธีการดำเนินชีวิตหลายลักษณะที่บ่งบอกถึงความเป็นชนบท ชีวิตความเป็นอยู่ของชาวชนบทเป็นไปด้วยความเรียบง่าย ไม่มีพิธีรีตอง มีความเป็นกันเอง ชอบช่วยเหลือเกื้อกูลกันมากกว่าการแข่งขันกัน น้ำใจมีคุณค่ามากกว่าเงินตรามีความผูกพันในเครือญาติสูง มีความผูกพันกับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติมากและการจัดระเบียบทางสังคมยังคงใช้ค่านิยม บรรทัดฐาน และจารีตประเพณีได้อย่างดี โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยกฎหมาย

3) มิติทางภูมิศาสตร์ ลักษณะของความเป็นชนบทในมิติทางภูมิศาสตร์ให้ความสำคัญกับพื้นที่เป็นกรณีพิเศษ กล่าวคือ ความเป็นชนบทตามมิตินี้จะต้องเป็นพื้นที่ที่ตั้งอยู่ห่างจากความ

เจริญ (ตัวเมือง) มีการตั้งถิ่นฐานของประชากรเบาบางสัดส่วนสำคัญของพื้นที่ใช้เพื่อกิจกรรมการเกษตร และเป็นพื้นที่ที่ยังขาดแคลนสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่ทันสมัย

ลักษณะชนบทที่คนทั่วไปเข้าใจกันคือพื้นที่ห่างไกลความเจริญ มีประชากรอาศัยอยู่น้อย ไม่แออัด ผู้คนมีวิถีชีวิตเรียบง่าย มีน้ำใจช่วยเหลือกัน บรรยายกาศจะเต็มไปด้วยธรรมชาติ ต้นไม้ป่าไม้ ดำรงชีวิตแบบพึ่งพาธรรมชาติ

2.3 ชนบทกับความยากจน

พื้นที่ในชนบทต้องเผชิญกับความยากจนมากกว่าในพื้นที่ชุมชนในเมือง ผู้คนรายได้น้อย รายได้ไม่เพียงพอซึ่งจะแตกต่างกับชุมชนในเมืองจะมีรายได้สูง มีการประกอบอาชีพที่หลากหลายที่มีรายได้หมุนเวียนอยู่ตลอด ผู้วิจัยได้แสดงข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2533, 2547) แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยกำลังเพิ่มขยายความเป็นเมืองให้มีมากขึ้นจากเมื่อก่อนจากการเปรียบเทียบในปี พ.ศ. 2533 กับ ปี พ.ศ. 2547 ที่มีแนวโน้มมากขึ้น จากการสำรวจข้อมูลพบว่าหนึ่งในสามของประชากรไทยอาศัยอยู่ในเขตเมือง ที่แสดงในตารางที่ 1 ในแต่ละภาค ความแตกต่างในเรื่องเมืองและชนบทที่เห็นได้ชัด คือในปี พ.ศ. 2547 คือ ร้อยละ 34 ของประชากรภาคกลางอาศัยในเขตเมือง เมื่อได้เปรียบเทียบกับพบว่าเพียงร้อยละ 17 ของประชากรภาคอีสานที่อาศัยในเขตเมือง หมายถึงประชากรภาคกลางอาศัยอยู่ในเขตชนบทมีน้อยกว่าประชากรในภาคอีสาน ประชากรในเมืองภาคกลางจึงมีรายได้ที่ดีกว่าประชากรในชนบท มีความเจริญและมีโอกาสในการประกอบมากกว่า นอกจากนี้ในตารางที่ 1 แสดงให้เห็นได้ว่าโอกาสการจ้างงานมีความสัมพันธ์กับความเป็นเมืองและชนบทอย่างชัดเจน ประมาณ ร้อยละ 37 ของประชากรภาคกลางทำงานในภาคเกษตรกรรม ขณะที่ภาคอื่นๆ มีประชากรมากกว่าร้อยละ 70 อยู่ในภาคเกษตรกรรม แสดงว่าคนภาคกลางมีโอกาสทำงานในภาคเกษตรกรรมน้อยกว่าคนในภาคอื่น เนื่องจากภาคกลางมีความเป็นเมืองมากกว่าภาคอื่น ข้อมูลจาก สำนักงานสถิติแห่งชาติ แสดงให้เห็นถึงอุบัติการณ์ความยากจนในเขตชนบทที่มีเพิ่มขึ้นมากกว่าในเขตเมือง เมื่อเปรียบเทียบกับภาคอื่น ซึ่งได้แสดงให้เห็นในตารางที่ 2 คือ ในปี พ.ศ. 2547 เพียงร้อยละ 5 และ 7 ของประชากรที่อาศัยในชนบทภาคกลาง และภาคใต้เป็นคนยากจน ขณะที่ประชากรชนบทภาคอีสาน และภาคเหนือมีคนยากจนถึงร้อยละ 20 และ ร้อยละ 17 ตามลำดับ แต่ความยากจนในเขตเมืองของทุกภาคยังคงมีอัตราที่ค่อนข้างต่ำ แม้จะไม่เท่ากันก็ตาม

ตารางที่ 1

ร้อยละของประชากรในเขตเมือง ในภาคการเกษตร และค่าเฉลี่ยจำนวนปีการศึกษา จำแนกตามภูมิภาค ปี พ.ศ. 2533 และ 2547

เขตเมือง/ ภาค เกษตรกรรม/ จำนวนปี การศึกษา	หัวราชอาณาจักร		ภาคกลาง		ภาคเหนือ		ภาคอีสาน		ภาคใต้	
	2533	2547	2533	2547	2533	2547	2533	2547	2533	2547
เขตเมือง	29.4	31.1	31.3	34.5	20.7	20.6	14.6	16.8	20.2	23.0
ภาค เกษตรกรรม	66.8	56.2	54.5	36.7	75.4	63.1	85.4	78.8	70.4	57.0
จำนวนปี การศึกษา เฉลี่ย (อายุ 15 ปีขึ้นไป)	5.7	7.2	5.8	7.1	4.9	6.1	5.2	6.3	5.7	6.9

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2533, 2547)

ตารางที่ 2

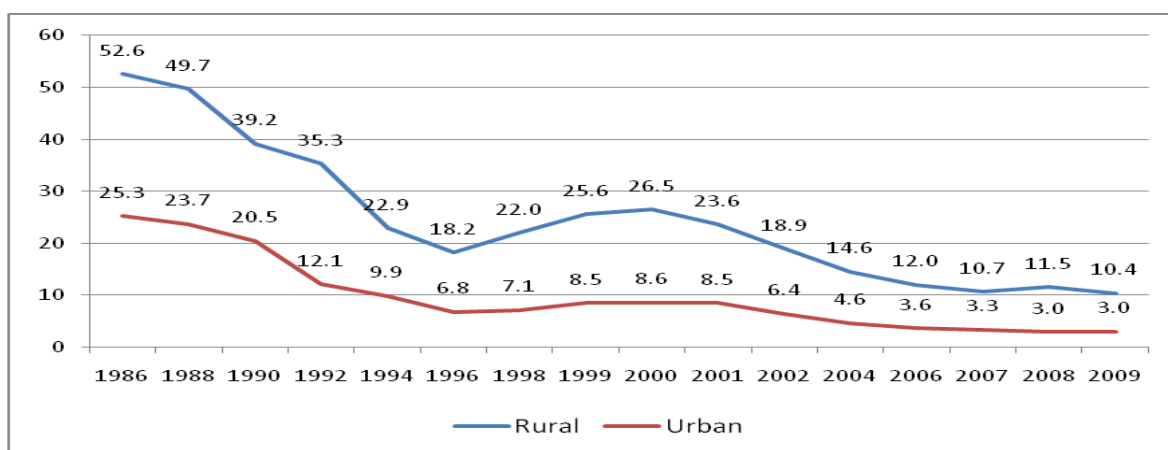
ร้อยละของคนยากจนที่จำแนกตามเขตเมือง/ชนบทและภูมิภาค ปี พ.ศ. 2533 และ 2547

เขตเมือง/ ชนบท	หัวราชอาณาจักร		กทม.		ภาคกลาง		ภาคเหนือ		ภาคอีสาน		ภาคใต้	
	2533	2547	2533	2547	2533	2547	2533	2547	2533	2547	2533	2547
เขตเมือง	20.5	4.7	11.9	0.8	22.3	3.3	27.8	9.3	31.1	10.8	18.6	3.0
เขตชนบท	39.2	14.2	-	-	27.8	5.1	37.1	17.4	48.7	20.4	31.7	7.1
เขตชนบท	33.7	11.2	11.9	0.8	26.1	4.5	35.2	15.7	46.1	18.6	29.0	6.0

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550)

ประเทศไทยจัดว่าเป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จอย่างมากในการลดความยากจน เพราะสัดส่วนคนจนต่อประชากร (poverty incidence) ลดลงค่อนข้างรวดเร็วและต่อเนื่องในช่วง 23 ปี ที่ผ่านมาคือลดจากร้อยละ 44.9 ของประชากร ในปี ค.ศ 1986 เหลือร้อยละ 8.1 ในปี ค.ศ 2009 ความยากจนเป็นปัญหาของคนชนบทมากกว่าคนเมือง (ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล) ในปี ค.ศ 1986 สัดส่วนคนจนในชนบทเท่ากับร้อยละ 52.6 ของประชากรในชนบท และลดลงมาเหลือ

10.4 ในปี ค.ศ 2009 ในขณะที่สัดส่วนคนจนในเมืองเท่ากับร้อยละ 25.3 ในปี ค.ศ 1986 ลดลงเหลือร้อยละ 3 ในปี ค.ศ 2009 นอกจากนี้ ยังกระจุกตัวอยู่ในเขตชนบทของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 15.2 ในปี ค.ศ 2009) และภาคเหนือ (ร้อยละ 12.7 ในปี ค.ศ 2009) (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2009) ดังแสดงในตารางภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การแสดงสัดส่วนคนจนในประชากรไทยแบ่งตามเขตเมืองและนอกเขตเมือง ปี ค.ศ.1986 - 2009 (ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2009)

สภาพของความยากจนในชนบทกรณีของประเทศไทยสามารถวิเคราะห์ในมุมมองเชิงมนุษยนิยมเวศวิทยาได้เป็น 2 ระยะตามมิติของเวลา ระยะแรกเป็นช่วงเวลาที่สามารถความยากจนที่แท้จริงยังไม่ปรากฏในสังคมชนบท กรณีของระยะที่ 2 คือ ช่วงเวลาที่สภาพความยากจนที่แท้จริงได้ปรากฏอย่างเด่นชัดในสังคมชนบท (มนัส สุวรรณ, 2527)

1) สภาพความยากจนที่แท้จริงยังไม่เกิดขึ้นในระยะแรกนั้น หมายความว่า ชีวิตของประชาชนในชนบทยังไม่ถึงกับยากจนขั้นแค้น ขาดแคลนทรัพยากร (อันเป็นความยากจนที่ตัวเงิน) หรือแม้แต่การศึกษาและภาวะทุโภชนาการ (อันเป็นความยากจนที่ตัวคน) วิถีชีวิตของชาวชนบทผูกพันอย่างลึกซึ้งแต่เรียบง่ายกับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคมวัฒนธรรม ทุกสิ่งทุกอย่างดำเนินไปด้วยความผสมกลมกลืน พวกเขาสามารถแสวงหาประโยชน์จากการทำไร่ทำนาในที่ไร่นาที่เป็นทรัพย์ของตัวเอง การเรียนรู้โดยไม่เอาर्डเอาเปรียบธรรมชาติของชาวชนบท เช่น การทำนาเพียงครั้งเดียวในช่วงฤดูฝน การใช้แรงงานสัตว์และการใช้เครื่องมือพื้นบ้านในการประกอบอาชีพสามารถทำให้ชีวิตสามารถดำเนินไปได้อย่างมีความสุขตามอัตภาพ ความสัมพันธ์

ของคนยากในชนบทกับสิ่งแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม คือการที่สังคมชนบทมีประชาชนส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อย ประสบกับภาวะทุโภชนาการ หรือขาดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับชีวิต แล้วทำให้พวกเขาต้องทุกข์ยากหรือเจ็บใจ ตรงกันข้ามความเป็นระบบเครือญาติทำให้สังคมชนบทเป็นสังคมที่เต็มไปด้วยความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เป็นสังคมที่มีแต่การแบ่งปันกัน เป็นสังคมที่ให้ความสำคัญแก่น้ำใจมากกว่าเงินตราสามารถพบได้น้อยมากกว่า ชาวชนบทเสียชีวิตเพราะขาดธาตุอาหารหรือเสียชีวิตเพราะความอดอยากคนชนบทสมัยก่อนเสียชีวิตด้วยโรครามมากกว่า การเสียชีวิตด้วยสาเหตุอื่นใด ยิ่งไปกว่านี้ ยังอาจวิเคราะห์ต่อไปได้อีกว่า การที่ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ไฟฟ้า น้ำประปาหรือถนนที่ดีให้ ยังเป็นการเพิ่มความมั่นคงให้กับชีวิตของชาวชนบทได้เป็นอย่างดี อย่างน้อยก็ด้วยเหตุผล 3 ประการประการแรก ประชาชนในชนบทต้องพึ่งพาพลังงานของตัวเองเพื่อให้ได้มาซึ่งอาหารและสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต พวกเขาต้องออกแรงทำงานทุกวัน ซึ่งเท่ากับเป็นสิ่งประกันในเรื่องของสุขภาพอนามัยที่แข็งแรง ประการที่สอง ประชาชนในชนบทไม่ต้องดิ้นรนเพื่อหาเงินมาซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกที่อาจจะไม่มีความจำเป็นสำหรับพวกเขาเลย เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้า รถจักรยานยนต์ หรือแม้แต่โทรศัพท์เคลื่อนที่ กรณีเช่นนี้ ความยากจนที่ตัวเงินจึงไม่สร้างความทุกข์เจ็บใจให้กับชาวชนบทที่ชีวิตเขายังอยู่ได้อย่างสุขสบาย ประการสุดท้าย ความเป็นอยู่ที่ผูกพันกับธรรมชาติ ที่จริงทั้งดิน น้ำ อากาศ ป่าไม้ สัตว์ป่า รวมตลอดจนท้องไร่ท้องนา ทำให้ชาวชนบทได้บริโภคอาหารไม่ว่าจะเป็นพืชผักหรือเนื้อสัตว์ก็ตาม ที่มีความสอดคล้องตามธรรมชาติ ปลอดภัยจากสารเคมีเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้เชื่อว่าคนชนบทมีร่างกายแข็งแรงเพราะได้กินอาหารครบ 5 หมู่

2) ความยากจนของชนบทเข้าสู่ระยะที่สอง ซึ่งอ้างอิงจากเกณฑ์ที่มีการนำเอาโครงการพัฒนาหลากหลายลักษณะและรูปแบบลงสู่พื้นที่ชนบท สิ่งต่างที่ถูกแนะนำเข้าสู่ชนบทจากโครงการพัฒนาดังกล่าวส่งผลให้สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ รวมตลอดจนสภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรมของชุมชนเปลี่ยนแปลงไป ช่วงระยะเวลานี้คือช่วงเวลาที่มีความยากจนที่แท้จริงทั้งที่เป็นความยากจนที่ตัวเงินและความยากจนที่ตัวคนปรากฏอย่างเด่นชัดในสังคมชนบท นักพัฒนาชุมชน นักปกครอง และนักวิชาการในหลายสาขาวิชา อาจมีความเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดีเพราะจะทำให้สังคมชนบทมีความเจริญก้าวหน้า และประชาชนในชนบทจะได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มุมมองของนักมนุษยนิเวศวิทยากลับเห็นในทางตรงกันข้าม กลับมองว่าการมีสิ่งแปลกปลอม เข้าไปในชนบท (แม้ว่าคนส่วนใหญ่จะมองว่าเป็นสิ่งดี) หากไม่คำนึงถึงศักยภาพหรือความพร้อมของชุมชนย่อมส่งผลให้เกิดการทำลายสมดุลของความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ

รวมทั้งสิ่งแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม ความสมดุลนี้เองที่แนวคิดเชิงนิเวศวิทยาถือว่าเป็นตัวการที่ทำให้เกิดความยั่งยืน (Sustainability) ดังนั้นเมื่อความสมดุลถูกทำลาย ความยั่งยืนของระบบนั้น ย่อมถูกทำลายลงด้วย สิ่งที่น่าวิตกมากไปกว่านี้คือ สิ่งแปลกปลอมที่ถูกแนะนำเข้าไปจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งค่านิยมและพฤติกรรมการบริโภคของประชาชนในชุมชนนั้น จากชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายผสมกลมกลืนกับธรรมชาติของท้องถิ่นผลพวงที่ตามมาจากโครงการพัฒนาไม่ว่าจะเป็นสาธารณูปโภค สาธารณูปการหรือเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นในพื้นที่ชนบทได้เปลี่ยนวิถีชีวิตของชุมชนให้มีความซับซ้อนมากขึ้น ชาวชนบทต้องดิ้นรนแสวงหาสิ่งต่างๆ มากขึ้นทั้งที่ไม่ใช่สิ่งจำเป็นพื้นฐานสำหรับชีวิตเมื่อมีการสร้างถนนกลายเป็นเหตุให้คนอยากมีรถจักรยานยนต์ หรือรถยนต์เมื่อมีระบบไฟฟ้าและการสื่อสาร ทุกคนก็อยากมีทีวี ตู้เย็นและโทรศัพท์เคลื่อนที่เพื่อสนองค่านิยมใหม่ทำให้ประชาชนในชนบทซึ่งมีทรัพย์น้อยต้องดิ้นรนในการกู้หนี้ยืมสิน ความไม่มีทรัพย์ ความยากจนข้นแค้น ความอึดอัดขัดสนและความเป็นหนี้สิน ซึ่งล้วนเป็นลักษณะของความยากจนที่แท้จริงจึงปรากฏ

ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมเพื่อแสดงให้เห็นถึงสภาพความเป็นอยู่ของคนยากจนในชนบทในอดีตและปัจจุบันทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงการใช้ชีวิตตามความเจริญก้าวหน้าของยุคสมัย ซึ่งเมื่อก่อนผู้คนสามารถใช้ชีวิตโดยพึ่งธรรมชาติได้ ใช้ชีวิตเรียบง่าย โดยไม่ต้องพึ่งสิ่งอำนวยความสะดวก แต่เมื่อสภาพแวดล้อมมีความเจริญก้าวหน้าด้วยเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วก็ย่อมทำให้ประชาชนต้องปรับตัว ต้องดิ้นรนหาในสิ่งที่ไม่เคยมีมาก่อน เพื่อให้ตัวเองทันสมัยและมีความสะดวกสบายมากขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดหนี้สินและค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นที่ส่งผลกระทบต่อผู้ที่ยากจน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช. , 2545) ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง ในการกำหนดแผนและนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ได้ทำการประเมินสาเหตุของความยากจนของประชาชนในชนบท โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ผลของการประเมินดังกล่าวสรุปว่ามีเหตุปัจจัยอยู่ 3 กลุ่มที่มีส่วนทำให้เกิดความยากจนในชนบท เหตุปัจจัยดังกล่าวคือ

1. ปัจจัยภายในประกอบด้วยอาชีพไม่มั่นคง/มีรายได้น้อย ขาดความสามารถในการผลิตและการลงทุน นิสัยที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาตนเอง ภาวะรับผิดชอบสูง และหนี้สินตกทอด

2. ปัจจัยภายนอกประกอบด้วยสภาพแวดล้อมไม่น่าอยู่ และการขาดการบริหารจัดการในชุมชน
3. ปัจจัยแทรกหรือผลกระทบจากภายนอกประกอบด้วย ความแปรปรวนของสภาพอากาศ วิกฤติเศรษฐกิจ และความร่อยหรอของทรัพยากร

ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ (2546) ได้ระบุสาเหตุของความยากจนออกเป็นสี่กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มปัจจัยที่เกิดจากท่าทีของชีวิต ซึ่งเป็นทัศนคติในการมองตนเอง การมองโลก ความพยายามที่จะให้คนอื่นเข้าใจพฤติกรรมของตนเอง แบบแผนของการใช้ชีวิต ในด้านการมองโลกจะเห็นว่า ขาดวิสัยทัศน์ในการมองโลก ไม่คาดการณ์ถึงอนาคต ไม่มีแผนชีวิต แผนครอบครัว แผนของรายได้ และแผนของการครองชีพ ขาดการมองอนาคตทำให้ไม่มีการคุมกำเนิดเพื่อให้สอดคล้องกับการเลี้ยงดูและสถานะทางด้านเศรษฐกิจของครอบครัว สมาชิกในครอบครัวมีมากจึงทำให้ไม่สามารถหารายได้ที่เพียงพอต่อการเลี้ยงดูครอบครัว

นอกจากนี้การที่ได้รับการศึกษาน้อยก็ทำให้ขาดโอกาสในการประกอบอาชีพทำให้ไม่สามารถก้าวทันกลไกตลาดที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ถึงถูกตลาดและกลไกทางด้านเศรษฐกิจทุนนิยมเบียดและกดดัน ไม่สามารถยกระดับรายได้ของตนเองได้

สำหรับผู้ที่ไม่มีอำนาจต่อรองก็มักจะท้อแท้ หหมดหวัง การที่ไม่มีรายได้เพียงพอ นำไปสู่ภาวะหนี้สิน ทิ้งบ้านเพื่อไปทำงานในตัวเมือง เพื่อไปหารายได้ที่มากขึ้น

2. กลุ่มปัจจัยขาดแคลนปัจจัยการผลิต เช่น ขาดปัจจัยการผลิต การเข้าไม่ถึงทรัพยากร และถูกแย่งชิง ถูกตัดขาดจากทรัพยากร เช่น ถูกย้ายถิ่น ถูกขับไล่ ปัจจัยการผลิตของมนุษย์ถูกนำไปใช้เพื่อสร้างผลผลิตเพื่อดำรงชีวิต เพื่อนำเงินมาดำรงชีวิต และนำไปเพื่อสร้างผลผลิตนั้นไปสร้างเป็นกำไร เมื่อปัจจัยการผลิตก็จะทำให้ขาดเงินและขาดโอกาสในการสร้างกำไร

3. กลุ่มปัจจัยที่มาจากโครงสร้างเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม เช่น นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมกัน การไม่เท่าทันกลไกตลาด ขาดอำนาจต่อรอง ขาดสิทธิพื้นฐานทางสังคม ไม่ได้รับความยุติธรรมทางสังคม ถูกกีดกัน ถูกรังเกียจเหยียดหยามจากสังคม ขาดการศึกษา ขาดความรู้

4. กลุ่มปัจจัยที่มาจากขาดแคลนระบบสวัสดิการ คือ ระบบสวัสดิการสังคมที่จะช่วยบรรเทาปัญหาความทุกข์ยากยังมีไม่พอและไม่ทั่วถึง เช่น เกษตรกรไม่มีหลักประกันชีวิต คนแก่ถูกทอดทิ้ง เด็กเร่ร่อนบนถนนมีมากขึ้น คนไร้ที่อยู่อาศัย

โดยสรุปแล้วสาเหตุความยากจนสามารถแบ่งได้เป็นสองปัจจัยใหญ่ ๆ คือสาเหตุจากปัจจัยภายใน ได้แก่ การมีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพต่ำ เนื่องจากการขาดโอกาสในการศึกษาและพัฒนาทักษะต่าง ๆ รวมทั้งการขาดโอกาสในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ นอกจากนี้การมีปัญหาลักษณะต่าง ๆ รวมทั้งการขาดโอกาสในการเลี้ยงดูครอบครัวที่มีขนาดใหญ่ ประกอบกับการมีทรัพย์สินและที่ดินในการทำกินน้อย ปัจจัยเหล่านี้ ล้วนเป็นสาเหตุภายในบุคคลที่ทำให้บุคคลกลายเป็นคนจนได้

สาเหตุจากปัจจัยภายนอกได้แก่ นโยบายการพัฒนาที่ไม่สมดุลของภาครัฐที่เน้นพัฒนาเมืองมากกว่าพัฒนาชนบทหรือการพัฒนาชนบทที่เน้นแต่ทุนทางกายภาพโดยขาดการส่งเสริมทุนทางสังคม เน้นการส่งเสริมอุตสาหกรรมมากกว่าการเกษตร เน้นการจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ เพื่อการพาณิชย์โดยไม่ได้คำนึงถึงความยั่งยืน เน้นเป้าหมายการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจมากกว่าการกระจายรายได้ เน้นการเปิดประเทศมากเกินไปในขณะที่ยังไม่มีมาตรการรองรับผลกระทบในด้านต่างๆ ที่ดีพอ กระบวนการทางกฎหมายที่เป็นตัวสร้างความเหลื่อมล้ำในสังคมและระบบราชการไม่เอื้อต่อการแก้ปัญหาความยากจน ทั้งในแง่ขั้นตอนในการปฏิบัติงานที่ซับซ้อนและล่าช้า รวมไปถึงความซ้ำซ้อนของหน่วยงานต่างๆ ในขั้นตอนการปฏิบัติการ ตลอดจนความไม่สอดคล้องกันของแผนงานและงบประมาณในระดับต่างๆ เหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยหลักจากภายนอกที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดปัญหาความยากจนและซ้ำเติมคนจนมากขึ้น

2.4 ชนบทกับโอกาสทางการศึกษา

ความไม่เท่าเทียมทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่ลดลง มีหลักฐานที่สำคัญที่ทำให้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาทางการศึกษากับการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม (Hill and King, 1993; Baker and Holsinger, 1996) ในระดับมหภาค การเข้าถึงการศึกษามีความสัมพันธ์กับการเพิ่มประสิทธิภาพของกำลังแรงงาน การเพิ่มอายุขัยเฉลี่ยของประชากร และการปรับปรุงด้านสุขภาพของประชากร รวมถึงการลดภาวะเจริญพันธุ์ด้วย (Schultz, 1993; Raghupathy, 1996; Axinn and Barber, 2001)

งานวิจัยของ Knodel และ Jones (1996) แสดงให้เห็นว่าช่องว่างระหว่างเพศกำลังจะลดน้อยลง ไม่ว่าจะในภูมิภาคใด และความแตกต่างของการศึกษาเกิดขึ้นในประเทศที่มีกลุ่มสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกันอย่างมากระหว่างชายและหญิง ถ้ายังมีเด็กยากจน หรือเด็กจากครอบครัวชนบททั้งเด็กหญิงและชาย ยังคงไม่ได้รับความเป็นธรรมด้านการได้รับการศึกษาเขาเหล่านั้นก็ต้องเจอกับความไม่เท่าเทียมกันในด้านตลาดแรงงาน โอกาสในการทำงาน และชีวิต

ความเป็นอยู่

สำหรับประเทศไทยพบว่า เนื่องจากการไม่ได้เรียนระดับมัธยมต้นของเด็กและเยาวชนมีเพียงร้อยละ 16 แต่การไม่ได้เรียนต่อระดับมัธยมปลายหรือเทียบเท่ามีถึงร้อยละ 33 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2543) ดังนั้นการให้ความสนใจกับการศึกษาที่สูงกว่าภาคบังคับ จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจและควรส่งเสริมให้โอกาส เช่นงานวิจัยของ อุมารวรรณ์ ภัทรวาณิช และคณะ ได้ศึกษาการเรียนต่อระดับมัธยมปลายหรือเทียบเท่า (Pattaravanich et al., 2005) ระหว่างปี พ.ศ. 2533 และ ปี พ.ศ. 2543 ที่ได้แสดงให้เห็นว่า ไม่มีความแตกต่างระหว่างเพศในการเรียนต่อระดับมัธยมปลายหรือเทียบเท่า ในปี พ.ศ. 2533 แต่ในปี พ.ศ. 2543 พบความแตกต่างระหว่างเพศ โดยเพศหญิงมีโอกาสได้เรียนต่อมากกว่าเพศชาย นอกจากนี้ ความแตกต่างระหว่างเขตเมืองและชนบทยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเรียนต่อระดับมัธยมปลายทั้งในปี พ.ศ. 2533 และ 2543 แม้ว่าความแตกต่างระหว่างเมืองและชนบทในการเรียนต่อระดับมัธยมปลายของปี พ.ศ. 2543 ได้ลดลงจากปี พ.ศ.2533 ก็ตาม

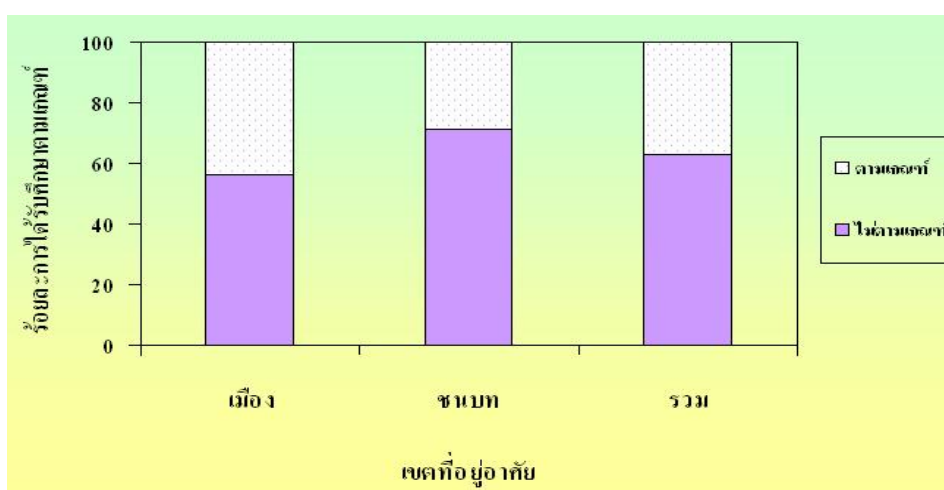
ในปี พ.ศ.2521 รัฐบาลไทยได้กำหนดการศึกษาภาคบังคับเป็น 6 ปี ซึ่งเพิ่มขึ้นมาจาก 4 ปีที่กำหนดขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2503 ต่อมา ในปี พ.ศ.2535 การขยายโอกาสทางการศึกษามีมากขึ้น โรงเรียนประถมในชนบทหลายแห่งได้ขยายการศึกษา จากการสอนเพียงระดับประถมไปสู่การสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากการประเมินผลที่ผ่านมา พบว่านโยบายนี้ประสบผลสำเร็จค่อนข้างดี ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2535 -2545 แสดงให้เห็นว่า ร้อยละของนักเรียนที่ศึกษาในชั้นประถมปีที่ 6 ผู้ซึ่งเข้าเรียนต่อชั้นมัธยมปีที่ 1 มีเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 64 ในปี พ.ศ. 2535 เป็นร้อยละ 90 ในปี พ.ศ.2543 การเพิ่มขึ้นในการลงทะเบียนเรียนระดับมัธยมศึกษาในปีที่คาดหวังในอนาคต ขณะที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) และแผนการศึกษา พ.ศ. 2542 ได้ขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานไปสู่มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า ส่วนรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2540 ได้บัญญัติจำนวนปีของการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ 12 ปี และข้อบังคับของกฎหมายแรงงานเด็กห้ามจ้างเด็กต่ำกว่าอายุ 15 ปี ทำงาน

แม้ว่าระดับการศึกษาพื้นฐานของไทยจะเพิ่มขึ้น แต่ความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจของครอบครัวไทยยังคงเป็นสิ่งที่ต้องพิจารณา ข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2542) ระบุว่า เด็กในเขตเมืองได้รับการศึกษามากกว่าเด็กในชนบท ด้วยเหตุผลที่ครอบครัวชนบทมีข้อจำกัดด้านเศรษฐกิจซึ่งเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการเรียนต่อของเด็ก นอกจากนี้สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2533, 2543) พบว่า สัดส่วนของเด็กผู้ชายผู้ซึ่งไม่ได้เรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายเพิ่มขึ้น ธนาคารโลก (World Bank, 1999) ยังได้คาดการณ์ว่า วิกฤตเศรษฐกิจในเอเชียช่วง

หลังของทศวรรษ 1990 อาจจะมีผลต่อครอบครัวยากจนอย่างมาก เด็กในชนบทอาจต้องออกจากโรงเรียน เพราะสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจที่ขาดแคลนและมีอยู่อย่างจำกัดที่เกิดกับครอบครัว

ก. เมืองและชนบทกับโอกาสทางการศึกษา

ความแตกต่างระหว่างเมืองและชนบทในด้านโอกาสในการศึกษา พบว่า เยาวชนอายุ 16-18 ปี ในเขตเมืองได้เปรียบในด้านการได้รับการศึกษาตามเกณฑ์มากกว่าเยาวชนในเขตชนบท กล่าวคือ ร้อยละ 44 ของเยาวชนเขตเมืองได้เรียนตามเกณฑ์ เปรียบเทียบกับเยาวชนเขตชนบทที่มีเพียงร้อยละ 29 เท่านั้น ที่ได้เรียนตามเกณฑ์ ความเป็นเมืองและชนบทยังคงมีความสัมพันธ์กับโอกาสในการศึกษาของเยาวชนระดับมัธยมปลายหรือเทียบเท่า แสดงในภาพที่ 2

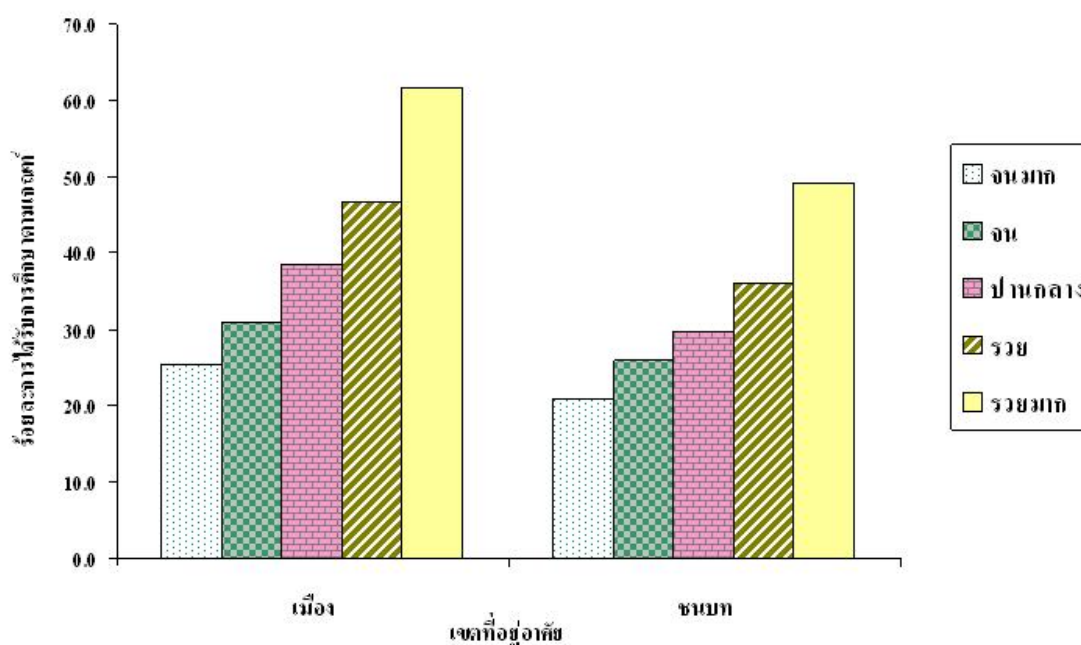
ภาพที่ 2 แสดงจำนวนร้อยละของนักเรียนอายุ 16 – 18 ปี จำแนกตามการได้รับการศึกษาตามเกณฑ์ และเขตอาศัย พ.ศ. 2548 (ที่มา: อุมารภรณ์ ภัทรวาณิชย์ และ ปัทมา อมรสิริสมบุญรณ์, 2548)

ข. ความยากจนกับชนบทและโอกาสทางการศึกษา

จากการศึกษาของดัชนีชี้วัดเศรษฐกิจครัวเรือนที่วัดจากการรวบรวมการมีสิ่งของในครัวเรือน 7 อย่างต่อไปนี้ คือ 1.เตาไฟฟ้าหุงต้มอาหาร 2.เตาอบไมโครเวฟ 3.เครื่องปรับอากาศ 4.เครื่องทำน้ำร้อน/น้ำอุ่น 5.เครื่องคอมพิวเตอร์ 6.รถยนต์ส่วนบุคคล และ 7.รถบรรทุก/รถปิกอัพ/รถตู้ (ค่าพิสัยระหว่าง 0-7 โดยมีค่า Reliability Coefficient

Alpha เท่ากับ 0.7642) หลังจากนั้นได้แบ่งกลุ่มฐานะเศรษฐกิจครัวเรือนเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้ คือ จนมาก – ไม่มีทรัพย์สินอย่างใดอย่างหนึ่งเลย, จน – การมีทรัพย์สินอย่างใดอย่างหนึ่ง เพียงอย่างเดียว, ปานกลาง – การมีทรัพย์สิน 2 อย่าง, รวย - การมีทรัพย์สิน 3 อย่าง, รวยมาก – การมีทรัพย์สิน 4 อย่างหรือมากกว่า (อุมาภรณ์ ภัทรวาณิชย์ และ ปัทมา อมรสิริ สมบูรณ์, 2548)

จากการวิเคราะห์ฐานะเศรษฐกิจครัวเรือนกับการได้เรียนตามเกณฑ์ พบว่า สัดส่วนผู้ที่มี ครัวเรือนยากจนได้เรียนตามเกณฑ์มีน้อยกว่าสัดส่วนผู้ที่มีครัวเรือนร่ำรวย แบบแผนเช่นนี้เป็นทั้ง ในเขตเมือง และเขตชนบท ดังแสดงในตารางภาพที่ 3

ภาพที่ 3 การแสดงจำนวนการกระจายร้อยละของนักเรียนอายุ 16 – 18 ปี ที่ได้รับการศึกษาตามเกณฑ์ จำแนกตามจำนวนฐานะเศรษฐกิจครัวเรือน และเขตอาศัย พ.ศ. 2548 (อุมาภรณ์ ภัทรวาณิชย์ และ ปัทมา อมรสิริสมบูรณ์, 2548)

ครอบครัวยากจน โดยเฉพาะครอบครัวที่อยู่ถิ่นทุรกันดารที่มีข้อจำกัดในการเข้าถึงการเรียนนั้น มีแนวโน้มที่จะลงทุนน้อยด้านการศึกษากับเด็ก เพราะว่าครอบครัวให้ความสำคัญต่อความเป็นอยู่ที่ดีด้านเศรษฐกิจ (economic well-being) มากกว่าการศึกษาของเด็ก ภายใต้เงื่อนไขเช่นนี้เด็กต้องหยุดการเรียน และเข้าสู่กำลังแรงงาน เพื่อให้ครอบครัวมีสถานะความ

เป็นอยู่ที่ดีขึ้น

นอกจากนี้ ทรัพยากรครัวเรือน ก็มีความสัมพันธ์กับการศึกษา เช่นกัน โดยที่ทรัพยากรครัวเรือนในที่นี้ คือ ฐานะทางเศรษฐกิจ และการมีพ่อแม่ รวมถึง การศึกษาของพ่อแม่ด้วย ครัวเรือนที่ยากจนกว่ามีแนวโน้มที่เด็กจะได้รับโอกาสในการศึกษาน้อยกว่าครัวเรือนที่รวยกว่า

ครัวเรือนที่ไม่มีพ่อแม่อยู่ โอกาสที่เด็กจะได้รับการศึกษาสูงมีค่อนข้างน้อยและยิ่ง ครัวเรือนที่มีพ่อแม่มีการศึกษาสูงโอกาสในการศึกษาของลูกก็ยิ่งมีมาก เด็กที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่มีระดับการศึกษาน้อย มีแนวโน้มที่เด็กมีข้อจำกัดด้านทักษะการใช้ภาษา แบบแผนการมีปฏิสัมพันธ์มีน้อย และทัศนคติที่มีต่อการจะบรรลุถึงการเรียนมีน้อยด้วย ดังนั้นเด็กที่มีพ่อแม่ที่มีการศึกษาสูงจึงเหมือนว่าถูกจัดสรรให้ได้รับการศึกษา เพราะได้รับทุนทางวัฒนธรรมที่ดีกว่าเด็กโดยทั่วไป (Bourdieu, 1986; Kingston, 2001:88) และในส่วนของรูปแบบของทุนวัฒนธรรม สามารถถ่ายทอดจากคนรุ่นพ่อแม่ไปยังรุ่นลูกได้สำเร็จ ก็อาจจะสะท้อนความจริงที่ว่า ระดับการศึกษาที่สูงของพ่อแม่ ทำให้พ่อแม่คิดปรับปรุงคุณภาพและปริมาณที่พ่อแม่ใช้เวลากับลูกด้วย (Lillard and Willis, 1994) ส่วนจำนวนพี่น้องที่พบว่ามีความสัมพันธ์กับการศึกษานั้น สอดคล้องกับงานของ Mason (1993) ที่กล่าวว่า ค่าใช้จ่ายในด้านการศึกษาของผู้เป็นพี่ลดลง หากครัวเรือนนั้นมีน้องที่ยังเล็กอยู่ด้วย เนื่องจากพ่อแม่ต้องแบ่งรายได้ของครัวเรือนมาใช้จ่ายในการเลี้ยงดูเด็กเล็ก แต่หากในครัวเรือนมีเด็กที่อยู่ในวัยเรียนเดียวกัน ค่าใช้จ่ายในด้านการศึกษาของเด็กในครัวเรือนนั้นไม่มีความแตกต่างกันมาก สิ่งนี้นัยยะว่า การมีน้องเล็กในครัวเรือนมีผลทำให้ศักยภาพของพ่อแม่ ในการส่งเสริมด้านการศึกษาแก่บุตรคนโตลดลง

ช่องว่างระหว่างเพศก็ยังคงพบอยู่ในสังคมไทย โดยเด็กผู้หญิงมีโอกาสด้านการศึกษามากกว่าเด็กผู้ชายด้วยเหตุผลของโอกาสจ้างงานของผู้ชายที่มีสูงในภาคเกษตรกรรม ขณะที่โอกาสจ้างงานของผู้หญิงในภาคอุตสาหกรรมเขตเมืองมีสูง ซึ่งอุตสาหกรรมในเขตเมืองเหล่านี้ต้องการแรงงานผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย และต้องการระดับการศึกษาที่ค่อนข้างสูง ทำให้ผู้หญิงมีโอกาสเรียนต่อในระดับสูงมีมากกว่าผู้ชาย ประกอบกับพฤติกรรมการส่งเงินกลับบ้านของแรงงานหญิงมีน้อยกว่าแรงงานชาย ทำให้พ่อแม่บางคนเห็นว่าการลงทุนด้านการศึกษาให้กับเด็กผู้หญิงคุ้มทุนมากกว่าการลงทุนในเด็กผู้ชาย

3. ทุนการศึกษา (Scholarship)

3.1 นิยามและขอบเขต

พัทธา สายหู (2531) ให้ความหมาย ทุนการศึกษา หมายถึง เงินทุนสำหรับค่าใช้จ่ายในการศึกษาที่บุคคล หรือองค์การต่าง ๆ บริจาคให้เพื่อช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้ที่ไม่ได้อยู่ในหน้าที่เลี้ยงดูปกครองโดยตรงของตนได้ศึกษาเล่าเรียน

การศึกษาในระบบโรงเรียนและสถาบันการศึกษาในสมัยปัจจุบัน มีค่าใช้จ่ายที่จำเป็นหลายประการ เช่น ค่าเล่าเรียน ค่าหนังสือ เครื่องมือ และอุปกรณ์ ค่าบำรุงกีฬาและกิจกรรม และค่ากิจกรรมที่โรงเรียนหรือสถานศึกษาเรียกเก็บ ค่าเครื่องแบบนักเรียน ค่าเดินทางและกินอยู่พักผ่อนหย่อนใจและค่ากิจกรรมทางสังคมที่ผู้เรียนจำเป็นต้องจ่ายใช้สอยเอง ถ้าผู้เรียนไม่สามารถอาศัยอยู่ที่บ้านกับครอบครัวของตนเองได้ ก็มีค่าเช่าที่พักที่จะต้องจ่ายเพิ่มอีก อย่างเช่นผู้ที่ไปศึกษาต่างจังหวัดหรือต่างประเทศ

การศึกษาคือ การสร้างและเพิ่มพูนความรู้ และความคิดของบุคคล เพื่อให้สามารถปรับตัวได้ในสภาพแวดล้อม ที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตของคนในสังคม สังคมจะพัฒนาได้มาก เมื่อสมาชิกในสังคมมีความสามารถมาก สังคมจึงต้องส่งเสริมการศึกษาหาความรู้ของสมาชิก การศึกษาหาความรู้ ส่วนหนึ่งเป็นการกระทำโดยเสรี ตามความสนใจใคร่รู้ของตัวบุคคลเอง และอีกส่วนหนึ่งเป็นการกำหนดให้ โดยผู้ใหญ่สำหรับเยาวชน หรือโดยรัฐสำหรับประชาชน การศึกษาส่วนแรกเป็นการจัดให้ และแสวงหาโดยเสรี ทั้งทางฝ่ายผู้ให้ และผู้รับเป็นประเภทที่ปัจจุบันเรียกกันว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียน หรือการศึกษาตามอัธยาศัย การศึกษาส่วนหลังเป็นการศึกษาที่รัฐบาลผู้บริหารประเทศจัดให้โดยตรง เช่น ในโรงเรียน และมหาวิทยาลัยของรัฐ หรือโดยอ้อมด้วยการสนับสนุนช่วยเหลือ ให้เอกชนตั้งสถานศึกษาบริการ แต่ไม่ว่าจะเป็นการจัดให้โดยตรง หรือโดยอ้อมก็ตามย่อมมีการควบคุมประเภท และมาตรฐานของความรู้ที่ให้ ด้วยหลักสูตรเนื้อหา ซึ่งทางราชการกำหนด และบังคับให้ต้องรับการศึกษาเช่นนี้อย่างน้อยในระดับหนึ่ง ซึ่งทางราชการถือว่า ประชาชนทุกคนควรมี คือ การศึกษาระดับประถมศึกษา ภาคบังคับตามกฎหมาย (พัทธา สายหู, 2531)

กล่าวโดยสรุป ทุนการศึกษา หมายถึงค่าใช้จ่ายในการศึกษาของผู้ที่เรียนอยู่ในสถาบันนั้น ที่ทางสถาบันช่วยสนับสนุนและดูแลรับผิดชอบรายจ่ายอาจจะเป็นค่าเล่าเรียนรวมถึงอุปกรณ์การเรียนต่างๆ ที่เอื้อให้นักศึกษา ทุนการศึกษาจะให้ความสำคัญต่อการศึกษาคือเป็นส่วนที่ช่วยผลักดันและสนับสนุนนักศึกษาผู้ขาดแคลนและมีความสามารถพิเศษ

3.2 ประวัติของการจัดทุนการศึกษา

การศึกษาตามแบบประเพณีเดิมของไทยนั้นเป็นที่คุ้นเคยและปฏิบัติกัน ตามความพอใจ และตามฐานะของบุคคล เรียกกันว่าศึกษาในวัดและในวัง ดังนั้นการศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ จากผู้ที่ไม่คุ้นเคย ไม่ตรงตามความพอใจ หรือฐานะของบุคคล เช่น การศึกษาความรู้แบบตะวันตกที่ชาวตะวันตกอยากจะให้ หรือที่ผู้ปกครองบ้านเมืองไทยตระหนักเห็นความจำเป็นที่คนไทยต้องรู้ จึงจำเป็นต้องมีสิ่งจูงใจหรือการช่วยเหลือค่าใช้จ่ายให้แก่ผู้ที่จะเรียน

ความสำคัญของการศึกษาในการพัฒนาประเทศ การศึกษาคือการสร้างและเพิ่มพูนความรู้ และความคิดของบุคคล เพื่อให้สามารถปรับตัวได้ในสภาพแวดล้อม ที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตของคนในสังคม สังคมจะพัฒนาได้มาก เมื่อสมาชิกในสังคมมีความสามารถมาก สังคมจึงต้องส่งเสริมการศึกษาหาความรู้ของสมาชิก

การศึกษาหาความรู้ ส่วนหนึ่งเป็นการกระทำโดยเสรี ตามความสนใจใคร่รู้ของตัวบุคคลเอง และอีกส่วนหนึ่งเป็นการกำหนดให้ โดยผู้ใหญ่สำหรับเยาวชน หรือโดยรัฐสำหรับประชาชน การศึกษาส่วนแรกเป็นการจัดให้ และแสวงหาโดยเสรี ทั้งทางฝ่ายผู้ให้ และผู้รับเป็นประเภทที่ปัจจุบันเรียกกันว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียน หรือการศึกษาตามอัธยาศัย การศึกษาส่วนหลังเป็นการศึกษาที่รัฐบาลผู้บริหารประเทศจัดให้โดยตรง เช่น ในโรงเรียน และมหาวิทยาลัยของรัฐ หรือโดยอ้อม ด้วยการสนับสนุนช่วยเหลือ ให้เอกชนตั้งสถานศึกษาบริการ แต่ไม่ว่าจะเป็นการจัดให้โดยตรง หรือโดยอ้อมก็ตาม ย่อมมีการควบคุมประเภท และมาตรฐานของความรู้ที่ให้ด้วย หลักสูตรเนื้อหาซึ่งทางราชการกำหนด และบังคับให้ต้องรับการศึกษาเช่นนี้อย่างน้อยในระดับหนึ่งซึ่งทางราชการถือว่า ประชาชนทุกคนควรมี คือ การศึกษาระดับประถมศึกษา ภาคบังคับตามกฎหมาย

เนื่องจากการศึกษาประเภทที่มีผู้กำหนดให้ในระบบ เป็นการอบรม และปลูกฝังความรู้ ความคิด และค่านิยมให้แก่ผู้เรียนโดยตรง ตามความประสงค์ของการจัดการศึกษา ผู้ที่ได้รับ การศึกษาดังกล่าว จึงเท่ากับถูกหล่อหลอมให้มีคุณภาพ เพื่อดำรงและพัฒนาตนเอง และสังคม ตามแนวทางของผู้ให้การศึกษา ทุนเพื่อการศึกษาในลักษณะนี้ ย่อมเป็นประโยชน์สอดคล้องตาม เป้าหมายของการศึกษา และแนวทางพัฒนาประเทศตามที่ได้รับผิดชอบประเทศชาติกำหนดไว้ สำหรับประเทศ การไปศึกษาความรู้ในต่างประเทศ ก็ย่อมเป็นการไปรับการอบรม ปลูกฝังความรู้ ความคิด และค่านิยมอย่างประเทศผู้ให้การศึกษาที่กำหนดไว้ เพราะฉะนั้น การให้ทุนไปศึกษา ณ ต่างประเทศ จึงมีผลช่วยสร้างประโยชน์ให้แก่ต่างประเทศ ที่ให้ความรู้นั้นด้วย เพราะเป็นการสร้าง บุคคลตัวแทนช่วยเผยแพร่อิทธิพล และผลประโยชน์ของประเทศนั้นได้ ในความสัมพันธ์ที่จะมี ระหว่างกันต่อไปในด้านต่างๆ ที่นอกเหนือการศึกษา เช่น ด้านการค้า การเมือง การทูต หรือมีผล

ต่อการเปลี่ยนแปลง พัฒนาในประเทศของผู้ไปศึกษาให้เป็นไปในรูปแบบของวิถีชีวิต และระบบสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการปกครองของประเทศที่ให้การศึกษาก็ได้ ทุนการศึกษาจากแหล่งต่างประเทศ จึงต้องเป็นที่สนใจ และห่วงใยของรัฐบาลเสมอ เพราะมีผลโดยตรง และโดยอ้อมต่อระบบการศึกษา และแนวทางพัฒนาภายในประเทศ ถึงแม้ในระดับบุคคลจะใคร่เห็นสิทธิ และเสรีภาพในการศึกษาหาความรู้สมบูรณ์แบบอย่างไรก็ตาม

ในสมัยโบราณ การศึกษาของชาวบ้านสามัญชนคือ การเรียนความรู้ที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพ ซึ่งมักตามแบบอย่างของพ่อแม่ และบรรพบุรุษ การศึกษาคือการเรียนรู้จากประสบการณ์ปกติของชีวิตประจำวัน ด้วยการช่วยงานในครัวเรือนและไร่นาจนมีความรู้ความชำนาญสามารถเลี้ยงตัวเองได้เมื่อเติบโตใหญ่ การหาความรู้วิชาอื่นที่นอกเหนือประสบการณ์ และความสามารถของพ่อแม่ที่จะสั่งสอนฝึกฝน ได้ใช้วิธีนำผู้เรียนไปฝากทำงานรับใช้ผู้มีความรู้ที่จะถ่ายทอดให้ (พทยา สายหู, 2531)

ปัจจุบันนี้ค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษาของเยาวชนเริ่มเป็นภาระทางการเงิน สำหรับพ่อแม่ผู้ปกครองระดับชาวบ้านสามัญชนที่ยากจนหรือมีเพียงพอกินพอใช้ เมื่อการหาความรู้ต้องทำภาระงานระบบความเป็นอยู่ของชีวิตประจำวันใน ต้องลงทุนในการใช้เงินจำนวนมากเพื่อให้ลูกได้มีโอกาสทางการศึกษา ครอบครัวและชุมชน และบ้านเมืองมีกฎหมายสั่งบังคับไว้ให้ทุกคนต้องปฏิบัติ แม้ผู้ปกครองจะไม่ต้องการหรือไม่มีเงินทองพอที่จะใช้สอยเพื่อการศึกษาเช่นนี้ ก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงหน้าที่ซึ่งต้องปฏิบัติในฐานะประชาชนพลเมืองของประเทศ การจัดสรรทุนการศึกษาที่ทั่วถึงจะทำให้ครอบครัวที่ยากจนได้มีโอกาสในการศึกษามากขึ้นที่สามารถนำความรู้มาพัฒนาคุณภาพชีวิตตนเองและประเทศชาติได้

3.3 ประเภทของทุนการศึกษาในปัจจุบัน

ทุนการศึกษาที่ให้กันอยู่ในปัจจุบัน ทั้งจากแหล่งทุนของรัฐบาล และเอกชน มีประเภทต่างๆ ในที่นี้ก็อ้างถึงประเภททุนการศึกษาตามแนวคิดของ พทยา สายหู (2531) ดังต่อไปนี้

1) **ทุนรางวัลผลการเรียนดี** ทุนประเภทนี้เป็นทุนการศึกษา ที่ให้แก่ผู้ที่ผ่านการสอบคัดเลือก ทดสอบแข่งขันความสามารถทางวิชาการ ไม่จำกัดฐานะทางเศรษฐกิจ ของผู้สอบแข่งขัน เช่น ทุนเล่าเรียนหลวง ทุนมูลนิธิอานันทมหิดล ทุนรัฐบาลไปศึกษาต่างประเทศตามความต้องการของราชการ หรือทุนที่ผู้บริจาคกำหนดเงื่อนไข ให้ผู้ที่สอบได้คะแนนสูงสุด ในชั้นเรียนในปีการศึกษานั้นๆ หรือในวิชาใดวิชาหนึ่ง เป็นต้น ทุนเหล่านี้มีจุดประสงค์สนับสนุนความสามารถทางสติปัญญา เพื่อผลก้าวหน้าทางวิชาการ เน้นการสร้างคุณภาพมากกว่าปริมาณ

ของการศึกษา และไม่มุ่งช่วยเหลือผู้ขาดแคลนโดยเฉพาะ เป็นเสมือนรางวัลแก่ผู้เรียนดี ที่ให้กันมาตั้งแต่สมัยเริ่ม

2) **ทุนช่วยเหลือผู้ขาดแคลน** เป็นทุนการศึกษาประเภทที่มุ่งช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ โดยไม่วางกฎเกณฑ์คัดเลือก เอาความสามารถทางสติปัญญา เพราะในปัจจุบันการศึกษาเป็นหน้าที่จำเป็นของผู้ปกครอง โดยเฉพาะในระดับภาคบังคับ ซึ่งไม่ยกเว้นความขัดสนทางสติปัญญา หรือเศรษฐกิจ ผู้มีจิตศรัทธาสามารถช่วยเหลือเยาวชนวัยเรียน ที่ยากจนในชนบท หรือในชุมชนแออัดของเมืองใหญ่ โดยมอบทุนค่าใช้จ่าย สำหรับการศึกษแต่ละปี ของนักเรียน ผ่านมูลนิธิ สมาคม หรือโรงเรียนโดยตรง ทุนประเภทนี้มีให้ในการศึกษาทุกระดับจนถึงขั้นอุดมศึกษา

3) **ทุนส่งเสริมการศึกษาเฉพาะทาง** เป็นทุนที่มีในในระดับอุดมศึกษา ที่มีการเน้นสร้างความเชี่ยวชาญเฉพาะวิชา วิชาการบางสาขาที่มีบุคคล หรือองค์การใดสนใจ ต้องการส่งเสริมเป็นพิเศษ อาจมีทุนตั้งไว้ เพื่อจูงใจให้มีผู้เรียน ทุนประเภทนี้ สามารถสร้างกำลังบุคลากรทางวิชาการชั้นสูง ที่จะสืบทอด หรือประยุกต์ความรู้ที่สังคมต้องการ ในสมัยก่อนผู้ก่อตั้งทุนประเภทนี้ อาจเป็นผู้ที่เคยเรียน หรือเคยสอนวิชานั้นมาก่อน และประสงค์จะให้มีส่วนต่อความสนใจในวิชานั้น เช่น ทุนวิชาภาษา และวรรณคดี บาลีสันสกฤต ทุนวิชาประวัติศาสตร์ เป็นต้น ในสมัยปัจจุบัน ผู้ที่เห็นความสำคัญของวิชาหนึ่งวิชาใด ถึงแม้ไม่เป็นผู้ที่เคยเรียนเคยสอนวิชานั้น ก็อาจตั้งทุนประเภทนี้ได้ เช่น ทุนวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน (ที่จำเป็นต่อการศึกษา และวิจัยขั้นสูง แต่มีผู้สนใจเรียนน้อย) ทุนวิชาอ่านศิลปาจารึก (ที่จำเป็นต่อการค้นคว้าทางโบราณคดี แต่ไม่มีผลตอบแทนเป็นอาชีพ และรายได้ที่จูงใจให้อุทิศ

4) **ทุนสนับสนุนกิจกรรมเสริมหลักสูตร** เป็นทุนเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติกิจกรรม เสริมหลักสูตรบางอย่างที่สถานศึกษาถือเป็นส่วนประกอบสำคัญ ของการสร้างบุคลิกภาพ หรือคุณสมบัติสำคัญของนักเรียน นักศึกษา เช่น การกีฬา ศิลปะ ดนตรี การทำสาธารณประโยชน์ บริการชุมชน เป็นต้น สถานศึกษาดังกล่าว หรือเอกชนที่สนใจ อาจตั้งทุนการศึกษาช่วยเหลือ ผู้ที่มีความสามารถ หรืออุทิศตน เพื่อกิจกรรมเหล่านี้ได้

5) **ทุนสำหรับผู้ด้อยโอกาสทางสังคมและวัฒนธรรม** เมื่อเทียบกับคนที่อยู่ในเมือง ซึ่งเป็นศูนย์รวมของความเจริญในแทบทุกด้านแล้ว ผู้ที่อยู่ในชนบทถึงแม้จะไม่ขัดสนสติปัญญา หรือทุนทรัพย์ ก็ต้องนับว่า ด้อยโอกาสทางสังคม และวัฒนธรรม ในทำนองเดียวกัน ผู้ที่อยู่ในกลุ่มสังคมวัฒนธรรมย่อย ที่ห่างไกลจากกลุ่มสังคมวัฒนธรรมใหญ่ในเมืองหลวง เช่น ประชาชนชาวไทยภูเขาทางชายแดนภาคเหนือ ประชาชนชาวไทยมุสลิม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ หรือประชาชนกลุ่มอื่นๆ ในเขตทุรกันดารห่างไกลคมนาคม เป็นต้น กลุ่มเหล่านี้เมื่อเทียบกับผู้อยู่ใน

เมืองใหญ่ เช่น เมืองหลวง ก็เป็นเสมือนผู้ด้อยโอกาสทางสังคม และวัฒนธรรมได้ทั้งสิ้น ทูนหรือโอกาสในการศึกษา สำหรับผู้ที่ต้องการในกลุ่มผู้ด้อยโอกาสเหล่านี้ ที่จัดสรร และดำเนินการได้ดีมีประสิทธิภาพ นับเป็นอุปกรณ์ที่สำคัญ เพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ที่เป็นพลเมืองร่วมประเทศชาติเดียวกัน เช่น ทูนของกระทรวงมหาดไทย เพื่อการศึกษาของนักเรียนไทยมุสลิม จากจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทูนนักเรียนชาวไทยภูเขา ทูนโครงการรับนักเรียนยากจนจากชนบท โดยทูนอุดหนุนจนจบการศึกษา จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย เป็นต้น

6) **ทูนเงินยืมเพื่อการลงทุนพัฒนาบุคคล** ทูนประเภทนี้ ปกติจะมีในระยะไม่เกิน 10 ปีที่ผ่านมาในระดับอุดมศึกษา ไม่เป็นทุนให้เปล่า หรือให้ขาด เช่นทุนประเภทอื่นๆ ผู้ได้รับทุนจะต้องชำระเงินคืน เมื่อสำเร็จการศึกษา และได้งานอาชีพมีรายได้แล้ว เป็นบริการอย่างหนึ่ง ของธนาคารบางแห่ง เพื่อให้โอกาสผู้ที่มีความสามารถในการศึกษาแต่ขาดทุนทรัพย์

7) **ทูนการศึกษาเพื่อส่งเสริมธุรกิจ** ในปัจจุบัน ธุรกิจอุตสาหกรรม อาจโฆษณากิจการของบริษัท ในรูปของการให้ทุนการศึกษา แก่เยาวชนด้วย เช่น บริษัทการค้าแห่งหนึ่ง ประกาศให้รางวัลทุนการศึกษา แก่ นักเรียนในวัยต่างๆ ที่ชนะการประกวดระบายสีภาพ นับว่า เป็นการให้ทุนที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของผู้ให้

3.4 แหล่งทุนการศึกษาในปัจจุบัน

แหล่งทุนที่สำคัญแหล่งแรกคือ รัฐบาลของประเทศที่ต้องการบุคคลผู้มีความรู้ไว้รับราชการ ทั้งจากการไปศึกษาในต่างประเทศ และการศึกษาภายในประเทศ แต่เนื่องจากทุนเหล่านี้ ต้องการคัดเลือก ด้วยความสามารถทางวิชาการ หรือคุณสมบัติทางสังคม และวัฒนธรรม เป็นสำคัญ จึงไม่มีจุดมุ่งหมายช่วยเหลือผู้ขาดทุนเป็นพิเศษ

นอกจากแหล่งทุนภายในประเทศแล้ว ยังมีแหล่งทุนต่างประเทศ ซึ่งช่วยเหลือให้ไปศึกษาในประเทศของผู้ให้ทุนโดยเฉพาะอีกด้วย ทุนต่างประเทศนี้มีทั้งทุนที่รัฐบาลให้แก่รัฐบาลโดยตรง ตามข้อตกลงทวิภาคีระหว่างประเทศ เช่น ทุนของสำนักงานยูเอสเอ (USAID) ทุนบริติชคาวเนซิล (British Council) ทุนกระทรวงศึกษาธิการ ประเทศญี่ปุ่น (Japan's Ministry of Education) หรือให้ผ่านองค์การระหว่างประเทศ เช่น องค์การศึกษาศาสนาวัฒนธรรม และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ทุนองค์การอนามัยโลก (WHO) แหล่งทุนเอกชน มักได้แก่ องค์การ สมาคม หรือมูลนิธิ เช่น สภาพัฒนาการเกษตร (Agricultural Development Council) สภาประชากร (Population Council) มูลนิธิร็อกกีเฟลเลอร์ (Rockefeller Foundation) สถาบันฮาร์วาร์ดเยนชิ่ง (Harvard-Yenching Institute) ของสหรัฐอเมริกา การให้ทุน เพื่อการศึกษาจากแหล่ง

ต่างประเทศเหล่านี้ ในปัจจุบันปกติจะแจ้งให้หน่วยงานที่รับผิดชอบของรัฐบาลไทยรับทราบ เช่น กรมวิเทศสหการ แต่ในสมัยก่อนที่ยังไม่มี หน่วยประสานงานการช่วยเหลือจากต่างประเทศ เช่นนี้ มักเป็นการติดต่อโดยตรง ระหว่างหน่วยงานที่มีความประสงค์ตรงกันของแต่ละประเทศ หรือมีการประกาศให้ทุน โดยเปิดเผย เพื่อผู้สนใจไปสมัครขอหรือสอบแข่งขัน การให้ทุนจากต่างประเทศที่กระทำในเชิงปกปิด ถือเป็นเรื่องกระทบกระเทือนความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้ เพราะไม่ทราบเจตนา และเงื่อนไข (พิทยา สายหู, 2531)

3.5 ทุนการศึกษากับผู้ที่ยากจนจากชนบท

จากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน (2552) รายงานผลการสำรวจ รายได้เฉลี่ยของประชากรเพิ่มขึ้นตามการศึกษาที่สูงขึ้น โดยเฉพาะผู้ที่จบปริญญาตรีหรือสูงกว่า จะมีรายได้เฉลี่ยสูงกว่า คนไทยร้อยละ 62.6 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาและต่ำกว่าจึงทำให้ มีโอกาสในการทำงานและสร้างรายได้อย่างจำกัดที่สามารถทำให้เกิดความยากจนได้ ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการทางด้านการศึกษา มีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะในระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายขึ้นไป ส่งผลให้มีการประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน และเสี่ยงทำให้เกิดความยากจนแบบตกดาน ไม่มีโอกาสในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

รัฐบาลได้กำหนดการศึกษาภาคบังคับเป็น 12 ปี เพื่อยกระดับการศึกษาของเด็ก ตามพระราชบัญญัติการศึกษา ปี พ.ศ. 2542 โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียนตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2546 เป็นต้นมา ที่ช่วยเพิ่มโอกาสทางการศึกษากับผู้ที่ขาดแคลนและมีโอกาสเข้าเรียนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้มีการขยายโอกาสให้แก่เด็กด้อยโอกาสและเด็กพิการเรียนฟรีตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาถึงระดับปริญญาตรีเพิ่มขึ้น

สำหรับโอกาสในการเข้าศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประชากรกลุ่มคนยากจน ที่สุดหรือกลุ่มผู้ที่มีสภาพความเป็นอยู่ด้อยที่สุดมีโอกาสในการเข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพียงร้อยละ 53.30 และอัตราการเรียนสุทธির้อยละ 37.94 คนยากจนที่มีความเป็นอยู่ต่ำกว่าเส้นยากจนระดับมาตรฐานของการดำรงชีวิตขั้นต่ำกว่าเส้นยากจน สามารถเข้าถึงการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 49.31 สัดส่วนของประชากรที่มีโอกาสในการเข้าศึกษาเพิ่มขึ้นตามระดับฐานะความเป็นอยู่ โดยประชากรที่มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีมีโอกาสในการเข้าศึกษาร้อยละ 98.05 และเมื่อเทียบกับกลุ่มประชากรที่อยู่ในวัยอุดมศึกษาหรืออัตราเข้าเรียนสุทธির้อยละ 71.28 ในปี พ.ศ. 2553 ระดับอุดมศึกษาประชากรที่ยากจนมีโอกาสในการเข้าศึกษาใน

สัดส่วนที่น้อยลงมาเฉลี่ยร้อยละ 24.16 โอกาสในการเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่แตกต่างกันตามพื้นที่เนื่องมาจากฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ที่ตั้งของมหาวิทยาลัย ค่าหอพัก ค่าใช้จ่ายต่างๆในระหว่างการศึกษา ทำให้เสียค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้นและรวมทั้งค่าเล่าเรียนที่สูงกว่าปกติ โดยกรุงเทพมหานครจะมีคนเรียนมากที่สุด ปัญหาการศึกษาในชนบทที่ไม่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนเพราะ ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ การย้ายตามครัวเรือนไปประกอบอาชีพ จึงทำให้ในเมืองมีการศึกษาที่สูงกว่าชนบท (ข้อมูลสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2553)

การวิจัยผลการดำเนินงานด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมของรัฐบาลพบว่า ประชาชนทั้งประเทศได้รับโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมต่ำกว่าหลายประเทศและโดยเฉพาะคนจนได้รับการศึกษาต่ำกว่าคนทั่วไป เนื่องจากระบบการพัฒนาเศรษฐกิจและการจัดการศึกษาในระบบที่มีการแข่งขันสูง เด็กที่มาจากครอบครัวที่ยากจนจะเสียเปรียบมาตั้งแต่แรกเกิด เนื่องจากมีโอกาสได้รับการพัฒนาด้านสุขภาพรวมทั้งการพัฒนาสมองด้อยกว่า ได้รับการศึกษาระดับปฐมวัยที่มีคุณภาพด้อยกว่าเด็กจากครอบครัวชนชั้นกลางและผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจ แม้รัฐบาลจะเน้นการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงมัธยมต้นและมีความสามารถที่จะจัดได้ค่อนข้างทั่วถึง แต่โรงเรียนก็มีคุณภาพต่างกัน คนจนได้เรียนในโรงเรียนที่มีคุณภาพต่ำกว่า และต้องเผชิญกับปัญหาทางเศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมที่ไม่ดีมากกว่า ทำให้มีปัญหาเด็กออกกลางคัน คือเรียนไม่สำเร็จชั้นมัธยมต้นและมัธยมปลายเป็นสัดส่วนที่สูง การศึกษาระดับอาชีวศึกษาจะกระจุกตัวอยู่ในเขตเมืองและมีคุณภาพแตกต่างกัน คนจนมีโอกาสได้รับการศึกษาระดับนี้ต่ำ ส่วนที่มีโอกาสมักจะได้รับการศึกษาในสถาบันการศึกษาที่มีคุณภาพต่ำ มีอาจารย์ที่ขาดความรู้ความชำนาญ สอนตามตำรามากกว่าฝึกภาคปฏิบัติและให้สามารถวิเคราะห์ปัญหาได้ ส่วนการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยถูกละเลยทั้งที่เป็นการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพในแง่ต้นทุนและมีโอกาสครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลายได้เป็นจำนวนมาก และสามารถเน้นกลุ่ม เป้าหมายกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้ง่าย แต่กลับได้รับความสนใจและได้รับการสนับสนุนจากรัฐมีน้อยและจัดได้อย่างไม่ค่อยมีคุณภาพ เนื่องจากทั้งรัฐและสังคมทั้งหมดได้ครอบงำประชาชนให้สนใจการศึกษาในระบบมากกว่า ถึงแม้ประเทศไทยจะมีสื่อวิทยุโทรทัศน์ที่เข้าถึงประชาชนทั่วประเทศกว่าร้อยละ 80-90 แต่ก็มีการใช้สื่อเพื่อการศึกษาและความบันเทิงแบบมีสาระที่ทำให้คนมีสติปัญญาและมีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวมเพิ่มขึ้นน้อยมาก

มีงานวิจัยหลายชิ้น (ข้อมูลสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2553) ยืนยันไปในทางเดียวกันว่าประเทศที่จัดการศึกษาอย่างทั่วถึงเสมอภาคและดำเนินนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจสังคมที่มุ่งกระจายรายได้ให้เป็นธรรม สามารถพัฒนาการศึกษาและการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมได้ประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศที่ไม่ได้ทำ

รายงานสภาวะความยากจนของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แม้จะเน้นเรื่องเศรษฐกิจและให้คำนิยาม “คนจน” ตามแนวทางของธนาคารโลกว่าหมายถึง คนที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน หรือต้นทุน ค่าใช้จ่าย บัณฑิตบุคคล ในการได้มาซึ่งอาหารและสินค้าบริการพื้นฐานจำเป็นในการดำรงชีวิต อย่างเช่น พ.ศ. 2550 คำนวณไว้ที่ 1,443 บาทต่อเดือน ทำให้สถิติคนจนตามคำนิยามนี้มีสัดส่วนไม่สูงนัก คือ มีร้อยละ 8.48 ของประชากรทั้งหมดหรือราว 5.4 ล้านคน (ใน พ.ศ. 2550 รายงานนี้เป็นข้อมูลเพื่อชี้ให้เห็นได้ว่า คนกลุ่มที่จนที่สุดได้รับโอกาสทางการศึกษาและการให้บริการต่าง ๆ น้อยกว่าคนกลุ่มอื่นอย่างไร และรายงานฉบับนี้กล่าวถึงการเข้าถึงบริการพื้นฐานของรัฐของคนจน ครัวเรือนยากจนว่า ด้านสุขภาพคนจนมีโอกาสเข้าถึงสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลร้อยละ 96.7 ของคนจนทั้งหมด นักเรียนยากจนได้รับอาหารกลางวัน อาหารเสริมฟรี ร้อยละ 67.37 ของนักเรียนยากจนทั้งหมด ด้านสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์มีคนจนเข้าถึงค่อนข้างน้อย โดยผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) ยากจนได้รับเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพผู้สูงอายุร้อยละ 38.14 ของผู้สูงอายุยากจนทั้งหมดอีก ร้อยละ 61.86 ไม่ได้รับเบี้ยยังชีพ ส่วนผู้พิการยากจนได้รับเงินสงเคราะห์สำหรับผู้พิการร้อยละ 24.47 ของผู้พิการยากจนทั้งหมด ขณะที่ร้อยละ 75.53 ไม่ได้รับ ด้านการเข้าถึงแหล่งทุนในการประกอบอาชีพ จากการสำรวจสภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน คนจนที่เข้าถึงกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีร้อยละ 8.8 ของคนจนทั้งหมด และคนจนที่สามารถกู้เงินจากโครงการธนาคารประชาชนมีเพียงร้อยละ 2.2 ของคนจนทั้งหมด

การเข้าถึงแหล่งทุนด้านการศึกษา นักเรียนยากจนได้ ที่รับทุนการศึกษาจากรัฐร้อยละ 2.22 ของนักเรียนยากจนทั้งหมด และนักเรียนยากจนได้กู้เงินจากโครงการเงินกู้เพื่อการศึกษาของรัฐ (ต้องใช้คิน) ร้อยละ 0.03 ของนักเรียนยากจนทั้งหมด

อย่างไรก็ตาม กลุ่มคนจนตามคำนิยามนี้ คือกลุ่มคนจนที่สุด แต่ยังมีกลุ่มคนที่จนรองลงมาวมกันแล้วอย่างน้อย ร้อยละ 40 ของประชากรทั้งหมด เนื่องจากการกระจายรายได้ระหว่างกลุ่มคนต่าง ๆ ในประเทศไทยมีความไม่เสมอภาคมาก ปัญหาคนจนโดยเปรียบเทียบจึงมีสูง ดังนั้น คนที่จนและค่อนข้างจน ร้อยละ 40 ของประชากรทั้งประเทศควรจะได้รับช่วยเหลือ

ดูแลจากรัฐเป็นพิเศษกว่าประชาชนทั่วไป ทั้งในเรื่องสาธารณสุขและเรื่องการศึกษาโดยเฉพาะพื้นที่ห่างไกลความเจริญที่ควรได้รับการส่งเสริมและเอาใจใส่ให้โอกาสคนที่ขาดโอกาสได้เข้ามาสัมผัสและได้ศึกษาเพื่อจะได้ นำความรู้ไปพัฒนาชนบทที่อยู่อาศัยให้มีความเจริญมากขึ้น

3.6 ทุนการศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท

มีทุนการศึกษาที่ให้โอกาสทางการศึกษาที่ให้โอกาสนักเรียนที่มีฐานะทางครอบครัวยากจนได้มีโอกาสเข้ามาเรียนในระดับมหาวิทยาลัยเพื่อศึกษาหาความรู้ในการนำไปประกอบอาชีพดูแลสุขภาพความเป็นอยู่ของครอบครัว พัฒนาคุณภาพชีวิตตัวเองและท้องถิ่น ประกอบด้วยทุนการศึกษาที่เป็นกองทุนให้กู้ยืม แต่เมื่อศึกษาจบต้องใช้จำนวนเงินที่กู้ยืมมาคืนพร้อมดอกเบี้ยตามเงื่อนไขทุน อย่างเช่น กองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) และกองทุนกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาที่ผูกกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) แต่ก็มีทุนอีกประเภทที่ให้โอกาสนักเรียนที่ฐานะทางครอบครัวที่ยากจน มีความเป็นอยู่ที่ขาดแคลน มีโอกาสได้มาเรียนในสถาบันการศึกษาโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆและไม่ต้องใช้ทุนคืน ในที่นี้จะขออธิบายถึงทุนจุฬาฯ-ชนบท เป็นทุนที่ให้โอกาสทางการศึกษาเด็กที่ยากจนหลายคนให้มีโอกาสที่ดีและมีชีวิตใหม่

จุดเริ่มต้นของหน่วยจุฬาฯ-ชนบท ที่มีหน้าที่ดูแลโครงการจุฬาฯ-ชนบท ที่จัดสรรทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่ยากจนจากชนบท มีการเริ่มตั้งแต่ศาสตราจารย์ ดร.เกษม สุวรรณกุล ดำรงตำแหน่งอธิการบดี ในช่วงปี พ.ศ.2524 การพัฒนาชนบทเป็นประเด็นสำคัญของประเทศ คล้ายกับเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียงในปัจจุบันซึ่งอยู่ในสมัยที่พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้ให้ความสำคัญเรื่องของการพัฒนาชนบทเป็นอย่างมาก เพราะท่านทำงานอยู่ต่างจังหวัดมาตลอด และในขณะนั้นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทในหลายอย่าง เช่น มหาวิทยาลัยได้มีการจัดตั้ง 2 โครงการ เรียกว่าโครงการพี โครงการน้อง คือโครงการการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาชนบท และโครงการการเรียนการสอนเพื่อเสริมประสบการณ์ ซึ่งโครงการการเรียนการสอนเพื่อเสริมประสบการณ์ เป็นการเรียนการสอนแบบโครงการที่เป็นลักษณะของ project หรือเป็น senior project เป็นโครงการที่เป็นลักษณะกึ่งวิจัย โดยให้นิสิตเสนอโครงการมาแล้วมีคณะกรรมการพิจารณาและอนุมัติเงินทุนในการนำไปใช้ในโครงการ

ในสมัยที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยการบริหารงานของศาสตราจารย์ ดร.เกษม สุวรรณกุล อธิการบดีในขณะนั้นได้มีแนวคิดที่จะให้มีการรับนักเรียนยากจนจากชนบท เข้ามาศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาก่อนเมื่อประมาณ 30 ปีที่แล้ว จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับ

ชนบทที่มีความห่างกันมาก เด็กไม่สามารถเข้ามาเรียนได้ จึงได้มอบหมายให้คณะกรรมการโครงการการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาชนบทมาพิจารณาว่าจะช่วยได้อย่างไร หาวิธีที่จะให้เด็กเหล่านี้ได้มีโอกาสเข้ามาศึกษาต่อในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ จึงได้ข้อสรุปว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยควรให้โอกาสโดยรับเด็กจากชนบทเข้ามาเรียน โดยมีมหาวิทยาลัยเป็นผู้ให้ทุนการศึกษาโดยได้รับทุนการศึกษาจนสำเร็จการศึกษา เมื่อฝ่ายวิชาการของมหาวิทยาลัยได้มีโครงการการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาชนบทขึ้น ในปี พ.ศ. 2524 ซึ่งเป็นโครงการที่ให้ทุนอุดหนุนแก่คณะต่างๆ ให้นำนิสิตออกไปเรียนรู้อะไรต่างๆ เกี่ยวกับชนบท รองอธิการบดี คือ ศาสตราจารย์ ดร. มนูญ วิจารณ์ ได้นำคำริชของท่านอธิการบดีที่จะให้มีการรับนักเรียนยากจนจากชนบทเข้ามาศึกษาต่อในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยได้รับทุนการศึกษา เสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาชนบทได้ปรึกษากับคณะกรรมการได้ร่วมกันพิจารณาและรายละเอียดประกอบกัน ในที่สุด คณะกรรมการโครงการการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาชนบท ได้เสนอให้มีการจัดตั้ง โครงการรับนักเรียนยากจนจากชนบท โดยให้ทุนอุดหนุนการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หรือ โครงการจุฬาฯ-ชนบท วันที่ 5 ธันวาคม 2524 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้มีประกาศระเบียบว่าด้วยการรับนักเรียนยากจนในชนบทเพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา โดยได้รับทุนอุดหนุนการศึกษาจนจบหลักสูตรปกติ และได้ตั้งหน่วยงานเพื่อปฏิบัติตามโครงการที่มีชื่อว่า จุฬาฯ - ชนบท

วัตถุประสงค์ของทุนการศึกษา

วัตถุประสงค์หลักสำหรับทุนนี้จะเป็นการให้โอกาสนักเรียนที่ยากจนที่อยู่ในชนบท มาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน บิดามารดา ไม่สามารถส่งเสียให้เล่าเรียนได้ โดยไม่มีข้อผูกมัดต้องชำระค่าเล่าเรียนคืนเมื่อสำเร็จการศึกษา โดยทุนที่ให้ ณ ปัจจุบัน คือ ค่าใช้จ่ายรายเดือน ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัว และค่าอาหารเดือนละ 4,000 บาท ให้ 10 เดือน ซึ่งคิดตามระยะเวลาการเปิดภาคเรียน แต่ถ้านิสิตจะเรียนภาควิชาฤดูร้อน สามารถมาเบิกได้อีก ค่าธรรมเนียมการศึกษาก็จ่ายให้ โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม 1) กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้ 18,000 บาทต่อภาคการศึกษา 2) กลุ่มสังคมศาสตร์ให้ 14,500 บาทต่อภาคการศึกษา แล้วค่าอุปกรณ์การศึกษาให้ ภาคการศึกษาละ 1,500 บาท และจ่ายค่าเครื่องแต่งกายให้ภาคการศึกษาละ 1,000 บาท และมีค่ารักษาพยาบาล

ประเภทของ ทุนการศึกษา โครงการจุฬาฯ-ชนบทแบ่งออกเป็นสองประเภท

ทุนประเภท ก จะได้รับทุนอุดหนุนการศึกษาเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ได้แก่

- 1) ได้รับค่าอาหารและใช้จ่ายประจำเดือน ๆ ละ 4,000 บาท ปีละ 10 เดือน
- 2) ได้รับค่าอุปกรณ์การศึกษา ภาคการศึกษาละ 1,500 บาท
- 3) ได้รับค่าเครื่องแต่งกาย ภาคการศึกษาละ 1,000 บาท
- 4) ได้รับค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ได้แก่ ค่าเล่าเรียน ค่าหอพักและค่ารักษาพยาบาล ตามความจำเป็นและประหยัด

ทุนประเภท ข จะได้รับเช่นเดียวกับทุนประเภท ก โดยยกเว้น ค่าอาหารและใช้จ่ายประจำเดือน

กระบวนการคัดเลือก

ในการคัดเลือกนักเรียนที่จะมารับทุนการศึกษา ทำการคัดเลือกอย่างละเอียดและรอบคอบ มีการกรอกข้อมูลเอกสารใบสมัคร มีรายละเอียดจำนวนมากให้กรอกที่เป็นข้อมูลส่วนตัว เช่นคำถามว่ามีพี่น้องกี่คน แต่ละคนเรียนหรือทำงานอะไร ที่บ้านประกอบอาชีพอะไร มีรายได้เท่าไร ถ้าทำเกษตรกรรม ทำอะไร มีจำนวนที่นาที่ไรเท่าไร มีวัว ควายกี่ตัว มีเครื่องใช้ไฟฟ้าอะไรบ้าง มีรถยนต์หรือพาหนะอะไรบ้าง คณะกรรมการจากแหล่งให้ทุนจะเข้าไปดูด้วยตัวเอง ดูความเหมาะสมว่านักเรียนเหล่านั้นมีความเหมาะสมและมีความยากลำบากจริงหรือไม่ ต้องการความช่วยเหลือจริงๆหรือไม่ ในการไปตรวจบ้านจะไม่บอกผลก่อนว่าได้รับทุน แต่จะนำมาประกอบการพิจารณาว่านักเรียนอยู่ในฐานะที่สามารถช่วยตัวเองได้หรือไม่ ถ้าสามารถพึ่งพาตัวเองได้ ก็จะพิจารณาทุนไปให้คนที่มีความจำเป็นมากกว่า คณะกรรมการที่ให้ทุนจึงต้องไปตรวจดูทุกบ้านของผู้สมัครก่อนที่จะรับทุนไม่ใช่แค่เขียนกรอกข้อมูลมาในเอกสารใบสมัครแล้วพิจารณาผลและคะแนนของผู้สมัครต้องอยู่ในเกณฑ์สามารถที่จะเข้ามาเรียนได้

1. คุณสมบัติโดยทั่วไปของผู้สมัคร

1.1 เป็นผู้มีสัญชาติไทย

1.2 เป็นผู้ที่ไม่มีโรคติดต่อร้ายแรง โรคที่สังคมรังเกียจ หรือโรคที่สำคัญที่จะเป็น

อุปสรรคต่อการศึกษา

1.3 เป็นผู้ที่มีความประพฤติดีและรับรองต่อมหาวิทยาลัยว่าจะตั้งใจศึกษาเล่าเรียนเต็มความสามารถและ ยินยอมปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัยที่มีอยู่แล้ว หรือที่จะมีต่อไปโดยเคร่งครัดทุกประการ

1.4 เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาและศึกษาอยู่ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาของรัฐ หรือโรงเรียนที่คณะกรรมการดำเนินการรับนักเรียนจากชนบทเพื่อเข้าศึกษาต่อในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (โครงการจุฬาฯ-ชนบท) เห็นควร โดยทั้งภูมิลำเนาและโรงเรียนจะต้องอยู่ในเขตจังหวัดตามที่กำหนดเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปีติดต่อกันนับจนถึง วันสมัคร และกำหนดเขตพื้นที่ปฏิบัติงานโครงการจุฬาฯ-ชนบทเป็นจังหวัดต่าง ๆ ดังนี้

1.4.1 เขตพื้นที่ปกติ

- ภาคกลาง ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี สุพรรณบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสงคราม ลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี ชัยนาท อ่างทอง อุทัยธานี และพระนครศรีอยุธยา เขตภาคเหนือตอนล่าง ได้แก่ จังหวัด กาแพงเพชร นครสวรรค์ พิจิตร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ สุโขทัย ตาก และ อุตรดิตถ์
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น สกลนคร หนองคาย บึงกาฬ เลย อุดรธานี กาฬสินธุ์ หนองบัวลำภู นครพนม มหาสารคาม ร้อยเอ็ด ยโสธร มุกดาหาร อุบลราชธานี อำนาจเจริญ นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ
- ภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดนครนายก ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราดและสระแก้ว

1.4.2 เขตพื้นที่พิเศษ

- จังหวัดตรัง และจังหวัดน่าน (ซึ่งเป็นจังหวัดที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้รับมอบหมายจากรัฐบาลให้สนับสนุนการจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีขั้นสูง) จังหวัดเชียงใหม่ เฉพาะอำเภอแมริม (ซึ่งเป็นที่ตั้งพระตำหนักดารารัชมัย อันเป็นหน่วยงานของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

1.5 เป็นผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

1.6 เป็นผู้ที่มีผลการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 และปีที่ 5 ตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยจะต้องได้คะแนนเฉลี่ยแต่ละกลุ่มวิชา / กลุ่มสาระการเรียนรู้ สำหรับการเลือกสมัครเข้าศึกษาแต่ ละคณะดังนี้

1.6.1 ผู้สมัครคณะทันตแพทยศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะสหเวชศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จะต้องได้คะแนนเฉลี่ยกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ ไม่ต่ำกว่า 2.75 กลุ่มวิชา คณิตศาสตร์ไม่ต่ำกว่า 2.75 กลุ่มวิชาภาษาอังกฤษไม่ต่ำกว่า 2.75 และกลุ่มวิชาอื่น ๆ แต่ละกลุ่มวิชา ไม่ควรต่ำกว่า 2.00

1.6.2 ผู้สมัครคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี คณะเศรษฐศาสตร์ และคณะจิตวิทยา จะต้องได้คะแนนเฉลี่ยกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ไม่ต่ำกว่า 2.75 กลุ่มวิชาภาษาอังกฤษไม่ต่ำกว่า 2.75 และกลุ่มวิชาอื่น ๆ แต่ละกลุ่มวิชาไม่ควรต่ำกว่า 2.00

1.6.3 ผู้สมัครคณะรัฐศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ และคณะอักษรศาสตร์ จะต้องได้คะแนนเฉลี่ยกลุ่มวิชาภาษาไทยไม่ต่ำกว่า 2.75 กลุ่มวิชาสังคมศึกษาไม่ต่ำกว่า 2.75 กลุ่มวิชาภาษาอังกฤษ ไม่ต่ำกว่า 2.75 ถ้าศึกษาเน้นหนักด้านคำนวณจะต้องได้คะแนนเฉลี่ยกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ไม่ต่ำกว่า 2.75 และกลุ่มวิชาอื่น ๆ แต่ละกลุ่มวิชาไม่ควรต่ำกว่า 2.00

1.7 เป็นผู้ที่มีฐานะครอบครัวยากจน บิดา มารดา หรือผู้ปกครองไม่สามารถสนับสนุนให้ศึกษา ต่อในระดับอุดมศึกษาได้ และขาดผู้อุปการะ

1.8 ต้องไม่เป็นผู้ที่บิดา หรือมารดา หรือพี่ หรือน้องร่วมบิดาหรือมารดา ได้รับทุนโครงการจุฬาฯ-ชนบทมาก่อน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการกระจายโอกาสทางการศึกษา ในกรณีที่พี่น้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมเฉพาะแต่บิดาหรือมารดา สามารถที่จะเป็นผู้สมัครในการสอบคราวเดียวกันได้ แต่ถ้าผลการพิจารณาปรากฏว่า มีผู้สมัครอยู่ในเกณฑ์มากกว่า 1 คน คณะกรรมการจะพิจารณาให้เป็นผู้รับทุนเพียงคนเดียว

1.9 เป็นผู้ที่มีอุดมการณ์ที่จะทำงานในชนบทด้วยความเสียสละ

1.10 เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนที่จะเป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตามประกาศของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และต้องไม่อยู่ในเพศบรรพชิต นักบวช นักพรต หรือมีข้อผูกมัดอยู่กับการรับทุนจากสถานศึกษาอื่น

มีหลายหน่วยงานและหลายสถาบันการศึกษาที่ให้โอกาสกับเยาวชนหรือผู้ที่อยู่ในชนบท ได้รับโอกาสทางการศึกษา เพื่อจะนำความรู้ไปพัฒนาตนเองและพัฒนาชนบทให้ประชาชนมีความรู้และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ที่ให้โอกาสในรูปแบบทุนการศึกษา ที่เป็นทุนการศึกษาที่ผูกมัดต้องชำระค่าใช้จ่ายคืนและเป็นทุนการศึกษาที่ไม่ต้องใช้จ่ายคืน โดยการศึกษาจะเป็นโอกาสและเป็นแรงขับเคลื่อนในชีวิตที่จะทำให้พวกเขาสามารถก้าวผ่านความยากลำบาก กลายเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิต เป็นโอกาสที่จะช่วยส่งเสริมในการประกอบอาชีพและการเข้าถึงแหล่งทรัพยากรที่สำคัญของชีวิตได้ในภายภาคหน้า

4. จิตวิทยาเชิงบวกและความยากจน

ความยากจนนอกจากจะส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตทั้งด้านสภาพความเป็นอยู่และสภาพจิตใจ ที่ทำให้สูญเสียการเห็นคุณค่าในตนเอง รู้สึกว่าตนไร้อำนาจ มีอารมณ์โกรธ ซึมเศร้า วิตกกังวลและรู้สึกเบื่อ ส่งผลต่อสุขภาพและทำให้ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมไม่ดี (Beresford, Green, Lister & Woodward, 1999) ความยากจนยังส่งผลกระทบต่อภาวะอารมณ์ทางบวกที่เป็นพลังในการส่งเสริมชีวิตให้ประสบความสำเร็จและก้าวผ่านความยากลำบากที่เป็นภาวะที่จิตใจมีความเข้มแข็งและมีสิ่งที่จะช่วยส่งเสริมทำให้มีกำลังใจ

ตามมุมมองทางจิตวิทยาเชิงบวกนั้นความยากจนเป็นสถานการณ์ที่ทำให้ผู้คนเกิดความกดดันจากความรู้สึกด้อยค่า หรือตราบาบทางสังคม และนำมาซึ่งการต่อสู้และการพัฒนาความสามารถในการฟื้นคืนพลัง (resilience) เพื่อเติมเต็มสิ่งจำเป็นพื้นฐานในชีวิตและการดิ้นรนเพื่อเข้าถึงโอกาสที่จะทำให้ตนมีความสุข ตลอดจนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ในบทความของ Robert Biswas-Diener and Lindsey Patterson (2011) ได้อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างความยากจนและผลลัพธ์ด้านบวก เช่น การมีสุขภาพดี ดังนี้

1) ผลลัพธ์จิตวิทยาเชิงบวกในด้านความสุข (positive psychology outcomes of happiness) ในบทความดังกล่าว Biswas-Diener & Diener (2006) ได้รายงานแง่มุมด้านบวกจากความยากจนของผู้ที่ไร้ที่อยู่อาศัย พวกเขาให้ข้อมูลว่าท่ามกลางความยากจนและขาดแคลนสิ่งที่จำเป็นพื้นฐานในชีวิตพวกเขาพบว่ามีอีกด้านที่เป็นความสุขและภูมิใจ หรือการศึกษาของ King, Hicks, Krull และ Del Gaiso (2006), King และ Hickey (2009) ที่พบว่าความยากจนก่อให้เกิดความกังวล ความเศร้าใจและความโกรธ อย่างไรก็ตามสิ่งเหล่านี้กลับเป็นแรงผลักดันให้พวกเขาสร้างสิ่งที่มีคุณค่า สิ่งที่เกิดความภาคภูมิใจ และความหมายในชีวิต อันส่งผลต่อระดับความพึงพอใจในชีวิตในชีวิตในที่สุด ความเกี่ยวข้องของความยากจนและความสุขเป็นไปในลักษณะของการ “ค้นหาความสุขได้จากความทุกข์” ซึ่งทำให้ผู้ที่ประสบการณ์ความยากจนเรียนรู้วิธีลดผลกระทบและเยียวยาสภาพจิตใจที่ทนทุกข์จากความยากลำบากได้

2) คุณภาพชีวิตด้านอารมณ์ของคนยากจน (The emotional quality of life of the poor) ผลแม้ว่างานวิจัยจำนวนมากไม่น้อยรายงานถึงความสัมพันธ์ระหว่างการมีรายได้มากและสุขภาพทางจิตสูง (Seidlitz & Diener, 1993; Hagerty, 2000) อย่างไรก็ตาม การศึกษาจำนวนมากเช่นกันที่ระบุคุณภาพชีวิตที่ดี (โดยเฉพาะทางด้านอารมณ์บวก) มีความสัมพันธ์กับสภาพชีวิตยากลำบาก ตัวอย่างเช่น บทความของ Diener และ Diener (1995) อ้างถึงการศึกษาของ Gallup World Poll ที่เปรียบเทียบผู้ที่ยากจนที่สุดในอเมริกาและผู้ที่ยากจนที่สุดในเดนมาร์ก

พบว่า คนยากจนในประเทศเคนยาและอเมริกามีประสบการณ์อารมณ์ด้านลบน้อยกว่าคนที่ร่ำรวยจากทั้งสองประเทศ ต่อมา Biswas-Diener และ Diener (2006) ศึกษาความพึงพอใจในชีวิตของผู้ยากจนที่ไร้บ้านจำนวน 3 กลุ่ม (กลุ่มผู้ยากจนที่อาศัยข้างถนนในเมือง Kolkata (Calcutta) ประเทศอินเดีย กลุ่มผู้ยากจนในชุมชนคนจนเมือง Portland มลรัฐ Oregon ประเทศอเมริกา และ กลุ่มผู้ยากจนที่อาศัยข้างถนนในเมือง Fresno มลรัฐ California ประเทศอเมริกา) ผลการศึกษาพบว่าคนยากจนในประเทศอินเดียมีความพอใจสูงในชีวิตสูงกว่า (โดยเฉพาะทางด้านสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัว) คนยากจนในประเทศอเมริกา อาจเป็นเพราะประสบการณ์สายสัมพันธ์ที่เข้มแข็งกว่าทางครอบครัวและการมีความพึงพอใจทางด้านสังคมของคนยากจนในประเทศอินเดียเป็นหนทางไปสู่การมีความพึงพอใจในชีวิตสูงกว่าในผู้ที่ยากจนในอเมริกา

3) การเสริมพลังอำนาจแก่สตรีผู้ยากจน (Microfinance as a tool to initiate women's empowerment) การเสริมพลังอำนาจในที่นี้จะหมายถึงการเพิ่มระดับการรับรู้ความสามารถของตน การมีเกียรติศักดิ์ศรี และการมีสุขภาวะทางจิตของสตรีที่ยากจนผ่าน microfinance เป็นเครื่องมือทางด้านเศรษฐกิจที่เชื่อมต่อกับความยากจนสำหรับผู้หญิงที่ด้วยการให้กู้ยืมเงินไปประกอบอาชีพ รวมทั้งการเริ่มธุรกิจหรือพัฒนาชีวิต การพัฒนาบ้านหรือส่วนอื่นในครอบครัว มีส่วนช่วยส่งเสริมพลังอำนาจในบ้านและกลุ่มสังคม (Kimet al., 2007) โครงการนี้ใช้ในบังคลาเทศ อินเดียและเนปาลและแอฟริกาใต้พบว่ามีการเพิ่มขึ้นของคุณลักษณะของการเพิ่มพลังอำนาจทางด้านจิตใจของผู้หญิงในที่อยู่ในความยากจน (Amin, Becker & Bayes, 1998; Holvoet, 2005; Kim et al., 2007; Mahmud, 2003; Sharma, 2007) ผลการศึกษา เช่นงานของ Sharma (2007) ระบุว่าผู้หญิงเนปาลมีความมั่นใจในตัวเองมากขึ้น สามารถควบคุมตัวเองหลังจากเข้าร่วมในโครงการเกิดการตระหนักในสังคมมากขึ้นว่ามีส่วนร่วม

จากงานวิจัยได้ศึกษาพบว่าผู้ที่อาศัยอยู่ครอบครัวที่ยากจนส่งผลต่อแรงบันดาลใจและการวางแผนการใช้ชีวิตในอนาคต ความยากจนส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าในชีวิต เด็กและเยาวชนระบุว่าพวกเขาขาดกำลังใจและคิดว่าเป็นเรื่องยากที่จะทำตามความฝัน และพวกเขาเชื่อว่าการศึกษาจะทำให้พวกเขาก้าวผ่านความยากจนไปได้ (Ridge, 2002; Roker, 1998; Sutton et al., 2007; Taylor & Fraser, 2003; Willow, 2002) เด็กในประเทศออสเตรเลียที่เกิดขึ้นมาในครอบครัวที่ยากจนสามารถเรียนได้แค่ระดับประถมศึกษา พวกเขาไม่สามารถเรียนถึงระดับมัธยมศึกษาเพราะไม่มีเงินเรียน ถือว่าเป็นความยากลำบากของครอบครัวในการที่จะส่งเสียลูกเรียนหนังสือ ไม่มีเงินรองรับ ไม่มีงานทำและไม่มีการยึด เด็กที่มีความยากจนจะมีความ

ทะเลทรายมากกว่าเด็กที่มีรายได้สูง สิ่งที่เราคาดหวังคือ การได้ทำงานที่ดี ได้แต่งงานที่ดี มีครอบครัวและมีเงินซื้อบ้าน รวมทั้งสามารถเรียนในระดับมหาวิทยาลัย และสามารถพาครอบครัวไปเที่ยว (Taylor & Fraser, 2003) และบางครั้งพวกเขาก็เชื่อในโชคชะตา ขอความช่วยเหลือจากคนอื่นเพื่อตัวเองและครอบครัว พยายามที่จะเข้าให้ถึงการศึกษาเพื่อเป็นตัวผลักดันให้เข้าถึงแหล่งทรัพยากรในการพัฒนาชีวิต และการที่สามารถเดินทางเพื่อไปทำงานต่างประเทศ ซึ่งเป็นการเพิ่มโอกาสให้เข้าถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นการเสี่ยงที่พวกเขาเลือก เป็นสิ่งที่จะสามารถนำพาออกจากความยากจนได้ เป็นมุมมองที่ผู้ยากจนที่ประสบความสำเร็จในชีวิตใช้ (Tauson, 2008)

การศึกษาจิตวิทยาเชิงบวกในผู้ที่ยากจน ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจสภาพจิตที่ช่วยส่งเสริมให้คนยากจนมีความหวังและการที่มีโครงการต่างๆที่ช่วยส่งเสริมสภาพความเป็นอยู่จะทำให้คนยากจนสามารถต่อสู้กับความยากลำบากอย่างไม่ย่อท้อและสามารถที่จะพัฒนาชีวิตให้ดีขึ้น และเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จได้ คุณภาพของจิตใจที่ทำให้พวกเขาเย็นหยัดและต่อสู้ได้อย่างมั่นใจเพื่อไปให้ถึงเป้าหมาย อย่างมีความเชื่อมั่นนี้เป็นลักษณะความเข้มแข็งทางจิตใจที่มีการศึกษาพบใน กลุ่มนักกีฬาที่ผ่านการฝึกฝนอย่างหนักเพื่อให้ไปถึงเป้าหมายที่วางไว้ เป้าหมายของการแข่งขันที่ต้องเจอความกดดันจากตัวเองและสภาพแวดล้อมข้างนอก เช่นกัน โดยความเข้มแข็งทางด้านจิตใจ หรือ ที่เรียกว่า “ความแข็งแกร่งของจิตใจ (Mental toughness)” หมายถึง ความมั่นคง เด็ดเดี่ยว ไม่หวั่นไหว ความบากบั่นอดทน และความมั่นใจต่อเป้าหมายที่จะมาถึง แม้ว่าจะมีความกดดันหรือความลำบากยากแค้น ผู้ที่มีความแข็งแกร่งของจิตใจจะสามารถเปลี่ยนสถานการณ์กดดันไปในทางที่ดีเพื่อที่จะประสบผลสำเร็จมากกว่าความกลัวที่จะล้มเหลว Loehr (1995) อธิบายว่าผู้ที่มีความเข้มแข็งทางจิตใจ จะลักษณะดังนี้

1) ความมั่นใจในตนเอง (self - confidence) คือการที่มีความเชื่อมั่น มั่นใจในการทำสิ่งต่างๆไม่ทอดทิ้ง เป็นสิ่งสำคัญในการแสดงความสามารถทางการกีฬาให้ประสบความสำเร็จ ผู้ที่ประสบกับความยากลำบากสามารถพัฒนาความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นในตนเองโดยใช้การพูดกับตนเองทั้งในแง่บวกและแง่ลบ ที่เกิดความเชื่อในความสามารถของตนเองว่าสามารถประสบความสำเร็จได้ถึงแม้จะเผชิญกับสถานการณ์ความยากลำบาก

2) การควบคุมพลังงานเชิงลบ (negative energy) พลังงานเชิงลบ เป็นความรู้สึกกังวลที่เกิดขึ้นจากการคาดการณ์ล่วงหน้าว่าจะผิดหวัง ล้มเหลว หรือเป็นอันตราย การรู้สึกว่าคุณมีความไม่ปกติด้านการคิด ความกลัว ความคาดหวังในความสำเร็จต่ำ ความไม่แน่ใจในผลการแสดงออก และความรู้สึกผิดปกติทางกาย จะทำให้เกิดความวิตกกังวลทางจิตการควบคุม

พลังงานเชิงลบ เป็นความสามารถในการควบคุมอารมณ์ร้ายต่างๆหรือสถานการณ์กดดันต่างๆ เช่น อารมณ์กลัว ท้อแท้ โกรธ ไม่พอใจ

3) การควบคุมสมาธิหรือความตั้งใจ (attention control) เป็นการเอาใจใส่จดจ่อกับเป้าหมาย การควบคุมให้มีจิตใจมั่นคง ประกอบด้วย ความสามารถในการมีจิตใจจดจ่อกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งในสถานการณ์ตรงหน้า สามารถบอกตัวเองได้ว่า อะไรเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่ควรทำและไม่ควรทำ จึงมีความสำคัญสามารถช่วยให้มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี และ ความสามารถในการหลีกเลี่ยงที่จะไม่ใส่ใจกับสิ่งที่มีารบกวนทั้งจากภายนอก และ ภายในจิตใจ ซึ่งหากตัดสิ่งเหล่านี้ออกไปแล้วจะเหลือแต่สมาธิและความตั้งใจต่อสถานการณ์นั้นเท่านั้น

4) การจินตภาพ (visualization / imagery) เป็นการนึกภาพ สร้างภาพเคลื่อนไหวขึ้นในใจที่ทำให้มองเห็นถึงสถานการณ์ และสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นการสร้างประสบการณ์การรับรู้ขึ้นมาใหม่ซึ่งสามารถสร้างความหนักแน่นทางจิตใจต่อการต่อสู้อุปสรรคต่าง ๆ เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะให้ประสบความสำเร็จการจินตภาพ คือความสามารถในการจินตนาการถึงสิ่งดี หรือการคิดถึงเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดกำลังใจ เป็นการควบคุมความคิดไปสู่ความสำเร็จได้

5) ระดับแรงจูงใจ (motivation level) แรงจูงใจมีบทบาทที่สำคัญต่อการเอาชนะอุปสรรคต่างๆ แรงจูงใจ อาจเกิดจากภายในตัวบุคคลเองหรือได้รับแรงจูงใจจากภายนอก

6) พลังงานเชิงบวก (positive energy) คือความสามารถในการคิดให้สนุกสนาน มีความสุขไม่ว่าจะเผชิญเหตุใดๆหรือสถานการณ์กดดันเพียงใดก็ตาม ก็สามารถคิดให้เป็นเรื่องสนุกได้เป็นการปรับเจตคติของตนเองให้มองโลกแง่ดีเสมอ และไม่ท้อแท้ต่อความล้มเหลวหรือผิดหวัง แต่นำมาเป็นแรงกระตุ้นเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในอดีตให้สมหวังในอนาคตเป็นข้อเตือนใจ

7) การควบคุมทัศนคติ (attitude control) คือการควบคุมลักษณะนิสัย และความคิดของตนเองอย่างจริงจังและสม่ำเสมอจนกลายเป็นคนที่มีทัศนคติที่ดี มีทัศนคติที่มุ่งสู่ความสำเร็จ ทัศนคติที่ดีจะช่วยให้สามารถตัดความกลัว ความวิตกกังวลต่างๆ ลงได้

ความเข้มแข็งทางด้านจิตใจเป็นสิ่งที่พบได้ในผู้ที่เผชิญกับความยากลำบากและอุปสรรคถ้าปราศจากความเข้มแข็งในการที่จะมุ่งหวังไปสู่ความสำเร็จก็ยากในการที่จะผ่านจุดที่ยากลำบากได้ การมีความเข้มแข็งเป็นสิ่งที่พวกเขามีอยู่แล้วและก็ฝึกฝนร่วมด้วยในการก้าวผ่านความยากลำบาก จะเกิดความมอ่งงามทางด้านจิตใจที่ส่งเสริมให้สมรรถภาพทางใจเข้มแข็งมากขึ้น

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ด้านจิตใจของนักศึกษาจากชนบทและได้รับทุนการศึกษา ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

งานวิจัยด้านจิตวิทยาโดยเฉพาะประเด็นด้านประสบการณ์ด้านจิตใจที่เกี่ยวข้องกับความยากจนยังเป็นประเด็นที่มีการศึกษากันไม่มากนัก ทั้งนี้สมาคมจิตวิทยาแห่งอเมริกา (American Psychological Association : APA) ในปี ค.ศ. 2000 ได้เข้ามามีส่วนในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับความยากไร้และสถานะทางเศรษฐกิจสังคม นักจิตวิทยาได้เข้ามามีส่วนในการวิจัย ฝึกปฏิบัติการฝึกอบรมและช่วยเหลือประชาชนที่มีความยากไร้ตามนโยบายสาธารณะ ส่งเสริมนักจิตวิทยามีส่วนรับผิดชอบพวกเขาสำหรับสิ่งที่เกิดทางสังคมเกี่ยวกับความเหลื่อมล้ำไม่เท่าเทียมของเศรษฐกิจ อำนาจที่ไม่เท่าเทียมกัน, และความยากจน อย่างไรก็ตามยังมีงานวิจัยจำนวนน้อยมากที่ศึกษาสภาพจิตใจที่เกี่ยวข้องกับความยากจน

งานวิจัยที่พบว่ามีกรณีพิพาทในวารสารวิจัย มีดังนี้ Guerrero (1973) ได้ศึกษากับชาวฟิลิปปินส์จำนวน 200 คนที่มีรายได้น้อยพบว่าคนที่รายได้น้อยได้บอกความรู้สึกว่า สิ้นหวังหรือหมดหวัง เข้าใจสภาพทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองภายในประเทศ และก็มีบางครั้งที่ยอมแพ้และไม่อยากจะทำอะไร และพวกเขาพบว่าตนเองไม่สามารถหนีจากความยากจนได้ พวกเขาจะเชื่อมั่นเองว่าพวกเขาจะเปลี่ยนสถานการณ์เหล่านี้โดยการอยู่อย่างสงบกับมัน และพบว่าพวกเขาไม่ค่อยมีแรงบันดาลใจในการทำสิ่งต่างๆเพื่อตนเอง แต่มีความหวังที่สูงในการที่จะส่งลูกๆให้เรียนหนังสือในอนาคต พวกเขาจะคิดถึงชีวิตที่ไม่ดี รู้สึกไม่พึงพอใจในสิ่งที่ขัดแย้งระหว่างสิ่งที่ได้รับและสิ่งที่คาดหวัง พวกเขาจะหางานทำมากมาย เชื่อในโอกาสการเปลี่ยนแปลงและโชคชะตา เชื่อในบทบาทการศึกษาว่าเป็นสิ่งที่วิเศษ แล้วมองโลกในแง่บวกและแง่ลบในสัดส่วนที่เท่าๆกัน

ต่อมา Clarke และ Sison (2003) ได้สัมภาษณ์ชาวฟิลิปปินส์ที่มีฐานะดีเกี่ยวกับมุมมองของความยากจนของพวกเขาโดยถาม(ความยากจนมีผลกระทบต่อตัวพวกเขาและครอบครัวอย่างไรและพวกเขาสามารถจัดการมันได้อย่างไร)และสัมภาษณ์ผู้ที่มีฐานะยากจน (ใครที่พวกเขาระบุว่าไม่ยากจน) พวกเขาได้อภิปรายว่าในแง่ของการระบุความยากจนและการเคลื่อนไหวทางสังคมของเศรษฐกิจและความไม่เท่าเทียมของอำนาจ ในแง่สาเหตุของความยากจน ผู้ที่มีฐานะร่ำรวยบอกว่าเป็นเพราะสาเหตุทางวัฒนธรรม อย่างเช่นการมีประชากรที่มากเกินไป ความขี้เกียจของคนยากจน และสาเหตุทางด้านสังคม อย่างเช่น ระดับการศึกษาที่น้อย เป็นสิ่งที่รับรู้จากคนยากจน

เมื่อเร็ว ๆ นี้ Guss และ Tauson (2008) ศึกษาประสบการณ์ทางจิตใจของผู้ที่มีความยากไร้ ที่เป็นการรับรู้สาเหตุของความยากไร้ กลวิธีเผชิญความเครียด และลักษณะทางวัฒนธรรมของความยากไร้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นชาวฟิลิปปินส์ จำนวน 25 คน อายุเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 25-73 ปี ที่ระบุว่าตนเป็นผู้ที่เกิดมาด้วยความยากจนผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ (ตัวอย่างคำถาม เช่น ประสบการณ์ความยากไร้ของคุณเป็นอย่างไรตั้งแต่เกิด ประสบการณ์ความยากไร้ในปัจจุบันของคุณเป็นอย่างไร คุณทำอะไรเพื่อรับมือกับปัญหาความยากไร้ เป็นต้น) ผลการวิจัยพบว่าผู้ที่เกิดมายากจนรายงานประสบการณ์ที่มีร่วมกันคือการขาดสิ่งจำเป็นพื้นฐานในชีวิต (เช่น อาหาร ยา ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค) สำหรับประสบการณ์ด้านจิตใจนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับสภาพอารมณ์ด้านลบเกี่ยวกับชนชั้นทางสังคม เช่น ความรู้สึกเวทนาตัวเอง น้อยใจ อิจฉา กลัวและเจ็บปวด เมื่อเปรียบเทียบกับคนที่ร่ำรวยกว่าตนเอง นอกจากนี้ผู้ยากจนบอกว่าพวกเขาขาดความฝันและความทะเยอทะยานเนื่องจากรับรู้ว่าคุณเองไม่มีโอกาสในการเลือกงาน พวกเขาต้องทำงานหนัก และไม่ว่าจะพยายามเพียงใดก็ไม่มีทางเลือกเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องค่าแรงน้อย อัตราเงินเฟ้อสูง คนที่ร่ำรวยมีอำนาจมาก และไม่รับฟังคนยากไร้ การขาดความฝันและความทะเยอทะยานนับเป็นวิธีเผชิญที่ปกป้องกันพวกเขาจากความเจ็บปวดและความผิดหวัง อีกทั้งความกลัวที่จะเสี่ยง การขาดความมั่นใจ และการยอมจำนนต่อสภาวะความทุกข์ยากนับเป็นตัวปกป้องพวกเขาจากความสิ้นหวัง อีกด้านหนึ่งผู้ให้ข้อมูลบางส่วนระบุว่าสภาพอารมณ์ลบเหล่านี้เป็นสิ่งที่กระตุ้นให้พวกเขาเอาชีวิตรอดจากสภาพความยากจน กลวิธีในการเผชิญความเครียดคือการแบ่งปันคนอื่น ขอความช่วยเหลือและขอพรจากพระเจ้า เชื่อในโชคชะตา แต่งานกับผู้ที่ฐานะดีและยอมรับความเป็นอยู่ของตน พวกเขาจะเป็นผู้ที่ขยัน อดทน ไว้ใจเชื่อใจคนรอบข้าง ไม่ยึดติด มีความหวังและทดแทนผู้ที่มีพระคุณ

นอกจากประสบการณ์ทางด้านจิตใจที่เกี่ยวกับความยากจนแล้ว ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาวะความยากลำบากของชีวิตและปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ที่เป็นสถานการณ์ขัดขวางต่อการพัฒนาอารมณ์ความรู้สึกทางด้านบวกที่ส่งเสริมต่อสุขภาพจิต โดยผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับประสบการณ์อารมณ์ความรู้สึกด้านบวกที่จะช่วยส่งเสริมให้สภาพจิตใจเข้มแข็งและสามารถต่อสู้กับปัญหาต่างๆที่เข้ามาในชีวิต เพื่อให้เห็นพลังด้านบวกที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ยากลำบากและเห็นปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนต่อจิตใจ ให้เห็นการต่อสู้กับชีวิต อย่างเช่น

Luthar (1991) ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมความสามารถในการฟื้นพลังหรือสิ่งที่ช่วยให้เด็กสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้ แม้สถานการณ์ชีวิตจะเต็มไปด้วยความเครียด โดยในการศึกษาคั้งนี้กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 144 คน ที่ครอบครัวมีฐานะ

ทางเศรษฐกิจไม่ดี ทำการประเมินความเครียดโดยดูจากแบบประเมินเหตุการณ์ทางลบของชีวิต (negative life events) ส่วนความสามารถทางสังคมพิจารณาสามตัวแปร คือตัวแปรกลุ่มเพื่อน ครูและภาพของพวกเขา ส่วนตัวแปรที่บรรเทาความรุนแรงของอารมณ์ความรู้สึก(moderator variable) ซึ่งประกอบด้วยเซาว์ปัญญา ความเชื่อในอำนาจภายในของตน ทักษะทางสังคม การพัฒนาตนเอง และการมองชีวิตในทางบวก ผลการศึกษาพบว่าตัวแปรดังกล่าวเป็นสิ่งที่ต้านทานความเครียด ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเครียดโดยตรง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวบ่งชี้ความสามารถทางสังคม ตั้งแต่หนึ่งข้อขึ้นไป ส่วนการทำงานในด้านปกป้องความเครียด พบว่าความเชื่อในอำนาจภายในตนเองและทักษะทางสังคมมีความสัมพันธ์กันเด็กที่มีอำนาจความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ จะมีปัญหาทางอารมณ์ที่รุนแรงเนื่องจากมีความเครียดสูง ส่วนคนที่มีปัญหาทางอารมณ์ต่ำจะมีความสัมพันธ์กับระดับสติปัญญาและมองเหตุการณ์ในชีวิตในทางบวก ซึ่งมีความสัมพันธ์กับความมั่นคงเข้มแข็ง นอกจากนี้พบว่าเด็กที่มีพื้นฐานความเครียดสูงจะมีอาการซึมเศร้าและมีความวิตกกังวลสูงกว่า

Werner (1995) ทำการศึกษากลุ่มในเมืองคาอูไอ(Kauai) ในเกาะฮาวาย โดยศึกษาในบุคคลที่เกิดในปี 1955 จำนวน 698 คน ซึ่งเป็นเด็กที่เกิดมาในสถานการณ์ที่มีความทุกข์ยาก เช่น ความยากจน ได้รับการศึกษาน้อย ขาดการดูแลทางด้านจิตใจในวัยเด็ก ครอบครัวหย่าร้างและพ่อแม่ติดยาเสพติด จากการศึกษพบว่า 2 ใน 3 ของเด็กเหล่านี้มีการเรียนรู้และมีปัญหาพฤติกรรมเมื่ออายุ 10 ขวบ และมี 1 ใน 3 ของเด็กเหล่านี้มีการพัฒนาไปสู่ผู้ใหญ่ที่มีความสามารถ มั่นใจในตนเอง ปัจจัยที่ส่งเสริมให้บุคคลเหล่านี้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี เช่น ได้รับการเอาใจใส่ เชื่อมั่นในตนเองและมีมุมมองชีวิตในด้านบวก เข้าใจชีวิต ยึดหลักทางด้านศาสนา เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต มีเพื่อนและผู้ที่ยุติให้คำปรึกษาและมีโอกาสในการทำกิจกรรมต่างๆที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพชีวิต

Carl และ Lewis (1996) ได้ศึกษาประสิทธิภาพทางด้านจิตใจของวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มเสี่ยงจากการครอบครัวยากลำบาก ครอบครัวไม่สมบูรณ์ และถูกล่วงละเมิดทางเพศ ปัจจัยความเสี่ยงที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เกี่ยวกับโอกาสทางการศึกษา และนโยบายที่ให้บริการประชาชนที่ไม่ทั่วถึง จากการศึกษาพบว่าปัจจัยเสี่ยงที่เกิดขึ้นกับวัยรุ่นไม่ใช่ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากพวกเขาโดยตรงแต่เป็นปัจจัยอื่นที่ส่งผล และพบว่ามีหลายปัจจัยที่ช่วยปกป้องพวกเขาออกจากผลกระทบที่ได้รับที่เป็นด้านลบ ผลจากการศึกษาระยะยาวจากชาวเกาะฮาวาย บริเวณทวีปอเมริกา และบริเวณเกาะอังกฤษ พบว่าลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยครอบครัวและตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อม เป็นตัวช่วยในการส่งเสริมความสามารถในการฟื้นพลังในกลุ่มวัยรุ่นที่มีความ

เสี่ยง จากการศึกษาช่วยส่งเสริมให้นักจิตวิทยาการศึกษาเข้าไปประเมินความเสี่ยงและช่วยให้การปรึกษาส่งเสริมให้วัยรุ่นใช้ชีวิตที่มีความยืดหยุ่นและทนทานได้มากขึ้น

Demar (1997) ได้วิจัยทดลองโปรแกรมกลุ่มเพื่อสร้างจุดเข้มแข็งในตนเองและความสามารถทางสังคม เพื่อป้องกันการใช้สารเสพติดเป็นการทดลองในโรงเรียนประถมศึกษา 3 โรงเรียน กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 5 ในสหรัฐอเมริกา จำนวน 36 คน ร้อยละ 69 เป็นนักเรียนผิวดำ มีเชื้อสายละตินอเมริกัน และชาวเอเชีย กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มที่มีปัจจัยเสี่ยงหลายประการ ได้แก่ เป็นนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ใช้สารเสพติด ครอบครัวหย่าร้าง มีพ่อแม่ที่เลี้ยงลูกโดยตามลำพัง พ่อแม่ป่วยหรือเสียชีวิต โดยแบ่งกลุ่มทดลองจำนวน 15 คน กลุ่มควบคุม 21 คน ให้เข้ากลุ่ม 8 ครั้งๆ ละ 90 นาที งานวิจัยนี้แสดงวิธีการสร้างความสามารถในการฟื้นพลังเพื่อพิสูจน์แนวคิดโรบินสัน (Robinson) เมื่อปี ค.ศ. 1989 ที่สรุปว่า ลักษณะความสามารถในการฟื้นพลังที่เป็นปัจจัยปกป้องการติดยาเสพติด ได้แก่ การเป็นผู้มีทักษะทางสังคมดี มีการมองตนเองในทางบวก และเชื่อว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวขึ้นอยู่กับตนเอง

ผลการศึกษาปรากฏว่า ในกลุ่มทดลองให้ผลดีกว่ากลุ่มควบคุมในด้านการมีปัจจัยความสำเร็จหรือความล้มเหลวที่เกิดขึ้นในชีวิตนั้นขึ้นอยู่กับตัวเอง และการมีความสามารถทางสังคม ซึ่งนักเรียนแสดงออก โดยมีความอดทนต่อความไม่สมหวังได้มากขึ้น และมีทักษะกล้าแสดงออกทางสังคมมากขึ้น ลดพฤติกรรมก้าวร้าว

Hetherington (2003) ได้ทำการศึกษาระยะยาวเกี่ยวกับการปรับตัวของเด็กที่ครอบครัวหย่าร้างและผู้ใหญ่ที่หย่าร้าง ปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลต่อเด็กหลังจากครอบครัวหย่าร้างและปัจจัยทางสังคมที่ช่วยปกป้องเด็กจากความไม่มั่นคงของสภาพจิตใจต่อความทุกข์ยากที่ต้องเผชิญ จากการรวบรวมข้อมูลงานวิจัยนี้พบที่มีความแตกต่างของรูปแบบการปรับตัวกับสถานการณ์ที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงที่เกิดขึ้นจากการหย่าร้างและการแต่งงานซ้ำ จากการศึกษาโดยทั่วไปพบว่าถึงแม้ครอบครัวของเด็กและผู้ใหญ่ที่หย่าร้างและแต่งงานซ้ำอาจจะต้องเผชิญกับความเครียดมากมาย ซึ่งทำให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์มากมายภายในครอบครัวและการปรับตัวของแต่ละคนที่มากกว่าครอบครัวที่ไม่ได้หย่าร้างหรือแต่งงานซ้ำ การที่พวกเขาที่มีความสามารถในการทนทานหรือฟื้นพลังจากสถานการณ์ชีวิต และสามารถที่จะจัดการกับความเครียดที่เกิดขึ้นได้หรือจากการใช้ประโยชน์จากความเครียดในการที่จะผลักดันตัวเองออกจากสภาพความยากลำบากในชีวิตไปยังสถานการณ์ใหม่ที่ดีขึ้น จะทำให้สามารถอยู่และรับมือกับความยากลำบากได้

Tugade และ Fredrickson (2004) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้อารมณ์ทางบวกของบุคคลที่มีความสามารถในการฟื้นฟูพลังเพื่อคืนสภาพจากประสบการณ์กับอารมณ์ทางลบ โดยที่ผู้วิจัยใช้แนวทางที่หลากหลายวิธี (multimethod approach) ใน 3 งานวิจัย เพื่อที่จะทำนายว่าบุคคลที่มีความสามารถในการฟื้นฟูพลังจะใช้อารมณ์ทางบวกในการฟื้นฟูพลังกลับมาค้นหาความหมายทางบวก(positive meaning) เมื่อต้องเผชิญกับสถานะที่เต็มไปด้วยความเครียด จากการวิเคราะห์ตัวแปรสี่ข้อ พบว่า ประสบการณ์ของอารมณ์ทางบวกทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถที่จะประสบความสำเร็จในการควบคุมอารมณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เห็นได้จากการกลับคืนสู่สภาพของอัตราของหัวใจจากการกระตุ้นเกี่ยวกับอารมณ์ทางบวก(กรณีที่ 1 และ 2) และโดยการค้นพบความหมายทางบวก (positive meaning) ในสถานะแวดล้อมทางลบ(การศึกษาที่ 3) และได้นำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในงานเกี่ยวกับความสามารถในการฟื้นฟูพลังและอารมณ์ทางบวก

Underlid (2005) ได้ศึกษาความยากจนและประสบการณ์การลดคุณค่าทางสังคม ทำวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ผู้ที่ได้รับเบี้ยเลี้ยงจำนวน 25 คน ที่ได้รับเบี้ยประกันความมั่นคงในชีวิต การศึกษานี้เพื่อค้นพบประสบการณ์การลดคุณค่าทางสังคมของผู้ที่มีชีวิตยากลำบาก ยากจน ทำการสัมภาษณ์ผู้ที่ได้รับเบี้ยเลี้ยงเพื่อประกันความมั่นคงในชีวิต ชาวนอร์เวย์จำนวน 25 คน พบว่าพวกเขาารู้สึกถึงการลดคุณค่าทางด้านสังคมที่มากมายในหลายๆด้าน ที่ทำให้เกิดประสบการณ์การเห็นคุณค่าในตัวเองต่ำ ปรัชญาการณีนี้อาจมีผลกระทบต่อทางด้านลบ โดยเฉพาะความรู้สึกละอายใจและรู้สึกผิดกับตัวเอง มีความรู้สึกที่ไม่ดีกับตัวเองกับการเงินที่ไม่ดี มีความฝันที่สลายและไม่ได้รับความเป็นธรรมจากผู้อื่น

Leontopoulou (2006) ได้ศึกษาผลของความสามารถในการฟื้นฟูพลังของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ชาวกรีซที่เรียนเกี่ยวกับการศึกษา ผลจากการศึกษาชี้ให้เห็นว่าความสามารถในการฟื้นฟูพลังของนักศึกษาที่มีผลมาจากความรู้ความสามารถและพฤติกรรมปรับตัวในวัยรุ่นตอนปลายที่มีอิทธิพล โดยความสามารถในการควบคุมตัวเองเป็นคุณลักษณะที่มีความสำคัญต่อการปรับตัวในการเผชิญสถานการณ์ที่มีความยากลำบาก และภายใต้ความยากลำบากที่น้อยกว่านักศึกษา จะใช้การเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง ส่วนความยากลำบากที่หนักกว่า พบว่านักศึกษาปรับตัวโดยใช้กลวิธีในการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหาและการหนีปัญหาใช้ในสัดส่วนที่เท่าๆกัน วัยรุ่นที่มีความสามารถในการฟื้นฟูพลังและมีการปรับตัวที่ดีจะนำไปใช้ในการดำรงชีวิตในทางที่มีประโยชน์มากกว่าการปรับตัวในทางที่ผิด และการแสดงออกของพฤติกรรมนักศึกษาที่มีความสัมพันธ์สูงกับการปรับตัวทางบวก และการฟื้นฟูตัวของวัยรุ่นมีประโยชน์ต่อการเผชิญกับสถานการณ์ยากลำบากได้ดี

Walter และ Miguel (2008) ได้ศึกษาความสามารถในการฟื้นฟูพลังของครอบครัวที่มีฐานะยากจน ศึกษาโดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์กลุ่มคำถามในการสัมภาษณ์เป็นแบบกึ่งโครงสร้างกับผู้ที่ทำงานเป็นลูกจ้าง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลมาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจนจากในเมือง จากการสัมภาษณ์พบว่าความสามารถในการฟื้นฟูพลังเกี่ยวข้องกับความเชื่อในทางบวก การมีความคิดสร้างสรรค์ และมีความกล้าที่จะทำสิ่งใหม่ๆ เป็นสิ่งที่ทำให้ครอบครัวสามารถฟื้นฟูพลังได้ เป็นตัวช่วยเชื่อมความสัมพันธ์ของความสัมพันธ์ภายในครอบครัวต่อการมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มผู้คนในสังคม และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้ระบุว่าปัจจัยทางบวกเป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานที่ทำให้ครอบครัวมีความสามารถในการฟื้นฟูพลัง และพวกเขายังเชื่อว่าความสามารถในการฟื้นฟูพลังเป็นกลไกที่เกิดขึ้นในครอบครัวได้เองกับครอบครัวที่มีความเชื่อในทางด้านบวกของชีวิตว่าสามารถก้าวผ่านความยากลำบากของชีวิตได้และได้รับการสนับสนุนและยอมรับจากกลุ่มผู้คนในสังคมช่วยให้พวกเขาเกิดความมั่นใจและมีความสามารถในการต่อสู้ ฟื้นฟูพลังจากสถานการณ์ความยากจนได้

กล่าวโดยสรุปแล้ว การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ประสบกับความยากจนหรือผู้ที่เผชิญกับความยากลำบากในชีวิตมีความเสี่ยงจะมีเกิดสภาพอารมณ์ทางด้านลบที่ขัดขวางต่อการพัฒนาทางด้านจิตใจ เช่นความสิ้นหวังและยอมแพ้ต่อชีวิต อย่างไรก็ตามผลการวิจัยได้ระบุว่าผู้ที่ประสบกับความยากจนได้อธิบายว่าสถานการณ์ความยากจนไม่ได้มีด้านลบอย่างเดียว เพราะว่าพวกเขามีครอบครัวที่มีความผูกพันใกล้ชิดกันที่ทำให้พวกเขาใช้ชีวิตอย่างมีความสุขและมีความหมาย พวกเขา รู้สึกว่าตนมีคุณค่าและเคารพตัวเอง(Roker, 1998) นอกจากนี้การที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวและเพื่อนยังเป็นเครื่องมือส่งเสริมให้ผู้ประสบกับความยากจนเกิดแรงบันดาลใจผลักดันให้พวกเขาประสบความสำเร็จในชีวิตทั้งที่มีสภาพชีวิตที่ยากลำบาก เผชิญกับอุปสรรคต่างๆในชีวิต(Bottrell, 2007)

นอกจากประสบการณ์ความยากลำบากจากความยากจนที่นิสิตนักศึกษาผู้ให้ข้อมูลต้องเผชิญ พวกเขาต้องย้ายถิ่นเพื่อมาศึกษาต่อในระดับที่สูง ผู้วิจัยได้ทบทวนงานวรรณกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูล ที่เกี่ยวกับการปรับตัวในสังคมใหม่ของนิสิตผู้ให้ข้อมูลที่ยากจนจากชนและได้รับทุนการศึกษาที่ต้องย้ายถิ่นจากบ้านเกิดเพื่อมาศึกษาในสังคมใหม่ที่มีความเจริญและมีวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างจากถิ่นฐานเดิมเพื่อศึกษาประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ทางด้านจิตใจของนักศึกษาที่ยากจนจากชนบทที่ได้รับทุนการศึกษา ดังนี้

Yeh และ Inose (2002) ได้ทำการศึกษาอุปสรรคและกลวิธีในการจัดการปัญหาของนักเรียนผู้ย้ายถิ่นชาวเกาหลี ญี่ปุ่น และจีน จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 274 คน ที่ศึกษาอยู่ในระดับ

มัธยมต้นและมัธยมปลาย ทำการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์โดยใช้คำถามปลายเปิด นำมาถอดรหัสข้อมูลและจัดหมวดหมู่ข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยการทดสอบไคสแควร์และการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกพบว่า อุปสรรคในการดำเนินชีวิตส่วนใหญ่ที่นักเรียนทั้งสามกลุ่มเผชิญ คือ ความยากลำบากด้านการสื่อสาร ค่านิยมและขนบธรรมเนียมที่ไม่คุ้นเคยความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและเรื่องเกี่ยวกับการเรียนและอาชีพ จากผลการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกพบว่า นักเรียนชาวจีนมีแนวโน้มประสบความยากลำบากด้านการสื่อสารมากกว่านักเรียนชาวญี่ปุ่นและเกาหลีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้นักเรียนชาวญี่ปุ่นมีแนวโน้มเผชิญความยากลำบากด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมากกว่านักเรียนชาวเกาหลี และนักเรียนชาวเกาหลีมีแนวโน้มมากกว่านักเรียนชาวจีน ด้านกลวิธีในการจัดการปัญหาพบว่า กลวิธีที่นักเรียนทั้งสามกลุ่มใช้มาก คือ การแสวงหาความช่วยเหลือทางสังคม แก้ปัญหาไว้กับตัวเอง การใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ และพฤติกรรมหุนหันพลันแล่น (Impulsive behavior) แต่ใช้วิธีการขอความช่วยเหลือจากนักจิตวิทยาและวิธีอื่น ๆ น้อย นักเรียนชาวเกาหลีมีแนวโน้มทำกิจกรรมทางศาสนา มากกว่านักเรียนชาวญี่ปุ่นและจีน นอกจากนี้นักเรียนชาวญี่ปุ่นมีแนวโน้มที่จะแสวงหาความช่วยเหลือทางสังคมมากกว่านักเรียนจีนและเกาหลี และนักเรียนชาวจีนมีแนวโน้มในการใช้กิจกรรมสร้างสรรค์มากกว่านักเรียนเกาหลีและญี่ปุ่น

Yeh, Kim, Pituc และ Atkins (2008) ได้ทำการศึกษากระบวนการปรับตัวทางวัฒนธรรมในเยาวชนผู้ย้ายถิ่นชาวจีน ทำการศึกษาด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพแบบสร้างทฤษฎีจากข้อมูล (Grounded theory) โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มที่เจาะจง (Focus groups) จำนวน 10 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มนักเรียน 4 กลุ่ม กลุ่มครู 3 กลุ่ม กลุ่มผู้ปกครอง 2 กลุ่ม และบุคลากรด้านการให้คำปรึกษาประจำโรงเรียน 1 กลุ่ม มีผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 70 คน จากการศึกษาพบว่าเยาวชนผู้ย้ายถิ่นชาวจีนในประเทศสหรัฐอเมริกา เกิดความรู้สึกว่าการเป็นผู้ย้ายถิ่นทำให้สถานะทางสังคมลดลงไม่เท่าเทียมคนอื่นและส่งผลกระทบต่อการศึกษา และขาดความหวังที่จะศึกษาต่อ ขาดความมั่นใจ มีความกังวลใจทักษะความสามารถทางภาษาอังกฤษซึ่งถือเป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งในการปรับตัวในการย้ายถิ่น ทำให้รู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัย กลัว และอายในการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง ผู้ย้ายถิ่นรู้สึกว่าตนเองไม่มีตัวตน ขาดความมั่นใจ ถึงแม้ว่าการย้ายถิ่นจะมีอุปสรรคปัญหามากมายแต่เยาวชนผู้ย้ายถิ่นชาวจีนก็ได้แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการเอาชนะความทุกข์ ต่อสู้กับปัญหาอุปสรรคต่างๆ (Resilience) ใช้ปัญหาสร้างแรงจูงใจ พัฒนาตนเองในการจัดการความเครียดและจัดการปัญหาอันเกิดจากการปรับตัวทางวัฒนธรรมทำให้สามารถปรับตัวได้ในสังคมใหม่

Constantine, Kindaichi, Okazaki, Gainor และ Baden (2005) ทำการศึกษา ประสพการณ์การปรับตัวทางวัฒนธรรมของผู้หญิงเอเชียที่ศึกษาในวิทยาลัยนานาชาติแห่งหนึ่งที่ ประเทศสหรัฐอเมริกาด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดเป็นชาวเอเชียจากประเทศ อินเดีย ญี่ปุ่น เกาหลี และเวียดนามรวมทั้ง 15 คน ทำการเก็บข้อมูลโดยสัมภาษณ์เชิงลึกด้วย คำถามสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและวิเคราะห์ข้อมูลแบบเห็นชอบร่วมกัน (Consensual qualitative research: CQR) ผลการวิจัยสามารถสรุปกลุ่มประสพการณ์การปรับตัวทางวัฒนธรรมของผู้ให้ ข้อมูลได้ดังนี้ 1) เกิดความรู้สึกและความคิดเกี่ยวกับการอาศัยอยู่ในสหรัฐอเมริกา มีความรู้สึก ตื่นเต้นและก็รู้สึกเศร้า คิดถึงครอบครัว เพื่อน และวัฒนธรรมเดิมของตน 2) การรับรู้ความ แตกต่างในประเทศบ้านเกิดของตนและประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งส่วนใหญ่มองว่าที่สหรัฐอเมริกา มีความหลากหลายและมีโอกาสที่ดีต่าง ๆ มากกว่าบ้านเกิดของตน 3) ผู้ให้ข้อมูลมีความกังวล เกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษในขณะที่บางส่วนเคยเรียนในวิชาที่ต้องมีพื้นฐานภาษาอังกฤษมา ก่อน 4) การมีประสพการณ์ที่ไม่ดีและการถูกเลือกปฏิบัติในสหรัฐอเมริกาทั้งการถูกเข้าใจผิดว่า เป็นคนประเทศอื่น ไม่เข้ากลุ่มกับคนที่นี่และการถูกคาดหวังต่าง ๆ เช่น คิดว่าจะต้องเรียนเก่งและ ฉลาด การถูกทำท่าล้อเลียนว่าพูดภาษาอังกฤษไม่คล่อง 5) เครือข่ายทางครอบครัวและเพื่อนเป็น แหล่งสนับสนุนที่ดี ผู้ให้ข้อมูลได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนและครอบครัวเป็นอย่างดี 6) วิธีจัดการ กับปัญหาที่เกิดจากการปรับตัวทางวัฒนธรรมของผู้ให้ข้อมูล โดยการขอความช่วยเหลือจาก เพื่อน ครอบครัว เรียนรู้ที่จะพึ่งพาตัวเอง และเก็บปัญหานั้นจัดการด้วยตัวเอง

Constantine , Anderson, Berkel, Caldwell และ Utsey (2005) ได้ทำการศึกษา ประสพการณ์การปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวแอฟริกาที่ศึกษาในวิทยาลัยนานาชาติที่ สหรัฐอเมริกาด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลเป็นชาวเคนย่า ไนจีเรีย และกาน่า จำนวน ทั้งหมด 12 คน ผลการศึกษาพบว่านักศึกษารู้ว่าประเทศสหรัฐอเมริกามีระบบการศึกษาส่วน ใหญ่เป็นไปตามค่านิยมของคนผิวขาวและไม่ค่อยตระหนักถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในประเทศอื่น แต่ โดยรวมแล้วระบบการศึกษาดีกว่าประเทศของตน ด้านปัญหาการปรับตัวทางวัฒนธรรมพบว่า ของผู้ให้ข้อมูล ผู้ย้ายถิ่นชาวแอฟริกาถูกคนผิวขาวล้อเลียนเรื่องสีผิว ถูกมองว่าสติปัญญาด้อย กว่า ถูกปฏิเสธในการคบหา ทำให้เกิดความรู้สึกโดดเดี่ยวและแยกตัวออกจากคนอื่น นอกจากนั้น พวกเขายังมีความกังวลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการครองชีพและค่าเล่าเรียน นักศึกษาส่วนใหญ่รู้สึก โกรธ อึดอัดบางรายรู้สึกท้อแก่นักศึกษาเมื่อถูกเลือกปฏิบัติและได้รับการปฏิบัติที่ไม่ดีต่อ บางคน เพิกเฉยไม่สนใจสิ่งเหล่านั้น เครือข่ายทางสังคมและกลุ่มเพื่อนช่วยให้นักศึกษาได้รับกำลังใจ ทั้ง จากครอบครัวและจากเพื่อนทั้งที่เรียนในสหรัฐอเมริกาและที่อื่น ส่วนวิธีการในการจัดการปัญหา

ที่เกี่ยวกับการปรับตัวทางวัฒนธรรมนั้น นักศึกษาอาศัยการสนับสนุนจากครอบครัวและเพื่อนช่วยเหลือและให้กำลังใจ ส่วนการแสดงวิธีแก้ปัญหาให้นักศึกษาเลือกที่จะแก้ปัญหาไว้กับตัวเอง ทำกิจกรรมอื่นและใช้วิธีการนอนหลับเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหา ส่วนการแสวงหาความช่วยเหลือจากการบริการให้คำปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาการปรับตัวทางวัฒนธรรมพบว่าผู้ให้ข้อมูลเลือกที่จะไม่ขอรับบริการปรึกษาผู้ให้คำปรึกษา

Kim, Shu, Kim และ Gopalan (2012) ทำการศึกษาเพื่อรับรู้ถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้นและการจัดการกับปัญหาความเครียดทางด้านวัฒนธรรมของวัยรุ่นชาวเอเชียชาวเกาหลีผู้ย้ายถิ่นในประเทศสหรัฐอเมริกา ทำการศึกษาวิจัยด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลเป็นชาวเอเชียผู้ย้ายถิ่นจำนวน 15 คนเป็นชาวเกาหลีทั้งหมด(ชาย 9 คน หญิง 6 คน) ผลการศึกษาพบว่าการปรับตัวทางวัฒนธรรม วัยรุ่นชาวเอเชียผู้ย้ายถิ่นต้องเจอกับอุปสรรคในการปรับตัวมากมาย อย่างเช่น ปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษ ความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมและเชื้อชาติ ความแตกต่างของสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเดิมที่เคยอยู่ การถูกแบ่งแยก และการเกิดความขัดแย้งและตึงเครียดภายในกลุ่มด้วยตนเอง อุปสรรคปัญหาเหล่านี้ทำให้เกิดความเครียดที่สามารถรับรู้ถึงด้านลบที่เกิดขึ้นส่งผลทางด้านสุขภาพและสุขภาวะจิตใจของวัยรุ่นผู้ย้ายถิ่น ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาพบ 3 ประเด็นหลักที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความเครียดทางด้านวัฒนธรรมของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ 1) การให้ความสำคัญในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่ช่วยลดความเครียด 2) การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวและกลุ่มเพื่อน 3) การมีอารมณ์ด้านบวกที่เกิดจากการพัฒนาอารมณ์ด้านลบที่เลือกที่จะต่อสู้และหาวิธีที่จัดการกับความเครียดด้านลบที่เกิดขึ้น ข้อค้นพบเหล่านี้สามารถบอกได้ว่าชาวเอเชียผู้ย้ายถิ่นสามารถที่จะพัฒนาจิตใจ หากวิธีในการจัดการกับความเครียดทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นได้ ที่ทำให้มีความสุข มีสุขภาวะทางจิตใจที่ดี

การปรับตัวในสังคมใหม่ถือได้ว่าเป็นอุปสรรคของนิสิต นักศึกษาหรือผู้ที่มีการย้ายถิ่นที่ต้องไปใช้ชีวิต ทำงานและไปศึกษาเล่าเรียน ต้องไปอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีความแตกต่างจากถิ่นเดิมทั้งด้านวัฒนธรรม ประเพณี ภาษา พบผู้คนแปลกหน้า และเผชิญกับสภาพแวดล้อมที่มีความเจริญทางด้านวัตถุ ค่าครองชีพสูงและการเรียนที่ต้องมีการปรับตัวเนื่องจากต้องเผชิญกับการเรียนในรูปแบบที่แตกต่างจากเดิม ทำให้กังวลและเครียดกับการเรียน (Greenland & Brown, 2005; Duru & Poyrazli, 2007; Poyrazli & Lopez, 2007) เมื่อผู้ย้ายถิ่นได้ต้องมาอยู่ในสภาพสังคมใหม่ ทำให้ได้เรียนรู้และรู้จักกับสังคมใหม่ก็ทำให้เกิดการค่อยๆปรับตัวและสามารถดำรงอยู่ในสังคมใหม่ได้อย่างราบรื่น เผชิญและจัดการกับอุปสรรคที่เกิดขึ้นได้ (Yoo, Matsumoto & LeRoux, 2006)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสบการณ์ด้านจิตใจของนักศึกษาจากชนบทและได้รับทุนการศึกษาและศึกษาปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ด้านจิตใจของนักศึกษาจากชนบทและได้รับทุนการศึกษา ซึ่งศึกษาด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพแบบที่ผู้วิจัยเห็นชอบร่วมกัน (Consensual qualitative research; CQR) ผู้วิจัยเตรียมตัวโดยศึกษาเอกสารงานวิจัย และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เป็นแนวคิดพื้นฐานในการวิจัยที่จะศึกษาโดยมีขั้นตอนการศึกษาดังต่อไปนี้

1. การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล

1.1 พื้นที่ศึกษา

พื้นที่ในการศึกษาของงานวิจัยนี้ คือ เก็บข้อมูลในกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์จากชนบทที่ได้รับทุนการศึกษา โดยเริ่มเก็บข้อมูลที่โครงการจุฬาฯ – ชนบท เพราะกลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีคุณสมบัติตามเกณฑ์การวิจัย โดยครอบครัวผู้ให้ข้อมูลต้องมีรายได้ไม่เกิน 100,000 บาทต่อปี (คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2547) และได้รับทุนการศึกษาเป็นทุนการศึกษาที่ไม่มีข้อผูกมัด โดยไม่ต้องชำระหนี้คืนแก่แหล่งให้ทุน โดยนิสิตนักศึกษาที่ให้ข้อมูลเป็นผู้ที่ได้รับทุนจุฬาฯ-ชนบท ประเภท ก โดยสถานที่ในการเก็บข้อมูลต้องมีความปลอดภัยและมีความเป็นส่วนตัว เงียบสงบไม่มีเสียงรบกวนเพื่อให้การเก็บข้อมูลได้ตามที่ต้องการ

1.2 ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิต นักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์จากชนบทและได้รับทุนการศึกษา จำนวน 10 คน มีผู้ให้ข้อมูลผู้ชาย 5 คน ผู้หญิง 5 คน เป็นนิสิตนักศึกษาผู้ที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีที่มาจากครอบครัวที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ มีรายได้น้อย ที่ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย ครอบครัวมีรายได้ที่ไม่เพียงพอที่สามารถสนับสนุนการศึกษาได้ มีรายได้ต่อปีไม่เกิน 100,000 บาท (คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2547) ซึ่งเป็นผู้มาจากชนบทและได้รับทุนการศึกษาที่มีภูมิภาคแตกต่างกัน โดยเริ่มเก็บข้อมูลจากนิสิตจากโครงการ

จุฬาราช-ชนบทที่ได้รับทุนประเภท ก จะมีระดับความยากลำบากกว่าทุนประเภท ข โดยมี ทุนอุดหนุนการศึกษาเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ได้แก่ 1) ได้รับค่าอาหารและใช้จ่ายประจำเดือน ๆ ละ 4,000 บาท ปีละ 10 เดือน 2) ได้รับค่าอุปกรณ์การศึกษา ภาคการศึกษาละ 1,500 บาท 3) ได้รับ ค่าเครื่องแต่งกาย ภาคการศึกษาละ 1,000 บาท 4) ได้รับค่าใช้จ่ายอื่นๆ ได้แก่ ค่าเล่าเรียน ค่า หอพักและค่ารักษาพยาบาล ตามความจำเป็นและประหยัด ส่วน**ทุนประเภท ข** จะได้รับ เช่นเดียวกับทุนประเภท ก โดยยกเว้นค่าอาหารและใช้จ่ายประจำเดือน และคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล ชั้นปีที่ 1-6 สุ่มเลือกตามคณะที่มีในโครงการจุฬาราช-ชนบท โดยใช้วิธีอาศัยผู้แนะนำเข้าสู่ แหล่งข้อมูล (gate keeper) และคัดเลือกนิสิตนักศึกษาที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์โดยใช้วิธีบอกลูก (snow ball) เพื่อให้ข้อมูลมีการกระจายตัว หรือจนกว่าข้อมูลที่ได้รับจะอิ่มตัว ในการสัมภาษณ์ใช้ เวลาประมาณ 45 -120 นาที

สำหรับเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีคุณลักษณะ ดังต่อไปนี้

- 1) เป็นนักศึกษาผู้ที่ได้รับทุนการศึกษาเนื่องจากมีครอบครัวขาดแคลนทุนทรัพย์ รายได้ น้อยที่มาจากชนบท ที่ไม่สามารถสนับสนุนค่าเล่าเรียนได้
- 2) ผู้ให้ข้อมูลเป็นนิสิต นักศึกษาระดับปริญญาตรี
- 3) มีความยินดีเข้าร่วมวิจัยและมีความเต็มใจในการเปิดเผยเรื่องราวต่าง ๆ ของตนเอง ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย อีกทั้งอนุญาตให้ผู้วิจัยบันทึกเสียงเพื่อการวิจัยได้
- 4) ไม่มีปัญหาทางการได้ยินหรือการใช้ภาษาพูด สามารถสื่อสารและเข้าใจภาษาไทย ได้

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล โดยผู้ให้ข้อมูลครอบครัวต้องมีรายได้ไม่เกิน 100,000 บาทต่อปี (คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2547) และได้รับ ทุนการศึกษาเป็นทุนการศึกษาที่ไม่มีข้อผูกมัด โดยไม่ต้องชำระหนี้คืนแก่แหล่งให้ทุน โดยนิสิต นักศึกษาที่ให้ข้อมูลเป็นผู้ที่ได้รับทุนจุฬาราช-ชนบท ประเภท ก โดยใช้วิธีอาศัยผู้แนะนำเข้าสู่ แหล่งข้อมูล (gate keeper) ในการเข้าถึงผู้ให้ข้อมูล โดยผู้แนะนำเข้าสู่แหล่งข้อมูลจะต้อง เห็นชอบและยินยอมในการเก็บข้อมูล โดยผู้แนะนำเข้าสู่แหล่งข้อมูลครั้งนี้ คืออาจารย์ผู้ที่เป็น หัวหน้าและดูแลหน่วยจุฬาราช - ชนบท เป็นผู้มีข้อมูลของนิสิตที่ได้รับทุนการศึกษาที่มาจากชนบท โดยผู้แนะนำเข้าสู่แหล่งข้อมูลต้องได้รับการยินยอมจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยก่อนว่ายินยอม ให้สัมภาษณ์จึงจะแจ้งชื่อแก่ผู้วิจัยได้ ผู้แนะนำเข้าสู่แหล่งข้อมูลจะเป็นผู้แนะนำให้เข้าถึงผู้ให้ ข้อมูลที่เห็นว่ามีความตรงตามที่วิจัยโดยผู้วิจัยจะดำเนินติดต่อด้วยตัวเอง ผู้วิจัยจะสอบถาม

คุณสมบัติและความเต็มใจในการเข้าร่วมวิจัยก่อน เพื่อตรวจสอบว่าผู้ให้ข้อมูลไม่ได้เข้าร่วมวิจัย เพราะการบังคับและมีความสะดวกใจที่จะเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวอย่างแท้จริง ถ้าผู้ให้ข้อมูลขาดคุณสมบัติหรือไม่มีความสะดวกใจก็จะยุติการวิจัย และนอกจากนั้นผู้วิจัยให้ผู้ให้ข้อมูลแนะนำต่อ (snow ball) กับผู้ให้ข้อมูลที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยต้องการ โดยเป็นนิสิตนักศึกษาที่มีฐานะทางครอบครัวยากลำบากที่มาจากชนบทและได้รับทุนการศึกษาเพื่อให้ข้อมูลมีความอึดตัว และกระจายตัวมากที่สุด เพื่อหาจุดร่วมของประสบการณ์ โดยผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลกับนิสิตทุกระดับชั้นปี ต่างคนละ มีภูมิภาคต่างกัน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูล	เพศ	อายุ	ชั้นปี/ เกรดเฉลี่ย (GPA)	ภูมิภาค สำเนา	อาชีพ/รายได้ ของ ครอบครัว (บาท/ต่อปี)	สภาพครอบครัว
ID1	ชาย	20 ปี	2/ 2.53	ภาค ตะวันออกเฉียง เหนือ	ค้าขาย/ มีรายได้ 90,000 บาท หนี้สิน 175,000 บาท	มีจำนวนสมาชิก 5 คนในครอบครัวประกอบด้วย พ่อ แม่ น้องสาว หลานและตัวผู้ให้ข้อมูล เป็นบุตรลำดับที่ 1 ใน 2 คน และมีตายายที่อยู่อีกหมู่บ้านหนึ่งที่คอย ดูแลตลอด บ้านอยู่ต่างจังหวัด บ้านห่างจากตัว อำเภอ 13 กิโลเมตร บ้านหลังเล็กๆ ซ้ำๆ ถนน ทางเข้าบ้านเป็นดินลูกรัง มีที่นา 13 ไร่ เป็นที่นาบนที่ แห้ง แล้งที่สูง ผู้คนที่บ้านใจดีช่วยเหลือกัน สถานศึกษาเรียนในโรงเรียนประจำอำเภอ สนิทกับตา กับยายซึ่งทำอาชีพเกษตรช่วงวันหยุด ว่างๆ ก็จะไป ช่วยทำนาช่วยทำงานต่างๆ ครอบครัวพ่อแม่ค้าขาย ทำขนมขายส่งตามโรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลช่วยเหลือพ่อแม่ แม่ทุกอย่าง
ID2	ชาย	19 ปี	2/ 2.88	ภาคกลาง	รับจ้าง ก่อสร้าง/ รายได้ 70,000 บาท หนี้สิน 10,000 บาท	มีจำนวนมีสมาชิก 3 คนในบ้านอาศัยอยู่กับพ่อ และ แม่เลี้ยง พ่อกับแม่หย่าร้าง เป็นบุตรคนเดียวในของ ครอบครัว อาศัยอยู่บ้านเอื้ออาทร เป็นบ้านที่อยู่ ติดๆกัน ที่พักห่างจากอำเภอประมาณ 17 กิโลเมตร สนิทกับปู่ย่าซึ่งทำอาชีพเกษตร บ้านของผู้ให้ข้อมูลกับ บ้านปู่ย่าอยู่ใกล้กัน พ่อทำอาชีพรับจ้างเหมาก่อสร้าง
ID3	หญิง	19 ปี	1/ 3.16	ภาคกลาง	ไม่ได้ประกอบ อาชีพ รับเบี้ย เลี้ยงผู้สูงอายุ / รายได้ต่อปี	มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 6 คน ประกอบด้วย ปู่ ย่า น้องสาวต่างแม่ อา แฟนอา และลูกอา เป็นบุตร คนเดียว พ่อกับแม่หย่าร้าง อาศัยอยู่กับปู่ย่า เป็น ผู้ปกครองคอยดูแล น้องสาวต่างแม่ อา แฟนอาและ

ผู้ให้ข้อมูล	เพศ	อายุ	ชั้นปี/ เกรดเฉลี่ย (GPA)	ภูมิภาค/ ลำเนา	อาชีพ/รายได้ ของ ครอบครัว (บาท/ต่อปี)	สภาพครอบครัว
					50,000 บาท	หลาน แม่รับจ้างเย็บเสื้อผ้า ชายเย็บผ้า รายได้น้อย ไม่ได้อยู่ด้วยกัน พ่อไม่ได้ประกอบอาชีพ ชาวบ้านส่วนใหญ่รับจ้างและประกอบอาชีพอิสระ บริเวณที่อยู่ไม่ค่อยเจริญเป็นชุมชน ชาวบ้านส่วนใหญ่จะมีบ้านเป็นบ้านไม้ได้ทุนสูง ครอบครัวมีหนี้สินโดยยืมเพื่อนบ้าน มาใช้บ้าง มาหมุนเวียนใช้จ่าย รายได้ของครอบครัวมาจากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุและญาติพี่น้องส่งให้
ID4	หญิง	22 ปี	4/ 2.67	ภาคเหนือ	เกษตรกรรม/ รายได้ 90,000 บาท หนี้สิน 400,000 บาท กู้จาก ธกส.	สมาชิกในครอบครัว 3 คน ประกอบด้วย น้องสาว แม่ และผู้ให้ข้อมูล พ่อกับแม่หย่าร้าง อาชีพของครอบครัว เกษตรกรรม บ้านได้ทุนสูง ครึ่งปูนครึ่งไม้ และใช้หญ้าคามงหลังคา ทางเข้าบ้านเปลี่ยวและมีแต่ภูเขา คดเคี้ยว เดินทางไปโรงเรียนโดยรถเมล์และรถจักรยานยนต์ส่วนตัวผู้คนส่วนใหญ่แถวบ้าน ประกอบอาชีพเกษตร บริเวณที่อยู่อาศัยเป็นที่ลุ่มน้ำท่วมบ่อย และส่งผลกระทบต่อพืชปลูก ทำให้ไม่ได้ผลผลิตและขาดทุน
ID5	ชาย	22 ปี	4/ 2.62	ภาค ตะวันออก	ค้าขาย/ รายได้ ประมาณ 36,000 บาท ไม่มีหนี้สิน	สมาชิกในครอบครัวมี 2 คน พ่อกับแม่หย่าร้าง อาชีพของแม่คือค้าขาย อาศัยอยู่ชานเมือง เมื่อก่อนไม่ค่อยเจริญเต็มไปด้วยป่าไม้แต่ปัจจุบันมีความเจริญ มีโรงงานจำนวนมาก บ้านที่อยู่อาศัยเป็นห้องแถวขนาดเล็กๆ โดยแบ่งพื้นที่ในบ้านแยกกันอยู่ กับอาชีพเพื่อหลบร้อนและเก็บข้าวของ แต่ก่อนที่พักในโรงงานที่แม่และผู้ให้ข้อมูลเคยทำงานและอยู่อาศัย ไม่มีน้ำประปา ต้องหาน้ำและก่อไฟทำกับข้าวโดยใช้เชื้อเพลิงที่เป็นเศษเหลือจากโรงงานที่แม่เคยทำ บ้านและโรงเรียนอยู่ใกล้กันไปโรงเรียนโดยใช้จักรยานและรถโดยสาร ช่วยงานครอบครัวทุกอย่าง หารายได้เอง ตั้งแต่เด็ก
ID6	ชาย	21 ปี	3/ 3.32	ภาค ตะวันออก	เกษตรกร รายได้ 95,000 บาท หนี้สิน 500,000 บาท	มีสมาชิกในครอบครัว 4 คน บิดาเสียชีวิต เป็นบุตรลำดับที่ 1 มีน้องสาว 1 คน บ้านอยู่ในสวน เต็มไปด้วยป่าไม้ บ้านอยู่ในอำเภอเมืองแต่เป็นชานเมือง ครอบครัวประกอบอาชีพเกษตร ปลูกสวนผลไม้ รายได้ปีหนึ่งได้แค่ครั้งเดียว รายได้ไม่แน่นอน เนื่องจากเศรษฐกิจไม่ค่อยดีและสภาพภูมิอากาศที่ไม่แน่นอน ฝนตกบ่อย

ผู้ให้ข้อมูล	เพศ	อายุ	ชั้นปี/ เกรดเฉลี่ย (GPA)	ภูมิลำเนา	อาชีพ/รายได้ ของ ครอบครัว (บาท/ต่อปี)	สภาพครอบครัว
ID7	ชาย	20 ปี	1/ 3.01	ภาคใต้	รับจ้าง/ รายได้ 90,000 บาท มีหนี้สินแต่ไม่ ทราบจำนวน	สมาชิกในครอบครัวมี 6 คน ประกอบด้วย พ่อ แม่ พี่ชายสองคน น้องสาวและตัวผู้ให้ข้อมูล บ้านที่อยู่อาศัย เป็นบ้านเช่า ห้องขนาดเล็ก ไม่มีบ้านที่ดินของตัวเอง บริเวณบ้านเต็มไปด้วยป่าไม้ผู้คนที่บ้านมีน้ำใจช่วยเหลือกันมีหนี้สินแต่ไม่ทราบจำนวน
ID8	หญิง	19 ปี	2/ 3.26	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	เกษตรกรรวม/ รายได้ไม่เกิน 100,000 บาทต่อปีและ มีหนี้สินไม่ ทราบจำนวน	จำนวนสมาชิกในบ้าน มี 5 คน ประกอบด้วย พ่อ แม่ น้อง ยายและตนเอง มีพี่น้อง 2 คน เป็นบุตรลำดับที่ 1 และน้องชายอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 บ้านอยู่ห่างจากอำเภอประมาณ 30 กิโลเมตร บ้านอยู่บนภูเขา เต็มไปด้วยป่า บ้านอยู่ในสวน ทางเข้าบ้านเป็นดินลูกรังและคอนกรีต มีนาอยู่บนภูเขา ต้องเดินทางมาเรียนโดยรถรับส่งแล้วจึงย้ายมาอยู่ที่หอตอนมัธยมปลายเนื่องจากเดินทางลำบากและประหยัดค่าใช้จ่าย
ID9	หญิง	23 ปี	5/ 2.45	ภาคกลาง	เกษตรกรรวม/ รายได้ไม่เกิน 100,000 บาทต่อปี	จำนวนสมาชิกในบ้าน 4 คน ประกอบด้วย พ่อ ย่า น้องชายและตนเอง มีพี่น้อง 2 คน เป็นบุตรลำดับที่ 1 น้องชายเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มารดาเสียชีวิตเมื่อศึกษาปีที่ 2 บ้านอยู่ต่างอำเภอ ถนนเข้าบ้านเป็นถนนคอนกรีต มีต้นไม้บรยากาศร่มรื่น ผู้คนที่บ้านมีน้ำใจช่วยเหลือกัน
ID10	หญิง	24 ปี	5/ 3.00	ภาคใต้	รับจ้าง/ รายได้ไม่ แน่นอน	จำนวนสมาชิกในบ้าน 6 คน ประกอบด้วย แม่ ยาย พี่สาว น้องสาวคนกลาง น้องคนเล็ก และตัวเอง มีพี่น้อง 4 คน เป็นบุตรลำดับที่ 2 น้องสาวคนกลางเรียนอยู่ปี 4 น้องคนเล็กไม่ได้เรียน พี่สาวแต่งงานมีครอบครัว บิดาเสียชีวิตเมื่อศึกษาปีที่ 4 บ้านอยู่ต่างอำเภอ มีเหตุการณ์ไม่สงบในท้องถิ่น ทรัพยากรธรรมชาติมีความเจริญแต่ราคาขายไม่ค่อยดีและเผชิญกับเหตุการณ์ไม่สงบของภาคใต้

หมายเหตุ: ผู้ให้ข้อมูลทุกคนได้รับทุนจุฬาฯ - ชนบท ประเภท ก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 ตัวผู้วิจัย เนื่องจากการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการวิจัยที่ผู้วิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการวิจัยเนื่องจากผู้วิจัยต้องเป็นผู้เก็บข้อมูลและวิเคราะห์ผลด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยเป็นผู้สังเกต จุด

บันทึกข้อมูล และเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีการเตรียมตัวด้วยการศึกษา เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ทางด้านจิตใจที่เกี่ยวกับ ความยากจนของผู้ที่มาจากชนบทและได้รับทุนการศึกษา และปัจจัยที่สนับสนุนและปัจจัยที่ ขัดขวางต่อสภาพความเป็นอยู่และสภาพจิตใจเพื่อใช้เป็นแนวคิดเบื้องต้นในการทำความเข้าใจ ปรัชญาการณที่ทำการศึกษา อีกทั้งศึกษาระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา และทักษะต่าง ๆ ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลซึ่งผู้วิจัยได้ลงทะเบียนเรียนวิชาการวิจัยเชิงคุณภาพมาแล้ว โดยมีการฝึกปฏิบัติการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลมาแล้ว รวมถึงมีการศึกษาเพิ่มเติมจาก เอกสารวิชาการต่าง ๆ และปรึกษากับอาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถในการวิจัยเชิงคุณภาพ สอบถามรุ่นพี่มหาดบัณฑิตที่มีประสบการณ์การทำวิจัยเชิงคุณภาพแบบที่ผู้วิจัยเห็นชอบร่วมกัน ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท คณะจิตวิทยา สาขาจิตวิทยาการปรึกษา จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยและผ่านประสบการณ์การวิจัยเชิงคุณภาพแบบที่ผู้วิจัยเห็นชอบ เป็นผู้มีความรู้ ทางด้านการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้กระบวนการวิจัยถูกวิธีตามกระบวนการและทำให้ได้ข้อมูล ตามที่ต้องการ ตรงตามจุดประสงค์ที่ศึกษา

2.2 แนวทางการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ ระบุแนวทางการสัมภาษณ์ เพื่อศึกษา

ประสบการณ์ทางด้านจิตใจของนักศึกษาที่ยากจนจากชนบท แนวคำถามในการสัมภาษณ์ การ วิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) แบบกึ่งโครงสร้างการสัมภาษณ์ (Semi- structure interview) โดยคำถามในการสัมภาษณ์ จะถามเกี่ยวกับประสบการณ์ความ ยากจนโดยทั่วไปของนักศึกษาที่ยากจนจากชนบทและได้ทุนการศึกษา แล้วก็นุ่งเจาะลึกสัมภาษณ์ เกี่ยวกับประสบการณ์ทางด้านจิตใจที่เป็นด้านบวกและด้านลบของนักศึกษาที่ยากจนจากชนบท และได้ทุนการศึกษา เน้นอารมณ์ทางด้านบวกที่ทำให้พวกเขาได้รับโอกาสทางการศึกษาและ สามารถผ่านเรื่องราวอุปสรรคในชีวิตมาได้ เพื่อให้เห็นมิติทางด้านจิตใจ และสัมภาษณ์ถึงปัจจัยที่ ช่วยส่งเสริมทางด้านจิตใจและปัจจัยที่ขัดขวางต่อการพัฒนาจิตใจนักศึกษาที่ยากจนจากชนบทที่ ได้รับทุนการศึกษา โดยคำถามในการวิจัยได้ทดลองกับผู้ที่มีประสบการณ์ที่เป็นนิสิตนักศึกษา ที่มาจากครอบครัวยากจนและได้รับทุนและศึกษาค้นคว้าจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสอบถาม จากผู้เชี่ยวชาญโดยมีแนวคำถามสัมภาษณ์ ดังนี้

ข้อที่ 1. ขอให้นิสิต นักศึกษาเล่าความเป็นอยู่ของครอบครัวอาชีพของบิดามารดาและ สมาชิกในบ้าน รายละเอียด ลักษณะงานที่ทำ รายได้รวมทั้งหนี้สินหากมีสภาพแวดล้อมของ

ครอบครัว ความเป็นอยู่บรรยากาศในบ้าน บรรยากาศบริเวณรอบๆบ้าน ที่ไร่ ที่นาอื่นๆ บทบาท
ของนิสิตนักศึกษาในครอบครัว

ข้อที่ 2. ความรู้สึก ความคิดที่มีต่อตัวเอง

2.1 ความรู้สึก ความคิดหรือเรื่องราว เหตุการณ์ใดที่ได้รับจากการเป็นนิสิตนักศึกษา
ที่มาจากต่างจังหวัดที่ครอบครัวยากจน มีรายได้จำกัดและได้รับทุน

2.2 ความรู้สึกที่เกิดขึ้นในฐานะที่ได้รับทุนการศึกษาเนื่องมาจากครอบครัวขาดแคลน
ทุนทรัพย์และมาจากชนบท ขอให้นิสิตนักศึกษาเล่าถึงช่วงเวลาและความรู้สึก ก่อน กลาง และ
หลัง

ข้อที่ 3. เมื่อเผชิญอารมณ์ความรู้สึกด้านลบ สามารถเผชิญและจัดการความรู้สึกที่เกิดขึ้น
ได้อย่างไร (เช่น การเผชิญกับปัญหาความยากจน การเผชิญกับอุปสรรคในฐานะที่ได้รับ
ทุนการศึกษาเนื่องมาจากครอบครัวขาดแคลนทุนทรัพย์และมาจากชนบท เป็นต้น)

ข้อที่ 4. ให้นิสิตศึกษาระบุถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์การเป็นนักศึกษาที่
ยากจนมาจากชนบทและได้รับทุน โดยให้ยกตัวอย่างเหตุการณ์ เรื่องราวที่เกี่ยวข้อง(เช่น ปัจจัยที่
เกี่ยวข้องที่ส่งเสริมให้เกิดแรงจูงใจ ความเข้มแข็งอดทน หรือสิ่งที่ช่วยส่งเสริมให้ก้าวผ่านเรื่องราว
ความยากลำบากต่างๆในชีวิตมาได้)

ข้อที่ 5. นิสิตศึกษามีอะไรอยากจะทำเพิ่มเติมหรือมีข้อเสนอแนะอะไรอยากจะทำ
นอกเหนือจากที่ได้เล่ามา

2.3 แบบบันทึกข้อมูล ผู้วิจัยใช้แบบบันทึกข้อมูลโดยจดเพื่อบันทึกข้อมูลทั่วไปของผู้ให้
ข้อมูล และข้อมูลที่ผู้วิจัยสังเกตได้เกี่ยวกับบรรยากาศในการสัมภาษณ์ สภาพแวดล้อมรอบๆ
บริเวณสัมภาษณ์และพฤติกรรมของผู้ให้ข้อมูล ลักษณะ ท่าทางการแสดงออก การแต่งกายในการ
เก็บข้อมูลแต่ละครั้ง

2.4 อุปกรณ์บันทึกเสียง

ใช้อุปกรณ์บันทึกเสียงในการบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกของผู้ให้ข้อมูล แล้ว
นำไปถอดเทปการสัมภาษณ์แบบคำต่อคำ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครอบคลุม ครบถ้วน และตรง
ตามจุดประสงค์ที่ต้องการในการทำวิจัย

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยจึงใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 แบบ คือ 1.การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) 2.การสังเกต และ 3.บันทึกส่วนตัวของผู้วิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและให้ได้มาซึ่งประสบการณ์ทางด้านจิตใจที่ลึกซึ้ง ให้ได้รับรู้ประสบการณ์เหล่านั้นให้ได้มากที่สุด มีตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ผู้วิจัยนำเสนอโครงการวิจัยต่อคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมของการวิจัยจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมในคน กลุ่มสหสถาบันชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เริ่มเก็บข้อมูลหลังจากได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคนซึ่งอนุญาตให้มีการเก็บข้อมูลได้ ในการสัมภาษณ์รายบุคคลโดยผู้วิจัยมีการใช้เทปบันทึกเสียงบทสนทนา ระหว่างการสัมภาษณ์ โดยก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยแนะนำตนเองและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ รวมถึงมีการแจ้งสิทธิในฐานะผู้เข้าร่วมการวิจัยและบันทึกคำแสดงเจตจำนง ยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัย รวมไปถึงการขออนุญาตบันทึกเทปเสียงก่อนการสัมภาษณ์ทุกครั้งและขอสัมภาษณ์เพิ่มในกรณีที่มีข้อมูลขาดความชัดเจนและมีไม่เพียงพอ

3.2 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) ผู้วิจัยทำการสังเกตการตอบสนองทางร่างกายของผู้ให้ข้อมูลขณะที่มีการสัมภาษณ์และสนทนากัน โดยสังเกต น้ำเสียง สีหน้า ท่าทาง ภาษาทางกาย รวมไปถึงการสังเกตบริบทแวดล้อม สภาพความเป็นอยู่ เพื่อใช้ประกอบกับการสัมภาษณ์เชิงลึก

3.3 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) ติดต่อผู้ให้ข้อมูลข้อมูล โดยใช้วิธีอาศัยผู้แนะนำเข้าสู่แหล่งข้อมูล (gate keeper) ในการเข้าถึงผู้ให้ข้อมูลเพื่อคัดกรองผู้ให้ข้อมูล แล้วใช้วิธีแนะนำผู้ให้ข้อมูลต่อกัน (Snow ball sampling) โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลโดยผู้ให้ข้อมูลต้องมีคุณสมบัติตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย
- 2) เมื่อได้รายชื่อของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแล้วจึงดำเนินการติดต่อสอบถามข้อมูลเบื้องต้นว่ามีคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลตรงตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ติดต่อผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 12 คน แต่มีผู้ที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์การวิจัยจำนวน 6 คนโดยวิธีอาศัยผู้แนะนำเข้าสู่แหล่งข้อมูล (gate keeper) และใช้วิธีแนะนำผู้ให้ข้อมูลต่อกัน (snow ball) ได้ทั้งหมด 4 คน โดย

ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้บอกต่อถึงผู้ให้ข้อมูลที่มีคุณสมบัติตามที่ผู้วิจัยต้องการ ที่มีประสบการณ์ความยากลำบากในชีวิต มีความชื่นชม ยกย่องในเรื่องราวชีวิต และมีความเห็นว่ามีประสบการณ์เรื่องราวชีวิตความยากลำบากที่คล้ายกันซึ่งอาจจะมีประสบการณ์ชีวิตที่มีความแตกต่างในบางด้าน อย่างเช่นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้โดยอาศัยวิธีบอกต่อ ผู้ให้ข้อมูลบางคนพ่อแม่หย่าร้าง เสียชีวิต และผู้ให้ข้อมูลบางคนเป็นนักกีฬาประจำมหาวิทยาลัยมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบทั้งการเรียนและการเป็นตัวแทนไปแข่งขันกีฬา ผู้ให้ข้อมูลบางคนมีปัญหาด้านการเรียน และมาจากพื้นที่มีปัญหาความขัดแย้งรุนแรงในพื้นที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีความแตกต่างกันบางอย่างแต่มีลักษณะร่วมกันคือมีประสบการณ์ความยากลำบาก ขาดแคลนทุนทรัพย์ที่มาจากชนบทและได้รับทุนการศึกษาที่มีความพร้อมและยินดีเข้าร่วมการวิจัยและเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ผู้วิจัยที่ต้องการ เมื่อทำการคัดกรองผู้ให้ข้อมูลแล้วจึงทำการขออนุญาตเก็บข้อมูล รวมถึงนัดแนะวันเวลา สถานที่ในการสัมภาษณ์ต่อไป

- 3) เมื่อผู้วิจัยพบผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยกล่าวแนะนำตัว พูดคุยทักทายสร้างความคุ้นเคย อธิบายวัตถุประสงค์ในการทำการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย รวมถึงขั้นตอนในการเก็บข้อมูล หัวข้อหรือประเด็นที่ต้องการสัมภาษณ์ และการขออนุญาตบันทึกเสียงการสนทนา การจดบันทึกภาคสนาม ขณะทำการสัมภาษณ์ อีกทั้งอธิบายเรื่องการรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูลและให้เห็นยินยอมเป็นผู้เข้าร่วมวิจัย
- 4) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยแนวคำถามที่สร้างไว้ แล้วทำการถอดเทปเสียงแบบคำต่อคำ(verbatim)ด้วยตัวเอง และติดต่อขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลเพื่อขอสัมภาษณ์เพิ่มเติมและสอบถามในประเด็นข้อมูลที่ไม่ชัดเจนในกรณีที่พบว่าข้อมูลบางส่วนที่ยังไม่ชัดเจน

4. ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล

ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลจำนวน 10 คน คนละ 1 รอบเป็นส่วนใหญ่ และมีการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมผู้ให้ข้อมูลบางท่านในส่วนของข้อมูลที่ไม่ชัดเจน ระหว่างวันที่ 15

สิงหาคม ถึงวันที่ 30 กันยายน 2555 เป็นเวลา 1 เดือน กับ 15 วัน ใช้เวลาในการสัมภาษณ์แต่ละครั้งประมาณ 1 ชั่วโมงถึง 2 ชั่วโมง โดยมีรายละเอียดวันที่และระยะเวลาในการสัมภาษณ์ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4

วันเวลา ระยะเวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์

ลำดับ	วัน เวลาที่สัมภาษณ์	ระยะเวลา	ลักษณะทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล	สถานที่สัมภาษณ์
ID1 แก้วใส	วันเสาร์ที่ 26 สิงหาคม 2555 (13.00 -15.00 น.)	ประมาณ 2 ชั่วโมง	แต่งกายสุภาพ ยิ้มแย้ม คุยเก่ง	อาคารเรียนในบริเวณมหาวิทยาลัย
ID2 สายลม	วันพฤหัสบดีที่ 30 สิงหาคม 2555 (11.30 -12.30 น.)	ประมาณ 1 ชั่วโมง	แต่งกายสุภาพ ด้วยชุดนิตินิต เจียบขริ่ม	อาคารเรียนในบริเวณมหาวิทยาลัย
ID3 ดาวหวาน	วันศุกร์ที่ 31 สิงหาคม 2555 (14.00 -15.30 น.)	ประมาณ 1.30 ชั่วโมง	แต่งกายด้วย ชุดนิตินิต คุยเก่ง ยิ้มแย้ม	สวนสาธารณะที่ตั้งอยู่ บริเวณ ใกล้เคียงกับมหาวิทยาลัย
ID4 ข้าวหอม	วันศุกร์ที่ 31 สิงหาคม 2555 (16.00 -17.45 น.)	ประมาณ 1.45 ชั่วโมง	แต่งกายด้วย ชุดนิตินิต ยิ้ม เป็นบางครั้ง	อาคารเรียนในบริเวณมหาวิทยาลัย
ID5 ต้นกล้า	วันอังคารที่ 4 กันยายน 2555 (10.30 -12.00 น.)	ประมาณ 1.30 ชั่วโมง	แต่งกายด้วย ชุดนิตินิต คุยเก่ง ยิ้มแย้ม	อาคารเรียนในบริเวณมหาวิทยาลัย
ID6 ลองกอง	วันพุธที่ 5 กันยายน 2555 (12.00 -13.30 น.)	ประมาณ 1.30 ชั่วโมง	แต่งกายด้วย ชุดนิตินิต คุยเก่ง ยิ้มแย้ม	อาคารเรียนในบริเวณมหาวิทยาลัย
ID7 ต้นสัก	วันพุธที่ 5 กันยายน 2555 (15.30 -16.30 น.)	ประมาณ 1 ชั่วโมง	แต่งกายด้วย ชุดกีฬา ร่าเริง ยิ้มแย้ม	อาคารเรียนในบริเวณมหาวิทยาลัย
ID8 ฝ้าย	วันพฤหัสบดีที่ 15 สิงหาคม 2555 (10.30 -11.30 น.)	ประมาณ 1 ชั่วโมง	แต่งกายด้วย ชุดนิตินิต คุยเก่ง ยิ้มแย้ม	อาคารเรียนในบริเวณมหาวิทยาลัย
ID9 แก้ว	วันศุกร์ที่ 16 สิงหาคม 2555 (10.30 -12.15 น.)	ประมาณ 1.30 นาที	แต่งกายด้วย ชุดนิตินิต คุยเก่ง ยิ้มแย้ม	สวนสาธารณะที่ตั้งอยู่ บริเวณ ใกล้เคียงกับมหาวิทยาลัย
ID10 ดา	วันอาทิตย์ที่ 19 สิงหาคม 2555 (12.30 -14.30 น.)	ประมาณ 2 ชั่วโมง	แต่งกายด้วย ชุดทั่วไป คุย เก่ง ยิ้มแย้ม	อาคารเรียนในบริเวณมหาวิทยาลัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัยเชิงคุณภาพแบบที่ผู้วิจัยเห็นชอบร่วมกัน (Consensual Qualitative Research: CQR) (Hill et al., 1997; Hill et al., 2005) ดังนี้

1. กำหนดผู้วิเคราะห์ข้อมูลหลัก ผู้วิจัยกำหนดทีมผู้วิเคราะห์ข้อมูลหลักขึ้น โดยในทีมจะประกอบด้วยสมาชิก 3 คน ได้แก่ผู้วิจัย และผู้วิเคราะห์ข้อมูลหลัก อีก 2 คน โดยที่ผู้วิเคราะห์ข้อมูลหลักทั้ง 2 คน เป็นนิสิตระดับมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการปรึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นผู้ผ่านการอบรมเรื่องการวิจัยเชิงคุณภาพแบบผู้วิจัยเห็นชอบร่วมกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ชั่วโมงและผ่านประสบการณ์ในการทำวิจัยเชิงคุณภาพแบบที่ผู้วิจัยเห็นชอบร่วมกันมาก่อนเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์

2. ขั้นตอนการวิเคราะห์ประเด็นหลัก (Domains) และสาระสำคัญ (Core Ideas) สำหรับการวิเคราะห์ประเด็นหลัก ทีมผู้วิเคราะห์ข้อมูลหลักทำการวิเคราะห์ข้อมูล 3 ราย อย่างเป็นอิสระต่อกัน เพื่อตั้งประเด็นหลักขึ้นมาในเบื้องต้น จากนั้นทีมผู้วิเคราะห์ข้อมูลหลักจะประชุมกันเพื่อทำการอภิปรายถึงประเด็นหลักที่วิเคราะห์ได้ของประสบการณ์ทางด้านจิตใจของนักศึกษาที่ยากจนจากชนบทและได้รับทุนการศึกษา โดยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ของตนให้กับสมาชิกในทีมฟัง จากนั้นจึงทำการอภิปราย เพื่อให้ได้ประเด็นหลักที่สมาชิกในทีมทุกคนเห็นชอบร่วมกันที่เหมาะสม สอดคล้องกับข้อมูลมากที่สุด หลังจากนั้นทีมผู้วิเคราะห์ข้อมูลจะทำการลงรหัสประเด็นหลักให้กับชุดข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลหนึ่งรายร่วมกันเพื่อเป็นแนวทางให้กับผู้วิจัยที่จะไปวิเคราะห์ข้อมูลและลงรหัสประเด็นหลักของข้อมูลทั้งหมดด้วยตนเองและนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลและลงรหัสประเด็นหลักมาให้ทีมผู้วิเคราะห์ข้อมูลหลักในทีมตรวจสอบความถูกต้อง ผู้วิจัยนำสิ่งที่ได้จากการอภิปรายจนเห็นชอบร่วมกันมาปรับปรุงให้เป็นไปตาม ผลที่ได้ อภิปรายที่เห็นชอบร่วมกัน และนำไปวิเคราะห์ภาพรวม (Cross-Analyses) ต่อไป

3. ขั้นตอนการวิเคราะห์ภาพรวมเริ่มจากผู้วิจัยนำสาระสำคัญที่อยู่ในแต่ละประเด็นหลักมาจัดเป็นหมวดหมู่ (Categories) ด้วยตนเอง จากนั้นผู้วิจัยส่งผลการจัดหมวดหมู่ข้อมูลให้ผู้ตรวจสอบ (Auditors) ทั้ง 2 ท่าน ซึ่งได้แก่ 1) อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการวิจัย และ 2) ผู้ตรวจสอบจากภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาไทยและมีประสบการณ์ด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ ตรวจสอบความเหมาะสมของผลการวิเคราะห์ข้อมูลว่าความเหมาะสมและครอบคลุมข้อมูลทั้งหมดหรือไม่แล้วต่อมาผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะที่ได้จากผู้ตรวจสอบทั้ง 2 ท่านมาปรับปรุงงานให้มีความถูกต้องเหมาะสมแล้วนำผลการวิเคราะห์ภาพรวมที่ได้ให้ทีมผู้วิเคราะห์ข้อมูลหลักอีก 2 คน

ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง แล้วผู้วิจัยก็ทำการแจกแจงความถี่ของข้อมูลที่เกิดขึ้นในแต่ละหมวดหมู่ โดยใช้คำว่า “มาก”(general) แทนความถี่ในหมวดหมู่ที่ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 9-10 คน คือทุกคนหรือยกเว้น 1 คนที่กล่าวถึงในหมวดหมู่นั้น ๆ และใช้คำว่า “ปานกลาง”(typical) แทนความถี่ในกรณีที่ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 6-8 คนคือมากกว่าครึ่งหนึ่งขึ้นไปกล่าวถึงหมวดหมู่นั้น ๆ และใช้คำว่า “น้อย”(variant) แทนความถี่ในกรณีที่มีผู้ให้ข้อมูลจำนวน 2-5 คนคือตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปถึงครึ่งหนึ่งของทั้งหมดกล่าวถึงในหมวดหมู่ สุดท้ายผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ไปเขียนผลการวิจัย

4. เนื่องจากการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัยเชิงคุณภาพแบบที่ผู้วิจัยเห็นชอบร่วมกันเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ต้องใช้เวลายาวนาน ทีมผู้วิเคราะห์ข้อมูลหลักใช้เวลาในการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นอิสระต่อกันแล้วกลับมาประชุมกับทีมทั้ง 3 คนทุกขั้นตอน ผู้วิจัยจึงได้ปรับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์สาระสำคัญ (Core ideas) และการวิเคราะห์ภาพรวม (Cross - analyses) ด้วยตนเองแล้วส่งผลการวิเคราะห์ให้ทีมผู้วิเคราะห์ข้อมูลหลักอีก 2 คนตรวจสอบในการวิเคราะห์ข้อมูล แต่ยังคงไว้ซึ่งขั้นตอนของการอภิปรายผลจนเกิดความเห็นชอบร่วมกันของทีมทั้ง 3 คน และมีการปรับเปลี่ยนแก้ไขตามมติของทีมผู้วิเคราะห์ข้อมูลหลัก

การให้ผู้ตรวจสอบ (Auditors) ตรวจสอบความถูกต้อง ผู้วิจัยได้ส่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละขั้นตอนให้อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการตรวจสอบทุกครั้ง และส่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดให้แก่ผู้ตรวจสอบ ซึ่งได้แก่อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการวิจัยทำการตรวจสอบผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดในครั้งสุดท้าย เนื่องจากข้อจำกัดด้านระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยผู้วิจัยจึงปรับขั้นตอนในการวิเคราะห์เพื่อเป็นการกระชับระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้คำนึงถึงลักษณะสำคัญและคุณภาพของการวิเคราะห์ข้อมูลแบบที่ผู้วิจัยเห็นชอบร่วมกันอย่างเคร่งครัด ซึ่งผู้วิจัยพบว่ามีการวิจัยในประเทศไทยที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพแบบที่ผู้วิจัยเห็นชอบร่วมกันที่ผ่านมา ได้ทำการปรับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะนี้มาก่อนโดยที่ขั้นตอนในการวิเคราะห์ยังคงมีคุณภาพและมีผลการวิจัยที่น่าเชื่อถือ (พรวิภา เหาตะวานิช, 2554)

6. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของงานวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพแบบที่ผู้วิจัยเห็นชอบร่วมกัน มีการใช้ทีมผู้วิเคราะห์ข้อมูลหลักในการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวน 3 คน ซึ่งจะช่วยให้เกิดความคิดในการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้วิจัยแต่ละคนลดลง และยังทำให้เกิดทรรศนะต่อข้อมูลที่หลากหลาย การได้มาซึ่งข้อสรุปที่มาจาก การอภิปรายจนเห็นชอบร่วมกันจะทำให้ได้ข้อสรุปที่ดีที่สุดตามความคิดเห็นของ

ที่มิวิจัย นอกจากนี้ภายหลังจากการวิเคราะห์ข้อมูลยังมีการให้ผู้ตรวจสอบจำนวน 2 คนซึ่งได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ตรวจสอบจากภายนอกทำการทบทวน ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม ของผลการวิเคราะห์ข้อมูลของทีมผู้วิจัยหลัก ซึ่งจะช่วยให้ข้อค้นพบที่ได้มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้วิจัยจะได้ตรวจสอบความน่าเชื่อถือ (Trustworthiness) ของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกตและการบันทึกภาคสนามด้วยวิธีการต่อไปนี้

- 1) เลือกผู้ให้ข้อมูลที่มีประสบการณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา คือ นิสิต นักศึกษาผู้ที่ครอบครัวมีฐานะยากลำบากที่ได้รับทุนการศึกษาที่มาจากชนบท
- 2) ผู้วิจัยสร้างความคุ้นเคยและความไว้วางใจกับผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูล สามารถเล่าประสบการณ์ของตนเองได้อย่างครบถ้วนทุกแง่มุม ไม่เกร็ง เขินหรือเกิดความลำบากใจในการเปิดเผยข้อมูลและข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ
- 3) หลังจากผู้วิจัยได้ข้อมูลแล้วได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ แบบผู้วิจัยเห็นชอบอย่างเคร่งครัด และได้ทำตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบระเบียบ อย่างเคร่งครัดและรัดกุมเพื่อให้มีการตรวจสอบข้อมูลได้ รวมถึงให้อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของการวิเคราะห์ข้อมูลและมีการนำเสนออัตราส่วนของจำนวนผู้ให้ข้อมูลที่ได้ให้ข้อมูลในประเด็นต่างๆ โดยใช้คำว่า “มาก” “ปานกลาง” และ “น้อย” เพื่อบ่งชี้น้ำหนักของผลการวิเคราะห์ข้อมูลว่ามีน้ำหนักมากน้อยเพียงใด บ่งชี้ถึงการเป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่างของข้อมูล
- 4) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยให้สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินคุณภาพในงานวิจัยเชิงคุณภาพแบบทีมผู้วิจัยเห็นชอบร่วมกัน ตามระเบียบวิธีของ Hill et al (1997, 2005) ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบเสถียรภาพด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล(methodological triangulation) ได้ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูลในเรื่องเดียวกัน จากการที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธี คือการสัมภาษณ์ การสังเกต และบันทึกส่วนตัวของผู้วิจัย ได้มีการบ่งชี้ว่าผลการศึกษามีการเป็นตัวแทนต่อกลุ่มตัวอย่างตาม ระเบียบวิธีการวิจัย ในส่วนของการบันทึกที่ผู้วิจัยผู้วิจัยได้รายงานถึงจุดยืนของผู้วิจัย เอาไว้ก่อนการวิเคราะห์ เพื่อเป็นการรายงานอคติส่วนตัวของผู้วิจัยที่อาจจะส่งผลกระทบต่อ การศึกษาประสบการณ์ด้านจิตใจของนิสิตนักศึกษาที่ยากจนจากชนและได้รับ ทุนการศึกษา

7. จุดยืนผู้วิจัย

ผู้วิจัยได้ตระหนักในจุดยืนของตนเองในฐานะที่เคยเป็นนิสิตนักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่ยากจนจากชนบทและได้รับทุนการศึกษามาก่อน ผู้วิจัยพบว่าประสบการณ์ทางด้านจิตใจของผู้วิจัยที่ครอบครัวมีข้อจำกัดเรื่องรายได้ทำให้บางครั้งมีความรู้สึกน้อยใจ อิจฉา โกรธ โมโหที่ไม่มีเงินในการทำสิ่งต่างๆหรือซื้อสิ่งที่อยากจะได้ หรือทำให้มีโอกาสในการทำสิ่งต่างๆได้น้อย อย่างไรก็ตามเมื่อได้มีโอกาสได้ทบทวนตัวเองกับเรื่องราวชีวิตความยากลำบาก ก็ทำให้เกิดความคิดที่ทำให้ผู้ชีวิต ไม่ยอมแพ้โชคชะตา การทำงานช่วยครอบครัว การทำงานหารรายได้เองที่จะช่วยแบ่งเบาครอบครัว จะเป็นการสู้ชีวิตเพื่อหาโอกาสที่ดีให้ชีวิต โดยครอบครัว แต่ผู้วิจัยมีความเชื่อว่าเชื่อว่าการเผชิญกับความยากลำบาก ทำให้คนเรามีแรงผลักดันและแรงต่อสู้เพื่อให้ชีวิตของพวกเขาและครอบครัว ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การได้ตระหนักในจุดยืนของตนเองในการวิจัยครั้งนี้ทำให้เลือกใช้วิธีการการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพแบบที่มิผู้วิเคราะห์เห็นชอบร่วมกันที่มีทีมผู้วิเคราะห์ข้อมูลหลักและผู้ตรวจสอบข้อมูลที่คอยดูแล วิเคราะห์ ตรวจสอบข้อมูลที่เกิดขึ้นเพื่อช่วยควบคุม ลดอคติภายนอกในการวิจัยที่จะเกิดขึ้น ที่จะทำให้สามารถควบคุมอคติของผู้วิจัยในการที่จะเข้าไปมีส่วนในการวิเคราะห์ข้อมูล ที่ผู้วิจัยได้มีการควบคุมอคติภายในของตนและภายนอกที่มีทีมผู้วิเคราะห์ข้อมูลและผู้ตรวจสอบข้อมูลได้เข้ามาช่วยควบคุม เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลมีความถูกต้อง ตรงของข้อมูลมากที่สุด

8. การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูลวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้ดำเนินการวิจัยเมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2555 ก่อนที่จะนำไปใช้เก็บกับผู้ให้ข้อมูลจริง ก่อนการเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้สอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมวิจัยจากผู้ให้ข้อมูลทุกรายก่อน ชี้แจงรายละเอียดของงานวิจัยแล้วอธิบายให้ทราบถึงวัตถุประสงค์การวิจัย ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล และแจ้งให้ผู้ให้ข้อมูลรู้ถึงประเด็นที่จะทำการสัมภาษณ์ รวมทั้งการขออนุญาตบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์ จำนวนครั้งในการสัมภาษณ์ ระยะเวลาและสถานที่ที่ใช้ในการสัมภาษณ์แต่ละครั้ง เมื่อทำการสัมภาษณ์ ถอดเทปวิเคราะห์ข้อมูลเสร็จก็จะขอให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเพื่อความถูกต้องของข้อมูล ในการรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูลด้วยการเก็บข้อมูลไว้ในที่ปลอดภัยและทำลายข้อมูลดิบเมื่อสิ้นสุดการวิจัย จะไม่เปิดเผยข้อมูลที่ทำให้

สามารถเกี่ยวโยง อ้างถึงผู้ให้ข้อมูลได้ แล้วชี้แจงให้ผู้ให้ข้อมูลทราบว่าการนำข้อมูลเอกสารจากการสัมภาษณ์ไปเผยแพร่จะเป็นลักษณะของข้อมูลโดยรวมเท่านั้น จะไม่อ้างชื่อของผู้ให้ข้อมูลจะใช้ชื่อนามแฝงในการอ้างถึงในการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งแจ้งสิทธิผู้ให้ข้อมูลสามารถไม่ตอบคำถามที่รู้สึกไม่สะดวกใจหรือบอกยุติการให้สัมภาษณ์ขั้นตอนต่าง ๆ ของการวิจัยได้ ถ้าการสัมภาษณ์ได้รับผลกระทบทางด้านจิตใจ ผู้ให้ข้อมูลก็จะส่งให้นักจิตวิทยาในหน่วยงานหรือของสถาบันการศึกษาในการดูแลเยียวยาจิตใจหรือถ้าผู้ให้ข้อมูลสะดวกใจที่จะรับบริการให้คำปรึกษาจากผู้วิจัยเอง ผู้วิจัยก็เต็มใจและสะดวกใจในการให้การปรึกษา ผู้วิจัยมีประสบการณ์ให้การปรึกษาผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพมาก่อน ก่อนที่จะทำการสัมภาษณ์ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลซักถามข้อสงสัยและเห็นยินยอมในการเข้าร่วมก่อนให้สัมภาษณ์เพื่อรับทราบข้อชี้แจงในการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบที่วิจัยเห็นชอบร่วมกัน เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์รายบุคคลในเรื่องประสบการณ์ทางด้านจิตใจของนิสิตนักศึกษาที่ยากจนจากชนบทและได้รับทุนการศึกษา ผู้ให้ข้อมูลเป็นนิสิตนักศึกษาจำนวน 10 ราย ผลการวิเคราะห์ประสบการณ์ทางด้านจิตใจ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์ประสบการณ์ด้านจิตใจ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค้นพบประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ทางด้านจิตใจของนิสิตนักศึกษาผู้ให้ข้อมูลที่ยากจน ประกอบด้วย 5 ประเด็น โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การเผชิญความยากลำบากในชีวิต
 - 1.1 ความเป็นอยู่ที่ขาดแคลน
 - 1.2 การไม่ยอมจำนนต่อความยากจน
 - 1.3 การมีความกดดัน รู้สึกด้อยค่าจากความยากจน
2. การมีความรู้สึกสุขระคนทุกข์เมื่อได้ทุนการศึกษา
 - 2.1 ความรู้สึกดีใจ ภาคภูมิใจ
 - 2.2 ความรู้สึกซาบซึ้งใจและเห็นคุณค่าทุนที่ได้รับ
 - 2.3 ความรู้สึกไม่มั่นใจบางขณะ
3. การปรับตัวในสังคมใหม่
 - 3.1 การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย
 - 3.2 การอยู่สิ่งแวดล้อมสังคมวัตถุนิยม
 - 3.3 การใช้ชีวิตต่างถิ่นเพียงลำพัง
4. การมีพื้นฐานนิสัยที่ดีและกุญแจสำคัญในการปรับตัว
 - 4.1 การมีจิตใจที่แข็งแกร่ง
 - 4.2 การเป็นหลักให้คนอื่นพึ่งพา
 - 4.3 การมีแหล่งเกื้อหนุนและ ปรึกษาประคอง
5. การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต

- 5.1 เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของครอบครัว
- 5.2 เพื่อสร้างอนาคตของตนเองให้มั่นคง
- 5.3 เพื่อได้ตอบแทน ทดแทนผู้มีพระคุณ

สำหรับรายละเอียดในแต่ละประเด็น และหมวดหมู่ย่อยมี ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1: การเผชิญความยากลำบากในชีวิต นิสิตนักศึกษาผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ร่วมกันในด้านการมีความเป็นอยู่ที่ยากลำบากเนื่องจากการมีครอบครัวที่รายได้ไม่เพียงพอ ครอบครัวมีหนี้สินทับถม ซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ต้องอยู่อย่างจำกัด ลำบากขาดแคลนในเรื่องรายได้ ทำให้มีเงินไม่พอใช้ภายในครอบครัว ในประเด็นนี้ประกอบด้วยหมวดหมู่ย่อยดังนี้

1.1 ความเป็นอยู่ที่ขาดแคลน หมายถึง การที่ครอบครัวมีรายได้น้อยและไม่แน่นอน ครอบครัวต้องกู้ยืมเงินทำให้มีหนี้จำนวนมาก และการมีที่อยู่อาศัยที่คับแคบ ทรุดโทรม ซึ่งได้แก่

1.1.1 รายได้ไม่เพียงพอและไม่แน่นอน หัวหน้าครอบครัวของนิสิตผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมดมีอาชีพที่ไม่มั่นคง เช่นรับจ้าง หรือมีอาชีพทำไร่ทำนาที่มีปริมาณที่ทำกินอย่างจำกัดที่ไร่ ที่น้าน้อย ทั้งนี้รายได้ของครอบครัวจะขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศ และเศรษฐกิจในชุมชน การที่ครอบครัวมีรายได้ไม่แน่นอน ไม่มั่นคง และต้องรับผิดชอบภาระใช้จ่ายภายในครอบครัวจำนวนมาก ทำให้นิสิตนักศึกษาผู้ให้ข้อมูลรายงานถึงความเป็นอยู่ที่ยากลำบากและใช้ชีวิตอย่างจำกัด ดังประโยคที่ว่า

“ແລ້ງ ແລ້ງຄຣັບ ບາງປີໄອ້ຍ..ໄດ້ຂ້າວເລຍຄຣັບຕົວຈາກໄດ້ປີເໜືອສົດປີລະ 45 ກະສອບຕີແຕ່ປີນັ້ນໄດ້ນີ 20 ກວ່າ ກະສອບ ມັນເຈັ່ງແລ້ວເອັດໃຫ້ເຂາຂາດທຸນຫລາຍບໍ່ໄດ້ ຂາຍຂ້າວ”

-ແຫ່ງແລ້ງ ແຫ່ງແລ້ງຄຣັບບາງປີໄດ້ຂ້າວເລຍຄຣັບຈາກທີ່ເຄຍໄດ້ປີເໜືອປີລະ 45 ກະສອບແຕ່ປີນັ້ນກໍໄດ້ປະມານ 20 ກະສອບກວ່າໆ ໄດ້ຄື່ງໆໃຫ້ເຂາຂາດທຸນ ໄດ້ໄດ້ຂາຍຂ້າວ (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ແຕ່ລະປີທີ່ໄຮ່ໜູ່ຄືວ່າກວ່າມັນຈະເປັນເວົ້າເຮົາກວ່າທີ່ລຸ່ມນ້ຳຫລາກ ຄູ່ນ້ຳຫລາກກໍຈະໂດນ ນ້ຳທ່ວມຕອດ ແລ້ວກໍຜລິຕຜົນຜລິດໃນສ່ວນທີ່ລຸ່ມກໍຈະເສຍໄປຄື່ງໜຶ່ງ ໂດນກດຣາຄາ ແລ້ວທຸກວັນນີ້ກໍຄ່າປຸ້ຍ ຄ່າເມລິດພັນຮູ້ກໍແພງຂຶ້ນແຕ່ຄ່າຍັງເທົ່າເດີມ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“พ่อรับจ้างตัดไม้ยางรถสิบล้อ แล้วก็ส่วนแม่ไม่ทำงานร่างกายไม่แข็งแรงอยู่บ้าน...แล้วแต่บางทีก็ได้เยอะกว่าบางทีก็น้อยกว่าเพราะฝนตกไม่ได้ทำถ้าทำก็ทำได้ทุกวัน ตั้งแต่บ่ายมันไม่เหมือนเงินเดือนปะะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

นอกจากรายได้ที่ขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศแล้วครอบครัวผู้ให้ข้อมูลที่ไม่ได้ประกอบอาชีพทำให้มีรายได้ที่ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายทำให้ชีวิตมีความยากลำบาก ดังประโยคที่ว่า

“ตอนแรกปู่ขี้มอเตอไรไซด์รับจ้างก็จะมีเงินพอหมุนซื้อกับข้าวบ้างแต่ที่นี้พอปู่ไม่ได้ขี้มอเตอไรไซด์แล้วมันก็ไม่ค่อยมีเงินแล้วมันก็ยาก” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

ครอบครัวผู้ให้ข้อมูลบางรายครอบครัวทำอาชีพค้าขายซึ่งต้องเผชิญกับการขาดทุน รายได้ที่ไม่แน่นอน ไม่สม่ำเสมอ เพราะบางวันก็ได้ขาย บางวันก็ไม่ได้ขาย ดังประโยคที่ว่า

“บางครั้งเขาขายขนม ค่าขายมันป่ได้สิมีกำไรตลอดบางครั้งเขาก็เสียบ้างเอ็ดให้เขาขาดทุน...มีอหนึ่งกำไรไหน กำไรตกอีหลิแล้วประมาณมีอละ 300 300-500 ได้แต่ว่าค่าใช้จ่ายในบ้าน ค่าซื้ออยู่ ค่าซื้อกิน มันก็เหมิดในโตมันละครับ”
-บางครั้งขายขนมก็ไม่ได้กำไรตลอด บางครั้งเราก็เสียบ้างทำให้เราขาดทุนบ้าง...วันหนึ่งได้กำไร ที่เป็นกำไรจริงๆก็วันละ 300 300-500 แต่ต้องใช้จ่ายภายในบ้าน ค่ากินค่าอยู่ ซึ่งทำให้รายได้ที่ได้ก็หมดไปในตัว (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ก็พ่อแม่แยกทางกัน ก็อยู่กับแม่สองคนแม่ก็ทำอาชีพตอนเนี้ยมันไม่ได้แน่นอนคือกับแม่ขายไก่อ่างที่เป็นโครงไก่ไม้ละห้าบาท บางวันก็ไม่ได้ขาย บางวันก็ได้ขายมันไม่แน่นอน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

1.1.2 การมีหนี้สินทับถม นอกจากการที่ครอบครัวของนิสิตนักศึกษาผู้ให้ข้อมูลจะมีรายได้น้อย ไม่เพียงพอ ทำให้เกิดการกู้ยืมมาใช้หมุนเวียนในครอบครัว ใช้เป็นเงินทุนในการทำไร่ นา ทำการค้าขาย สร้างบ้านใหม่ ซื้อที่ดิน รวมทั้งใช้เพื่อเป็นทุนการศึกษาให้บุตรและนำมาใช้ดูแลความเป็นอยู่ของคนในครอบครัว ทำให้เป็นหนี้ บางครอบครัวต้องไปกู้หนี้ยืม

ระบบที่มีดอกเบียสูง เพื่อให้สามารถมีเงินประทังชีวิต รายได้ที่ไม่เพียงพอ พวกเขาจึงต้องกู้ยืม ทำให้เกิดหนี้สินทับถม ดังประโยคที่ว่า

“175,000 เป็นหนี้ของแต่เก่า แต่หนี้ใหม่ก็จะลื้ออยู่ลื้ออยู่ธนาคารออมสิน คือเขาไปกู้มาซื้อเครื่องมาเห็ดขนมดอกครับ กู้ก็เค้าเอิ้นว่าหยังละ กู้ดอกเบียต่ำแม่ครับ แล้วก็ใช้เป็นเดือน เดือนหนึ่งก็เดือนละ 1,300 1,500”

- 175,000 บาท เป็นหนี้เดิม แต่หนี้ใหม่ก็จะลื้ออยู่ เป็นหนี้ธนาคารออมสิน คือเราไปกู้มาซื้อเครื่องทำขนมนะครับ เค้าเรียกว่าอะไรละ กู้เงินดอกเบียต่ำนะครับ แล้วก็ใช้เป็นเดือน เดือนละ 1,300 1,500 (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ซื้อต่อที่ดินจากป่ามาอีกทีแล้วไปขึ้นธนาคารจำนองอะไรหนูก็ไม่ค่อยเข้าใจหลายแสนคะก็เลยพอดีเป็นป่า เป็นญาติกันก็เลยผ่อนๆได้บ้างคะ แต่ก็ยังใช้ไม่หมดคะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“คือแบบตอนแรกพอยังไม่ทำนาทำแบบก่อสร้างมาก่อนแล้วก็เพิ่งเริ่มมาทำจุดนี้ พอข้าวมันลุ่มใช้ใหม่คะ เงินที่มาลงทุนมันก็ไม่น้อยมัน 50 ไร่ มันลุ่มที่หนึ่งก็เป็นแสนมันลุ่มสามที่สี่ที่ เป็นหนี้ขึ้นมาเยอะมากทบ ขึ้นมาเยอะมาก ทั้งดอกเบีย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

1.1.3 การมีที่อยู่อาศัยที่ทรุดโทรม คับแคบ การประสบกับความยากลำบากในชีวิตยังรวมถึงประสบการณ์ของนิสิตนักศึกษาผู้ให้ข้อมูลจำนวนหนึ่งที่มีบ้านเรือนคับแคบ ทรุดโทรม อุปกรณ์ของใช้ในครัวเรือน เก่าแก่ ชำรุด ทรุดโทรม การมีที่อยู่อาศัยที่คับแคบและทรุดโทรมดังกล่าวส่งผลต่อคุณภาพชีวิตและโอกาสในการพัฒนาตนเองตามวัยของผู้ให้ข้อมูล ดังประโยคที่ว่า

“ก็เป็นบ้านชั้นเดียวครึ่งไม้ ครึ่งปูนเพราะว่ายังไม่เสร็จ ก็สิบกว่าปีแล้วก็ยังไม่เสร็จเหมือนเดิม...นอกเหนือจากมันเก่าแล้วน้ำมันรั่ว...เคยรู้สึกเห็นสภาพบ้านเป็นบ้านปูนก็จริงแต่ก็ยังไม่ฉาบเป็นรอยบดล็อกต่อกันอะไรอย่างนี้ เหมือนอยู่ไปวันๆอะไรอย่างนี้แล้วไม่รู้ว่าเมื่อไหร่จะได้ทำให้เสร็จสักที...มีฝนสาดลมแรงสาดเปียกหมดเลย ครึ่งบ้านเลยพี่” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“บ้านก็แทบจะไม่มีอยู่เลยอะ ซ่อมแล้วซ่อมอีก...บ้านนะคือพ่อตัดแปลงคือแบบว่า
สังกะสีรั่ว ตรงนั้นมันนอนไม่ได้ ต้องกลับสังกะสีไป สังกะสีมา ปรับบ้านตลอด
เลยอะ...ปรับเพื่อให้มันอยู่ได้ เพื่อให้เราหลบฝนได้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

“เป็นห้องแถวห้องเช่าก็ไปแบ่งครึ่งในห้อง ก็คือแม่อยู่มุมหนึ่งซึ่งมันก็ไม่ได้ใหญ่
มากมาย... แคบนะ เล็กกว่าหอเราอีก ก็ประมาณครึ่งหนึ่งประมาณครึ่งหนึ่งของ
หอเลย ฟูตึงก็ประมาณ 4X4 เมตร ที่แม่อยู่ตรงนั้น ก็เป็นที่นอนที่เก็บของที่
เดียวกัน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“อ้อ... หนูนอนหน้าทีวี ตอนแรกมันมีห้องมีห้องอา อาที่คนเค้าเคยอยู่คะ แล้วเค้าก็
ลงไปข้างล่างหนูก็เลยได้นอนห้องนั้นตอนแรกหนูนอนอยู่หน้าทีวีแต่พออาย้ายไป
นอนข้างล่างหนู ก็ เลยได้ไปนอนที่ห้อง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

นอกจากผู้ให้ข้อมูลจะมีบ้านเรือนที่เก่า ชำรุดทรุดโทรมแล้ว พวกเขาที่มีอุปกรณ์
ของใช้ สิ่งของอำนวยความสะดวกที่ชำรุดทรุดโทรม และบางครั้งก็เป็นการซื้อสิ่งของมือสองหรือ
สร้างประดิษฐ์ของใช้ สิ่งอำนวยความสะดวกขึ้นมาใช้เอง ดังประโยคที่ว่า

“ทีวีส่วนมากจะเป็นพวกมือสองดิ คือที่ซื้อมาราคามันถูกกว่านะครั้บ มือสอง
ครั้บ เฟอร์นิเจอร์ก็มีตู้ ตู้เสื้อผ้า ตู้กับข้าวแต่ว่าส่วนมากพอใหญ่ผมจะเป็นช่างไม้
(ช่างไม้) ลาวสิเฮ็ดเองครั้บ ลาวสิเฮ็ดตู้ ตู้อยู่ครั้บลาวเฮ็ดไซ้(ไซ้)เองครั้บ กับข้าว
ส่วนมากจะไซ้เตาถ่าน แถวบ้านเค้าไซ้เตาถ่าน เตาแก๊สก็ไซ้แห่นยามจั่งได้ละ
ยามฟาวๆสิไปไสมาไส สิไซ้เตาแก๊ส”

-ทีวีที่ใช้ที่บ้านจะเป็นของมือสอง คือที่ซื้อมาราคามันถูกกว่านะครั้บ มือสองครั้บ
เฟอร์นิเจอร์ก็มีตู้ ตู้เสื้อผ้า ตู้กับข้าวแต่ว่าส่วนมากตาจะเป็นคนทำ เป็นช่างไม้
ตาจะทำเอง ตาจะทำตู้กับข้าว ตู้อยู่ในครั้บตาจะทำไซ้เองครั้บ เวลาทำกับข้าวจะ
ไซ้เตาถ่าน เตาแก๊สก็ไซ้บ้าง ตอนช่วงไหนละ ก็ตอนที่รีบๆจะไปไหนมาไหน ก็จะใช้
เตาแก๊ส (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“คือแม่แม่เก็บเงินตอนทำงานที่โรงพยาบาลครบแล้วแม่ก็ซื้อทุกอย่างมาตอนนั้นหมดเลยรวมทั้งรถกระบะคันหนึ่งที่เอาไว้ใช้งานในสวนด้วย แม่ก็จะซื้อมาจากตอนนั้นหมดเลยแม่กับพ่อก็ช่วยกัน ก็ตอนนั้นมันมีเสร็จทุกอย่างแต่มีเปลี่ยนไม่ได้แล้วก็เลยถ้าเก่ายังไงพังอย่างไรงี้ก็ต้องรักษาจนตาย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

1.2 การไม่ยอมจำนนต่อความยากจน นิสิตนักศึกษาผู้ให้ข้อมูลส่วนหนึ่ง รายงานว่าสภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ยากลำบากส่งผลให้ตัวเขาและครอบครัวต้องดิ้นรน ต่อสู้หาโอกาสในการดำเนินชีวิตที่ดี ขอบทุนการศึกษา สอบชิงทุน ครอบครัวส่งเสริมการศึกษาและพยายามทำงานหนักแบ่งเบาภาระครอบครัวและทำงานพิเศษหารายได้ส่งเสริม ที่สามารถออกจากความยากจนได้เพื่อความเป็นอยู่ที่ดี ไม่ต้องไปกู้ยืมเงินและสร้างหนี้สิน ดังนี้

1.2.1 การพยายามขอทุน สอบชิงทุนการศึกษา นิสิตนักศึกษาผู้ให้ข้อมูลต้องดิ้นรน ขวนขวายหาโอกาสที่ดีในชีวิต มีความใฝ่ฝันอยากศึกษาเล่าเรียน อยากจะประกอบอาชีพที่ดี มั่นคง เชื่อว่าการศึกษาจะทำให้ชีวิตดีขึ้น พยายามที่จะแสวงหาทุนการศึกษา ขอบทุนการศึกษาต่างๆ สอบชิงทุนต่างๆ เพื่อให้มีโอกาสในการเรียนและช่วยแบ่งเบารายจ่ายในครอบครัว ดังประโยคที่ว่า

“มันมีช่วงหนึ่งอาจารย์ประกาศว่ามีทุนจุฬาฯ-ชนบท เป็นจุดที่ผมเออมีทุนไว้ยกก็เลยไปเบิ่งอยู่ห้องแนะแนวแม่ครับ อาจารย์จะเลือกจะเลือกคนที่สมัครคือโรงเรียนเอา 11 คนแต่ได้มา 3 คน แล้วอาจารย์จะเลือกเพิ่มว่า อยากสมัครลงทุนไปช้ออาจารย์ไปหาทุกมือไปช้อทุกมือไปหาทุกมือ อยากได้อยากสมัครแม่ครับ”
- มันมีช่วงหนึ่งอาจารย์ประกาศว่ามีทุนจุฬาฯ-ชนบท เป็นจุดที่ผมเออมีทุนไว้ยกก็เลยไปดูอยู่ห้องแนะแนวแม่ครับ อาจารย์จะเลือกจะเลือกคนที่สมัคร คือโรงเรียนเอา 11 คนแต่ได้มา 3 คน แล้วอาจารย์จะเลือกอาจารย์บอกอย่างนั้น อยากสมัครเลยลองไปซักถามอาจารย์ไปหาทุกวันไปซักถามทุกวัน ไปหาทุกวัน อยากได้อยากสมัครแม่ครับ (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ได้ทุนมาตลอด...เป็นทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่ขาดแคลนอย่างนี้ซึ่งตอน ม.2 ก็ได้ทุนปกติแต่มาพอ ม.3 อย่างเนี่ย อาจารย์ขอให้ก็ได้ทุนตอนนั้นรู้สึกครบรอบหกสิบในหลวงสิริราชย์สมบัติตอนปี 49 ตอน ม.4 ก็เลยได้ทุนของ ผอ.หมื่นหนึ่งพอ

มา ม.5, ม.6 ก็ได้ทุนผู้ว่าชลบุรี ก็คือหมื่นสอง หมื่นสองอะไรอย่างนี้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“แต่ตอนสอบเข้าจุฬาฯ-ชนบท เหนื่อยๆ หวังมากเพราะว่า คิดเลยนะว่าถ้ามีสองอย่างที่ต้องเลือกก็คือ หนึ่งต้องหาที่เรียนมีทุนมหาวิทยาลัยถ้าจะเรียนต้องมีทุน ต้องมีเงินส่งถ้าไม่เรียนเลยจะไปสอบนายสิบ ตีตทหารหรือไม่ก็เข้าโควตานักกีฬา (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

“ปกติที่โรงเรียนหนูขอทุนเรียนเป็นประจำอยู่แล้ว...เพราะที่บ้านไม่มี ต้องขอคือ หนูจะอธิบายสภาพปัญหาเอา...เรามีอะไร เรามีปัญหาอะไรบ้าง เรามีลูกพี่น้องกี่คน แล้วตอนนี้บ้านเรามีปัญหาอะไรอยู่หนูก็เขียนหมดเลยอะพ่อแม่ทำอาชีพอะไร ตอนนี้ภาวะการเงินเป็นยังไงถึงขอทุน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

1.2.2 การทำงานหนักเกินตัวเพื่อแบ่งเบาภาระครอบครัว นิสิตนักศึกษาผู้ให้ข้อมูลและสมาชิกในครอบครัวช่วยกันทำงาน เพื่อแบ่งเบาภาระรายจ่ายในครอบครัว ทำงานเพื่อหารายได้มาจุนเจือและเพื่อชีวิตจะได้ไม่ลำบาก มีรายได้ที่เพียงพอกับภาระรายจ่าย ดังประโยคที่ว่า

“ผมหารายได้พิเศษเลยครับ เริ่มๆแรกผมเฮ็ด ม.2...ผมไปเฮ็ดงานชอยอาผมเป็นร้านของชำ ไปยกของ แบกของ ไปชอยส่งของเพื่อนครับก็ได้มือเงินให้มือละ 150 บาทเลยดิได้หลายอยู่ครับ เฮ็ดช่วงปิดเทอมคือเอาเงินค่านี้ไปจ่ายค่าเทอม ง่ายๆเถอะ”

-หารายได้พิเศษเลยครับ เริ่มๆแรกผมทำ ม.2...ผมไปทำงานชวยอา เป็นร้านขายของชำไปยกของแบกของ ไปชวยท่านส่งของก็ได้ค่าจ้างวันละ 150 บาทครับ ก็ถือว่าได้มากอยู่ครับ ทำช่วงปิดเทอมคือเอารายได้ส่วนนี้ไปจ่ายค่าเทอม ประมาณนี้แหละ (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ตอนนั้นหรือคะ อ่า...เท่าที่จำได้ก็เหมือนช่วยมาตั้งแต่เด็กแล้วค่ะ ก็ตอนนั้นพ่อกับแม่ขายหน่อไม้ก็ต้องตื่นขึ้นไปที่ตมหน่อไม้ตั้งแต่เที่ยงคืนแล้วก็ตื่นไปขายที่ตลาด ตลาดจะเป็นตลาดเข้าประมาณตีหนึ่ง ตีหนึ่งครึ่งหนูก็ต้องไปอยู่ด้วย เพราะว่าไม่มีใครอยู่บ้าน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“โอ้...ทำงานตั้งแต่เด็ก คือเริ่มทำงานแบบหนักมาก คือ ป.4 ไปทำงานโรงปั่น เครื่องปั่นดิน เผาเนี่ย ซึ่งถือว่ามันหนักจริงๆคือถ้าใครไม่อยู่ตรงนั้นจะไม่รู้ว่าหนักมากเพราะหนึ่งคุณต้องยกดิน ดินๆโม้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“แบกหาม ชายของทุกอย่างคือ ถ้าเด็กๆประถม น่าจะประถมต้นช่วง ป.2 ป.3 นั้นแหละแม่นอกจากจะทำงานโรงปั่นก็ยัง ตอนนั้นพอกับแม่ยังไม่เล็กกัน ยังอยู่ด้วยกันก็ไปเอาผักประมาณช่วงบ่ายโมงไปปรับผักในตลาดมาแล้วมาทำเป็นกำ ห้าบาท ห้าบาทอะไรอย่างนี้แล้วพอก็จะเอารถมอไซค์ไปขาย แล้วเราก็จะขายอีกทางหนึ่งโดยขี่จักรยานแล้วก็เอาลังพลาสติกผูกใส่ท้ายจักรยานแล้วก็เอาผักใส่เข้าไปขายในหมู่บ้านจัดสรร” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“ปิดเทอม หนูจะไปช่วยจำได้กรีดยางตั้งแต่ ป.1...หนูทำงานตั้งแต่เด็กๆเพราะว่าตอนอนุบาลอยู่กับพ่อกับแม่...เพราะเรารู้ว่าเค้าสองคนทำงานหนัก ทุกวันเราก็ไปช่วยแต่คนที่อยู่บ้านเค้าก็ไม่ได้ช่วย...อยู่บ้านนะช่วยสารพัดทุกอย่าง ชยันมาตั้งแต่เด็ก” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

1.2.3 ครอบครัวอยากให้เรียนสูงเพื่อให้หลุดพ้นจากความยากจน

ครอบครัวของผู้ให้ข้อมูลเห็นความสำคัญของการศึกษาพยายามที่จะให้ผู้ให้ข้อมูลได้เรียนหนังสือ ส่งเสริม สนับสนุนให้มีโอกาสได้ศึกษาถึงแม้สภาพความเป็นอยู่จะยากลำบาก มีความเชื่อว่าการศึกษจะทำให้ชีวิตครอบครัวดีขึ้นเป็นโอกาสที่ดีที่บุตรได้มีอาชีพที่มั่นคงและไม่ลำบาก สามารถหลุดพ้นจากความยากจน ดังประโยคที่ว่า

“พ่อแม่ก็ไม่ให้ทิ้งการเรียน เพราะจะเน้นมากเพราะว่าไม่อยากให้มีอาชีพเกษตรกร เพราะว่าพ่อแม่ต้องมาทุกข์ยากลำบาก” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“ส่วนใหญ่แม่จะให้ผมเรียนมากกว่า ...แม่ก็ไม่มีอะไรให้เอาจริงแม่ทำงานทุกวันนี้ก็ได้เงินประเดี้ยวประเดี้ยวนะเดี้ยวมันก็หมดไปเออให้เต็มก็คือส่งเรียนก็ต้องตั้งใจเรียนไปแล้วความรู้นั้นไม่หายไปไหนเหมือนเงินหรืออะไรอย่างนี้ ก็เหมือนหลายๆที่บอกกันมันก็คือ ความจริงตามนั้น แล้วผมก็ว่าจริงตามนั้นอยากเรียนก็ตั้งใจ

เรียนแล้วกัน ถ้ายังไงต่อให้มรดกอย่างชาวบ้านคนอื่นๆ แต่ถ้าโดนหลอกเราคงจะ
แย่ใช้เงินไม่เป็นก็คงจะหมดไปเลย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

“ตอนเด็กๆไปทำงานที่ไม่เรียนเพราะว่าไม่มีเงินเรียนที่เรียนซ้ำเนี่ย ไปทำงานที่
ก่อสร้างไปทำ ไม่มีเงินสักกะบาทเลย หกขวบเจ็ดขวบรู้ได้เลยลำบากมากแม่เก็บ
ของเก่าขายเลยไม่มีเงินต้องเก็บ ตั้งแต่นั้นตั้งแต่นั้นตั้งแต่นั้นมาเลยรู้สึกโตขึ้นก็จะ
พัฒนาชีวิตให้ดีขึ้น แล้วตอนนี้มีบ้านเช่าอยู่แล้วนะสบายขึ้นดีกว่าเมื่อก่อนแล้วนะ
แต่ก็สบายขึ้นมาหน่อยหนึ่ง ก็เลยเรียน ผมว่าการเรียน นี่แหละ พี่ก็บอกเรียนไป
เถอะพี่ส่งเรียนได้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

“แม่คือเป็นคนที่เป็นแบบเห็นว่าการศึกษาเป็นเรื่องสำคัญมากคือบ้านแม่หนูเค้า
ลำบากแม่หนูก็บอกว่าเรียนเถอะไม่เรียนก็จะเป็นแบบนี้ เรียนสูงไปเลย เรียนครึ่งๆ
กลางๆก็จะเป็นแบบนี้ ก็จะไม่ไ้งานที่ดีเท่าไรหรอกใช้อย่างนี้ มันก็จะลำบากมาก
แม่ก็ไม่อยากให้กลับไปทำอะไรทำนาแบบนี้ คือพ่อกับแม่เค้าลำบากมากเห็นลูกอยู่
ตอนเย็นอะไรอย่างนี้บ้านก็สภาพแย่” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

1.3 การมีความกดดัน รู้สึกด้อยค่าจากความยากจน นิสิตนักศึกษาผู้ให้ข้อมูล
รายงานถึงประสบการณ์ความยากจนที่ก่อให้เกิดความเครียดกดดัน รู้สึกด้อยค่าและเกิดอารมณ์
ความรู้สึกทางด้านลบที่เกิดขึ้นจากความยากจน ขาดแคลนและมีรายได้อย่างจำกัดในครอบครัว
และการกั๊กยืม การมีหนี้สินที่ต้องพึ่งพาคนอื่นดังนี้

1.3.1 ความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจเมื่อเปรียบเทียบกับคนอื่น ความเครียด
ความกดดันที่เกิดขึ้นเนื่องจากครอบครัวมีรายได้จำกัด จึงทำให้น้อยเนื้อ ต่ำใจ ที่ไม่สามารถมีอะไร
ที่เหมือนคนอื่นที่ร่ำรวยกว่า เป็นข้อจำกัดในการทำสิ่งต่างๆ ดังประโยคต่อไปนี้

“น้อยใจคะ คือเพื่อนคนอื่นอะคือโรงเรียนประจำอำเภอแบบส่วนมากจะเป็นลูก
ข้าราชการ พ่อเป็นครูเป็นหมออะไรอย่างนี้คะ หนูก็เกษตรกรซึ่งแบบบางที่เค้ามี
อะไรที่เค้าแค่เรื่องเรียนพิเศษอย่างนี้ หนูต้องหนูไม่จำเป็นหนูไม่อยากจะเรียน
เพราะว่ามันสามารถอ่านเองได้แล้วก็มันมีเวลา ไปช่วยที่บ้านทำงานด้วยคะแล้ว
ลดค่าใช้จ่ายด้วยเพราะฉะนั้นบางที่เหมือนเพื่อนเค้า มีอะไรที่เป็นมาใหม่อย่างนี้
ทันสมัยหนูไม่มี nokia ก็รุ่นเก่าๆ อะไรอย่างนี้ละคะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“รู้สึกทุกวันเลย ตอนนั้นรู้สึกทุกวันเลยรู้สึกว่าทำไมทำไม ยิ่งอยู่ ม.ปลาย ยิ่งรู้สึก ตอนประถมไม่รู้สึกละไรบริบทมันคล้ายกับเราเกือบทุกคน แต่พอขึ้นมอปลายเอ๊ะ ทำมันไม่มีไฉน ทำมันไม่มีไฉน ทำมันไม่มีไฉน พยายามจะเรียกร้องแต่ครอบครัว ซึ่งรู้สึกว่า บางที่เราเรียกร้องไปก็เท่านั้น เพราะแม่ก็ทำทุกอย่างแล้ว” (ผู้ให้ข้อมูล คนที่ 6)

“เล็กบ้างใหญ่บ้างตามสถานการณ์ ก็จะมีน้อยๆใจจะไม่น้อยใจแต่เหนื่อยใจ โชคชะตามากกว่า...รู้สึกว่าเอ๊ะทำไมคนอื่นแม่งเกิดมามันรวยกันจังเลยวะอะไร อย่างนี้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

1.3.2 ความกดดันเมื่อเงินไม่พอใช้ การที่มีความเครียด ความกดดันเนื่องด้วย มีเงินอย่างจำกัด ทำให้เกิดความลำบากใจในการใช้เงิน อึดอัดใจ เกรงใจ กลัวเงินไม่พอใช้ บางคน ก็มีการกั๊กยืมญาติพี่น้องบ้าง และมีหนี้สินดังประโยคต่อไปนี้

“แต่พอสิเฮ็ดมีอีหยัง ที่ใช้เงินแทนเฮาสืบสบายใจดี กังวลใจว่าต้องเงินนี้เอาไปเฮ็ด อีหยัง ไซ้ไปหมุนอะไร”

-แต่พอจะทำมีอะไร ที่ใช้เงินนิดหน่อย ก็จะไม่สบายใจกังวลใจว่าต้องเงินนี้เอาไป ทำอะไรเอาไปใช้หมุนอะไร (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“อันนั้นเครียดตอนที่ไม่มีเงิน แม่ทำงาน...มี มีมากเลยแต่ ไม่มีเลย ไม่มีเลยเงิน ในบ้าน เคยมีครั้งนึง ตอนฝนตกติดต่อกัน ไม่มีเงินเก็บไม่มีอะไรเลยนะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

1.3.3 ความรู้สึกตำหนิตัวเองที่ต้องพึ่งพาผู้อื่น ความรู้สึกกดดัน ด้อยค่า ไม่พอใจเนื่องด้วยครอบครัวมีรายได้จำกัด ทำให้ต้องพึ่งพาคนอื่น ทำให้เกิดความรู้สึกไม่ดีที่เกิดขึ้น รู้สึกด้อยค่า ตำหนิตัวเองที่ไม่สามารถช่วยเหลือครอบครัวพึ่งพาตัวเองได้ ดังประโยคต่อไปนี้

“เพื่อนกะชอยครับ ชอยเหลือทางพ่อกะชอยอยู่ครับ บางครั้งจั่งได้ บางครั้งเฮาอาจสิฟังเพื่อนมากไปบ่หรือว่าจั่งได้ บางครั้งก็รู้สึกว่เฮาสิบมีปัญญาเฮ็ดเองบ่หรือว่าจั่งได้ คล้ายๆคิดจั่งซั้น ผมก็คิดจั่งซั้น...เฮาสิบขอเพื่อนตลอดบ่ได้ได้”

-ญาติพี่น้องท่านก็ช่วยครับ ช่วยเหลือ ทางพ่อก็ช่วยอยู่ครับ บางครั้งอย่างไงละ บางครั้งเราอาจ จะฟังพวกท่านมากไปไหมหรือว่าอย่างไง บางครั้งก็รู้สึกว่เราจะไม่มีปัญญาทำเองหรือ หรือว่าอย่างไงคล้ายๆคิดอย่างนั้น ผมก็คิดอย่างนั้น...เราจะขอท่านตลอดก็ไม่ได้ (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“เราไม่มีเงินให้เค้ามันก็เกรงใจ ผมจะไม่เอาเงินพ่อแม่เลยต้องถามพี่ก่อนพี่จะเป็นคนบริหารพี่เค้าจะเป็นคนทำงาน จะถามพี่เรื่องเรียนเค้าไม่ว่าอยู่แล้ว แต่มันก็เกรงใจไม่ยอม อยากรึ่งตัวเอง...คิดมากเป็นคนชอบคิดมาก” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

ประเด็นที่ 2: การมีความรู้สึกสุขของคนทุกวัยเมื่อได้ทุนการศึกษา นิสิตนักศึกษาผู้ให้ข้อมูลที่ยากจนมาจากชนบทได้ต่อสู้ดิ้นรนให้หลุดพ้นจากความยากจนและการไขว่คว้าโอกาสทางการศึกษาเป็นอีกรูปแบบหนึ่งในการดิ้นรนออกมาจากสภาพชีวิตที่ยากลำบาก ทั้งนี้เมื่อนิสิตนักศึกษาผู้ให้ข้อมูลเหล่านี้ทราบว่าตนเองได้รับทุนการศึกษาจึงเกิดความรู้สึกปะปนกันระหว่างความสุขที่สมหวัง ตระหนักและรับรู้โอกาสที่ดีที่ได้รับจากทุนช่วยส่งเสริมให้มีความหวังและกำลังใจ และเกิดความวิตกกังวลกับการเรียนรวมทั้งสภาพชีวิตที่อาจเปลี่ยนแปลงไปดังนี้

2.1 ความรู้สึกดีใจและภาคภูมิใจ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับทุนที่เชื่อว่าจะทำให้ชีวิตมีโอกาสที่ดีขึ้นเป็นความรู้สึกด้านบวก ที่ทำให้รู้สึกภูมิใจ ดีใจ ต่อตนเองและครอบครัวที่สามารถก้าวสู่ความสำเร็จในชีวิตในระดับหนึ่ง ซึ่งได้แก่

2.1.1 ความรู้สึกดีใจ นิสิตนักศึกษาผู้ให้ข้อมูลรายงานว่าพวกเขาู้สึกดีใจมากที่สุดที่สามารถสอบชิงทุนได้ และจะได้มีโอกาสทำตามความฝันของครอบครัวในการศึกษาเล่าเรียนในสถาบันที่มีชื่อเสียงและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ดังประโยคต่อไปนี้

“รู้สึกว่ามันเป็นอียังที่แบบเฮาเป็นไปบ่ได้ที่เฮาสิบได้...ผมโล่งแบบว่าอ้อย...ดีใจหลายครับได้ทุนเรียนทุนครับได้รู้ว่าทุนกินเปล่า มันบ่ได้เซ่ทุน เฮาชอยทางบ้านได้หลายจั่งซี่ครับ แล้วเท็งได้เงินเดือนพร้อมที่พักมันกะดี”

-เรารู้สึกว่าเป็นอะไรที่แบบเรา เป็นไปไม่ได้ที่เราจะได้...ผมโล่งมากเลยครับ ใช้อย... ดีใจมากครับได้ทุนเรียนครับ เป็นทุนที่ไม่ต้องใช้คืน เราได้ช่วยเหลือทางบ้านด้วยครับแล้วก็ได้เงินเดือนพร้อมที่พักก็ดี (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ก็มีดีใจอย่างเดียว ตอนนั้นที่โทรไปบอก หนูจะเรียนใหม่ก็อยู่โรงเรียนก็ตื่นตื่น มากก็รีบโทรไปหาแม่...คือแบบมันไม่เคยอยู่ในความฝันเลยหนูไม่เคยคิดว่า หนูจะมาได้อยู่ไกลขนาดนี้หนูคิดว่าจะเรียนอยู่ใกล้ๆพ่อกับแม่” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

2.1.2 ความภูมิใจ เป็นความรู้สึกทางบวก ปลื้มใจ ตื่นเต้นใจ ภาคภูมิใจของผู้ให้ ข้อมูลที่สามารถสอบชิงทุนได้ที่มีส่วนได้ช่วยแบ่งเบาภาระครอบครัวและมีโอกาสที่ดีของชีวิตที่มากขึ้น ได้มีโอกาสทางการศึกษา ได้อยู่ในสังคมที่มีความเจริญ ดังประโยคต่อไปนี้

“เป็นสิ่งที่ได้เปรียบคนอื่น บ่แม่นสิ่งที่ดีเลยที่เขาได้ทุนมานี้ เป็นชีวิตที่ได้เปรียบอ้อหลี ...ภูมิใจเว้าฮอดทุนแล้วคือจั่งชี้ให้ มันตื่นตันใจ”

-เป็นสิ่งที่ได้เปรียบคนอื่น ไม่ใช่สิ่งที่ดีเลยที่เราได้ทุนมาที่นี้ เป็นชีวิตที่ได้เปรียบจริงๆ...พูดถึงทุนแล้วเหมือนจะร้องไห้ มันตื่นตันใจ(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ภูมิใจ มีความสุข คือโชคคตินั้นแหละคะ...เพื่อนไม่เคยดูถูกแล้วหนูก็ไม่เคยคิดว่าตัวเองมันต่ำต้อยจนเป็นที่หน้าอาย มันไม่ได้หน้าอาย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“แต่ตอนนี้รู้สึกภูมิใจมากขึ้น มากขึ้นเรื่อยๆรู้สึกว่แบบฉันมาจากศูนย์แล้วฉันทำได้ขนาดนี้ฉันภูมิใจมาก มากๆแล้วยังอยากจะบอกทุกคนไปเลยว่าแบบเป็นเด็กหน่วยนะ แล้วจะยิ่งจะทำให้เยอะกว่านั้นอีก” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

2.2 ความรู้สึกซาบซึ้งใจและเห็นคุณค่าทุนที่ได้รับ นิสิตนักศึกษาผู้ให้ข้อมูลรู้สึกซาบซึ้งใจที่ได้รับโอกาสทางการศึกษาทำให้มีโอกาสที่ดีของชีวิต เป็นทุนที่มีคุณค่าต่อพวกเขา เกิดความรู้สึกซาบซึ้งใจ ขอบคุนต่อทุนการศึกษาที่ให้โอกาสที่ดีในชีวิตถึงแม้ชีวิตจะมีความยากลำบากแต่การได้ทุนการศึกษาเป็นการให้ชีวิตใหม่ ให้ความหวัง กำลังใจต่อผู้ให้ข้อมูลในการต่อสู้กับสถานการณ์ความยากลำบากในชีวิต ดังประโยคที่ว่า

“ถ้าเกิดไม่มีทุนนี้ ผมก็จะกึ่งต้องกู้เงินมาเรียนมหาลัย admission ในมหาลัยอื่นแล้วเป็นจุฬาด้วย..ก็เหมือนมันช่วยเรา มันเป็นแบ่งปันอะไรได้หลายอย่างช่วยแบ่งเบาครอบครัว...ก็ส่วนหนึ่งแล้วทางบ้านก็ไม่ต้องแบกภาระค่าใช้จ่ายทางการเรียนเยอะครับแล้วก็มีที่เรียน มีเพื่อนมีอะไรอย่างนี้ด้วย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“ถ้าสมมติว่าเป็นถ้าสมมติหนูไม่ได้โครงการนี้หนูไม่แน่ใจว่าหนูจะได้เรียนหรือเปล่า เพราะช่วงนี้พอก็ออกจากงานพอดีก็รู้สึกดีใจมากที่ติด...ก็คิดว่าคิดว่าคิดอยู่ถ้าหนูไม่ได้โครงการนี้จะเรียนใหม่...ขอบคุณที่เปิดโอกาสให้หนูเข้ามาอยู่ตรงนี้ได้ เพราะถ้าไม่มีทุนนี้บางทีหนูก็ไม่รู้ว่าหนูจะได้เรียนหรือเปล่า อาจจะต้องกู้เงินมาคงเสียเงินเยอะมาก” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“ก็ขอบคุณทุนที่ให้ต้นกล้าได้มีวันนี้ ถ้าแบบไม่มีทุนแล้วแบบต้นกล้าไม่มีทุนไม่มีโอกาส ต้นกล้าคงไม่มีโอกาสได้มาขึ้นในจุดนี้ได้ทำงาน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“ถ้าเราไม่ได้ทุนไม่รู้จะมีโอกาสมาขึ้นอยู่ถึงวันนี้หรือเปล่าเหมือนว่าชีวิตเรามันดีขึ้นมาจากหน้ามือเป็นหลังมือ...ใครจะไปคิดว่า เออ...ที่นี้มันเป็นศูนย์รวมคนเก่งถึงแม้ว่าเราจะไม่เก่งแต่อย่างน้อยเราก็ได้พัฒนาศักยภาพให้ได้มาเรียนรู้ที่นี้และให้โอกาสในการทำงานในการเรียน ซึ่งถ้าเราไม่เรียนเราก็ไม่รู้ว่าเราจะไปอยู่จุดไหนอาจจะไปทำงานแล้วปานนี้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

ผู้ให้ข้อมูลได้ตระหนักและเห็นคุณค่าทุนที่ได้รับ ที่ทำให้พวกเขาได้รับโอกาสที่ดีในชีวิต มีโอกาสทางการศึกษา พวกเขาได้เห็นคุณค่า คุณประโยชน์ของทุนการศึกษาที่ไม่ได้ให้โอกาสชีวิตแก่พวกเขาแต่ทุนการศึกษานี้จะมีประโยชน์และคุณค่ากับผู้มีสถานการณชีวิตเหมือนพวกเขาที่จะช่วยจุดประกายความหวัง กำลังใจในชีวิตผู้ที่ยากไร้ให้มีโอกาสชีวิตที่ดี ดังประโยคที่ว่า

“ผมรู้สึกว่าคุณทุนนี้ครับเป็นสิ่งที่เปิดโอกาสให้คนด้อยโอกาสที่แท้จริงในการที่คิดจะเข้ามาเรียนในมหาลัย ผมคิดจั่งจั้นถึงแม้ระดับเกรดแบบนี้มันสูงถึงแม้ผู้เข้ามาลีมีฐานะแต่มันกะสิมีส่วนหนึ่งละที่จนอีหลีที่บ่มีเงินเรียน อยากเรียนอีหลีอยากเข้ามาเรียน”

-ผมรู้สึกว่าคุณนี่ครับเป็นสิ่งที่เปิดโอกาสให้คนด้อยโอกาสที่แท้จริงในการคิดจะเข้ามา เรียนมหาวิทยาลัยผมคิดอย่างนี้ถึงแม้ระดับเกรดแบบนี้มันจะสูง ถึงแม้คนที่เข้ามาจะมีฐานะแต่มันก็มีส่วนหนึ่งล่ะที่จนจริงๆที่ไม่มีเงินเรียนอยากเรียนจริงๆอยากเข้ามาเรียน (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“หนูว่าการได้รับทุนเข้ามามีโอกาสใช้ใหม่ค่ะ มันก็เป็นโอกาสของเด็กชนบทอย่างนี้ค่ะที่ได้ ได้เข้ามาเรียนที่ดีมากเป็นมหาวิทยาลัยอันที่หนึ่งมีชื่อเสียงดังมันเป็นโอกาสที่ดีมากเลยค่ะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

“ก็หน่วย(ทุนจุฬาฯ-ชนบท)นะหนูอยากให้มีโครงการนี้ต่อไป คือว่ามองเห็นว่ามันมีประโยชน์มันทำให้หลายๆคนได้ชีวิตใหม่ ชีวิตในมหาลัยทำให้คนที่สามารถพลิกชีวิตคนได้อย่างมหาวิทยาลัยที่กรุงเทพมันน้อยมากที่เด็กด้อยโอกาสจะได้มาเรียนขาดแคลนทุนทรัพย์ นอกจากนี้มันยังกระจายคนที่มีความรู้ความสามารถเพราะพวกนี้จบมา มีเป้าหมายก็อยากกลับบ้านกันอยู่แล้วทุกคนแหละหนูเชื่อว่าถ้ามันมีทุนลักษณะนี้หนูว่ามันดีมันให้โอกาสคนที่เค้าอยากจะได้เรียนเข้ามาเรียนจริงๆ(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

2.3 ความรู้สึกไม่มั่นใจบางขณะ อย่างไรก็ตามมีนิสิตนักศึกษาผู้ให้ข้อมูลจำนวนหนึ่งรายงานถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้นชั่วขณะ บางวูบที่ไม่มั่นใจ กลัว กังวลใจในการได้รับทุนการศึกษาที่ต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมใหม่ที่แตกต่างจากภูมิลำเนาเดิม ไม่ว่าจะเปลี่ยนสถานที่ใหม่ การเรียนในระดับที่สูงขึ้น และเพื่อนใหม่ที่มีความแตกต่างทางสังคม ดังนี้

2.3.1 ความรู้สึกกลัว กังวลใจในการเรียน ความรู้สึกไม่มั่นใจ กลัว กังวลในการเรียนหนังสือในระดับที่สูงขึ้น กลัวเรียนไม่ไหว ไม่ทันเพื่อน และยากขึ้นจากเดิมและต้องเรียนกับเพื่อนใหม่ที่มีความเชื่อว่ามีแต่คนเก่งๆและมีความสามารถแตกต่างจากตน ดังประโยคต่อไปนี้

“รู้สึกใจหาย อยากกลับบ้าน กลัว หวันก็รู้ว่าที่นี่มีแต่คนเก่งไม่รู้ว่าเราจะอยู่ได้ใหม่จะทำอย่างนี้ได้ใหม่ได้ใหม่” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

“คือรู้ว่าอาจารย์บอกว่า เป็นมหาภัยที่หนึ่งของประเทศนะ ได้ยินว่าที่หนึ่งของประเทศมันก็มีลูกคนจีน ลูกคนรวยดาราทั้งหลายดังๆพวกที่คนรวยๆ แล้วเรามาจากไหน เมื่อเราไปเรียนแล้วไม่จบละ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

2.3.2 ความรู้สึกกาย ก้าวเพื่อนจะรับไม่ได้ในภูมิหลัง ความรู้สึกบางขณะที่ ก้าว อายเพื่อน ที่มีความคิดว่าเพื่อนในมหาภัยมีแต่คนมีฐานะการเงินดี มีชีวิตที่สุขสบายสถานะทางสังคมดีกว่าตน ก้าวจะปรับตัวเข้าหาเพื่อนไม่ได้ และก้าวเพื่อนรับในภูมิหลังตนไม่ได้ ไม่ได้รับการยอมรับเนื่องจากฐานะทางครอบครัวยากลำบาก ดังประโยคที่ว่า

“ก็ตอนแรกก็มองอย่างที่ว่าเค้าบอก ในสายตาเค้าเราอาจจะดูด้อยๆไม่ดี” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“ตอนแรกก็ก้าว คือตอนแรกๆที่ยังแบบไม่เจอเพื่อนก็ก้าวส่วนใหญ่แบบเค้าจะพูดกับเราหรือเปล่าแบบนี้เออ..คิดเหมือนกันว่าก้าวเค้าจะมองเราเค้าจะมองเราอย่างไร....ก้าวเค้าจะมองว่า ไม่อยากคบกับเรา...เพราะเราคิดว่าเราไม่ใช่คนระดับเค้า เราเข้าถึงเค้าไม่ได้...เขาคูสูงกว่าเรา...เค้าจะมอง จะคิดอย่างไรกับ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

2.3.3 ความรู้สึกกลัวสถานที่ใหม่ที่ไม่น่าคุ้นเคย ความรู้สึกที่เกิดขึ้นบางขณะที่ ก้าว กังวลที่ต้องมาใช้ชีวิตต่างที่ ไม่น่าคุ้นเคยที่กับสภาพแวดล้อมต่างจากภูมิลำเนาเดิมของตน ก้าว กังวลจะอยู่ไม่ได้ คิดถึงบ้านและครอบครัว ดังประโยคที่ว่า

“แต่ตอนนั้นรู้สึกเครียดกลัวไปเอง มาเองตลอด ไกลห่างแม่ด้วยเพราะว่าไม่เคยอยู่ห่างแม่เลย สนุกกับแม่อยู่ด้วยกันตลอด” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“กลัวมาแล้วจะไม่มีใครเราจะอยู่คนเดียวอย่างไร ไม่มีใคร สถานที่ใหม่ คนใหม่สภาพสังคมใหม่แล้วมันก็น่ากลัวสำหรับคนที่ไม่ชินกับสภาพแวดล้อม” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

ประเด็นที่ 3: การปรับตัวในสังคมใหม่ นิสิตนักศึกษาผู้ให้ข้อมูลได้รายงาน

ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของพวกเขาที่มาจากครอบครัวที่ยากจนในพื้นที่ชนบทและได้รับทุนการศึกษาให้เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยที่แวดล้อมไปด้วยสิ่งแวดล้อมและสภาพสังคมที่แตกต่างจากบ้านเกิดของตนเอง ดังนี้

3.1 การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย การใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัยเป็นการเรียนหนังสือ การทำกิจกรรมของมหาวิทยาลัย ที่แปลกใหม่และไม่คุ้นเคยที่ส่งผลให้เกิดความกดดัน เครียดกับการทำกิจกรรมต่างๆ และการเรียนที่มีความยากและหนักมากขึ้น ซึ่งได้แก่

3.1.1 การเรียนไม่ทันเพื่อน การประสบปัญหาการเรียนบางวิชาที่ไม่ทันเพื่อน และเนื้อหาการเรียนมีความยาก เรียนหนักมากขึ้นไม่เข้าใจเนื้อหา เรียนไม่ทัน ผลการเรียนไม่ค่อยดีจึงทำให้ประสบความเครียด ความกดดันจากการเรียน ดังประโยคต่อไปนี้

“มีภาษาอังกฤษอาจารย์จะเอ็นผมมาหาเพราะว่าอาจารย์ ผมบอกอาจารย์ว่าผมไม่รู้เรื่อง แล้วผมกะบ่กล้าที่จะถามหมู่ทั้งที่อยากปรึกษาว่ามันแปลว่ายังไง อยากอายเค้าว่าเฮารู้เรื่อง”

-มีภาษาอังกฤษอาจารย์จะเรียกผมมาหาเพราะว่าอาจารย์ ผมบอกอาจารย์ว่าผมไม่รู้เรื่อง แล้วผมก็ไม่กล้าที่จะถามเพื่อนทั้งที่อยากปรึกษาว่ามันแปลว่าอะไร มัวแต่อาย กลัวจะว่าเราไม่รู้เรื่อง (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“เราไม่รู้เรื่องก็กังวลเรื่องภาษาด้วยเพราะว่าภาษาอังกฤษส่วนใหญ่ก็คือพื้นฐานไม่ค่อยแน่นสักเท่าไรไม่ค่อย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“เครียดเรื่องเรียนคือตอนนี้ก็เครียดเรื่องเรียน...คือเพื่อนได้คะแนนกันเยอะมาก แล้ว mean เพื่อนจะสูงมาก mean กับ max จะสูงมากแล้วหนูก็ตก mean ตกทุกวิชาเลย โอโห...แบบชีวิตนี้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“เยอะคะพี่เยอะแต่ละวิชาเยอะก็ต้องอ่านก่อน คณะหนูก็สอบตลอด...หนัก บางทีเหนื่อยๆก็จะบ่นไม่น่ามาเรียนคณะนี้เลย ถ้ารู้ว่าเรียนหนักขนาดนี้ อาจารย์เค้ายัดให้อยู่ในหลักสูตรสี่ปีอะไรอย่างนี้...ก็มีบางวิชาหนูติดด้วย ก็ไม่คิดว่าจะติดแล้วก็ติด ก็เลยต้องเอาใหม่ ก็เครียดอยู่เหมือนกัน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“กดดันมากคือแบบภาษาอังกฤษแบบ dog ตลอด dog ตลอด ไม่เคยขึ้นมาเลย... รู้สึกนั่งนิ่งเงียบไม่คือไม่ยากตอบอะไรเลย เราฟังไม่รู้เรื่องด้วยเลย อะไรอย่างนี้พื้นฐานเรามาไม่ดีด้วย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

3.1.2 การทำกิจกรรมต่างๆที่มีความกดดัน นิสิตนักศึกษาผู้ให้ข้อมูลได้เข้าร่วมกิจกรรมของมหาลัยที่จัดขึ้น ได้แก่ กิจกรรมห้องเชียร์ การทำกิจกรรมต่างๆของมหาวิทยาลัย เพื่อช่วยส่งเสริมในการปรับตัวด้านการเรียน การใช้ชีวิตในมหาลัยและเรียนรู้การใช้ชีวิตสังคม ส่งผลให้เกิดความเครียด ความกดดันเนื่องบางคนไม่เคยเข้าร่วมมาก่อน หรือยังไม่สามารถปรับตัวได้กับการทำกิจกรรมใหม่ ดังประโยคต่อไปนี้

“อู๋...หนูกลัว หน้าพี่เค้าโหดมากเค้าจะพูดแบบโหดๆกดดันอะไรอย่างนี้... ปิดห้องเชียร์ วันนั้นโหดมากเลย พวกหนูโดนลुकนังไปประมาณห้าสิบแล้ววันต่อมาหนูเดินไม่ได้ ขามันแบบพอลุกนั่งเสร็จขามันไม่มีแรงมันไม่ไหวแล้ว แล้วก็เดินแบบไม่มีแรงแล้ว แล้วเพื่อนช่วยพยุงไป” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“คือตอนนั้นเข้าไปเครียด บางทีก็ร้องไห้...มันเหนื่อยด้วย กลัวทำไม่ถูกด้วย... ห้องสอนแต่รุ่นพวกหนูพยายามปรับให้เบาลง ขนาดปรับให้เบาลง หนูยังกลัวเลย กลัวมาก...หวัหุดเลย กลัวมาก ขนาดปรับให้เบาลง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

“มีเรียนหนังสือ มีห้องเชียร์ มีร้องเพลงของจุฬาแล้วก็มีห้องเชียร์เค้าอยากฝึกให้ เราได้รับความกดดันมากหนูเครียดมากกดดันเลย...เค้ากดดันเรามีคนมาว่าเรื่องเล็กๆน้อยๆก็จะมีคนมาว่าแค่ยกมือ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

“แต่พออยู่ห้องเชียร์อะไรก็เม่งเครียด ไม่เคยอะไรอย่างนี้ เราไม่เคยรู้มาก่อน เหมือนคนกรุงเทพฯเค้าจะรู้ว่าเข้ามาหาลัยมันก็มีรับน้องอะไรแบบนี้ ที่บ้านไม่รู้ เราต้องแบบทำอย่างไร” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

3.2 การอยู่สิ่งแวดล้อมสังคมวัดถุณิยม ผู้ให้ข้อมูลต้องมาอยู่ในสภาวะแวดล้อมที่ค่าครองชีพสูงที่ต้องมีค่าใช้จ่ายสูง ท่ามกลางการใช้ชีวิตที่ผู้คนที่ใช้ชีวิตยึดติดวัดถุณิยมใช้ชีวิตที่หรูหรา

ฟุ่มเฟือย แกร่งแย่งแข่งขัน เนื่องด้วยครอบครัวผู้ให้ข้อมูลมีเงินอย่างจำกัดจึงส่งผลให้การใช้จ่ายในสถานะแวดล้อมใหม่ต้องอยู่อย่างจำกัด ดังนี้

3.2.1 การมีเงินใช้จ่ายที่จำกัด นักศึกษาต้องมาใช้ชีวิตต่างที่ มีความแตกต่างจากบ้านเกิดของตน ในสังคมเมืองใหญ่ที่มีความเจริญ ทำให้เงินไม่พอใช้ กับการดำรงชีวิตในสังคมใหม่ที่มีรายจ่ายจำนวนมาก มีค่าครองชีพสูง ต้องอยู่อย่างจำกัดต้องอยู่อย่างจำกัดในการซื้อจ่าย การไปสถานที่บางที่ที่ต้องใช้จ่ายสูงภายใต้การมีรายได้ที่จำกัด ที่ส่งผลกระทบต่อผู้ให้ข้อมูล ดังประโยคต่อไปนี้

“เธอคิดว่าคือเธอสิด้วย คือซื้อหลายแต่ประมาณนี้ อายแท้...คือว่าตอนเธอไป หย่างนำเค้า ไปหย่างสยามจิ้งจี้ เออ..เค้า(เพื่อน)เป็นคนเลี้ยงผมเมะ ผมละอายตรงนี้แหละหนึ่งละ เค้าจะเป็นคนไปเลี้ยงข้าวผม พาไปกินอียังดอก แปลกๆ มันแพงโหด”

-เราคิดว่าเราทำไมด้อยจัง ไม่ดีเอาเสียเลยประมาณนี้ อายจริงๆ...คือว่าตอนเรา ไปเดินกับเค้า ไปเดินสยามอย่างนี้ เออ..เค้าเป็นคนเลี้ยงผมนะครับ ผมเลยอาย ตรงนี้แหละหนึ่งแหละ เค้าจะเป็นคนไปเลี้ยงข้าวผม พาไปกินอะไรไม่รู้แปลกๆ มันแพงมาก (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“เวลาเราไปกับเพื่อนอย่างนั้น เราต้องไปสถานที่ที่ใช้เงินสูงเราไม่มีกำลังมาก ขนาดนั้นเราชอบทำกิจกรรมที่มันง่ายๆอยู่บางสถานที่เท่านั้น อย่างเพื่อนชอบไป เดินห้างไปซื้อของ shopping เค้ากินข้าวกันก็จะเป็นร้านอาหารแนวหนึ่งที่ใช้เงินมากกว่า เราเป็นคนธรรมดาที่กินข้าวโรงอาหารนิสิตเราก็ได้ด้วยงบด้วยอะไรเรา เราจะไปซื้อกินอย่างนั้นไม่ได้เป็นข้อจำกัดเหมือนกัน ในการมาอยู่กับเพื่อน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

3.3 การใช้ชีวิตต่างถิ่นเพียงลำพัง นิสิตนักศึกษาผู้ให้ข้อมูลต้องมาใช้ชีวิตในกรุงเทพมหานคร เมืองใหญ่เพียงลำพังที่ไม่ได้อยู่กับครอบครัว ต้องเผชิญกับสถานที่แปลกใหม่ ไม่คุ้นเคย เป็นครั้งแรกที่ต้องใช้ชีวิตเพียงลำพัง และต้องเผชิญผู้คนที่แปลกใหม่ ไม่คุ้นหน้า ไม่น่าไว้วางใจ ดังนี้

3.3.1 การใช้ชีวิตต่างถิ่นที่ไม่คุ้นเคยเป็นครั้งแรก การดำเนินชีวิตในสถานที่ใหม่ สภาพแวดล้อมใหม่ การดำรงชีวิตที่มีวิถีการใช้ชีวิตแบบใหม่ที่มีความแตกต่างจากภูมิลำเนา

เดิมในที่มีความเจริญและเป็นเมืองขนาดใหญ่ เป็นครั้งแรกที่ต้องมาใช้ชีวิตต่างถิ่นเพียงลำพัง ผู้ให้ข้อมูลบางคนไม่เคยจากบ้าน ทำให้เกิดความเครียด ความกดดัน คิดถึงบ้าน ดังประโยคต่อไปนี้

“ก็เหมือนกับช่วงแรกรู้สึกลำบากมากอย่างห้องน้ำมันก็ต้องเป็นห้องน้ำรวมอะไรอย่างนี้ หนูไม่เคยมาอย่างนี้ซักผ้ามันก็แบบไม่รู้ ตอนแรกๆหนูรู้สึกว่ามันลำบากมาก แล้วต้องมาอยู่กับสามคน...กลับมาที่ร้องให้ตอนกลางคืนไอ้ช่วงแรกๆอยากกลับบ้าน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“โคตรเครียด เครียดจริงๆ เครียดช่วงนั้นสามวันนั้นน้ำตาไหลเลย...เรื่องคิดถึงบ้านเท่านั้นเอง...ร้องให้เลยสามวันคิดถึงบ้าน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

“ร้องเพราะเจ็บใจ ไม่เคยมา ไม่เคยจากบ้าน ไม่เคยห่างพอกับแม่ ไปเที่ยวสองสามคืนก็กลับอย่างนี้มายังนี้ไม่เคยมา แล้วกรุงเทพเป็นยังไงก็ไม่รู้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

นอกจากผู้ให้ข้อมูลต้องเผชิญกับการมาใช้ชีวิตต่างถิ่นเป็นครั้งแรกเกิด ความเครียด ความกดดันคิด ถึงบ้าน พวกเขาต้องเผชิญกับสถานที่ไม่คุ้นเคย สลับซับซ้อน เจอกับสภาพการจราจรคับคั่ง อันตรายมีความเสี่ยงต่อชีวิต ดังประโยคต่อไปนี้

“ถ้าไปหาแม่อะไรอย่างนี้ ไปหาเพื่อนก็นานๆที จะไม่ขึ้นรถเมล์ฟรีเลยคะเพราะว่าเหมือนเขาขับอันตรายหนูเกือบตกอะไรอย่างนี้ หนูก็เลยไม่อยากขึ้น แล้วรถก็ติด” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“รู้สึกว่าลำบากมาก สายนี้ไปลงไหนอย่างนี้ แต่ต้นกล้าจะพยายามใช้ taxi มากกว่าก็พยายามใช้น้อยเนอะ แต่บางทีก็ใช้เดิน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

3.3.2 การพบปะผู้คนแปลกหน้าที่ไม่น่าไว้วางใจ การพบปะผู้คนที่แปลกหน้า ผู้คนจำนวนมากที่มีวิถีดำเนินชีวิตแตกต่างและมีลักษณะนิสัย วิถีชีวิตเร่งรีบ ที่แตกต่างจากผู้คนที่อยู่ภูมิลำเนาเดิม ที่คุ้นเคยและรู้จักทำให้ผู้ให้ข้อมูลไม่ค่อยชอบวิถีชีวิตคนในเมือง และลักษณะนิสัยของบางคน บางครั้งก็โดนเอาเปรียบและโดนหลอก ไม่มีความจริงใจให้กัน ดังประโยคต่อไปนี้

“แต่ถ้าไปข้างนอกที่เป็นโซนพวกห้างพวกตลาดพวกอะไรอย่างนี้ผมว่ามันไม่ค่อย น่าอยู่คนเค้ายังไม่มีความเกรงใจกันเท่าไรหรอก ชนกันอะไรกันก็ไม่ขอโทษไม่ค่อย อะไร ไม่ค่อยชอบสังคมแบบนี้ แล้วยังไม่ชอบที่ต้องมาเดินเบียดกันเยอะๆอะไร แบบนี้ไม่ชอบ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“ถ้าไปข้างนอกไม่มีน้ำใจอะ แต่แต่ละคนก็ใช้ชีวิตส่วนตัวถ้าอยู่ในเขตรั้วๆพาก็รู้สึกดี อบอุ่นอย่างน้อยก็มีความเป็นพี่เป็นน้องกัน แย่งกันขึ้นรถเมล์อะไรอย่างนี้ไม่ค่อย ไหวไม่ค่อยชอบ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“ทุกคนพอเข้าหากันก็อีกอย่าง พอกลับหลังก็อีกอย่าง หนูดูว่ามันไม่จริงใจด้วยชีวิต ที่มันเร่งรีบทุกคนต้องเอาตัวเขาเปรียบกันเพื่อให้ตัวเองอยู่รอด พอหนู...มาอยู่ที่ อย่างนี้ชีวิตแบบอยู่ยาก ทุกคนต้องทำเพื่อเอาตัวรอด” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

ประเด็นที่ 4: การมีพื้นที่ที่ดีและคุณภาพสำคัญในการปรับตัว เป็นคุณลักษณะนิสัยของผู้ให้ข้อมูลที่มีอยู่แล้ว ที่บ่มเพาะจากการอาศัยอยู่ท่ามกลางความยากลำบากในชีวิตที่พวกเขาใช้ในการเผชิญปัญหาและอุปสรรคต่างๆ เรียนรู้ที่จะมุ่งแก้ปัญหาเผชิญอย่างไม่ย่อท้อเรียนรู้ประสบการณ์ชีวิตที่ยากลำบาก เป็นที่พึ่งพาให้คนอื่นและนอกจากคุณลักษณะนิสัยที่ดีที่เป็นด้านบวกแล้วการมีปัจจัยส่งเสริมสนับสนุนจากคนรอบข้างช่วยให้ฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆไปได้ ประกอบด้วยหมวดหมู่ดังนี้

4.1 การมีจิตใจที่แข็งแกร่ง ผู้ให้ข้อมูลมีสภาวะจิตใจที่เข้มแข็ง อดทนไม่ยอมแพ้แต่ อุปสรรคและความยากลำบากในชีวิตสามารถก้าวผ่านปัญหาความยากลำบากได้และเผชิญปัญหาอย่างไม่ย่อท้อ สามารถสร้างกำลังใจให้ชีวิตตัวเองได้ ซึ่งได้แก่หมวดหมู่ย่อยดังนี้

4.1.1 การมีพื้นที่ด้านบวก คุณลักษณะนิสัย ลักษณะพื้นนิสัยของผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านจิตใจในการต่อสู้กับอุปสรรค ความยากลำบากในชีวิต ผู้ให้ข้อมูลมีความกล้าหาญและมีความพร้อมที่จะเผชิญกับสถานการณ์ในชีวิตที่ผ่านเข้ามา มีการแสวงหาโอกาสที่ดีให้ชีวิตมีความใฝ่รู้ชวนขยายต่อการเรียนการทำงาน ชอบอะไรที่ทำหาย อยากรู้ อยากรู้อะไรเห็นแสวงหาโอกาสที่จะทำให้ชีวิตตัวเองพัฒนาในทางที่ดีทำงานทำกิจกรรมต่างๆอย่างเต็มที่ทุ่มเทกับการทำงาน ดังประโยคที่ว่า

“กูอยากสู้อะมันสิหย่ากปานได้ กูอ่านหนังสือกุกุสอบบได้ดิ...มันสิหย่ากปานได้ มอญเป็นเรื่องทำทายนากกว่าสบายๆ”

-ผมอญกรู้อะมันจะยอกขนาดไหน กูอ่านหนังสือกุกุจะสอบบไม่ได้หรือเง ...มันจะ ยอกขนาดไหน มอญเป็นเรื่องทำทายนากกว่า สบายๆ (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ก็ถ้าทำอะไรแล้ว ทำให้มันเต็มทีทำจริงคะ ถ้าทำเหมือนผอนแรงเก็บแรง ตัวเองไว้ งานก็จะได้ไม่เต็มที ไม่สมบุนรณ ไม่เต็มใจ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“สิ่งหนึ่งคือเราวิ่งไปหามัน บางครั้งโอกาสวิ่งมาหาเรา ส่วนใหญ่จะเป็น โอกาสที่วิ่งมาหาเราแล้วคว้ามันไว้ไม่ปล่อยให้มันไปคือเมื่อไหร่ที่มีโอกาส หรือมีอะไรที่เราสามารถเข้าไปได้เราก็ทำอย่างเซ่งงานมีอะไรเราส่งก็ส่ง หมด” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

ผู้ให้ข้อมูลมีพื้นนิสัยที่สู้ชีวิตและไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความมุ่งมั่นในสิ่งที่ทำและ ต่อสู้กับชีวิตหรือเผชิญกับสถานการณ์ในชีวิตอย่างไม่ย่อท้อ ไม่ยอมแพ้ อดทนมุ่งมั่น ดังประโยค ที่ว่า

“เฮ็ดหยังเฮ็ดจริง กะบ่เคยย่อท้อต่ออุปสรรคมองว่าเป็นคู่ต่อสู้ที่เฮ็ดให้เฮาเซ่งแรง ขึ้นอีกต่อไป...ผมมีแต่สู้(สู้)ต่อไป บ่ยอมแพ้”

-ทำอะไรจริง ก็ไม่เคยย่อท้อต่ออุปสรรค มองว่าเป็นคู่ต่อสู้ที่ทำให้เราเซ่งแรงขึ้น อีกต่อไป...ผมมีแต่สู้ต่อไป ไม่ยอมแพ้ (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“มันเป็นช่วงเวลาทีเหนื่อยหรือที่ท้อใจอย่างนี้ มันก็จะมันก็จะคิดบ้างแต่เหมือนกับ ว่าต้องเป็นแรงผลักดันให้เราตั้งใจเรียนสู้เพราะว่าน้องยังรออยู่ ต้องส่งน้องเรียน ต่ออะไรอย่างนี้คะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“ถ้าตันกล้ามอง ตันกลารู้สึกว่ามันลำบากมากนะแต่เราก็ก็ต้องผ่านมันมาให้ได้ ถ้าเราทิ้งมันไปอย่างคือแม่เองก็เหนื่อยอยู่แล้วคือยิ่งเราทำตัวแย ทำอะไรอย่างนั้น มันก็ทุกอย่างก็จบ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

ผู้ให้ข้อมูลมีความหวังและกำลังใจในการใช้ชีวิต การมีมุมมองชีวิตทางด้านบวกที่ทำให้ตัวเองมีความหวัง สร้างกำลังใจถึงแม้จะเผชิญกับสถานการณ์ความยากลำบากในชีวิต ดังตัวอย่างประโยคที่ว่า

“ก็รู้สึกแบบว่าเรามีอย่างอื่นเยอะพอทำให้คนอื่นรู้สึกแบบรับเราได้เหมือนมาปิดบังไอ้ข้อเสียข้อไม่ดีในใจก็ผมคิดว่ามันไม่เป็นปมหรือกนะสะไม่รู้เป็นเพราะกระบวนการทางจิตใจที่บล็อกมันไว้หรือเปล่าหรือเป็นเพราะเราหาข้อดีอื่นๆมาทับมาแทนอะไรอย่างนั้นมันก็เลยไม่ใช่ปม” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

“ชอบคิดในแง่ดี กังวลรู้สึกกังวล แต่ผมว่ายิ่งคิดมากยิ่งคิดสิ่งที่ดีมันก็ผ่านไปได้อะไรที่ไม่ดีออกต้องผ่านไปได้ผมว่า แต่มันก็ผ่านไป” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

“หนูก็คิดว่าชีวิตหนูยังดีกว่าคนอื่น บางคนไม่มีพ่อไม่มีแม่ หนูว่าวันนี้ชีวิตหนูก็ดีในระดับหนึ่งแล้วค่ะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

“พอตอนนี้เจอปัญหาที่มานั่งเราจะทำอะไรต่อไม่มานั่งเครียดแล้ว เพราะเราเคยผ่านปัญหาที่หนักที่สุดในชีวิตมาแล้วอันนี้แค่ปัญหาเล็กๆยังงี้ก็ต้องผ่านไปให้ได้อยู่แล้ว” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

ผู้ให้ข้อมูลมีความพอใจในสิ่งที่มีและพอเพียง มีความพอดี ภูมิใจในความเป็นอยู่ของตนถึงแม้ชีวิตจะยากลำบาก พวกเขาจึงเลือกใช้ชีวิตด้วยความ พอเพียงในการใช้ชีวิต กะและประมาณตนไม่ใช้จ่ายเกินตัว ใช้ชีวิตเท่าที่มีในข้อจำกัดของตนดังตัวอย่างประโยคที่ว่า

“เราก็ทำในสิ่งที่เราทำได้ ถึงแม้ว่าเราจนแต่เราก็ไม่ทำให้ใครเดือดร้อนเราไม่ได้ทำให้ใครลำบาก” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“ถ้าเราจะใช้อย่างนั้น เราจะกินจะใช้อะไรมันไม่ได้ต้องดูความจำเป็น เพราะคิดว่าเออได้มาเรียนที่นี้ก็โชคดีมากแล้วอะไรอย่างนี้ไม่ใช่ว่าจะต้องเป็นอย่างเค้า” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

ผู้ให้ข้อมูลมีความรับผิดชอบในหน้าที่การทำงาน การเรียนและพึ่งตนเองได้ ไม่ว่าจะเป็นการดูแลตัวเอง รับผิดชอบในการทำสิ่งต่างๆ การทำมาหาเลี้ยงชีพ โดยไม่ได้พึ่งพิงคนอื่น ไม่ทำให้คนอื่นเดือดร้อน ที่เป็นการดูแลและพึ่งพิงตัวเอง ดังตัวอย่างประโยคที่ว่า

“ก็เก็บแล้วเราก็กินในบัญชีไว้แล้วไปฝากธนาคารไว้ แล้วเราก่อนที่จะซื้ออะไรเราก็คงคิดถึงเงินเราทำมาหาเหนี่ยวนะ เราอยากได้อันนี้นะเราก็กินเงินเองไม่ขอเงินแม่” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“แม่รู้จักนิสัยผมไปแข่งกีฬาซ่อมเล็กสองทุ่ม ผมบอกวันนี้ไปแข่งกีฬา กลับมาตรงเป๊ะ การเรียนไม่มีใครบังคับแล้วแต่เราชีวิตๆแต่ผมคิดได้เอง คิดของผมเอง...พึ่งตัวเองได้แล้ว อย่างมาเรียนที่กรุงเทพ ผมคิดเป็นมาเรียนก็ไม่ต้องมีใครมาส่ง มาคนเดียว” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

“ถ้าเสาร์อาทิตย์หนูจะทำงานบ้าน รับผิดชอบงานบ้านทุกอย่างก่อนไปเปิดร้าน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

“หนูทำงานตั้งแต่เด็กๆ เพราะว่าตอนอนุบาลอยู่กับพ่อกับแม่ แล้วพอ ป.1 ก็ย้ายไปอยู่กับย่าก็แค่บ้านคนละหลัง หมู่บ้านเดียวกันพ่อกับแม่ก็ไปมาทุกวัน ก็อยู่กับย่าซักผ้าเอง รีดผ้าเอง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

ผู้ให้ข้อมูลสามารถฟื้นพลังเมื่อเผชิญกับอุปสรรคได้เร็ว มีความสามารถถึงตนเอง กลับมาใช้ชีวิตได้อย่างปกติได้อย่างรวดเร็วหลังจากเผชิญปัญหาและประสบกับปัญหาในชีวิต ดังตัวอย่างประโยคที่ว่า

“มันก็มาเริ่มต้นชีวิตใหม่อีกครั้งนึง ชีวิตนี้เริ่มต้นใหม่บ่อยครั้งมาก สองครั้ง ครั้งแรกคือล้มไปแล้วเริ่มต้นใหม่ เข้ามาหาลัยพอเริ่มๆอีกครั้งเรียนหลังจากที่เราต้องสูญเสียคนที่เรารักไป เป็นสถานการณ์ที่เลวร้ายของชีวิต ...คือหลังจากผ่านช่วงนั้นมาปัญหามันยังมีเกิดจากเหตุการณ์อันเดิมเรื่องการเรียน...เราก็กลับมาเริ่มต้นชีวิตใหม่ อะไรที่มันทำให้ชีวิตดีขึ้นเราก็มานั่ง

คิดว่าปัญหาเรากำลังอยู่ตรงไหน เราก็เริ่มต้นกลับไปแก้ปัญหานั้นก่อน
เรื่องเรียนอย่างนี้ จำเป็นต้องเรียนให้ดีขึ้นใหม่เรื่องเรียนจะดีเกรดดีขึ้นใหม่”
(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

4.1.2 การมีวิธีการเผชิญปัญหาด้านบวก ผู้ให้ข้อมูลเลือกเผชิญปัญหา จัดการ
ปัญหา โดยใช้วิธีการมุ่งแก้ปัญหาหรือการแก้ไขปัญหาดังวิธีทางด้านบวกในขณะที่เผชิญกับ
สถานการณ์การใช้ชีวิตในสังคมใหม่ การเรียนที่หนัก การพบผู้คนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม
และการดำรงชีวิตที่แตกต่าง การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อมุ่งแก้ปัญหาการเลือกเผชิญปัญหาโดย
มุ่งแก้ปัญหาโดยตรง ปรับพฤติกรรมไปในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ประสบปัญหาในการเรียน ปรับ
พฤติกรรมโดยการขยัน พยายาม ตั้งใจเรียนหนังสือมากขึ้น หรือเมื่อเผชิญปัญหาก็มุ่งแก้กับ
ปัญหานั้น และเมื่อเผชิญกับปัญหาการเงินก็ประหยัดเงินหรือไม่ก็ทำงานพิเศษเพื่อแบ่งเบาภาระ
ค่าใช้จ่ายตน ดังตัวอย่างประโยคที่ว่า

“บได้เลย บเน้นเลยครับ มาตีว tense ใหม่ อาจารย์ก็บอกว่าต้องมีประธาน
ต้องมี verb จึงจะเป็นประโยคได้พอได้ฟังเขาต้องกลับไปเปิดดูแปล translate
พิมพ์ว่ามันแปลว่ายังไงไปเขียนเออเริ่มจะเป็น”

-ไม่ได้เลย ไม่ได้เน้นเลย ครับ มาตีว tense ใหม่ อาจารย์ก็บอกว่าต้องมีประธาน
ต้องมี verb จึงจะเป็นประโยคได้พอได้ฟังเราต้องกลับไปเปิดดูแปล translate
พิมพ์ว่ามันแปลว่าอะไรไปเขียนเออเริ่มจะเขียนได้ (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“เรียนหนักกว่ากันหลายเท่า เวลาอ่านหนังสือก็ต้องอ่านเยอะกว่าเดิมเพราะว่า
คือตอน ม.ปลาย หนูจะเป็นประเภทอ่านสองสามอาทิตย์ก่อนสอบ ไม่งั้นก็อ่าน
วันต่อวันอย่างนี้ แต่พอมานั่งนี้หนูมันทำอย่างนั้นไม่ได้แล้ว มันไม่ทัน”
(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

“คือคำว่าเด็กจุฬา ฯ เด็กทุกคนเก่งเราจะเรียนกลางๆพอมารเรียนจริงๆก็คือ
ต้องอาศัยความพยายามให้มากๆ คือเรารู้ว่าพยายามเท่านี้มันไม่ได้เราต้อง
พยายามให้มากๆปรับตัวไปเรื่อยๆ เพราะเราก็เลยคิดว่าถ้าเค้าเรียนกันได้เรา
ก็เรียนได้ เพราะเราติดเข้ามาแล้วแสดงว่าเรามีความสามารถมากพอ” (ผู้ให้
ข้อมูลคนที่ 9)

“ตอนนั้นเคยทำที่คณะคะที่เค้าชั่วโมงพิเศษห้าสิบบาทก็ทำอยู่พักนึงแล้วก็ไปทำเป็นพนักงานสเวนเช่นอยู่พักนึงแล้วก็ออกตอนปีสาม...เพราะว่าจะได้ไม่ขอทางบ้านเพิ่ม เราจะได้มีแบบเก็บไว้ใช้ยามจำเป็นจะได้ไม่ต้องขอทางบ้าน”
(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

การปรับมุมมองความคิดและปล่อยวาง เป็นวิธีที่ผู้ให้ข้อมูลใช้วิธีเผชิญปัญหาโดยปรับมุมมองความคิดของตัวเองกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยใช้การยอมรับ เข้าใจและปล่อยวางกับสถานการณ์ที่เผชิญกับการเรียน และใช้ชีวิตอยู่ในสังคมใหม่ ดังตัวอย่างประโยคที่ว่า

“เค้าผู้ กะบอกเค้าว่าเราไม่ใช่คนรวยมาก เราไม่มีเงินครอบครัวเราไม่ใช่ว่ารวยนะ เออเรามาเรียนนี่เราก็กมาเรียนทุนนะต้องบอกเหตุผลให้เค้าเข้าใจ”
-เขารู้ก็บอกเค้าว่าเราไม่ใช่คนรวยมาก เราไม่มีเงินครอบครัวเราไม่ใช่คนรวยนะ เออที่เรามาเรียนที่นี่เราก็กมาเรียนทุนนะต้องบอกเหตุผลให้เค้าเข้าใจ(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ยอมรับนะ อู๋...แล้วยากจนแล้วไงเราก็กยากจนแล้วไงเออแต่เราไม่ได้รวยเหมือนคนอื่นแต่เราทำอะไรได้มากกว่าคนอื่นอย่างเราเป็นเด็กทุนนี้แล้วเราก็กเป็นเด็กทุนแล้วเราก็กทำงานเราได้หลายอย่าง คือบางครั้งหลายๆคนก็อึ้งเหมือนกันว่า ทำไมทำได้ขนาดนี้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“คือเราต้องยอมรับว่าเรามีแค่นี้คบเพื่อนก็ต้องคบให้พอประมาณใช้ชีวิตแบบไม่เอาเลยสังคมตัดเลยเราไม่เอาคนนี้ เข้าไม่ได้เราก็กทำเท่าที่ทำได้ถ้ามีงานอะไรที่เราต้องทำกับกลุ่มที่ต่างเรา เราก็กต้องยอมรับยังงั้นเราก็กทำเข้าไปปรับตัวกับเพื่อน เข้าไปคุยกับเค้า” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

เมื่อเกิดความเครียด ผู้ให้ข้อมูลเลือกทำกิจกรรมผ่อนคลายเลือกเผชิญกับปัญหาโดยการหากิจกรรมทำที่ช่วยผ่อนคลายจากปัญหาและความเครียดต่างๆ เช่น การนั่งสมาธิ ออกกำลังกาย นอนพักผ่อน ร้องเพลงและอื่นๆ ดังตัวอย่างประโยคที่ว่า

“มันต้องขึ้นเสาเครื่องผมจะเป็นคนเห็ดหยังกะได้ให้ มันเข้าเครื่อง เล่นกีฬาแฮดกิจกรรม”

-มันต้อง ถ้าเราเครื่องผมจะเป็นคนทำอะไรก็ได้ให้มันหายเครื่อง เล่นกีฬา ทำกิจกรรม (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“อย่างเช่นไปเจอพี่ก็มีคนแนะนำให้ไปออกกำลังกายดูให้ทำโน่นทำนี่ดูให้มากขึ้นตอนแรกไม่เห็นผลนะพอทำกิจกรรมนั้นดูมันดีขึ้น มันช่วยเราพยายามจัดสรรเวลาเราเครื่องเราไปทำตรงนี้แล้วเราค่อยกลับมาเผชิญปัญหาที่เราอยู่ต่อก็คือแก้แล้วปรับเข้ามาอย่างนี้ตลอด” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

“การปลดปล่อยจริงๆคือการร้องเพลง ร้องอยู่ที่ห้อง ร้องคนเดียว ตอนนั้นก็ได้หรือไปกับเพื่อน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

“ถ้าหนูไม่มีศาสนาใช้ไหม ไม่ยึดติดศาสนาไปเที่ยวกับเพื่อนไปกินเหล้าไปอะไรอย่างนี้เราจะมีอะไรนะ อนาคตเราจะสดใสเหมือนทุกวันนี้ไหม เราไปพลาดจุดนั้นมาแล้วอย่างน้อย เวลาเกิดอะไรขึ้นเราก็จะสามารถหยุดคิดอะไรได้คือตอนที่เราไปละหมาดเราก็มีสมาธิหยุดคิดได้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

4.1.3 การเห็นคุณค่าความยากลำบากในชีวิต ผู้ให้ข้อมูลผ่านเรื่องราวความยากลำบาก อุปสรรคในชีวิตมาโดยนำเรื่องราวที่เคยเผชิญมาเป็นข้อคิด ข้อเตือนใจ ตระหนักตนเองในการดำเนินชีวิตเห็นคุณค่ากับเรื่องราวความยากลำบากที่ผ่านมาที่ทำให้เห็นความขงงามทางด้านจิตใจ เห็นคุณค่าชีวิตมากขึ้นและใช้ชีวิตอย่างรอบคอบและมีคุณค่า ดังประโยคต่อไปนี้

“ผมเคยบอกไปว่ารู้สึกดีว่า หนูทำไปแล้วรู้สึกดีเว้ย มันมีความสุข มันรู้สึกว่าหนูทำอะไร หนูไม่ได้อยู่เปล่าชีวิตก็มีคุณค่า เออ...แล้วมึงก็ทำต่อไป(หัวเราะ) ผมก็บอกว่าอยากให้มีสิ่งลงสัมผัสเว้ย อยากให้คนที่เคยอยู่สบายเคย มีอะไรสะดวกสบาย เหมือนที่นี้ให้ไปสัมผัสว่าคนที่อยู่บ้านนอกเค้ามีความอยู่ยากขนาดไหนความยากลำบากขนาดไหน การที่มึงจะไปกินข้าว การที่มึงจะมีอาหารกินการที่มึงจะมีรายได้ในแต่ละวันว่าจะได้มาแต่ละบาท มึงรู้ใหม่ว่าลำบากขนาดไหน หนูอยากให้

พวกมึงได้ไปสัมผัสว่าการทำนากว่าจะได้ข้าวมาแต่ละเม็ดที่พวกมึงกินเหลือไว้ มันลำบากขนาดไหน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ในความทุกข์ยากก็มีความโชคดีอย่างเช่นทุนค่างานที่ให้โอกาสทางการศึกษาแล้ว ชีวิตยากลำบากก็สอนให้หนูรู้ว่า มันสู้แล้วมันมองเห็นภาพรวมว่าจะใช้ชีวิตต่อไป อย่างไรจะต้องทำอย่างไร มีเป้าหมายที่ชัดเจนขึ้น” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“ก็พอใช้แล้วรู้สึกที่เราใช้เงิน เรารู้สึกว่าเราเห็นคุณค่าของเงิน เพราะว่า หนึ่งเรา ทำงานแล้ว เราเห็นคุณค่าว่ากว่าจะได้เงินมาแต่ละบาทมันเหนื่อยขนาดไหนอีก อย่างคือเราเห็นแม่ทำงานนี้มันหนักกว่าแม่จะได้วันละ ร้อยห้าสิบบาทมันเหนื่อย ะไรอย่างนี้ทำตั้งแต่หกโมงครึ่งถึงห้าโมงเย็นอะไรแบบนี้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“แต่พอคิดไปคิดมามาถึงตอนนี้ นั่งคิดอยู่เรารู้สึกว่าเงินทองและหน้าตาทางสังคม มันคือเปลือกที่สังคมสร้างขึ้นมามากขึ้นแล้วผมก็รู้สึกว่าความจริงถ้าเลี้ยง ถ้าเลี้ยง ถ้าเราได้รับการเลี้ยงอย่างแม่เลี้ยงเลี้ยงเรา ลูกเราก็จะพยายามเหมือนเราผลอๆ ถ้าเราเลี้ยงยากกว่าลูกก็จะพยายามมากกว่าด้วย แต่ถ้าเราเลี้ยงตามใจขนาด นั้นผมว่าลูกผมก็คงเป็นง่อย ดีแล้วที่แม่เลี้ยงผมมาแบบนี้ ดีแล้วที่ครอบครัวเป็น แบบนี้ดีแล้วที่โชคชะตาเป็นแบบนี้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

“การที่ผมไม่มีเงินวันที่เครียด เป็นแรงผลักดันให้เราต้องคิด คิดสิ่งดีทั้งนั้น” (ผู้ให้ ข้อมูลคนที่ 7)

4.2 การเป็นหลักให้คนอื่นพึ่งพา ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ที่ปรับตัวเข้ากับคนอื่นได้ง่ายจึงทำให้มีคนรอบข้างเข้ามา เกิดความไว้วางใจ เชื่อใจมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีร่วมกัน ทำให้ผู้ให้ข้อมูลเป็นที่พึ่งพา ไว้วางใจของคนรอบข้าง ที่คอยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ ดังประโยคต่อไปนี้

4.2.1 การเป็นคนที่ผู้อื่นเข้าหาได้ง่าย ผู้ให้ข้อมูลสามารถที่จะปรับตัวเข้ากับคนอื่นได้ง่ายทำให้มีผู้คนอยากเข้าหา สร้างมิตรภาพ สัมพันธภาพที่ดีร่วมด้วย ทำให้สามารถปรับตัวได้อย่างรวดเร็วในสภาพแวดล้อมต่างๆ สร้างสัมพันธภาพกับคนรอบข้าง เป็นมิตรกับคนทั่วไป ดังตัวอย่างประโยคที่ว่า

“มีหนุ่ม ผมเป็นคนที่เข้ากับคนได้ง่ายอยู่แล้วได้คุยเว่ร่ากันก็โอเค ถูกคอกันเป็นหนุ่มกัน”
-มีเพื่อน ผมเป็นคนที่เข้ากับคนได้ง่ายอยู่แล้ว ได้คุยพูดกันก็โอเค พูดถูกใจกันเป็น
ก็เป็นเพื่อนกันแล้ว (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“แล้วหนุ่มที่อยู่ห้องไกลๆก็มาถามการบ้านกะโอเค มันกะม่วน...เป็นคนที่มักสอน
หนุ่ม อยู่กับหนุ่มสนิท สนิงกัน สอนเค้า...ผมบอกเหมิด เดียวนี้มีโพมีหยังผมกะ
บอกหนุ่มถึงแม่เจ้าของสิเรียนบ่เก่งบ่รู้เรื่องกะสิไปถามหนุ่ม แล้วคนสิบ่รู้เรื่องกะสิมา
ถามเฮาแล้วเฮาก็จะอธิบายให้เค้าฟัง...เฮ็ดให้สนิทกัน”

-แล้วเพื่อนที่อยู่ห้องไกลๆ ก็มาถามการบ้านก็ดีมันก็สนุก...ได้เกรดสี่เป็นคนชอบ
สอนเพื่อน อยู่กับเพื่อนจะสนิทกัน จะสนุกกัน สอนเค้า...ผมบอกหมดเดี๋ยวนี้มีโพ
มีอะไรผมก็บอกเพื่อนถึงแม้ตัวเองจะเรียนไม่เก่ง ไม่รู้เรื่องก็จะไปถามเพื่อน แล้ว
คนที่ไม่รู้เรื่องก็จะมาถามเราแล้วเราก็จะอธิบายให้เค้าฟัง...ทำให้สนิทกัน (ผู้ให้
ข้อมูลคนที่ 1)

“หนูว่าหนูเป็นคนเข้ากับคนได้ง่าย หนูปรับตัวง่าย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

4.2.2 เป็นที่ไว้วางใจ และสามารถพึ่งพาได้ เมื่อมีคนรอบข้างเข้าหาผู้ให้ข้อมูล
ทำให้ผู้ให้ข้อมูลมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้นั้น ทำให้เกิดมิตรภาพที่ดีร่วมกัน ทำให้ผู้ให้ข้อมูลเป็นที่
พึ่งพาและไว้วางใจ เชื่อใจ ให้คำปรึกษาหรือเป็นที่พึ่งพาในเรื่องต่างๆสามารถปรับตัว กลมกลืนกับ
สิ่งรอบข้าง รวมทั้งบุคคลรอบข้างที่รู้จักหรือผู้ที่มีปฏิสัมพันธ์ด้วย คอยช่วยเหลือส่งเสริมในทางที่ดี
แก่คนรอบข้าง ไม่ว่าจะเป็เพื่อน ครอบครัวและคนรู้จักดังตัวอย่างประโยคที่ว่า

“เป็นทุกอย่างเลยแม่จะเชื่อใจ เรื่องหนี้ เรื่องสิน เรื่องปัญหาทุกอย่างเลย เรื่องใน
ครอบครัวอย่างนี้เหมือนแม่จะบอกให้เราว่าทำอะไรบ้าง อะไอย่างนี้เป็น
ประสบการณ์ด้วย มีหนี้สินเท่านี้แล้วนะ ถ้าทำตัวเหมือนคนอื่นเค้า ถ้าฟุ่มเฟือย
อะไอย่างนี้จะส่งผลอย่างไร” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“make money ก็เรื่อยๆก็ทำ คือต้นกล้าก็มีเงินเก็บอยู่แล้ว แล้วพี่สาวมีปัญหาที่
ยืมเรา เราก็ให้พี่สาวยืมดีกว่าไปกู้ข้างนอกอะไอย่างนี้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“ตอนนี้ก็ไม่ได้เอาเงินที่บ้าน เดือนหนึ่งก็ส่งกลับ บางครั้งถามแม่ว่ามีเงินจ่ายไหมก็ให้แม่พินิจ แต่ถ้าไม่มีเราขาดแม่ก็ให้มา ก็แบ่งๆเดือนไหนฝนตกไม่ได้ทำงาน แม่ไม่มีเงินจ่ายก็ส่งไปเดือนละพันแต่ไม่ได้ส่งทุกเดือน ก็แล้วแต่ถ้าแม่ต้องการ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

ผู้ให้ข้อมูลเป็นที่ไว้วางใจของเพื่อน เป็นที่พึ่งพาให้เพื่อน คอยให้คำปรึกษาให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ คอยอยู่เคียงข้าง ดังตัวอย่างประโยคที่ว่า

“ผมเป็นคนที่รับฟัง คือผมเรียนคนละคณะผมรู้ว่าปริญญามีแค่รับฟังแล้วจะบอกสะกิดหน่อยๆกว่ามันเป็นจิ้งจี้ละ คนเขามึงอย่าไปใส่ใจหลายวะ เฮากะชอยโตเองนี่ละเพื่อน เฮาละไปชอยเค้าบ่แม่นให้เค้ามาชอยเฮาหลาย”

-ผมเป็นคนที่รับฟัง คือผมเรียนคนละคณะผมรู้ว่าปริญญามีแค่รับฟังแล้วจะบอกสะกิดหน่อยๆกว่ามันเป็นอย่างนี้ละ คนเรามึงอย่าไปใส่ใจมากวะ เราก็ช่วยตัวเราเองนี่ละเพื่อน เรานี้แหละไปช่วยเค้าไม่ใช่ให้เค้ามาช่วยเรามาก(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ก็แต่หนูไม่ค่อยอะไรมาก หนูไม่ชอบการแข่งขันเหมือนเพื่อน เค้าแข่งกันอะไรอย่างนี้แต่หนูก็ไม่ชอบ คือเวลาเพื่อนคนอื่นที่ไม่เข้าใจหนูก็บอกเลยอะไรอย่างนี้เคยเขียนเรียงความภาษาอังกฤษให้เพื่อนด้วยค่ะอะไรอย่างนี้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“หนูเป็นคนพูดมาก ถ้าสนิทกับใครแล้วก็แบบพูดมากแล้วจะเป็นคนแบบที่รู้ความลับของเพื่อนเยอะ เพื่อนจะชอบมาปรึกษา” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

“เราก็คอยอยู่ข้างๆเพื่อนเค้าเหมือนเค้าไม่ค่อยมีเพื่อน เพื่อนน้อยด้ว ย...เราก็อยู่ข้างเค้า” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

4.3 การมีแหล่งเกื้อหนุนและประคับประคอง ผู้ให้ข้อมูลมีผู้คอยสนับสนุน ส่งเสริมที่ช่วยประคับประคองจิตใจ ให้กำลังใจ แนะนำสิ่งที่ดีและให้การช่วยเหลือในการเผชิญกับสถานการณ์ความยากลำบากในชีวิตประกอบด้วยหมวดหมู่ย่อยต่อไปนี้

4.3.1 การมีแหล่งสนับสนุนจากคนรอบข้าง ผู้ให้ข้อมูลนั้นได้รับการช่วยเหลือ ประคับประคองทางด้านจิตใจที่ทำให้มีกำลังใจในการเผชิญสถานการณ์ยากลำบากในชีวิต จากบุคคลรอบข้าง ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว อาจารย์รุ่นพี่และเพื่อน ดังประโยคที่ว่า

“โทรหาแม่ ผมสบายใจแล้ว บได้เข้าเรื่องงานผมเลยดี สิบแล้วว่าผมเสียดงานหนัก สิบแล้วว่าผมเสียดงานหลายสิโทรว่ากินข้าวไป เียดหยงอยู่”

-โทรหาแม่ ผมสบายใจแล้ว ไม่ได้พูดเรื่องงานผมเลยนะ จะไม่พูดว่าผมทำงานหนัก จะไม่พูดว่าผมจะทำงานมากจะโทรว่ากินข้าวหรือยัง ทำอะไรอยู่ (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ก็กังวลอยู่แต่ตอนนี้ไม่ค่อยเท่าไรแล้วก็เหมือนรุ่นพี่เค้าก็บอกๆมาแบบไม่ต้องไปเครียดหรอกตก mean เค้าก็ตกเหมือนกันอะไรประมาณคือเกรดมันก็ เกรดออกมาก็เท่า นั้นคือถ้าเรียนออกไป เรียนแบบถ้าไม่รู้อะไรเลยเกรดออกมาดีมันก็เอาไปใช้ไม่ได้ เหมือนพี่ เค้าบอกไม่ต้องไปเครียดเรื่องเกรดทำกิจกรรมอะไรอย่างนั้นมันจะได้ไม่ต้องเครียดมาก” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“แม่โทรมาทุกวัน โทรมาทุกคืนเลย ดึกด้วย ก่อนนอนทุกคืนเพราะว่าแม่เก็บของ กลับบ้านก็หำหุ่ม หำหุ่มแม่โทรมาแล้วกินข้าวหรือยัง กินหรือยัง นอนหรือยัง ทำอะไรอยู่ถามตลอดเมื่อไหร่ที่เสียงเปลี่ยนแล้วไม่สบายก็จะรู้ว่ากินยาหรือยังอะไรอย่างนี้ ทำงานอยู่หยุดทำงานแล้วกินยาแล้วกินนอนชะอะอะไรอย่างนี้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“เครียด กำลังใจมั้งคือว่าพอกับแม่ก็คือทุกวันนี้ ถ้ามีอะไรนะแม่มาก่อนเลย จะเข้าห้องสอบก็โทรหาแม่สอบเสร็จก็โทรหาแม่จะไปไหนก็โทรหาแม่” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

นอกจากได้รับกำลังใจจากคนรอบข้างผู้ให้ข้อมูลยังได้รับการสนับสนุน ช่วยเหลือ แบ่งเบาภาระ ทั้งหน้าที่การงานและเรื่องราวต่างๆในชีวิตจากบุคคลรอบข้างที่พร้อมที่จะช่วยเหลือ ไม่ว่าจะเป็นคนในครอบครัว เพื่อน รุ่นพี่ และอาจารย์ ดังประโยคที่ว่า

“อาจารย์ที่ปรึกษาก็จะรู้ดีอะไรอย่างนี้ ก็จะมีอาจารย์ที่ไม่ใช่อาจารย์ที่ปรึกษาแต่ ว่าเค้าก็เฝ้าดูตลอดอะไรอย่างนี้ คือ อาจารย์หมวดพลานามัยอย่างนี้ที่เป็น อาจารย์ยุวกาชาด ซึ่งต้องมาทำงานที่สภาภาษาพูดอยู่แล้วซึ่งตอนนั้นก็กลับไปอาจารย์ ก็เหมือนแม่อีกคนหนึ่ง ซึ่งแบบเค้าไม่มีลูกด้วย หรือไม่ก็อาจารย์อีกคนเค้ามีลูกแล้ว เอ็นดูเราอย่างนี้ คือช่วงมัธยมก็จะมีอาจารย์ไปตรวจที่บ้าน โอเคมาทำความเข้าใจ สะอาดบ้านอาจารย์นะเดี๋ยวอาจารย์ให้เดือนละ 400” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“คือหนูอ่านเอง ไม่ได้เรียนพิเศษจะทำอย่างไรให้ได้เท่าเพื่อนก็ไปขอหนังสือเค้า ยังงี้ให้เขาสอน แต่เพื่อนเค้าดีมากเลยใครไปเรียนดาวองมา คือแบบเค้าซีร็อก หนังสือมาให้หนูอ่าน เออ..เอาสรุปภาษาไทยอย่างงี้เค้าได้ฟรีมาสองเล่มเค้าก็เอามาให้หนูเอามาสอนหนู เป็นยังไงเราไม่เข้าใจเค้าก็จะมาสอน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

ผู้ให้ข้อมูลได้รับการช่วยเหลือจากบุคคลรอบข้าง ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว เพื่อน รุ่นพี่ อาจารย์ที่เป็นการได้รับความเข้าใจ ข้อคิด คำปรึกษาที่ทำให้สามารถเผชิญและจัดการกับ สถานการณ์ในชีวิตได้ ดังประโยคที่ว่า

“หนูมีเพื่อนอีกคนที่ ม.๕. หนูจะปรึกษาทุกเรื่อง แล้วเค้าก็จะคอยให้ คำปรึกษาที่ดีกลับมาให้หนูเสมอ คือเป็นเพื่อนกันตั้งแต่ ม.ปลาย (ผู้ให้ ข้อมูลคนที่ 8)

“ถ้าเราไม่ยอมแพ้ ถ้าเราแพ้เราค่อยลุกขึ้นมาสู้ใหม่ แม่เป็นคนสอนให้คิด อย่างนี้ด้วย ปัญหาเราแก้ไม่ได้ค่อยกลับไปแก้ใหม่ไม่ต้องมานั่งร้องไห้เสียใจ เราทำให้มันสุดเมื่อไหร่มันก็จะคลี่คลายไปเอง ถึงแม้แก้ไม่ได้มันก็ต้องผ่านไป ที่เราคิดว่าแก้ไม่ได้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

4.3.2 การจัดกิจกรรมเสริมโดยมหาวิทยาลัย ได้แก่ เข้าห้องเชียร์ เรียนปรับ ความรู้พื้นฐานวิชาหลัก การเข้าร่วมกิจกรรมของมหาลัยที่ช่วยส่งเสริมในการปรับตัวทางด้านการ เรียนและการใช้ชีวิตที่จัดขึ้นเพื่อช่วยสนับสนุนในการปรับตัว อาทิเช่น การเข้าห้องเชียร์ การเรียน ปรับพื้นฐานและกิจกรรมอื่นๆ ดังประโยคที่ว่า

“เหมือนที่เค้าจะประมาณว่าปลูกฝังเราก็คือเราต้องอยู่กับเพื่อนที่มาจากต่างจังหวัดที่มาด้วยกันคือต้องอยู่ด้วยกัน พอเปิดเทอมจริงอย่างนี้พวกเด็ก add อย่างนี้แต่บางที่เค้ารวยเค้าก็ไม่เข้าใจเรามากนักหรือเหมือนเราก็ออยู่กันแบบนี้เราไม่ต้องไปตามเค้า เค้าแบบจะอะไรอย่างเงิบบางทีก็ไม่ต้องอยู่กับเพื่อนให้รักกับเพื่อนไว้เพราะว่าเราต้องอยู่กันไปอีกนานอะไรอย่างนี้ เดียวก็ทำงานร่วมกัน เพราะฉะนั้นก็รู้สึกรักเพื่อน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“ก็ที่หลักๆก็จะมีเรียนแล้วก็ห้องสอน ก็คือห้องสอนก็จะสอนทุกอย่างตั้งแต่การใช้ชีวิตระเบียบวินัยอะไรอย่างนี้ รวมเพื่อนให้รักกันในรุ่น” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“ทำอะไร มายืนทำไม รู้สึกว่าเข้าช่วงแรกมายืนตะคอกด่ามายืนทำอะไรไม่ผิดอะไรเลยแบบนี้ ต้นกล้ารู้สึกว่าตอนหลังๆก็เข้าใจว่าเค้าก็มาให้เรา ห้องสอนมันสอนเราทำงาน สอนความกดดันเราอยู่แล้ว แล้วก็สอนเพลง พอเข้าคณะเราร้องได้ปั๊บโดยไม่ต้องเริ่มเลยต้นใหม่เหมือนคนอื่นอะไรอย่างนี้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

ประเด็นที่ 5: การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต นิสิตนักศึกษาผู้ให้ข้อมูลรายงานถึงประสบการณ์ความยากลำบากมาก่อนให้เกิดแรงผลักดันที่จูงใจให้พวกเขาก้าวผ่านเรื่องราว ความยากลำบากในชีวิต เพื่อก้าวไปให้ถึงจุดที่มุ่งหวังไว้ที่ส่งเสริมให้ผู้ให้ข้อมูลมีแรงในการฝ่าฟันอุปสรรคเดินตามความฝันที่มุ่งหวังในชีวิตสู่ความก้าวหน้า เพื่อจะได้มีชีวิตที่ดีขึ้น ไม่ลำบากเหมือนอย่างที่เป็น นอกจากการได้ช่วยเหลือครอบครัวและส่งเสริมคุณภาพชีวิต พวกเขายังอยากตอบแทนและช่วยเหลือสังคมที่เป็นบ้านเกิดและช่วยส่งเสริมผู้อื่นได้แบ่งปันโอกาสที่ดีเหมือนที่พวกเขาเคยได้รับ ดังนี้

5.1 เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของครอบครัว ผู้ให้ข้อมูลต่อสู้กับอุปสรรค ความยากลำบากในชีวิตเพื่อให้ครอบครัวของตัวเองมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สุขสบายกว่าที่เคย และมีความเป็นอยู่ที่ไม่ลำบากขาดแคลน ประกอบด้วยหมวดหมู่ย่อยดังต่อไปนี้

5.1.1 การทำงานเพื่อดูแลครอบครัว ความฝัน แรงจูงใจอยากทำงานเพื่อแบ่งเบาภาระครอบครัว ดูแลให้ครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดีสุขสบายมากขึ้นไม่ลำบาก สามารถเข้าถึงแหล่งถึงแหล่งปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ดังประโยคต่อไปนี้

“เพื่อครอบครัว เพื่อคนที่อยู่ข้างหลังเป็นหลักได้ ถึงแม้ว่าในใจแล้ว อยากให้มีชีวิตที่ดีขึ้นกว่าเก่า อยากให้มีการเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ว่าง่ายๆอยากให้แม่ของผมแบบว่ามือหนึ่งแต่มีความสุขดีครับ ถึงแม้ว่าจะอยู่หย่ากแร้นแค้น”

-ผู้เพื่อครอบครัว เพื่อคนที่อยู่ข้างหลังเป็นหลักครับ ถึงแม้ว่าในใจแล้ว อยากให้มีชีวิตที่ดีกว่าเดิม อยากให้ความเป็นอยู่ดีกว่าเดิม พุดง่าย ๆ อยากให้แม่ของผมวันหนึ่ง มีแต่ความสุขนะครับ ถึงแม้ว่าจะอยู่ลำบาก ยากแร้นแค้น (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ก็อยากให้ทางบ้านมีชีวิต สภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอะครับ ไม่มีหนี้สินไม่ต้องอะไรมาก ก็ไม่อยากให้พ่อแก่ทำงานแล้วเพราะพ่อแก่แก่แล้วครับ ถ้าเกิดมีฐานะที่พอเลี้ยงทางบ้านได้ก็โอเคครับ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“คิดอยู่คิดว่าแบบอยากทำอะไรหลายอย่างให้พ่อให้แม่ อยากให้พ่อให้แม่ไม่รู้ซิผมรู้สึก ว่าถ้าผมทำงานสายการทูตพ่อแม่จะมีหน้ามีตามากขึ้น ผมเข้าใจว่ามันคือเปลือกของสังคมแต่แบบบางที่แบบมันก็ต้องการเรารู้สึกแบบรู้สึกว่าจะแต่เราก็อยู่กับมันอย่างมีความสุขก็ได้ ผมรู้สึกว่าบางทีอยากจะให้พ่อแม่รู้สึกว่าฉันมี อยากให้พ่อแม่ไปเข้าสังคมต่างประเทศอยากให้พ่อแม่ไปเที่ยวต่างประเทศบ้าง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

“จบมาก็มีงานทำได้ตั้งค์ ก็ประมาณว่าเลี้ยงพ่อกับแม่ได้อะไรประมาณนี้ละ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

5.1.2 การสร้างที่อยู่อาศัยให้พ่อกับแม่ จุดมุ่งหมายที่เป็นแรงผลักดัน ความใฝ่ฝันที่เป็นแรงจูงใจทำให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถต่อสู้และเผชิญกับความยากลำบากในชีวิต คืออยากดูแลครอบครัวการได้ดูแลครอบครัวให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยการสร้างบ้านให้ครอบครัวมีความสุขสบายกว่าเดิมจากบ้านที่ชำรุดทรุดโทรม มีขนาดคับแคบ ดังประโยคต่อไปนี้

“สร้างบ้านใหม่ บ่เอาหลังใหญ่ดอกครับชั้นเดียวแล้วกะมีหลายห้องแทน มีห้องแล้วกะนั่งกินข้างคูกันแต่ละมือสิปูพื้นฐานครอบครัวให้ดี”

-สร้างบ้านใหม่ ไม่เอาหลังใหญ่หรือหกชั้นเดียวแล้วก็มีหลายห้องสักหน่อย มีห้องแล้วก็นั่งกินข้าวคูกันแต่ละวันจะปูพื้นฐานครอบครัวให้ดี (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“มีสร้างบ้านที่ร้อยเอ็ด แม่ซื้อที่ไว้นานแล้ว เกือบสามสิบปีที่ซื้อไว้ แล้วพื้นที่ก็ประมาณนี้สี่ล็อกไม่ใหญ่มาก แล้วเราก็วางแพลนไว้แล้ว สร้างบ้านแบบนี้เสาประมาณนี้แล้วก็หาแพลนแล้วก็ดูราคา ตอนนั้นก็ล้อมรั้วเอาดินลงแล้ว” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“อยากสร้างบ้านแล้วเอาแม่มาอยู่เพราะว่าแม่ซื้อไว้แล้วลำพังแม่คนเดียวจะสร้างบ้านไม่ใช่ง่ายๆนะก็แม่ว่าแม่ยังไม่ต้องทำ เดี่ยวหนูจะทำแล้วเอาแม่มาอยู่ด้วยอย่างนั้นมากกว่า” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

5.2. เพื่อสร้างอนาคตที่มั่นคงให้กับตัวเอง ผู้ให้ข้อมูลอยากจะทำมาชีวิตและอนาคตของตัวเองให้ดีขึ้นกว่าเดิม เพื่อความมั่นคงในชีวิตของตนและครอบครัว ให้มีโอกาสในชีวิตมากขึ้น ที่จะให้ชีวิตไม่ลำบากส่งเสริมคุณภาพชีวิตของตัวเองและครอบครัว ประกอบด้วยหมวดหมู่ย่อยต่อไปนี้

5.2.1 การได้ศึกษาต่อในระดับที่สูง ผู้ให้ข้อมูลมีความฝันอยากจะทำมาชีวิตต่อในระดับที่สูงเพื่ออยากให้ตนเองมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทำตามความฝันของตนเองให้มีโอกาสทางการศึกษามากขึ้น มีความเชื่อว่าการศึกษาจะทำให้มีโอกาสในชีวิตมากขึ้นและทำให้มีความมั่นคงในชีวิต ดังประโยคต่อไปนี้

“ผมว่าอยากจะไปเรียนอเมริกา เป็นความฝันของผมอีกอย่างหนึ่งคือมันเป็นตัวกำเนิดของสาขาเนอะจะไปเรียนรู้ว่าเค้าเรียนยังไงเรียนต่อโทแล้วไปเฮ็ดงานอยู่พุ้นพร้อม แล้วอาผมพ่อผมก็มีญาติพี่น้องอยู่หน่อกคน พ่อผมเป็นลูกคนโตทุกคนได้ดีเหมือนอยู่อเมริกา เปิดร้านขายอุปกรณ์ก่อสร้างสองคน เป็น อบต. แล้วกะผู้หนึ่งเฮ็ดร้านขายของชำ คนอยู่อเมริกาเค้ากะเป็นร้านอาหารซึ่งผมสามารถไปเฮ็ดนำพินได้ แล้วก็เรียนต่อได้อาจะบอกว่าไปเรียนกะไปเรียนได้ รายได้มีอึ้งนับต่ำกว่าหากพินเทิงเรียนเทิงเฮ็ดงาน ผมกะบอกว่าครับ”

-ผมว่าอยากจะไปเรียนอเมริกา เป็นความฝันของผมอีกอย่างหนึ่งคือมันเป็นตัวกำเนิดของสาขาเนอะจะไปเรียนรู้ว่าเค้าเรียนอะไรเรียนต่อโทแล้วไปทำงานอยู่โน่นด้วยแล้วอาผม พ่อผมก็มีญาติพี่น้องอยู่โน่นหน่อกคน พ่อผมเป็นลูกคนโตทุกคนได้ดีเหมือนอยู่อเมริกา แล้วเปิดร้านขายอุปกรณ์ก่อสร้างสองคน เป็น อบต. แล้วก็

คนหนึ่งทำร้านอาหารของชำ คนอยู่อเมริกาเค้าก็เป็นร้านอาหารซึ่งผมสามารถไปทำกับเค้าได้ แล้วก็เรียนต่อได้เขาก็บอกว่าไปเรียนก็ไปเรียนได้ รายได้วันหนึ่งตกไม่ต่ำกว่าห้าพันทั้งเรียนทั้งทำงาน ผมก็บอกว่าครับ (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“อยากจะสอบทุนไปเรียนต่อต่างประเทศให้ได้หรือถ้าไม่อย่างนั้นก็คงจะแบบทำงานก่อนสักปีสองปีเพื่อให้เจอตัวเองสรุปว่าอยากจะเรียนรัฐศาสตร์ต่อไหมหรืออยากจะเรียนละครเพราะผมโทละครอักษรครับ ก็เลยกำลังคิดอยู่...ต้องสู้แต่ถ้าแบบคิดว่าละครมันไหวเปล่านั้นทำให้เรามีความสุขกว่า แล้วครอบครัวเราสุขภาพเหมือนที่เราคิดป่าว ไหวก็ทำละครก็ได้ แล้วแต่ยังเังคงต้องไปเรียนต่อแน่ๆ แล้วเป้าหมายคืออเมริกา” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

“หนูเรียนจบหนูคิดว่าวางแผนว่าจะเรียนต่อโท อยากไปต่างประเทศอะไรอย่างนี้แต่ก็นะ...ก็เรียนต่อโท ไปประเทศไหนหนูก็ยังไม่คิด...ก็เห็นรุ่นพี่ส่วนมากเรียนต่อต่างประเทศ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

5.2.2 การพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองให้ดีขึ้นมีความมั่นคง ผู้ให้ข้อมูลอยากทำงานหรือกิจกรรมที่ตัวเองชอบ สนใจ ทำในสิ่งที่ส่งเสริมชีวิตและเรียนรู้การทำงานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองให้ดีขึ้นและมั่นคง ทำอาชีพเสริมเพื่อสร้างความมั่นคงและพัฒนาคุณภาพชีวิต ดังประโยคต่อไปนี้

“ก็อยากทำงานที่มีอาชีพที่มั่นคงแล้วก็มีอาชีพเสริมอะไรคือแบบอยากทำงานด้านนิเทศศาสตร์แล้วมีพวกเปิดออร์แกนไนซ์ พวกร้านอาหารดอกไม้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“ผมอยากทำงานในสถานทูต ผมอยากไปทำงานเป็นทูตในสก็อตอเมริกาได้อะไรก็ได้แต่ไม่รู้จะ fight ไหวใหม่คือถ้าทำก็คงจะแบบคงทำให้จริงจังเป็นถึงเอกอัครราชทูตแต่ไม่รู้จะไหวป่าว” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

“หนูคิดว่าทำงานยังไม่เรียนต่อหรือเก็บเงินแล้วหาประสบการณ์ก่อน แล้วดูว่าสาขาไหนที่มันใช่เราจริงๆ ไปเรียนต่ออะไรที่เราสนใจ แล้วจะทำต่อพัฒนาชีวิตที่ดีขึ้นจะได้สบาย...อยากทำให้มันเต็มทีทุกอย่างในชีวิตเลย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

5.3 เพื่อได้ตอบแทน ทดแทนผู้มีพระคุณ ผู้ให้ข้อมูลมีความฝัน มีแรงจูงใจ

อยากแบ่งปันสิ่งที่ดีให้คนอื่นเนื่องจากตัวเองประสบกับความยากจนจะเข้าใจสภาพความยากจน ว่ามีความลำบากและตระหนักถึงผู้ที่คอยช่วยเหลือให้ก้าวผ่านความยากลำบาก สถานการณ์ต่างๆ ในชีวิต จึงมีความฝันความมุ่งมั่นอยากมอบโอกาสที่ดีให้คนอื่นให้การช่วยเหลือ อยากที่จะตอบแทนผู้มีพระคุณเมื่อมีโอกาส และอยากที่จะพัฒนาบ้านเกิดตัวเอง หรือโรงเรียน ชุมชนที่อยู่รอบๆ ที่เคยใช้ชีวิตให้มีความเจริญ พัฒนาให้ผู้คนในชุมชนได้มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นมีคุณภาพชีวิตที่ดี ประกอบด้วยหมวดหมู่ย่อยต่อไปนี้

5.3.1 การได้ช่วยเหลือ แบ่งปันโอกาสที่ดีให้คนอื่นการที่ได้แบ่งปัน การ

ช่วยเหลือ แนะนำ มอบโอกาสที่ดีให้คนอื่นเหมือนที่ตัวเองเคยได้รับเป็นความมุ่งหวังที่ผู้ให้อยากจะทำและตอบแทนช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อมีโอกาสพวกเขาก็พยายามทำตามความมุ่งมั่น ที่เป็นการเริ่มให้การช่วยเหลือผู้อื่นในสิ่งทีพวกเขาพอจะทำได้ ที่ผู้ให้ข้อมูลได้ช่วยเหลือและแบ่งปันโอกาสที่ดีให้ผู้อื่น ที่เป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น แบ่งปันสิ่งต่างๆให้คนอื่น รู้จักเสียสละเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่น ดังประโยคต่อไปนี้

“เมื่อก็ตอนปีหนึ่งพอดีนักดนตรีเค้าไม่พอผมก็เลยตอนปีหนึ่งก็มีไปช่วยที่โรงเรียนอยู่ บ้าง ไปเล่นดนตรีวันพออะไรอย่างนี้ เพราะเค้าไม่พอยังไปอยู่อาจารย์โทรมาก็ไปให้ อะไร เป็นคล้ายๆวงดุริยางค์วงใหญ่ๆครับยังไม่ถึงวงโย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“ก็คือตอนนี้นู๋ก็ทำค่ายอยู่ ก็คือกลับไปทำค่ายตั้งแต่ตอนนั้นเป็นน้องค่ายมาเป็นพี่ ค่ายก็กลับไปช่วยค่ายแล้วไปบอกสิ่งดีก็ถ้ามันจะมีชั่วโมงที่เค้าแนะนำให้ความรู้ นู๋ก็จะไปอยู่ที่หน่วยทุน ทุนการศึกษาจุฬาฯอย่างนี้ก็มีทุนทั้งหมดก็มีจะทุนจุฬาฯ-ชนบทก็จะไปบอกเค้า อธิบายเค้า ถึงแม้รูปแบบการสอบจะเปลี่ยนไปแต่ก็ติดตามเอง แต่นู๋จะบอกรายละเอียดว่าทำอะไรบ้าง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“เวลาไปโรงเรียน ไปบรรยายให้น้องฟัง ก็ไปเป็นวิทยากรที่เขาดด้วยอย่างนี้ก็เป็นคน สร้างแรงบันดาลใจให้น้องๆ พี่เองก็เริ่มต้นมาจากดิน จนมาวันนี้อยู่จุดที่ว่า อาจจะไม่ยืนจุดนี้ได้ เราเกิดมาแล้วเราก็อย่าลืมดินที่เราเคยเกิดมาคือถ้าหากเราลืม ดินที่เกิดมาทุกอย่างมันก็จะจบ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

ผู้ให้ข้อมูลได้เริ่มที่จะช่วยเหลือผู้อื่นที่เป็นการแบ่งปัน ช่วยเหลือในสิ่งที่พวกเขาสามารถทำได้และในอนาคตข้างหน้าเมื่อพวกเขามีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีฐานะที่มั่นคง ผู้ให้ข้อมูลก็มีความปรารถนา มีความมุ่งหวังอยากที่จะช่วยเหลือผู้อื่นให้มีความเป็นอยู่ที่ดี พวกเขา มุ่งหวังอยากที่จะแบ่งปัน มอบโอกาสที่ดีให้คนอื่น ที่ทำให้ผู้อื่นได้รับโอกาสที่ดีมากขึ้น ดังประโยคต่อไป

“ก็ผมก็เคยคิดไว้เหมือนกันว่าก็คือถ้าเกิดเราบั้นปลายชีวิตเราพออยู่ได้แล้วอะไรได้แล้วก็คืออยากแบบว่าคล้ายๆว่าอยากจะทำให้ความรู้ สอนสอนพิเศษอะไรอย่างนี้ แล้วก็อยากจะทำแบบคล้ายๆ เค้าจะมีคล้ายๆแบบเป็นสวดธรรมะให้ความรู้อะไรแบบนี้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“แบบตอนแรกตั้งใจไว้อยากเปิดร้านยาตามแบบชุมชนที่ไม่ค่อยเจริญมาก แล้วแบบขายยาแบบไม่ต้องแพงมากให้คนซื้อได้อะไรได้... คอยให้คำแนะนำอะไรแบบนี้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“หนูคิดอยู่เลยว่าอยากกลับไปดูแลคนที่บ้านและคิดถึงจุดๆหนึ่งที่เรามีความมั่นคงก็อยากบริจาคเงินกลับไปโรงเรียนที่เราเคยได้มาตรงนั้นแหละ เราก็อยากแบ่งปันให้กลับคืนหนูคิดว่าหนูก็จะทำตรงนั้นเหมือนกัน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

5.3.2 การได้กลับไปตอบแทนผู้มีพระคุณ ผู้ให้ข้อมูลนั้นตระหนักในบุญคุณผู้ที่เคยช่วยเหลือ คอยอุปถัมภ์ อยากจะกลับไปตอบแทนและทดแทนพระคุณ กตัญญูทเวทีต่อผู้ที่มีพระคุณ ตอบแทนโดยการให้ความช่วยเหลือตอบแทนคืนในสิ่งที่สามารถทำได้ และให้ความเคารพนับถือผู้มีพระคุณ ระลึกในบุญคุณอยู่เสมอ ดังประโยคต่อไปนี้

“ตั้งแต่ประถมแล้วครับมันสิมีทุนอียังอีกอย่างหนึ่งเพื่อนครูที่อยู่โรงเรียนก็ให้ผมทั้งที่ผมเป็นคนที่ไม่เกเรครับ เป็นหยั่งที่ผมอยากกลับไปขอบคุณ... มีอันผมสิกลับไปโรงเรียนประถมผม สิไปหาครูผม ใส่ชุดนิสิตไปจ้กมั้งหนึ่งเพื่อสิบอกวาเงินทุนที่ครูให้ผมบ่สูญหาย... ผมอยากตอบแทนคุณครูที่เพิ่นชอย... ให้คำปรึกษาให้ความรู้มันเป็นหลักคือผมสิบลิ้มบุญคุณ”

-ตั้งแต่ประถมแล้วครับมันจะมีทุนอะไรอีกอย่างหนึ่งครูที่อยู่โรงเรียนก็ให้ผม

ทั้งที่ผมเป็นคนที่ไม่เกเรนะครับ เป็นอะไรที่ผมอยากกลับไปขอบคุณ...วันหนึ่งผมจะกลับไปโรงเรียนประถม ผมจะไปหาครูผม ใส่ชุดนิสิตไปสักวันหนึ่งเพื่อจะบอกว่าเงินทุนที่ครูให้ผมไม่สูญเปล่า...ผมอยากตอบแทนคุณครูที่ท่านช่วย...ให้คำปรึกษา ให้ความรู้เป็นหลักคือผมจะไม่ลืมบุญคุณ (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“มีพระคุณมากเลยทั้งอาจารย์วันรบ พี่เมท(พี่ร่วมห้องพัก)พี่อะไรเคยเค้าดีทุกคนเลยเนี่ย สักวันหนึ่งผมพึ่งพาตัวเองได้แล้วหรือถ้ามีหน้าที่เราไปช่วยเค้าได้ ผมจะไปช่วยเต็มที่...ช่วยเหลือพี่ผมเป็นคนที่ชอบตอบแทนคน มันเป็นจิตใจจริงๆของผมช่วยเค้าแล้วรู้สึกดีเพราะมันยิ่งใหญ่่มากเลย”(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

นักศึกษาผู้ให้ข้อมูลที่ได้รับทุนการศึกษาพวกเขามุ่งมั่นหวัง อยากจะกลับไปตอบแทนทุนที่ให้โอกาสที่ดี ให้ชีวิตใหม่แก่พวกเขา อยากจะตอบแทน ทดแทนในสิ่งที่พวกเขาพอจะทำได้ พวกเขาตระหนักและระลึกในบุญคุณอยู่เสมอและเมื่อมีโอกาสพวกเขาก็ตอบแทน ดังประโยคต่อไปนี้

“ต้นกล้าว่าต้นกล้าได้ทำงานเพื่อสังคมเยอะอยู่เหมือนกันที่ไปให้ห้องๆ ถึงแม้เราไม่มีเงินให้แต่อย่างน้อยเรามีความรู้มีประสบการณ์มีการศึกษาให้ห้องๆเรารู้สึกว่าเราตอบแทนสังคมและก็ทำงานให้มหาวิทยาลัยเยอะมากที่เราทำอยู่แล้ว เราว่าเราถือว่าเรายังใช้เงิน ใช้ทุนคืนยังไม่คุ้มกับทุนนั้นเราก็อยากทำอะไรมากกว่านี้ให้กับเงินทุนที่เราได้รับ แล้วก็ให้ห้องๆที่ได้ทุนเข้ามาตระหนักถึงเงินที่เราได้รับ เพราะเงินที่เราได้รับมันก็คือเงินทุกคนที่จ่ายทุนมาอยู่แล้ว ก็คือเงินคนที่จ่ายค่าเทอมมาอยู่แล้วคนทุกคนเค้าก็มาเฉลี่ยให้เราให้เห็นค่าของเงิน”(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“มาที่นี้สบายทุกอย่าง เราต้องตอบแทนทุกอย่าง เราต้องทำตัวดีๆ มีงานอะไรเราก็ต้องช่วย (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

“เป็นเด็กทุนก็ต้องสำนึกว่าเราได้ทุนคนอื่นมาเรียนก็ต้องทำอะไรตอบแทนเค้าที่ให้เรามา” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

5.3.3 การกลับไปพัฒนาบ้านเกิดของตน ผู้ให้ข้อมูลอยู่ที่ภูมิลำเนาเดิมต้องประสบกับความยากลำบาก ขาดความเจริญผู้คนมีคุณภาพชีวิตที่ยังไม่ดีเท่าที่ควรจึงอยากจะนำความรู้และอยากกลับไปพัฒนาบ้านเกิดตนให้มีความรู้ และมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นเป็นการทดแทนตอบแทนแผ่นดินเกิด ดังประโยคต่อไปนี้

“นี่แหละครับ เป็นเหตุผลที่ผมมาเรียนสาขานี้คือว่า บ้านนอกคือว่ามันบ้านนอก เงินไม่มีมันด้อยคือว่าเฮลสิเฮ็ดจั่งได้เกาะสิให้เด็กน้อยเฮาบ่ขาดสารอาหาร ปัญหา นี่คือการศึกษากะบ่ค่อยด้อยปานใด ปัญหาคือพัฒนาการที่ดีบ่มีสมองที่ดีในการจะไปรับความรู้มา ผมเลยรู้สึกว่แถวบ้านมักจ่อย มันน้อย มันแก่นหล่อน แล้วมันบ่ได้มองเห็นคุณค่าอาหาร แล้วคนเป็นโรคเบาหวาน เป็นโรคไตกะหลาย”

-นี่แหละครับ เป็นเหตุผลที่ผมมาเรียนสาขานี้คือว่าบ้านนอกคือว่ามัน บ้านนอก เงินไม่มี มันด้อยคือว่าเราจะทำอะไรให้เด็กเล็กบ้านเราไม่ขาดสารอาหาร ปัญหา นี่คือการศึกษาก้ไม่ค่อยด้อยปานเท่าไร ปัญหาคือพัฒนาการที่ดีบ่มีสมองที่ดีในการที่จะไปรับความรู้มา ผมเลยรู้สึกว่แถวบ้านมักผอม ตัวเล็ก มันแห้งไป แล้วมันบ่ได้มองเห็นคุณค่าอาหาร แล้วคนเป็นโรคเบาหวาน เป็นโรคไตก็เยอะ (ผู้ให้ข้อมูลคนที่1)

“เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่เป็นแรงบันดาลใจผมแล้วกะอยากกลับไปพัฒนาถนนในบ้านเฮ็ดให้มันดีกว่าเก่าได้บ่”

-เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่เป็นแรงบันดาลใจผมแล้วก็อยากกลับไปพัฒนาถนนในบ้านทำให้มันดีกว่าเดิมได้ไหม (ผู้ให้ข้อมูลคนที่1)

“ก็อยากกลับไปพัฒนาการศึกษาที่บ้านเพราะเรารู้ว่เรามาจากไหนแล้วมันก็ไม่ทันกับเพื่อนที่เค้าเรียนในเมืองเพราะบ้านเรามันไม่พร้อมเหมือนนครุก็สอนแบบเปิดหนังสืออ่านอะไรอย่างนี้อยากกลับไปเปลี่ยนจุดนั้นมากกว่า” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่10)

“พี่เชื้อใหม่ยังไม่เคยแนะแนวเลย เรียบจบ ม.6 ไม่เคยแนะแนวเลย...เล็กมากก็คือห้องนี้ย้ายตลอด ห้องนี้เสร็จย้ายเข้าห้องนี้ ห้องนี้เสร็จก็คือย้ายไม่ได้อยู่ห้องตลอดไม่ได้อยู่กับที่....ต้องทำให้เต็มทีจบแล้วก็ไปพัฒนาที่บ้าน...การศึกษาหนูว่ามันแย่มาก” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

ตารางที่ 5

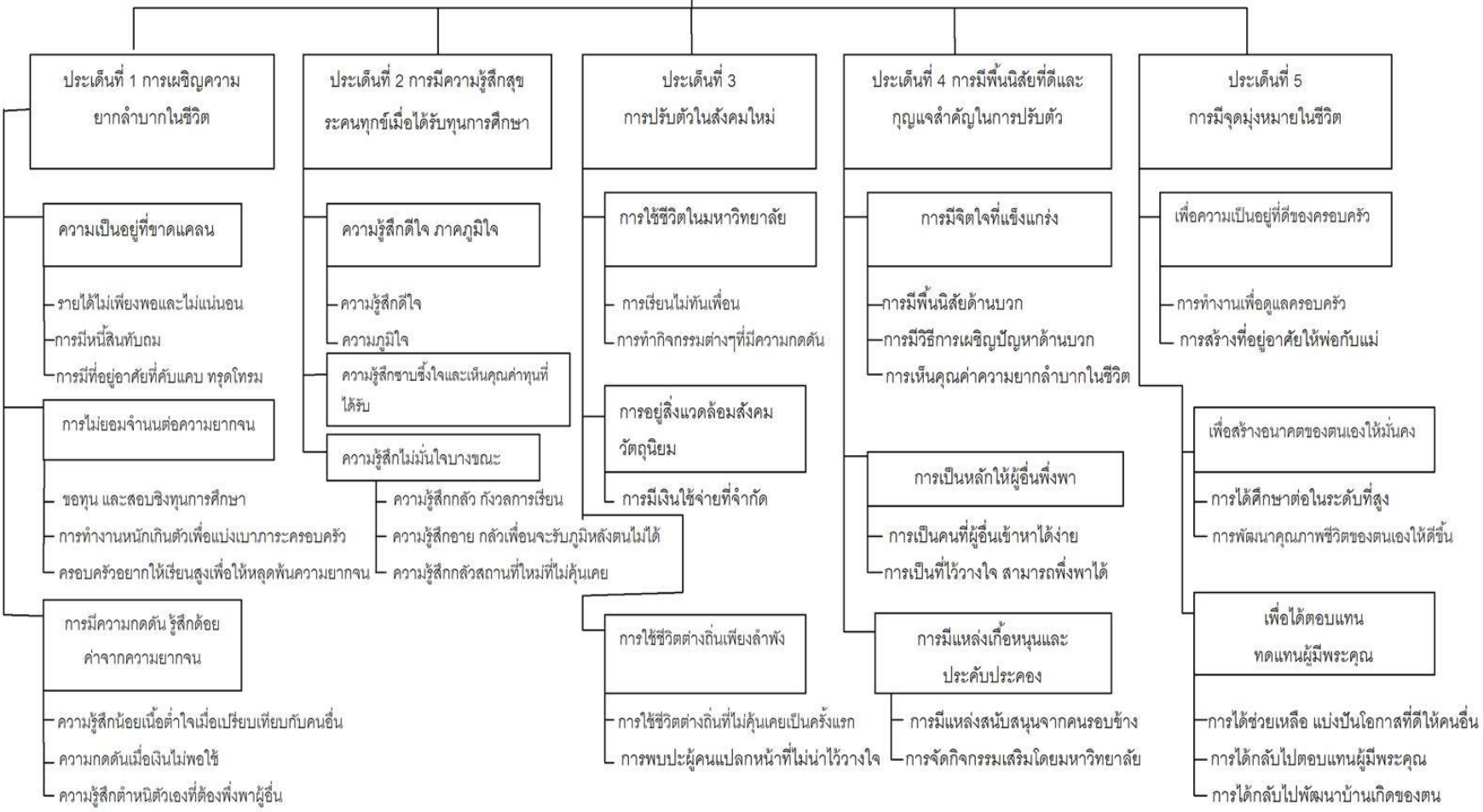
การจำแนกความถี่ ประสบการณ์ด้านจิตใจของนักศึกษาที่ยากจนจากชนบทและได้รับ
ทุนการศึกษา

หมวดหมู่	หมวดหมู่ย่อย	ความถี่
ประเด็นที่ 1 การเผชิญความยากลำบากในชีวิต		
1.1 ความเป็นอยู่ที่ขาดแคลน	1.1.1 รายได้ไม่เพียงพอและไม่แน่นอน	มาก(10/10)
	1.1.2 การมีหนี้สินทับถม	ปานกลาง(8/10)
	1.1.3 การมีที่อยู่อาศัยที่คับแคบ ทรุดโทรม	ปานกลาง(8/10)
1.2 การไม่ยอมจำนนต่อความ ยากจน	1.2.1 ขอบทุน และสอบชิงทุนการศึกษา	มาก(10/10)
	1.2.2 การทำงานหนักเกินตัวเพื่อแบ่งเบาภาระ ครอบครัว	มาก (9/10)
	1.2.3 ครอบครัวอยากให้เรียนสูงเพื่อให้หลุดพ้น ความยากจน	มาก(9/10)
1.3 การมีความกดดัน รู้สึก ต้อยค่า จากความยากจน	1.3.1 ความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจเมื่อเปรียบเทียบกับ คนอื่น	น้อย(4/10)
	1.3.2 ความกดดันเมื่อเงินไม่พอใช้	น้อย(3/10)
	1.3.3 ความรู้สึกตำหนิตัวเองที่ต้องพึ่งพาผู้อื่น	น้อย(2/10)
ประเด็นที่ 2 การมีความรู้สึกสุขระคนทุกข์เมื่อได้ทุนการศึกษา		
2.1 ความรู้สึกดีใจ ภาคภูมิใจ	2.1.1 ความรู้สึกดีใจ	ปานกลาง(8/10)
	2.1.2 ความภูมิใจ	ปานกลาง(8/10)
2.2. ความรู้สึกซาบซึ้งใจและเห็น คุณค่าทุนที่ได้รับ		มาก(10/10)
2.3 ความรู้สึกไม่มั่นใจบางขณะ	2.3.1 ความรู้สึกกลัว กังวลการเรียน	ปานกลาง(6/10)
	2.3.2 ความรู้สึกอาย กลัวเพื่อนจะรับภูมิหลังตน ไม่ได้	น้อย(4/10)
	2.3.3 ความรู้สึกกลัวสถานที่ใหม่ที่ไมคุ้นเคย	น้อย(3/10)
ประเด็นที่ 3 การปรับตัวในสังคมใหม่		
3.1 การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย	3.1.1 การเรียนไม่ทันเพื่อน	มาก(10/10)
	3.1.2 การทำกิจกรรมต่างๆที่มีความกดดัน เช่น ห้องเชียร์	มาก(10/10)
3.2 การอยู่สิ่งแวดล้อมสังคมวัตถุ นิยม	3.2.1 การมีเงินใช้จ่ายที่จำกัด	มาก(9/10)

หมวดหมู่	หมวดหมู่ย่อย	ความถี่
3.3 การใช้ชีวิตต่างถิ่นเพียงลำพัง	3.3.1 การใช้ชีวิตต่างถิ่นที่ไม่คุ้นเคยเป็นครั้งแรก	ปานกลาง(7/10)
	3.3.2 การพบปะผู้คนแปลกหน้าที่ไม่น่าไว้วางใจ	ปานกลาง(6/10)
ประเด็นที่ 4 การมีทัศนคติและกุญแจสำคัญในการปรับตัว		
4.1 การมีจิตใจที่แข็งแกร่ง	4.1.1 การมีทัศนคติด้านบวก	มาก(10/10)
	4.1.2 การมีวิธีการเผชิญปัญหาด้านบวก	มาก(10/10)
	4.1.3 การเห็นคุณค่าความยากลำบากในชีวิต	มาก(10/10)
4.2 การเป็นหลักให้ผู้อื่นพึ่งพา	4.2.1 การเป็นคนที่ผู้อื่นเข้าหาได้ง่าย	น้อย(3/10)
	4.2.2 การเป็นที่ไว้วางใจ สามารถพึ่งพาได้	ปานกลาง(7/10)
4.3 การมีแหล่งเกื้อหนุนและ ระดับประคอง	4.3.1 การมีแหล่งสนับสนุนจากคนรอบข้าง	มาก(10/10)
	4.3.2 การจัดกิจกรรมเสริมโดยมหาวิทยาลัย	มาก(10/10)
ประเด็นที่ 5 การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต		
5.1 เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของ ครอบครัว	5.1.1 การทำงานเพื่อดูแลครอบครัว	มาก(9/10)
	5.1.2 การสร้างที่อยู่อาศัยให้พอกับแม่	น้อย(4/10)
5.2 เพื่อสร้างอนาคตของตนเองให้ มั่นคง	5.2.1 การได้ศึกษาต่อในระดับที่สูง	ปานกลาง(6/10)
	5.2.2 การพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองให้ดีขึ้น	ปานกลาง(5/10)
5.3 เพื่อได้ตอบแทน ทดแทนผู้มี พระคุณ	5.3.1 การได้ช่วยเหลือ แบ่งปันโอกาสที่ดีให้คนอื่น	มาก(9/10)
	5.3.2 การได้กลับไปตอบแทนผู้มีพระคุณ	น้อย(5/10)
	5.3.3 การได้กลับไปพัฒนาบ้านเกิดของตน	น้อย(3/10)

*หมายเหตุ มาก หมายถึง มีผู้ให้ข้อมูลจำนวน 9-10 ราย กล่าวถึงในหมวดหมู่นั้น ปานกลาง หมายถึง มีผู้ให้ข้อมูลจำนวน 6-8 ราย กล่าวถึงในหมวดหมู่นั้น และน้อย หมายถึง มีผู้ให้ข้อมูลจำนวน 2-5 ราย กล่าวถึงในหมวดหมู่นั้น

ประสบการณ์ด้านจิตใจของนักศึกษาที่ยากจนจากชนบทและได้รับทุนการศึกษา

ภาพที่ 4 ผลการวิจัยประสบการณ์ด้านจิตใจของนักศึกษาที่ยากจนจากชนบทและได้รับทุนการศึกษา

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสบการณ์ด้านจิตใจของนักศึกษาที่ยากจนจากชนบทและได้รับทุนการศึกษา ผู้ให้ข้อมูล คือ นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีผู้ที่เคยไปมาจากรอบครัวที่ยากจนในพื้นที่ชนบทของประเทศไทยและได้รับทุนการศึกษา จำนวน 10 คน โดยผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง และใช้วิธีการสัมภาษณ์รายบุคคล ทำการเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลตามระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพแบบที่ผู้วิจัยเห็นชอบร่วมกัน

ผลการศึกษาสรุปได้ 5 ประเด็นหลัก ได้แก่

ประเด็นที่ 1 : การเผชิญความยากลำบากในชีวิต ประกอบด้วย (1) ความเป็นอยู่ที่ขาดแคลนจากการมีรายได้ไม่เพียงพอ มีหนี้สิน และที่อยู่อาศัยทรุดโทรม (2) การไม่ยอมจำนนต่อความยากจน ด้วยการขอรับชิงทุนการศึกษา การทำงานแบ่งเบาภาระครอบครัว และการดิ้นรนต่างๆ ให้หลุดพ้นจากความยากจน และ (3) การมีความกดดัน ความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจ และความรู้สึกตำหนิตนเอง

ประเด็นที่ 2 : การมีความรู้สึกสุขระคนทุกข์เมื่อได้ทุนการศึกษา ประกอบด้วย (1) ความรู้สึกดีใจ ภาคภูมิใจ (2) ความรู้สึกซาบซึ้งและเห็นคุณค่าทุนที่ได้รับ (3) ความรู้สึกไม่มั่นใจ บางในขณะ จากความกลัวการไม่เป็นที่ยอมรับกังวลกับการเรียนและสิ่งแวดลอมที่ยังไม่คุ้นเคย

ประเด็นที่ 3 : การปรับตัวในสังคมใหม่ ประกอบด้วย (1) การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย ด้านการเรียน และกิจกรรมต่างๆ (2) การอยู่สิ่งแวดลอมที่นิยมวัตถุ ในขณะที่มีเงินจำกัด และ (3) การใช้ชีวิตต่างถิ่นเพียงลำพัง ไม่คุ้นเคยกับสถานที่และผู้คนที่แปลกใหม่

ประเด็นที่ 4 : การมีพื้นฐานนิสัยที่ดีและมีกุญแจสำคัญอื่นๆ ในการปรับตัว ประกอบด้วย (1) การมีจิตใจที่แข็งแกร่ง จากพื้นฐานนิสัยด้านบวก การเผชิญปัญหาด้านบวก การเห็นคุณค่าความยากลำบากในชีวิต (2) การเป็นหลักให้ผู้อื่นพึ่งพา และ (3) การมีแหล่งเกื้อหนุนและประคับประคอง

ประเด็นที่ 5 : การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต ประกอบด้วย (1) เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของครอบครัว (2) เพื่อสร้างอนาคตของตนเองให้มั่นคง และ (3) เพื่อได้ตอบแทน ทดแทนผู้มีพระคุณ

อภิปรายผลการวิจัย

ประสบการณ์ด้านจิตใจและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ดังกล่าวของนักศึกษาที่ยากจนจากชนบทและได้รับทุนการศึกษา มีประเด็นหลัก ๆ ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 ประสบการณ์ด้านจิตใจของนิสิตนักศึกษาผู้ยากจนจากชนบทและได้รับทุนการศึกษา

1. **สภาพความเป็นอยู่ที่ขาดแคลน** ผลการวิจัยที่พบว่าผู้ให้ข้อมูลมีสภาพความเป็นอยู่ที่ขาดแคลนจากการอาศัยในพื้นที่ชนบท การมีรายได้น้อย การมีหนี้สินทับถม และมีความจำกัดในปัจจัย 4 ต่างๆ นั้น ตามแนวคิดของ สมชัย จิตสุชน (2547) ที่ได้แบ่งประเภทคนยากจนออกเป็นสามประเภท ได้แก่ คนจนกายภาพ คือผู้ที่ขาดปัจจัยพื้นฐาน ความเป็นอยู่ที่แร้นแค้น มีภาวะครอบครัวสูงซึ่งตรงกับผู้ให้ข้อมูลหลายรายที่จัดได้ว่าเป็นคนจนทางด้านกายภาพ ส่วนคนจนประเภทที่สองคือคนจนทางด้านสัมพัทธ์หรือจนโครงสร้างจะเป็นผู้ที่ขาดโอกาสทางการศึกษาและประเภทที่ 3 คือกลุ่มเสี่ยงต่อคนยากจน เป็นผู้ที่มีการทำเกษตร ที่ดินพอเพียง ขาดเงินหมุนเวียนในการลงทุนทำให้เป็นหนี้สินซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลบางรายที่จัดอยู่ประเภทนี้ ผู้ให้ข้อมูลหลายรายเติบโตมาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อยและรายได้ขึ้นอยู่กับผลผลิตทางการเกษตร เช่น การทำนา ทำไร่ ซึ่งต้องเผชิญกับสภาพดินฟ้าอากาศที่ไม่แน่นอน ไม่ว่าจะเป็นการประสบภาวะน้ำท่วมที่ทำลายนาข้าว หรือภัยแล้งทำให้ได้ข้าวจำนวนน้อย ฤดูแล้งปลูกพืชไม่ได้และก็ผลผลิตได้น้อยขาดทุน และเกิดการว่างงานไม่มีงานทำ ผู้ให้ข้อมูลบางคนผู้ปกครองไม่สามารถทำงานได้ในช่วงฝนตกทำให้เงินไม่เพียงพอ ผู้ให้ข้อมูลบางคนต้องอาศัยอยู่กับปู่ย่าที่มีอายุมาก ว่างงาน อาศัยเบี้ยเลี้ยงชีพคนชราในการใช้จ่าย สภาพความเป็นอยู่ที่ขาดแคลนยังทำให้ผู้ให้ข้อมูลผู้ยากจนจากชนบทที่ได้รับทุนการศึกษาหลายคนต้องทำงานหนักเกินตัวเมื่อเปรียบเทียบกับเด็กทั่วไปวัยเดียวกัน เพื่อแบ่งเบาภาระของครอบครัว (Guss & Tauson, 2008) เช่น ทำงานก่อสร้างตั้งแต่เด็ก เก็บผักเก็บของ ป่าขาย สอนพิเศษ ทำงานช่วยอาจารย์ ช่วยดูแลทำความสะอาด ดูแลบ้านให้อาจารย์ ทำงานในโรงงานที่หนักซึ่งสภาพความเป็นอยู่ที่ผู้ให้ข้อมูลต้องเผชิญ สอดคล้องกับประโยคที่ว่า “ทำงานตั้งแต่เด็ก คือเริ่มทำงานแบบหนักมาก คือ ป.4 ไปทำงานโรงปั่นเครื่องปั่นดินเผาเนี่ย ซึ่งถือว่ามันหนักจริงๆคือถ้าใครไม่อยู่ตรงนั้นจะไม่รู้ว่าหนักมากเพราะหนึ่งคุณต้องยกดิน ดินๆไม่” ที่กล่าวว่า การมีสภาพความเป็นอยู่ที่ยากลำบากที่เกิดจากรายได้ที่ไม่เพียงพอและไม่แน่นอนเนื่องจากครอบครัวมีอาชีพที่ไม่มั่นคงเป็นสิ่งที่พบได้เสมอในนิสิตนักศึกษาผู้ได้รับทุนที่มีความยากลำบากและมาจากชนบท (อภิชัย พันธเสน, 2540) สภาพความเป็นอยู่ที่ขาดแคลนดังกล่าว ก่อให้เกิดประสบการณ์ด้านจิตใจทั้งทางลบและทางบวก ที่สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1.1 ผลกระทบด้านจิตใจทางลบ ความยากลำบากส่งผลต่อสภาพความเป็นอยู่การใช้ชีวิตและที่อยู่อาศัยและส่งผลกระทบต่อสภาวะจิตใจทำให้พวกเขาต้องเผชิญกับอารมณ์ด้านลบ นิสิตผู้ให้ข้อมูลระบุว่าพวกเขาารู้สึกน้อยใจในโชคชะตา โกรธ โมโหเมื่อเปรียบเทียบกับคนอื่นและรู้สึกด้อยค่าเมื่อโดนคนอื่นดูถูกและไม่สามารถรับมือกับสิ่งที่ตัวเองและครอบครัวได้ ดังประโยคที่ว่า “ก็จะมีน้อยๆใจ จะไม่น้อยใจแม่แต่น้อยใจโชคชะตามากกว่า...รู้สึกว่าจะทำอะไรคนอื่นมันงัดมามันรวยกันจิงเลยอะอะไรอย่างนี้” ประสบการณ์ด้านจิตใจทางลบดังกล่าวสอดคล้องกับข้อค้นพบของ Guss และ Tauson (2008) ที่ว่าผู้ที่ยากจนจะมีอารมณ์ด้านลบเกิดขึ้นที่เป็นความรู้สึกเวทนาตัวเอง น้อยใจ อิจฉา กลัว ต่ำหนิตัวเองและเจ็บปวด เมื่อเปรียบเทียบกับคนที่ร่ำรวยกว่าตนเองและสอดคล้องกับข้อค้นพบของ Underlid (2005) ที่ศึกษาประสบการณ์การลดคุณค่าทางสังคมของผู้ที่มีชีวิตยากลำบาก ยากจนโดยได้สัมภาษณ์ผู้ที่ได้รับเบี้ยเลี้ยงเพื่อประกันความมั่นคงในชีวิต พบว่าพวกเขาารู้สึกถึงการลดคุณค่าทางด้านสังคมที่มากมายในหลายๆ ด้านที่ทำให้เกิดประสบการณ์การเห็นคุณค่าในตัวเองต่ำ ปრაการณ์นี้มีผลกระทบทางด้านลบ โดยเฉพาะความรู้สึกละอายใจและรู้สึกผิดกับตัวเอง มีความรู้สึกที่ไม่ดีกับตัวเองกับการเงินที่ไม่ดีของตน

นอกจากผลกระทบด้านจิตใจทางลบแล้ว ผลการวิจัยยังพบถึงการไม่ยอมจำนนต่อความยากจน อันจัดได้ว่าเป็นผลกระทบด้านจิตใจทางบวก

1.2 ผลกระทบด้านจิตใจทางบวก คือ การใช้สภาพความเป็นอยู่ที่ยากแค้นเป็นแรงผลักดันในการหลุดพ้นจากความยากจน สร้างพลังบวกให้กับตัวเอง ผู้ให้ข้อมูลบางรายระบุว่าพวกเขาต้องการออกจากสภาพความเป็นอยู่อย่างลำบากแร้นแค้นที่มีความเชื่อ มีความหวังว่าการศึกษานำพาให้ชีวิตดีขึ้นและสามารถออกจากความยากจนได้ ดังประโยคของนิสิตนักศึกษาผู้ให้ข้อมูลที่ว่า “แม่หนูก็บอกว่าเรียนเหอะไม่เรียนก็จะเป็นแบบนี้ เรียนสูงไปเลย เรียนครึ่งๆกลางๆ ก็จะเป็นแบบนี้ ก็จะได้งานที่ดีเท่าไรอะไรอย่างนี้ มันก็จะลำบากมาก แม่ก็ไม่อยากให้กลับไปทำไร่ทำนาแบบนี้ คือพอกับแม่เค้าลำบากมากเห็นลูกอยู่ตอนเย็นอะไรอย่างนี้บ้านก็สภาพแย่” ผู้ให้ข้อมูลเลือกที่ไม่ยอมจำนนต่อความยากจนพยายามสอบชิงทุน ขอบทุนการศึกษาเพื่อให้สามารถเข้าถึงแหล่งโอกาสที่ดีที่จะช่วยส่งเสริมชีวิตให้ดีขึ้น ช่วยพ่อแม่ทำงานแบ่งเบาครอบครัว

งานวิจัยที่ศึกษาที่มีความสอดคล้องกับผลวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบของความยากจนที่ผ่านมารายงานว่าผู้ที่ยากจนมีความเชื่อว่าการศึกษาคือโอกาสที่ดีของชีวิตที่จะทำให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทำให้พวกเขาสามารถหลุดพ้นและออกจากความยากจนได้ (Ridge, 2002; Roker, 1998; Sutton et al., 2007; Taylor & Fraser, 2003; Willow, 2002) การศึกษาจึงเป็นสิ่งที่ครอบครัวและ

ผู้ให้ข้อมูลให้ความสำคัญมากและพยายามที่จะผลักดันตัวเองให้ได้รับโอกาสนั้น เป็นความหวังของผู้ให้ข้อมูลที่จะใช้เป็่็นสิ่งผลักดัน ส่งเสริมในการก้าวออกจากความยากจน (Loehr, 1995) จะเห็นว่านิสิตนักศึกษาผู้ให้ข้อมูลมีประสบการณ์ด้านจิตใจทั้งด้านลบและด้านบวก ซึ่งพวกเขาได้ผันพลังงานทั้งด้านลบและด้านบวกเหล่านั้นมาเป็นแรงผลักดันให้ก้าวไปข้างหน้า เพื่อหลุดพ้นจากสภาพความเป็นอยู่ที่ขาดแคลนที่ไม่ยอมจำนนต่อสถานการณ์เหล่านั้น

2. การได้รับทุนการศึกษาและการปรับตัว ผลการวิจัยที่พบว่านิสิตนักศึกษาผู้ให้ข้อมูลมีประสบการณ์ด้านจิตใจที่เกี่ยวข้องกับการได้รับทุนการศึกษาและการปรับตัวดังนี้

2.1 ประสบการณ์ด้านจิตใจเมื่อได้รับทุนการศึกษา การแสวงหาโอกาสทางการศึกษาเป็นสิ่งที่นิสิตนักศึกษาผู้ให้ข้อมูลกลุ่มดังกล่าวใฝ่หามาตลอดเนื่องด้วยมีความเชื่อว่าสักวันชีวิตครอบครัวของพวกเขาและชีวิตพวกเขาต้องดีขึ้น สามารถที่จะช่วยเหลือและแบ่งปันตอบแทนคนอื่นได้ ผู้ให้ข้อมูลทุกคนพยายามที่จะขอกุ่่นและสอบชิงทุนเพราะเป็นโอกาสและทางเลือกที่ดีที่สุดที่จะช่วยให้ชีวิตพวกเขาดีขึ้นสามารถเข้าถึงแหล่งทรัพยากรอื่นที่ดีที่จะนำพาให้มีสภาพชีวิตที่ดีขึ้น (Taylor & Fraser, 2003) ผู้ให้ข้อมูลทุกคนขอทุนการศึกษามาตลอดเพื่อช่วยเหลือแบ่งเบารายจ่ายครอบครัว และผู้ให้ข้อมูลบางคนต้องนำเงินทุนมาใช้จ่ายจุนเจือภายในครอบครัว ทุนการศึกษาที่ให้ผู้ให้ข้อมูลได้รับทำให้มีโอกาสในการมาเรียนในระดับมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงเป็นทุนที่เอื้อต่อความเป็นอยู่พวกเขามาก โดยพวกเขาไม่ต้องรบกวนครอบครัว สามารถที่จะรับผิดชอบและพึ่งพาตัวเองได้ ทำให้พวกเขาดีใจ ภูมิใจในตัวเอง (Guss & Tauson, 2008)

เนื่องด้วยผู้ให้ข้อมูลอาศัยอยู่ในชนบทเป็นเขตที่ไม่ค่อยเจริญและไม่เคยใช้ชีวิตต่างถิ่นมาก่อน การได้รับโอกาสทางการศึกษาทำให้ผู้ให้ข้อมูลต้องจากบ้าน มาใช้ชีวิตต่างถิ่นที่มีสภาพแวดล้อมแตกต่างอย่างมาก ทั้งผู้คนและการดำรงชีวิต จากเมื่อก่อนที่อยู่กับครอบครัวมาตลอดทำให้พวกเขาเกิดความกังวลใจ กลัว กัดดันเป็นความสับสนทุกข์ พวกเขากลัวจะเรียนไม่ทัน มองว่ามีแต่ผู้ี่เรียนเก่ง กลัวต้องอยู่ห่างไกลครอบครัว คิดถึงพ่อแม่กลัวจะอยู่ไม่ได้ บางคนกลัวเพื่อนในสังคมใหม่จะรับตัวเองไม่ได้ที่มาจากต่างจังหวัดและมีฐานะทางสังคมต่างกันมาก ผู้ให้ข้อมูลบางคนมองว่าตัวเอง “บ้านนอก” ต่างชนชั้นกับเพื่อนที่เรียนที่นี่ (Constantine, Kindaichi, Okazaki, Gainor & Baden, 2005; Constantine, Anderson, Berkel, Caldwell & Utsey, 2005) การที่ผู้ให้ข้อมูลได้ทุนการศึกษาจึงทำให้เกิดความรู้สึกสับสนกับทุกข้ร่วมกัน เป็นความรู้สึกกลัว กังวลไปก่อน ดังประโยคของผู้ให้ข้อมูลที่ว่า “ตอนแรกก็กลัว คือตอนแรกๆที่ยังแบบไม่เจอเพื่อนก็กลัวส่วนใหญ่แบบเค้าจะพูดกับเราหรือเปล่าแบบนี่เออ..คิดเหมือนกันว่ากลัวเค้าจะมองเรา

เค้าจะมองเราอย่างไร..กลัวเค้าจะมองว่า ไม่อยากคบกับเรา...เพราะเราคิดว่าเราไม่ใช่คนระดับ
เค้า เราเข้าถึงเค้าไม่ได้...เขาดูสูงกว่าเรา...เค้าจะมอง จะคิดอย่างไรกับ"

จะเห็นได้ว่านิสิต นักศึกษามีทั้งความสุขใจ ดีใจ ปลาบปลื้มใจ ภูมิใจในการที่สามารถสอบ
ชิงทุนได้มาเรียนมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงและสิ่งที่สำคัญพวกเขาได้มีโอกาสทางการศึกษาที่จะ
นำพาชีวิตให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นทั้งตัวพวกเขาและครอบครัว แต่บางขณะนิสิตนักศึกษาที่เกิด
ความไม่มั่นใจ กลัวกังวล การที่ต้องมาเรียนไกล ต้องจากครอบครัว มาอยู่เพียงลำพังกลัวจะเรียน
ไม่ทันและกลัวเพื่อนจะรับในภูมิหลังของตนไม่ได้ จึงมีทั้งความความรู้สึกทั้งดีใจและทุกข์ใจร่วม
ด้วยในการได้ทุนการศึกษานี้

2.2 ประสบการณ์ด้านจิตใจเมื่อปรับตัวในสิ่งแวดล้อมใหม่ เมื่อผู้ให้ข้อมูลต้อง
มาใช้ชีวิตในสังคมใหม่ ที่เป็นการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยต้องมาอยู่ในสังคมวัฒนธรรม เฉกเช่นกับ
สถานที่ไม่คุ้นเคย ผู้คนแปลกหน้า ที่ไม่น่าไว้วางใจ ผู้ให้ข้อมูลทุกคนเผชิญกับการเรียนที่หนักและ
ไม่ทันเพื่อน ผู้ให้ข้อมูลบางคนบอกว่าเรียนยาก เรียนไม่ทัน โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ
สอดคล้องกับงาน Constantine, Kindaichi, Okazaki, Gainor และ Baden (2005) ทำการศึกษา
ประสบการณ์การปรับตัวทางวัฒนธรรมของผู้หญิงเอเชียที่ศึกษาในวิทยาลัยนานาชาติแห่งหนึ่งที่
ประเทศสหรัฐอเมริกาด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดเป็นชาวเอเชียจากประเทศ
อินเดีย ญี่ปุ่น เกาหลี และเวียดนามรวมทั้งหมด 15 คน เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง
และวิเคราะห์ข้อมูลแบบที่ผู้วิจัยเห็นชอบร่วมกัน (Consensual qualitative research: CQR)
จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความกังวลเกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษและการเรียน
ภาษาอังกฤษ และงานของ Yeh, Kim, Pituc และ Atkins (2008) ได้ทำการศึกษากระบวนการ
ปรับตัวทางวัฒนธรรมในเยาวชนผู้ย้ายถิ่นชาวจีน พวกเขากังวลเรื่องการเรียน ขาดทักษะ
ความสามารถทางภาษาอังกฤษถือเป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งในการปรับตัว (Greenland & Brown,
2005; Duru & Poyrazli, 2007; Poyrazli & Lopez, 2007) ผู้ให้ข้อมูลบางคนก็ผิดหวังกับผลการ
เรียนที่ไม่ได้ตั้งใจ ได้คะแนนน้อย สอบไม่ผ่านทำให้พวกเขาเกิดความกังวลใจ เครียดและท้อมาก
ดังประโยคที่ว่า "เครียดเรื่องเรียนคือตอนนี้ก็เครียดเรื่องเรียน...คือเพื่อนได้คะแนนกันเยอะมาก
แล้ว Mean เพื่อนจะสูงมาก mean กับ max จะสูงมากแล้วหนูก็ตก mean ตกทุกวิชาเลย...โอให้
แบบชีวิตนี้" ผู้ให้ข้อมูลต้องเผชิญกับการเข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัยที่มีความกดดัน เครียด
เพราะไม่เคยรู้มาก่อนและไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว อย่างเช่น กิจกรรมห้องเชียร์ กิจกรรมรับ
น้องและกิจกรรมอื่นๆ

นอกจากการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยการเรียนที่ยากไม่ทันเพื่อน การเข้าร่วมกิจกรรม มหาวิทยาลัยที่กดดันที่ต้องเผชิญ ผู้ให้ข้อมูลเคยอยู่ที่มีความเป็นอยู่เรียบง่าย ใช้ชีวิตแบบพอเพียง อยู่ในสังคมไม่วุ่นวาย อากาศสภาพแวดล้อมดี ผู้คนมีน้ำใจช่วยเหลือกัน แต่การมาอยู่ในสังคมใหม่ มีความแตกต่างจากถิ่นฐานภูมิลำเนาเดิมมาก สอดคล้องกับ Yeh และ Inose (2002) ที่ได้ ทำการศึกษาความยากลำบาก และกลวิธีในการจัดการปัญหาของนักเรียนผู้ย้ายถิ่นชาวเกาหลี ญี่ปุ่น และจีนพบว่า ความยากลำบากในการดำเนินชีวิตส่วนใหญ่ที่นักเรียนทั้งสามกลุ่มเผชิญ คือ ความยากลำบากด้านการสื่อสาร ค่านิยมและขนบธรรมเนียมที่ไม่คุ้นเคย ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและเรื่องเกี่ยวกับการเรียนและอาชีพ นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลส่วนมากมักจะเผชิญกับการมีเงิน ใช้จ่ายที่ไม่เพียงพอ เพราะต้องใช้จ่ายในเรื่องการเรียน ค่าใช้จ่ายส่วนตัว อาศัยอยู่ในสังคมที่ค่าครองชีพสูง ที่เป็นข้อจำกัดของพวกเขาในการใช้ชีวิตในสังคมใหม่ สอดคล้องกับการศึกษา Constantine, Anderson, Berkel, Caldwell & Utsey (2005) ที่ทำการศึกษาการปรับตัวทาง วัฒนธรรมของนักศึกษาชาวแอฟริกาที่ศึกษาในวิทยาลัยนานาชาติที่สหรัฐอเมริกาด้วยการ ศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลเป็นชาวเคนย่า ไนจีเรีย และกาน่า จำนวนทั้งสิ้น 12 คน ผู้ให้ ข้อมูลรับรู้ถึงระบบการศึกษาที่นี้ว่าดีกว่าประเทศของตน ต้องเผชิญกับปัญหาด้านการปรับตัวทาง วัฒนธรรมพบว่าผู้ย้ายถิ่นชาวแอฟริกาถูกคนผิวขาวล้อเลียนเรื่องสีผิว ถูกมองว่าสติปัญญาไม่สู้คน ที่นี้ ถูกปฏิเสธในการคบหา เกิดความรู้สึกโดดเดี่ยวและแยกตัวออกจากคนอื่นและยังพบว่าพวกเขา มีความกังวลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการครองชีพนอกจากต้องปรับตัวด้านการเรียนและการ ปรับตัวกับวัฒนธรรมสังคมใหม่ สอดคล้องกับข้อมูลที่เป็นข้อค้นพบจากการวิจัยที่ผู้ให้ข้อมูลมี ข้อจำกัดของรายได้ในการใช้จ่ายในการทำกิจกรรมต่างๆที่ต้องใช้จ่ายสูง ที่ระบุว่าเวลาเพื่อนชวน ไปเที่ยวในสถานที่ใช้จ่ายสูงพวกเขามีข้อจำกัดเพราะพวกเขาต้องประหยัดเงินไว้ใช้จ่ายในสิ่งที่ จำเป็นกว่าดังประโยคที่ว่า“เวลาเราไปกับเพื่อนอย่างนั้น เราต้องไปสถานที่ที่ใช้เงินสูงเราไม่มีกำลัง มากขนาดนั้นเราชอบทำกิจกรรมที่มีน่าง่ายๆอยู่ บางสถานที่เท่านั้น อย่างเพื่อนชอบไปเดินห้างไป ชื้อของ shopping เค้กกินข้าวกันก็จะเป็นร้านอาหารแนวหนึ่งที่ใช้เงินมากกว่า เราเป็นคนธรรมดา ที่กินข้าวโรงอาหารนิสิตเราก็ได้ด้วยงบประมาณด้วยอะไรเรา เราจะไปชื้อกินอย่างนั้นไม่ได้เป็นข้อจำกัด เหมือนกันในการมาอยู่กับเพื่อน” ผู้ให้ข้อมูลบางคนเพื่อนออกค่าใช้จ่ายให้ ก็เกิดความรู้สึกอาย โมโห โกรธตัวเองที่ต้องพึ่งพาเพื่อน นอกจากนี้การมาใช้ชีวิตอยู่ในสังคมใหม่ ผู้ให้ข้อมูลโดย ส่วนมากไม่เคยมากรุงเทพฯก่อน ทุกคนไม่เคยมาใช้ชีวิตกรุงเทพฯและไม่คุ้นเคยกับสภาพแวดล้อม สังคมที่วุ่นวาย ผู้ให้ข้อมูลบางคนร้องไห้คิดถึงบ้าน คิดถึงครอบครัว อย่างคำพูดที่ว่า “ร้องเพราะ เจ็บใจไม่เคยมา ไม่เคยจากบ้าน ไม่เคยห่างพ่อกับแม่ ไปเที่ยวสองสามคืนก็กลับอย่างนี้มายังนี้ไม่

เคยมาแล้วกรุงเทพเป็นยังไงก็" สอดคล้องกับงานของ Constantine และคณะ (2005) รายงานว่าผู้หญิงเอเชียที่ศึกษาในวิทยาลัยนานาชาติแห่งหนึ่งที่ประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่าผู้ให้ข้อมูลที่ย้ายถิ่นจะรู้สึกตื่นเต้นแต่ก็รู้สึกเศร้าและมีความกังวล คิดถึงครอบครัว เพื่อน และวัฒนธรรมเดิมของตน (Bell & Bromnick, 1998; Willis et al., 2003) ซึ่งส่วนใหญ่เห็นว่าที่สหรัฐอเมริกา มีความหลากหลายและมีโอกาสต่างๆ มากกว่าบ้านเกิดตน การรับรู้ความแตกต่างในประเทศบ้านเกิดของตนและประเทศสหรัฐอเมริกา ผู้ให้ข้อมูลบางรายไม่ชอบที่ต้องเจอสภาพแวดล้อมของสังคมใหม่ อย่างเช่นการจราจร รถเมล์ที่ขับเร็วไม่มีมารยาท อันตรายและเผชิญเส้นทางสลับซับซ้อนตึกอาคารคล้ายๆกันนอกจากสถานที่ไม่คุ้นเคยพวกเขาต้องเผชิญกับผู้คนแปลกหน้าไม่คุ้นเคยไม่น่าไว้วางใจ ผู้ให้ข้อมูลบอกว่าผู้คนในสังคมใหม่ใช้ชีวิตเร่งรีบ ไม่มีน้ำใจไม่เอื้อเฟื้อต่อกัน ผู้คนเห็นแก่ตัวและเอาเปรียบคนอื่น ผู้ให้ข้อมูลบางคนบอกว่าสังคมในมหาวิทยาลัยมีความน่าอยู่ทั้งบรรยากาศภายในและผู้คนก็ช่วยเหลือมีน้ำใจช่วยเหลือกันที่ทำให้พวกเขาอบอุ่นและสามารถช่วยบรรเทาความรู้สึกคิดถึงบ้านได้

ประเด็นที่ 2 ลักษณะเฉพาะตัว คุณลักษณะของนิสิตนักศึกษาที่ยากจนมาจากชนบทและได้รับทุนการศึกษา ผู้ให้ข้อมูลผู้ที่ยากจนจากชนบทและได้รับทุนการศึกษามีลักษณะเฉพาะตัวที่นับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญในที่ทำให้พวกเขาพลิกผันประสบการณ์ความขาดแคลนมาแรงบันดาลใจ นั่นคือ การมีพื้นนิสัยด้านบวก การเผชิญปัญหาด้านบวก การมีแหล่งเกื้อหนุน ประคับประคองที่ดี และการมีความมุ่งหวังหรือเป้าหมายในชีวิตที่ชัดเจน ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้

1. การมีพื้นนิสัยด้านบวก นิสิตนักศึกษาผู้ให้ข้อมูลต้องเผชิญกับความขาดแคลนและการใช้ชีวิตที่ยากลำบากมากตั้งแต่เกิด เช่น การอาศัยบ้านเรือนชำรุดทรุดโทรม อุปกรณ์ของใช้เก่าแก ชำรุดทรุดโทรม มีหนี้สิน การเงินในครอบครัวไม่พอใช้ ไม่เพียงพอ สถานการณ์ความเป็นอยู่ที่ยากลำบาก ทั้งครอบครัวและผู้ให้ข้อมูลก็พยายามที่จะอยู่กับความยากลำบากให้ได้ อยู่อย่างมีความหวังและกำลังใจ ประหยัดรายจ่าย ทำงานหนัก ทำงานพิเศษเพิ่มขึ้น ผู้ให้ข้อมูลบางคนต้องประหยัดการใช้จ่ายกับข้าวที่ทำขึ้นต้องกินได้ในหนึ่งวัน กินเป็นอาหารเช้าจนถึงเป็นอาหารเย็นหรือบางคนก็สามารถเป็นอาหารเช้าของวันใหม่ ผู้ให้ข้อมูลบางคนครอบครัวก็ต้องกินไข่ทุกมื้อเพื่อที่จะประหยัดรายจ่าย ผู้ให้ข้อมูลไม่ได้มีชีวิตที่สุขสบาย ต้องอยู่กับความลำบาก ไม่ได้มีชีวิตที่สุขสบายเหมือนครอบครัวคนอื่นที่มีฐานะดี ชีวิตไม่ต้องดิ้นรนเอาตัวรอด ไม่ต้องขวนขวาย ถ้าเขา

ไม่ตื่นนอนจนขวยพวกเขาก็ต้องจมอยู่ในความยากลำบากอย่างไม่มีวันจบสิ้น อยู่อย่างขาดแคลน
อดอยาก ขาดสิ่งของจำเป็นพื้นฐาน

การที่จะอยู่และเผชิญกับความยากลำบากได้ทำให้นิสิตนักศึกษาผู้ให้ข้อมูลเป็นคนที่ม
ลักษณะเฉพาะตัวที่เป็นนิสัยด้านบวก เช่น การมีความใฝ่รู้ การมีความมุ่งมั่น ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค
การมีความหวังและมองชีวิตที่ลำบากสร้างเป็นแรงจูงใจ นอกจากนี้นิสิตนักศึกษาผู้ให้ข้อมูลยังมี
ลักษณะเฉพาะตัวที่เป็นความกล้าที่จะค้นหาโอกาสที่ดีให้ชีวิต การมีความสุขกับสิ่งที่มีและสิ่งที
เป็น การใช้ชีวิตอย่างพอเพียงไม่เกินตัว คุณลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ Guss และ
Tauson (2008) ที่ศึกษาผู้ที่ยากจนที่ประสบความสำเร็จ และพบว่าพวกเขามีคุณลักษณะเฉพาะ
เช่นการมีความขยัน อดทน ไม่ยึดติดปล่อยวางและมีความหวังในชีวิต มีแรงผลักดันเพื่อไปให้ถึง
เป้าหมาย เส้นทางเรื่องราวชีวิตที่ผ่านมาช่วยเตือนสติ ทำให้พวกเขาเห็นคุณค่าชีวิต คุณค่าเงินใน
การหาได้ในแต่ละบาท การทำงานหนัก การทำมากกว่าจะได้ซ้ำวามากิน การเผชิญชีวิตที่ลำบากของ
ผู้ที่ลำบาก ของตัวเองทำให้พวกเขาเห็นคุณค่าประสบการณ์ดังกล่าวนำมาเป็นข้อคิดและแนวทาง
ในการดำเนินชีวิตอย่างรอบคอบและมีเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับ Goleman (1995) ได้อธิบาย
ลักษณะของบุคคลที่ต่อสู้กับภาวะทุกข์ยากว่า จะเป็นคนที่มีแรงจูงใจสูง มีความมุ่งมั่น สามารถยืน
หยัดและต่อสู้กับปัญหาต่างๆที่ซับซ้อนทางด้านจิตใจได้ สามารถควบคุมแรงกระตุ้น อารมณ์ทาง
ลบที่เกิดขึ้นได้และมีความหวังในชีวิต และ Wolin และ Wolin (1995) ได้อธิบายถึงบุคคลที่
สามารถฟื้นพลังจากภาวะทุกข์ยาก อุปสรรคในชีวิตจะเป็นคนที่ตระหนักในตัวเอง มีสัมพันธภาพที่
ดีกับผู้อื่น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นคุณลักษณะที่ทำให้สามารถเผชิญกับปัญหาต่างๆในชีวิต
ในช่วงวิกฤติได้

งานวิจัยด้านจิตวิทยาเชิงบวกได้กล่าวถึงประสบการณ์ความยากลำบากและอุปสรรค
ต่างๆ ในชีวิตว่าเป็นภูมิคุ้มกันด้านจิตใจและช่วยในการบ่มเพาะลักษณะพื้นฐานด้านบวกได้
(Loehr, 1995) เมื่อเผชิญกับอุปสรรคก็สามารถฟื้นพลังกับมาต่อสู้และอยู่กับความยากลำบากได้
(Hetherington, 2003) สอดคล้องกับ รายงานของ Biswas-Diener และ Diener (2006) เกี่ยวกับ
แง่บวกด้านบวกจากความยากจนของผู้ที่ไร้ที่อยู่อาศัย ที่ว่าท่ามกลางความยากจนและขาดแคลนสิ่ง
ที่จำเป็นพื้นฐานในชีวิต ผู้ที่ไร้ที่อยู่อาศัยพบว่ายังมีด้านที่เป็นความสุขและภูมิใจ นอกจากนี้ King,
Hicks, Krull และ Del Gaiso (2006) King และ Hickes (2009) รายงานว่าความยากจน
ก่อให้เกิดความกังวล ความเศร้าใจและความโกรธ อย่างไรก็ตามสิ่งเหล่านี้กลับเป็นแรงผลักดันให้
คนที่ยากจนสร้างสิ่งที่มีคุณค่า สร้างสรรค์สิ่งทีก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ และความหมายในชีวิต
อันส่งผลต่อระดับความพึงพอใจในชีวิตในชีวิตในที่สุด ความเกี่ยวข้องของความยากจนและ

ความสุขเป็นไปในลักษณะของการ “ค้นหาความสุขได้จากความทุกข์” ซึ่งทำให้ผู้ที่มีประสบการณ์ความยากจนเรียนรู้วิถีลดผลกระทบและเยียวยาสภาพจิตใจที่ทนทุกข์จากความยากลำบากได้

2. การปรับตัวในสังคมใหม่โดยการเลือกเผชิญปัญหาด้านบวก นอกจากนิสิตนักศึกษาผู้ให้ข้อมูลจะมีพื้นนิสัยด้านบวกแล้ว พวกเขายังมีแหล่งช่วยเหลือระดับประคองเป็นกุญแจสำคัญที่ช่วยส่งเสริมผู้ให้ข้อมูลที่ยากจนสามารถข้ามผ่านความยากลำบากมาได้และไม่หวั่นเกรงต่ออุปสรรคที่ต้องเผชิญเป็นสิ่งที่พวกเขามีและมีความแตกต่างจากเด็กวัยเดียวกันหรือผู้ที่ไม่เคยมีชีวิตที่ลำบาก

การที่ผู้ให้ข้อมูลผู้ยากจนมาจากชนบทและได้รับทุนการศึกษาต้องเผชิญชีวิตที่ลำบาก การมาเรียนในสังคมพวกเขาก็ต้องปรับตัวกับสิ่งแวดล้อมใหม่ ผู้ให้ข้อมูลเลือกที่จะเผชิญปัญหาทางด้านบวกมุ่งแก้ปัญหาโดยตรงสอดคล้องกับงานของ Yeh และคณะ (2008) รายงานการปรับตัวในสังคมใหม่ของเยาวชนชาวจีน การย้ายถิ่นจะส่งผลให้เกิดปัญหามากมายแต่เยาวชนผู้ย้ายถิ่นชาวจีนก็ได้แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการเอาชนะความทุกข์ (Resilience) เกิดการพัฒนาตนเองในการจัดการความเครียดและจัดการปัญหาอันเกิดจากการปรับตัวทางวัฒนธรรม สังคมใหม่ทำให้สามารถปรับตัวได้ในสังคมใหม่ได้ (Kim, Shu, Kim & Gopalan, 2012)

ผู้ให้ข้อมูลพยายามที่จะหาวิธีในการจัดการกับปัญหาที่พวกเขาต้องเจอโดยการปรับพฤติกรรมของตัวเอง ตั้งใจเรียนมากขึ้น อ่านหนังสือที่มากขึ้น ประหยัดค่าใช้จ่ายที่ไม่เพียงพอ ผู้ให้ข้อมูลบางคนต้องไปหาทำงานพิเศษเพื่อแบ่งเบาภาระครอบครัว ผู้ให้ข้อมูลต้องเผชิญกับสภาพสังคมค่าครองชีพสูง มีรายจ่ายที่ฟุ่มเฟือย ผู้คนมีฐานะร่ำรวย บางครั้งก็รู้สึกที่ตัวเองด้อยค่าจากฐานะทางครอบครัวลำบากสู้เพื่อนไม่ได้ ผู้ให้ข้อมูลเลือกที่จะปรับมุมมองความคิดในการแก้ปัญหา ยอมรับข้อจำกัดทางด้านฐานะความเป็นอยู่ และเมื่อเกิดความเครียดผู้ให้ข้อมูลจะหากิจกรรมทำคลายเครียดเพื่อผ่อนคลายอย่างเช่น การเล่นกีฬา ออกกำลังกาย ซึ่งสอดคล้องกับงานของ Kim, Shu, Kim และ Gopalan (2012) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการปรับตัวของวัยรุ่นชาวเกาหลีในการปรับตัวในสังคมใหม่ วัฒนธรรมใหม่ในประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่าผู้ให้ข้อมูลเลือกจัดการความเครียดที่เกิดขึ้นโดยหากิจกรรมต่างๆทำ ปรับมุมมองความคิดทางด้านบวกในการเผชิญกับอุปสรรคที่เกิดขึ้น และผลการวิจัยของผู้ให้ข้อมูลนอกจากการปรับมุมมองความคิด การหากิจกรรมต่างๆทำ ผู้ให้ข้อมูลบางคนเลือกใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนาเป็นที่พึ่งทางใจ อย่างการศึกษาของ Guss และ Tauson (2008) ได้ระบุกลยุทธ์ในการเผชิญความเครียดของผู้ที่ยากจน คือการได้แบ่งปันคนอื่น ขอความช่วยเหลือจากคนอื่นและขอพรจากพระเจ้า เชื่อในโชคชะตา แต่งานกับผู้ที่

ฐานะดีและยอมรับความเป็นอยู่ของตน สอดคล้องกับการศึกษาของ Werner (1995) ในเด็กที่เกิดมาในสถานการณ์ที่มีความทุกข์ยากลำบาก เช่น ความยากจน การได้รับการศึกษาน้อย ขาดการดูแลทางด้านจิตใจในวัยเด็ก ครอบครัวหย่าร้างและพ่อแม่ติดยาเสพติด ปัจจัยที่ส่งเสริมให้บุคคลเหล่านี้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี เช่น ได้รับการเอาใจใส่ เชื่อมมั่นในตนเองและมีมุมมองชีวิตในด้านบวก เข้าใจชีวิต ยึดหลักทางด้านศาสนาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ซึ่งผู้ให้ข้อมูลเลือกใช้เป็นการเผชิญกับปัญหา ผู้ให้ข้อมูลบางคนเลือกทำกิจกรรมพักผ่อนโดยการนอนพักผ่อน เล่น facebook หรือเดินคลายเครียดและผู้ให้ข้อมูลบางคนเลือกที่จะเก็บปัญหาและจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตัวเอง (Yeh & Inose, 2002; Constantine, Anderson, Berkel, Caldwell & Utsey, 2005; Kim, Shu, Kim & Gopalan, 2012)

ผู้ให้ข้อมูลมีความกังวลใจในการปรับตัวในสภาพแวดล้อม สภาพสังคมที่มีความแตกต่างจากสภาพแวดล้อมเดิมที่เคยอยู่ กังวลใจ เครียด ในเรื่องการเรียน การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย ภาวะรายจ่ายที่ไม่เพียงพอ สภาพสังคมและผู้คนที่ยังมี ขาดความช่วยเหลือมีน้ำใจต่อกันและคิดถึงบ้าน คิดถึงครอบครัว เพื่อน เมื่อผู้ให้ข้อมูลได้เข้ามาอยู่ในสภาพสังคมใหม่พวกเขา ก็สามารถที่จะปรับตัว เผชิญกับปัญหาต่างที่เกิดขึ้น ต่อสู้มุ่งเผชิญปัญหาต่างๆทำให้พวกเขาสามารถอยู่ในสังคมใหม่ได้อย่างราบรื่นและมีความสุข (Yoo et al., 2006)

3.การมีแหล่งเกื้อหนุนระดับประคองที่ดี นิสิตนักศึกษาผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีสัมพันธภาพที่ผูกพันใกล้ชิดกับผู้อื่นที่เป็นหลักให้คนอื่นพึ่งพา ผู้คนเข้าหาได้ง่าย วางไว้วางใจ และเข้าใจความรู้สึกคนอื่น ที่เป็นสิ่งที่พวกเขาแสดงออกที่แสดงถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มีสัมพันธภาพที่ดีกับคนรอบข้าง สอดคล้องกับงานของ Guss และ Tauson (2008) พบว่ากลวิธีในการเผชิญความเครียดของผู้ที่ยากจน คือการได้เป็นที่พึ่งพาให้คนอื่น เป็นที่ปรึกษาให้ความช่วยเหลือ เหมือนที่ตัวเองเคยได้รับการช่วยเหลือมาก่อน แสดงความมั่นใจ มีความปรารถนาอยากให้ผู้อื่นมีความสุข จึงทำให้นิสิตนักศึกษาผู้ให้ข้อมูลมีแหล่งเกื้อหนุนที่คอยประคองประคอง เป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมผู้ให้ข้อมูลทุกคนมีกำลังใจ เป็นอีกแรงที่ผลักดันสนับสนุน ที่เป็นการให้กำลังใจ เข้าใจ คอยสั่งสอน ให้ข้อคิด คำปรึกษา คอยช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ (Yeh & Inose, 2002; Constantine, Kindaichi, Okazaki, Gainor & Baden, 2005; Yeh, Kim, Pituc & Atkins, 2008) การมีครอบครัวที่อบอุ่นมีความรักถึงแม้ครอบครัวจะลำบากก็ทำให้มีความสุขได้สอดคล้องกับการศึกษาของ Roker (1998) ในเด็กที่มีฐานะยากจนได้อธิบายว่าสถานการณ์ความยากจนไม่ได้เลวร้ายมาก เพราะว่าพวกเขามีครอบครัวที่มีความสัมพันธ์อันดี ครอบครัวมีความใกล้ชิดเป็น

สิ่งที่ทำให้พวกเขาใช้ชีวิตอย่างมีความสุขและมีความหมาย พวกเขารู้สึกว่ามีคุณค่าและเคารพตัวเอง

นอกจากครอบครัวแล้ว แหล่งเกื้อหนุนที่มีคุณค่าคือครูและอาจารย์ของนิสิตนักศึกษา กล่าวคือครู และอาจารย์คอยแนะนำให้ผู้ให้ข้อมูลเข้าถึงแหล่งทุน แหล่งโอกาสที่ดีในชีวิต ผู้ให้ข้อมูลบางคนอาจารย์ช่วยตีความ สอน แนะนำและออกค่าเทอมให้และช่วยในเรื่องค่าใช้จ่าย ที่เป็นการช่วยงานอาจารย์อาจารย์ก็จะให้เงินตอบแทน ช่วยทำงานบ้าน เลี้ยงปลา เพื่อนและรุ่นพี่ก็มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมชีวิตพวกเขาที่ช่วยตีความหนังสือ ให้กำลังใจ ให้คำปรึกษา คอยรับฟังเรื่องราว ความทุกข์และแนะนำสิ่งที่ดีให้ คอยดูแลเมื่อยามทุกข์ ประเด็นนี้ตรงกับการรายงานของ Bottrell (2007) ที่พบว่าการสนับสนุนจากสมาคมกลุ่มเพื่อนเป็นสัมพันธ์ภาพทางสังคมและโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากร ที่จะเป็นเครื่องมือส่งเสริมให้เด็กประสบความสำเร็จในการใช้ชีวิตและเป็นแรงบันดาลใจในการต่อสู้ทั้งที่สภาพชีวิตมีความยากลำบาก และสมาคมและแหล่งให้ทุนเป็นสิ่งสนับสนุนที่ช่วยให้ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นการให้โอกาสทางการศึกษาและช่วยเหลือในเรื่องการปรับตัว การเรียนและการใช้ชีวิต ที่ช่วยในการปูพื้นฐานการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยและการเตรียมตัวกับวิชาเรียนที่ยากและหนักมากขึ้น Werner (1995) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเด็กที่เกิดมาในสถานการณ์ที่มีความทุกข์ยาก เช่น ความยากจน ได้รับการศึกษาได้น้อย ขาดการดูแลทางด้านจิตใจในวัยเด็ก ครอบครัวหย่าร้างและพ่อแม่ติดยาเสพติดการมีเพื่อนและผู้ให้คำปรึกษาและมีโอกาสในการทำกิจกรรมต่างๆที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพชีวิตช่วยให้โตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี มีความมั่นคงทางด้านจิตใจ

4. การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต นิสิตนักศึกษาผู้ให้ข้อมูลมีเป้าหมายหรือความมุ่งหวังในชีวิตที่ชัดเจน นิสิตนักศึกษาผู้ให้ข้อมูลรายงานว่าพวกเขามีความมุ่งหวังในชีวิต 3 ประการ กล่าวคือ **ประการแรก** คือ การช่วยเหลือ ดูแลครอบครัวให้มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ไม่ต้องลำบาก มีคุณภาพชีวิตที่ดี ผู้ให้ข้อมูลบางคนอยากจะพาครอบครัวไปเที่ยว เพื่อให้ครอบครัวเห็นอะไรที่กว้างและมากขึ้น ดังประโยคที่ว่า “คิดอยู่คิดว่าแบบอยากทำหลายอย่างให้พ่อให้แม่ อยากให้พ่อให้แม่ไม่รู้ซิผมรู้สึกถ้าผมทำงานสายการทูตพ่อแม่จะมีหน้ามีตามากขึ้น ผมเข้าใจว่ามันคือเปลือกของสังคมแต่แบบบางที่แบบมันก็ต้องการเรารู้สึกแบบรู้ก็รู้ว่าแต่เราก็อยู่กับมันอย่างมีความสุขก็ได้ ผมรู้สึกว่าบางทีอยากจะให้พ่อแม่รู้สึกว่ามี อยากให้พ่อแม่ไปเข้าสังคมต่างประเทศ อยากให้พ่อแม่ไปเที่ยวต่างประเทศบ้าง” ความมุ่งหวังดังกล่าวตรงกับ งานของ Taylor และ Fraser (2003) ที่ระบุว่าเด็กที่มีความยากจนจะมีความทะเยอทะยานมากกว่าเด็กที่มีรายได้สูง สิ่งที่พวกเขามุ่งหวังคือ การได้ทำงานที่ดี ได้แต่งงานที่ดี มีความเป็นอยู่ของครอบครัวที่ดี และมีเงินซื้อบ้าน รวมทั้งสามารถเรียนในระดับมหาวิทยาลัย และสามารถพาครอบครัวไปเที่ยว

และพวกเขามีความฝัน มุ่งหวังอยากจะทำบ้านใหม่ให้กับครอบครัว ให้มีความเป็นอยู่ที่สุขสบาย ไม่ต้องมาทนอยู่บ้านที่ชำรุดทรุดโทรม แออัด ขาดอุปกรณ์ของใช้ที่สะดวกสบาย

ประการที่ 2 การสร้างอนาคตของตัวเองให้มั่นคงในชีวิต ผู้ให้ข้อมูลอยากที่จะศึกษาต่อเพื่อจะได้มีอนาคตที่มั่นคงและหาช่องทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตัวเองให้ดีขึ้น ดังประโยคที่ว่า “ก็อยากเรียนต่อครับ แต่ว่าก็อยากมีงานทำก่อนเพื่อว่าทางบ้านจะได้ พ่อจะได้ไม่ต้องเหนื่อยอยากมีงานทำก่อนแล้วค่อยเรียนต่อ” ผู้ให้ข้อมูลเลือกที่จะทำงานที่ตนรักเพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้มีคุณภาพชีวิตให้ดี มีความสุขและทำงานเสริมเพื่อมีรายได้เพียงพอในการดูแลความเป็นอยู่ของตนและครอบครัว สามารถที่จะพึ่งพาและรับผิดชอบตัวเองได้ มีความมั่นคงและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ประการที่ 3 การได้ตอบแทน ทดแทนผู้มีพระคุณ แบ่งปันและช่วยเหลือสังคมรอบข้าง ผู้ให้ข้อมูลบางคนได้ระบุว่าพวกเขามีความมุ่งหวังอยากที่จะกลับไปพัฒนาบ้านเกิดที่ขาดความเจริญทางด้านการศึกษา เด็กในชุมชนไม่ได้เรียนหนังสือดังประโยคที่ว่า “ก็อยากกลับไปพัฒนาการศึกษาที่บ้านเพราะเรารู้ว่าเรามาจากไหนแล้วมันก็ไม่ทันกับเพื่อนที่เค้าเรียนในเมืองเพราะบ้านเรามันไม่พร้อมเหมือนครูก็สอนแบบเปิดหนังสืออ่านอะไรอย่างนี้อากกลับไปเปลี่ยนจุดนั้นมากกว่า” ผู้ให้ข้อมูลบางคนอยากนำความรู้ที่ได้เรียนนำกลับไปพัฒนาคุณภาพชีวิตชาวบ้านให้มีความรู้ทางด้านโภชนาการเพื่อส่งเสริมทักษะด้านอื่น ไม่ว่าจะเป็นการใช้ชีวิต การเรียนและอยากกลับไปพัฒนาและสร้างเส้นทางคมนาคมเข้าบ้านให้ดีขึ้น ให้มีสะดวกสบายไม่ชำรุดทรุดโทรม ที่เป็นการตอบแทนบ้านเกิด แผ่นดินที่อยู่อาศัยและแบ่งปันโอกาสและสิ่งดี ๆ ให้คนอื่น ที่เป็นการช่วยเหลือส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนอื่นที่พวกเขาได้เริ่มทำและอยากที่จะช่วยเหลือให้เต็มที่เมื่อมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีความมั่นคงซึ่งเป็นแรงบันดาลใจ ความมุ่งหวังของพวกเขาก็อยู่กับสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ที่ลำบากและได้รับการช่วยเหลือจากคนอื่น จึงกลายเป็นแรงผลักดันแรงฮึดสู้ที่ไม่ใช่สู้เพื่อครอบครัวเพียงอย่างเดียวแต่สู้เพื่อที่จะแบ่งปันและช่วยเหลือสังคมรอบข้างตอบแทนผู้อื่นและผู้ที่มีพระคุณที่พวกเขาตระหนักและไม่เคยลืมบุญคุณ (Guss & Tauson, 2008)

ข้อเสนอแนะ

ประกอบด้วย ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และการนำไปวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการศึกษาประสบการณ์ทางด้านจิตใจของนักศึกษาที่ยากจนจากชนบทและได้รับทุนการศึกษาพบว่านิสิตนักศึกษามีพื้นฐานด้านบวก มีความเข้มแข็งอดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีมุมมองเชิงบวกในการใช้ชีวิต มีความหวังและกำลังใจ และนิสิตนักศึกษาเมื่อเผชิญ

ปัญหาเลือกจัดการปัญหาในทางบวกที่มุ่งแก้ปัญหาโดยตรง จึงมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

สำหรับนักจิตวิทยาการปรึกษาในมหาวิทยาลัย จากประสบการณ์อารมณ์ทางด้านบวก ทำให้นักจิตวิทยามีแนวทางทางและจัดการบริการให้คำปรึกษาที่จะช่วยส่งเสริมอารมณ์ด้านบวกให้มีมากขึ้น ให้เข้มแข็ง อดทน สามารถที่จะยืนหยัดต่อสู้กับอุปสรรคอย่างไม่ย่อท้อ เพิ่มความแข็งแกร่งทางด้านจิตใจให้มากขึ้นเพื่อให้เกิดผลดีต่อนิสิตนักศึกษา นักจิตวิทยาสามารถดึงด้านบวกของนิสิตนักศึกษามาส่งเสริมและพัฒนาให้มีมากขึ้นและคงอยู่ต่อไปเพื่อที่จะได้ต่อสู้กับความลำบากได้

สำหรับบุคลากรทางการศึกษา ควรจะจัดกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาผู้ที่ยากจนได้ตั้งศักยภาพความสามารถที่มีให้แสดงออกเพื่อช่วยเพิ่มให้นิสิตนักศึกษาเห็นความสามารถของตัวเองมากขึ้น

1.2 กิจกรรมจากแหล่งเงินทุนที่เป็นกิจกรรมปรับระดับก่อนเข้าเรียน ประกอบด้วยกิจกรรมการรับน้อง กิจกรรมการเรียนปรับพื้นฐานการใช้ชีวิต การเรียน ที่ช่วยส่งเสริมการปรับตัวของนิสิตนักศึกษาจากการศึกษาพบว่าช่วยส่งเสริมให้นิสิตสามารถปรับตัวในการใช้ชีวิตและการเรียน ช่วยทำให้นิสิตนักศึกษาคุ้นชินกับสภาพแวดล้อมใหม่มากขึ้นก่อนที่จะใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยและการใช้ชีวิตกับสภาพแวดล้อมใหม่ๆ เกิดการค่อยๆปรับตัว จึงมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

สำหรับนักจิตวิทยาการปรึกษาในมหาวิทยาลัย ควรจะเข้ามาช่วยให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำที่เป็นการปูทางในการปรับตัว ปรับสภาพแวดล้อมใหม่ที่เป็นการเตรียมความพร้อมทางด้านจิตใจ การเพิ่มความเข้มแข็งให้กำลังใจ อาจจัดกิจกรรมกรรมให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลและแบบกลุ่มรวมทั้งทำคู่มือช่วยแนะนำการปรับตัว

สำหรับบุคลากรทางการศึกษาเป็นกิจกรรมที่ทางสถาบันการศึกษาควรส่งเสริมและทำต่อเนื่องและปรับให้ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพ เพื่อช่วยส่งเสริมนิสิตนักศึกษาที่มาจากต่างจังหวัดเพื่อส่งเสริมให้สามารถปรับตัวได้และดำรงชีวิตในสภาพแวดล้อมใหม่อย่างราบรื่น

1.3 นิสิตนักศึกษาที่ได้รับทุนการศึกษา จากการศึกษาพบว่ามีความมุ่งหวังอยากจะทำพัฒนาคุณภาพชีวิตตัวเองและครอบครัวที่มีความยากลำบากและแบ่งปันต่อผู้อื่นที่ด้อยโอกาส และอยากกลับไปพัฒนาบ้านเกิดที่พวกเขาจากมาที่ขาดความเจริญ คนในชนบทมีโอกาสดูแลเรียนน้อยการที่สถาบันทางการศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องช่วยส่งเสริมให้โอกาสทางการศึกษา ทำให้เด็กที่อยู่ชนบทได้มาเรียนในมหาวิทยาลัยที่ทันสมัยทำให้พวกเขาได้พัฒนาตัวเองและนำความรู้ที่ได้

เรียนรู้ไปพัฒนาถิ่นฐานที่อยู่อาศัยและแบ่งปันความรู้ให้ผู้อื่นที่ช่วยในการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งส่งเสริมให้ชนบทมีความเจริญมากขึ้นผู้คนมีความรู้ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนในชนบท จึงมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

สำหรับนักจิตวิทยาการปรึกษาในมหาวิทยาลัย ควรจะจัดกิจกรรมลงชุมชนสร้างแรงกระตุ้นแรงบันดาลใจกับนิสิตนักศึกษาผู้ที่ยากจนได้เห็นความสำคัญทางการศึกษา ส่งเสริมให้พวกเขามีกำลังมีความมุ่งมั่นเกิดแรงต่อสู้กับความยากลำบาก ไม่ยอมจำนน มีความหวังว่าชีวิตของพวกเขาต้องดีขึ้นโดยการหาโอกาสทางการศึกษา

สำหรับบุคลากรทางการศึกษา การที่ส่งเสริมให้ทุนการศึกษาแก่นิสิตนักศึกษาที่ยากจนทำให้เกิดผลดีต่อเด็กและครอบครัว ควรจะส่งเสริมทุนการศึกษาในชนบทให้มากขึ้น ให้ผู้ที่ยากจนได้มีโอกาสได้มาเรียนหนังสือ เพื่อนำความรู้ไปพัฒนาบ้านเกิด แบ่งปันผู้ที่ด้อยโอกาสกว่าและพัฒนาครอบครัวที่ลำบากให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น บุคลากรทางการศึกษาควรลงไปสำรวจความเป็นอยู่และหามาตรการช่วยเหลือกลุ่มเด็กที่ด้อยโอกาสจากชนบทและช่วยส่งเสริมชีวิตพวกเขาให้มากขึ้น การให้ทุนก็เป็น การช่วยเหลือและให้โอกาสที่ดีแต่ก็มีเด็กอีกจำนวนมากที่ขาดโอกาสที่ดีที่ยังลำบาก

1.4 ผลการศึกษาประสบการณ์ทางด้านจิตใจของนักศึกษาที่ยากจนจากชนบทและได้รับทุนการศึกษาพบว่านิสิตนักศึกษาต้องเผชิญกับความยากลำบากที่เกิดจากความยากจนในครอบครัวทำให้มีอารมณ์ทางด้านลบ ที่มีอารมณ์ โกรธ โมโห น้อยใจและรู้สึกด้อยค่าตำหนิตัวเอง ทำให้นิสิตนักศึกษาขาดกำลังใจ เมื่อนิสิตนักศึกษาผู้ที่ยากลำบากสามารถสอบชิงทุนการศึกษาได้ที่ต้องมาใช้ชีวิตในสภาพแวดล้อมใหม่พบว่านิสิตนักศึกษาที่ได้รับทุนต้องเผชิญกับความรู้สึกที่ไม่มั่นใจในการใช้ชีวิตในสังคมใหม่ ที่เป็นการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย ที่เป็นการเรียนในระดับที่สูงขึ้น การใช้ชีวิตในสังคมวัฒนธรรมที่ค่าครองชีพสูง ต้องจากถิ่นบ้านเกิดมาอยู่ตามลำพังและกลัวเพื่อนจะรับไม่ได้ในภูมิหลังตน จึงมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

สำหรับนักจิตวิทยาการปรึกษาในมหาวิทยาลัยควรที่จะจัดกิจกรรมส่งเสริมกำลังใจให้นิสิตนักศึกษาได้เกิดการตระหนักและเข้าใจตัวเอง แลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันนิสิตนักศึกษาจะได้ไม่รู้สึกโดดเดี่ยว อย่างน้อยก็มีเพื่อนหรือผู้ที่มีประสบการณ์เหมือนตน ช่วยส่งเสริมและหาแนวทางในการแก้ปัญหาพร้อมกันควรจัด ส่งเสริมการให้คำปรึกษาในการปรับตัวเพื่อให้นิสิตนักศึกษาสามารถปรับตัวได้เมื่อต้องมาเรียนและเผชิญในสังคมใหม่ การให้บริการการปรึกษาทั้งแบบรายบุคคลและแบบกลุ่มเพื่อนให้นิสิตนักศึกษาได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน หาแนวทางและหนทางในการเผชิญกับความรู้สึกที่ไม่มั่นใจ ให้มีความมั่นใจมากขึ้น สามารถที่จะรับมือกับ

ตัวเองได้ นักจิตวิทยาสามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการจัดบริการที่เหมาะสมต่อนิสิตนักศึกษาทั้งการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลและกลุ่มเพื่อให้มีประสิทธิภาพในการช่วยเหลือนิสิตนักศึกษากลุ่มดังกล่าว

สำหรับบุคลากรทางการศึกษา ควรที่จะส่งเสริมนิสิตนักศึกษาที่ยากจนจากชนบทให้มีโอกาสทางการศึกษามากขึ้นในรูปแบบทุนการศึกษา หรือมีการแนะแนวการศึกษา แนะนำอาชีพ ช่องทางการศึกษาหรือช่องทางทุนการศึกษาต่างๆที่จะสามารถส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาที่ยากจนได้มีโอกาสเข้าถึงการศึกษา หรือเข้าถึงแหล่งทรัพยากรที่ดีในชีวิตที่จะนำไปพัฒนาตัวพวกเขา การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยที่ไกลบ้านทำให้เครียด คิดถึงบ้าน ภูมิลำเนา การเรียนการปรับตัว และมีการสอนซ่อมเสริมในวิชาเรียนที่พวกเขาเรียนไม่ทันเพื่อน เพื่อช่วยในการเตรียมตัวการเรียนจริง การใช้ชีวิตในที่ต้องเผชิญปัญหาและอุปสรรค และทำคู่มือแนะนำแนวทางในการปรับตัวการใช้ชีวิตและการเรียน โดยเฉพาะชนบทควรส่งเสริมให้เด็กนักเรียนได้มีโอกาสมาเรียนในระดับมหาวิทยาลัยให้มีจำนวนมากขึ้นเพื่อช่วยให้พวกเขามีโลกทัศน์มากขึ้นและสามารถนำความรู้ไปพัฒนาบ้านเกิด

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้ในการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ประสบการณ์ชีวิต ความคิดและความรู้สึกของนิสิตนักศึกษาผู้ที่ยากจนจากชนบทและได้รับกลุ่มที่กำลังศึกษาอยู่และสัมภาษณ์เพียง 1 รอบตามระเบียบวิธีวิจัยแบบที่ผู้วิจัยเห็นชอบร่วมกัน (CQR) และพบว่านิสิตนักศึกษาเหล่านี้กำลังอยู่ในระยะเริ่มต้นที่ก้าวออกมาจากความยากจน เริ่มมีประสบการณ์ด้านบวกจากการได้ใช้คุณลักษณะทางบวกที่ตนเองมีเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ความยากลำบากเป็นแรงจูงใจในการทำสิ่งต่างๆ เพื่อให้ชีวิตหลุดพ้นจากความยากจน จึงเป็นที่น่าสนใจในการศึกษาว่าประสบการณ์ความยากจนที่ส่งผลกระทบยาวในผู้ที่ยากจนจากชนบทที่ได้ทุนการศึกษาและสำเร็จการศึกษาไปแล้วเป็นอย่างไรอาจจะทำให้ลำดับพัฒนาการของประสบการณ์ความยากจนที่ส่งผลต่อพวกเขาเกิดการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อพัฒนาการทางด้านจิตใจ โดยทำการศึกษาวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพขั้นสูง เช่น การสร้างทฤษฎีจากข้อมูล (grounded theory) เพื่อศึกษาผลกระทบของความยากจนในพื้นที่ชนบทของผู้ได้รับทุนการศึกษาและศึกษาหลังจากที่สำเร็จการศึกษา ประสบความสำเร็จในการทำงานเพื่อศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิต สภาวะอารมณ์ ความมั่นคงในชีวิต หลังจากผ่านความยากลำบากจนมาถึงปัจจุบัน ที่จะให้เห็นถึงประสบการณ์เรื่องราวชีวิตจากผู้ให้ข้อมูลอันจะนำไปสู่การพัฒนาสร้างทฤษฎีข้อมูลที่ได้จากประสบการณ์ต่อไป

2.2 การวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดบางประการ ตัวอย่างเช่น ในการเก็บข้อมูลทำการศึกษานิสิตนักศึกษาที่ได้ทุนเรียนดีและยากจนในบริบทของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแห่งหนึ่ง ซึ่งผลที่ได้จะสะท้อนประสบการณ์ของนิสิตเฉพาะกลุ่ม จึงเป็นที่น่าสนใจว่านิสิตนักศึกษาที่ยากจนมาจากชนบทและได้รับทุนเนื่องจากพรสวรรค์ หรือความสามารถเฉพาะด้านอื่นๆ เช่น ทุนนักกีฬา ทุนทางด้านนาฏศิลป์ จะมีประสบการณ์ความยากลำบากและประสบการณ์ด้านจิตใจที่มีลักษณะร่วมกันหรือแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด อีกประการหนึ่งการศึกษานี้ศึกษาจากทุนประเภทที่ไม่ต้องคืนทุน ไม่มีข้อผูกมัดหลังจากสำเร็จการศึกษา จึงควรศึกษาทุนประเภทอื่นที่มีความแตกต่าง ประเภททุนที่ต้องชำระค่าเล่าเรียนคืนเมื่อสำเร็จการศึกษา เพื่อให้เกิดข้อค้นพบที่อาจมีความเหมือนและความต่างของประสบการณ์เพื่อที่จะทำให้เข้าใจประสบการณ์เรื่องราวชีวิตหรือสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นของผู้ให้ข้อมูล เพื่อหาแนวทางช่วยเหลือ แก้ไขและข้อค้นพบที่เป็นผลดีที่ควรส่งเสริมเพิ่มให้พวกเขามีมากขึ้นที่เป็นสิ่งที่ดีในการที่จะพัฒนาอาชีพความเป็นอยู่นอกจากนี้การศึกษาครั้งต่อไปควรทำการศึกษานิสิตนักศึกษาที่ยากจนจากชนบทที่ได้รับทุนการศึกษาที่ไม่สามารถสำเร็จการการศึกษาตามระเบียบมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นแนวทางในการนำข้อค้นพบมาใช้ปรับกับนิสิตนักศึกษาที่ได้รับทุนที่กำลังจะเข้ามาศึกษาและนิสิตนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ เพื่อใช้เป็นแนวทางช่วยเหลือและหาแนวทางที่จะส่งเสริมในส่วนที่จะช่วยในการปรับตัวเพื่อให้นิสิตนักศึกษาสามารถที่จะประสบความสำเร็จในการศึกษาได้

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- ไข่มุข บุญส่ง. (2550). การกระจายรายได้ของครัวเรือนในจังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์
เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- โฆษิต บัณฑิตปริญญา. (2546). การพัฒนาประเทศไทย: แนวคิดและทิศทาง. กรุงเทพมหานคร :
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- ชาย โพธิ์สิตา. (2549). ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:
อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ชูสิน สีสัพทกุล. (2548). สภาพและสาเหตุความยากจนของผู้มาจดทะเบียนคนจน: กรณีศึกษา
ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
เศรษฐศาสตร์การเมือง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- พัทธา สายหนู. (2531). แหล่งทุนการศึกษาในปัจจุบัน. ค้นเมื่อ 13 สิงหาคม 2555 จาก
http://guru.sanook.com/search/knowledge_search.php?id=2726&actype=main&qID=&wi=&hnl=&ob=&asc=&q=ความสำคัญของทุนการศึกษาในการพัฒนาประเทศ&select=1&id=2726#สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่มที่ 12
- พรวิภา เหาตะวานิช. (2554). การปรับตัวทางวัฒนธรรมของผู้ใช้แรงงานไทยย้ายถิ่น. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา จิตวิทยาการปรึกษา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์-
มหาวิทยาลัย.
- มนัส สุวรรณ. (2527). ประชากรกับการพัฒนาชนบท: การวิเคราะห์เชิงนิเวศวิทยามนุษย์.
ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพมหานคร:
ราชบัณฑิตยสถาน.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. การปรับปรุงเส้นความยากจนทางการ. ค้นเมื่อ 13
กุมภาพันธ์ 2554 จาก <http://www.tdri.or.th/th/php/>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). สัดส่วนคนจน
(ด้านรายจ่าย) จำแนกตามภาคและเขตพื้นที่ ปี 2533-2547. ค้นเมื่อ 13 สิงหาคม 2555 จาก
http://poverty.nesdb.go.th/poverty_new/doc/news/uan_%2025500302115116.xls
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). ปัญหาความยากจนกับ

โอกาสในการได้รับการศึกษา. ค้นเมื่อ 15 มกราคม 2556 จาก

<http://graduate.kru.ac.th/jintana/?p=3>

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ*. ค้นเมื่อ 13 กุมภาพันธ์ 2554 จาก

<http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=395>

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). *ความยากจนและการกระจายรายได้*. ค้นเมื่อ 13 กุมภาพันธ์ 2554 จาก

<http://social.nesdb.go.th/SocialStat/StatSubDefault>

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2533). *สำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. 2533*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2542). *รายงานความต้องการการศึกษาต่อของเด็กและเยาวชน: การสำรวจทางสังคม*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2543). *สำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. 2543*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2549). *การสำรวจสำมะโนประชากรของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2549*. ค้นเมื่อ 13 กุมภาพันธ์ 2555 จาก

<http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/faq/faq.html>

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2554). *ประมวลสถิติที่สำคัญของประเทศไทย พ.ศ. 2554*. ค้นเมื่อ 13 กุมภาพันธ์ 2555 จาก

<http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/download/docdown.html>

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2555). *ประมวลสถิติที่สำคัญของประเทศไทย พ.ศ. 2555*. ค้นเมื่อ 13 กุมภาพันธ์ 2555 จาก

<http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/download/docdown.html>

สนธยา พลศรี. (2545). *ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.

อภิชัย พันธเสน. (2540). *วิกฤติการณ์ความยากจน และทางออก*. *วารสารวิถีทรรศน์*, 9, 158-159.

อุมาภรณ์ ภัทรวาณิชย์ และ ปัทมา อมรสิริสมบุรณ์. (2550). *ความไม่เท่าเทียมด้านการศึกษา: เมืองและชนบท*. นครปฐม: สำนักพิมพ์ประชากรและสังคม.

ภาษาอังกฤษ

- American Psychological Association. (2000). *The APA resolution on poverty and socioeconomic status*. Retrieved February 26, 2007, from <http://www.apa.org/pi/povres.html>
- Amin, R., Becker, S., & Bayes, A. (1998). NGO-promoted microcredit programs and women's empowerment in rural Bangladesh: Quantitative and qualitative evidence. *Journal of Developing Areas*, 32, 221–236.
- Attree, P. (2004). Growing up in disadvantage: a systematic review of the qualitative evidence. *Child: Care, Health and Development*, 30, 679-689.
- Axinn, W.G., & Barber, J.S., (2001) .*Mass Education and Fertility Transition*. American Sociological Review 66: 481-505.
- Backett - Milburn, Cunningham-Burley, S., & Davis, J. (2003). Contrasting lives, contrasting views. Understandings of health inequalities from children in differing social circumstances. *Social Science & Medicine*, 57, 613 – 623.
- Bell, J., & Bromnick, R. (1998). Young people in transition: The relationship between homesickness and self-disclosure. *Journal of Adolescence*, 21, 745-748.
- Bourdieu, P. (1986). The forms of capital. In Richardson. J. G.(Ed.), *Handbook of theory and research for the sociology of education*. New York: Greenwood Press. 241–258.
- Beresford, P., Green, D., Lister, R., & Woodard, K. (1999). *Poverty first hand: Poor people speak for themselves*, London: Child Poverty Action Group.
- Biswas-Diener, R., & Diener, E. (2006). Subjective well-being of the homeless, and related lessons for happiness. *Social Indicators Research*, 76, 185–205.
- Constantine, M. G., Kindaichi, M., Okazaki, S., Gainor, K. A., & Baden, A. L. (2005). A qualitative investigation of the cultural adjustment experiences of Asian international college women. *Cultural Diversity and Ethnic Minority Psychology*, 11, 162-175.
- Constantine, M.G., Anderson, G.M., Berkel, L.A., Caldwell, L.D., & Utsey, S.O. (2005). Examining the cultural adjustment experiences of African international college

- students: A qualitative analysis. *Journal of Counseling Psychology*, 52, 57-66.
- Demar, J. (1997). A school – based group intervention to strengthen personal and social Competencies in latency – age children. *Social Work in Education*, 19, 219 – 230.
- Diener, E., & Diener, C. (1995). The wealth of nations revisited: Income and quality of life. *Social Indicators Research*, 36, 275–286.
- Diener, E., Sandvik, E., Seidlitz, L., & Diener, M. (1993). The relationship between income and subjective well-being: Relative or absolute. *Social Indicators Research*, 28, 195–223.
- Duru, E., & Poyrazli, S. (2007). Personality dimensions, psychosocial-demographic variables, and English language competency in predicting level of acculturative stress among Turkish international students. *International Journal of Stress Management*, 14, 99 -110.
- Eitzen, S., & Linn, M. (2000). *Social problems (8th ed.)*. Boston: Allyn and Bacon.
- Edward, J. K., David, R. G., & Chapin, F. (1995). *Urban land use planning (4th ed.)*. Urbana and Chicago: University of Illinois Press.
- Farmer, T. W., Irvin, M. J., Thompson, J. H., Hutchins, B. C., & Leung, M.C. (2006). School adjustment and the academic success of rural African American early adolescents in the Deep South. *Journal of Research in Rural Education*, 21, 3-21.
- Finnie, R. & Sweetman, A. (2003). Poverty dynamics: Empirical evidence for Canada. *Canadian Journal of Economics*, 36, 291–325.
- Friedman, D. H., Meschede, T., & Hayes, M. (2003). Surviving against the odds: Families journeys off welfare and out of homelessness. *A Journal of Policy Development and Research*, 6,187–206.
- Furnham, A. (1982). Why are the poor always with us: Explanations for poverty in Britain. *British Journal of Social Psychology*, 21, 311–322.
- Furnham, A. & Gunter, B. (1984). Just world beliefs and attitudes towards the poor. *British Journal of Social Psychology*, 23, 265–269.
- Garnezy, N. (1991). Resilience and vulnerability to adverse developmental outcomes associated with poverty. *American Behavioral Scientist*, 34, 416–430.

- Garnezy, N. (1993). Children in poverty: Resilience despite risk. *American Psychiatry*, 56, 127–136.
- Goleman, D. P. (1995). *Emotional Intelligence: Why It Can Matter More Than IQ for Character, Health and Lifelong Achievement*. Bantam Books, New York.
- Gomaz, C. (1993). *The relationship between academic achievement and coping with stress among public junior high school adolescent*. Dissertation Abstracts international, 53, 11.
- Greenland, K., & Brown, R. (2005). Acculturation and contact in Japanese students studying in the United Kingdom. *The Journal of Social Psychology*, 145, 373-389.
- Guerrero, S. H. (1973). The culture of poverty in metro Manila: Some preliminary notes. *Philippine Sociological Review*, 21, 215–221.
- Hagerty, M. R. (2000). Social comparisons of income in one's community: Evidence from national surveys of income and happiness. *Journal of Personality and Social Psychology*, 78, 764–771.
- Hetherington, E. (2003). *Social support and the adjustment of child divorced and remarried families*. SAGE Publications. London, Thousand Oaks and New Delhi, 10, 217–236.
- Hill, C. E., Knox, S., Thompson, B. J., Williams, E. N., Hess, S. A., & Ladany, N. (2005). Consensual qualitative research: An update. *Journal of Counseling Psychology*, 52, 196-205.
- Hill, C. E., Thompson, B. J., & Williams, E. N. (1997). A guide to conducting consensual qualitative research. *Counseling Psychologist*, 25, 517– 572.
- Hill, M. A., & Elizabeth M. K. (1993). *Women's Education in Developing Countries: An Overview in Women's Education in Developing Countries*, In Elizabeth M. King and Anne M. Hill (eds.). Baltimore: The Johns Hopkins University Press, 1-50
- Holvoet, N. (2005). The impact of microfinance on decision-making agency: Evidence from South India. *Development and Change*, 36, 75–102.

- Hoyt, D. R., Conger, R. D., Gaffney, V. J., & Weihs, K. (1997). *Psychological distress and help seeking in rural America*. Sociology Department, Faculty Publications. 73, 449–470.
- Jarrett, R. L. (1994). Living poor: Family life among single parent: African-American women. *Social Problems*, 41, 30–49.
- Joassart, M. P. (2004). Working poverty in southern California: Towards an operation measure. *Social Science Research*, 34, 20–43.
- Jon, R. M. (1989). *Poverty in the South*. *Economic Review*, 74, 36-46.
- Kakwani, N. & Medhi, K. (1998). *Poverty in Thailand: Defining, Measuring and analyzing, Working paper No.4*, Asian Development Bank and Development Evaluation Division, NESDB.
- Kegel, K. (2009). Homesickness in international college students. In G. R. Walz, J. C. Bleuer, & R. K. Yep (Eds.), *Compelling counseling interventions: VISTAS 2009* (pp. 67-76). Alexandria, VA: American Counseling Association.
- Kim, J. C., Watts, C. H., Hargreaves, J. R., Ndhlovu, L. X., Phetia, G., Morison, L. A., et al. (2007). Understanding the impact of a microfinance-based intervention on women's empowerment and the reduction of intimate partner violence in South Africa. *American Journal of Public Health*, 97, 1794–1802.
- Kim, J., Suh, W., Kim, S & Gopalan, H. (2012). Coping strategies to manage acculturative stress: Meaningful activity participation, social support, and positive emotion among Korean immigrant adolescents in the USA. *Inter Journal Qualitative Study Health Well-being*, 7.
- Kingston, P. W. (2001). The unfulfilled promise of cultural capital theory. *Sociology of Education*, 74, 88-99.
- King, L. A., & Hicks, J. A. (2009). The detection and construction of meaning in life events. *Journal of Positive Psychology*, 4, 317–330.
- King, L. A., Hicks, J. A., Krull, J., & Del Gaiso, A. K. (2006). Positive affect and the experience of meaning in life. *Journal of Personality and Social Psychology*, 90, 179–196.

- Knodel, John., & Gavin, W. J. (1996). Post-Cairo Population Policy: Does Promoting Girls Schooling Miss the Mark. *Population and Development Review*, 22, 683-702.
- Leontopoulou, S. (2006). Resilience of Greek youth at an educational transition point: The role of locus of control and coping strategies as resource. *Social Indicators Research*, 76, 95–126.
- Lewis, O. (1969). *Culture of Poverty . On Understanding Poverty: Perspectives from the Social Sciences*. New York: Basic Books. 187–220.
- Li-Grining, C. (2007). *Effortful control among low-income preschoolers in three cities: Stability, change, and individual differences*. *Developmental Psychology*, 43, 208–221.
- Lillard, L. A., & Robert, J. W. (1994). Intergenerational educational mobility: Effects of family and state in Malaysia. *The Journal of Human Resources*, 29, 1126-1166.
- Litt, J., Gaddis, B. J., Fletcher, C. N., & Winter, M. (2000). Leaving welfare: Independence or continued vulnerability. *Journal of Consumer Affairs*, 34, 82–96.
- Loehr, J. E. (1995). *The new toughness training for sports*. New York: Penguin.
- Luthar, S. (1991). *Vulnerability and resilience: A study of high-risk adolescents*. *Child development*, 6, 600 – 616.
- Mahmud, S. (2003). Actually how empowering is microcredit. *Development and Change*, 34, 577–605.
- Mason, Andrew., & Burnham, O. C. (1993). Demographic change and the Thai economy: An Overview. *The Impact of demographic change in Thailand, 1980-2015*.
- Mitlin, D. (2001). Housing and urban poverty: A consideration of the criteria of affordability, diversity and inclusion. *Housing Studies*, 16, 509–522.
- Mookherjee D. (2003). *Poverty Persistence and design of anti-poverty policies forthcoming understanding poverty*, Oxford University Press.

- Myers, H., & Taylor, S. (1998). Family contributions to risk and resilience in African American children. *Journal of Comparative Family Studies*, 29, 215–229.
- Narayan, D., Patel, R., Schaft, K., Rademacher, A., & Koch-Schulte, S. (2000). *Voices of the poor. Can any one hear us?* New York: The World Bank and Oxford University Press.
- Pattaravanich, U., Lindy, B. W., Thomas, A. L., & Archavanitkul, K. (2005). Inequality and Educational Investment in Thai Children. *Rural Sociology*, 70, 561-583.
- Parr, G. D., Montgomery, M., & DeBell, C. (1998). Flow theory as a model for enhancing student resilience. *Professional School Counseling*, 1, 1-2.
- Poyrazli, S., & Lopez, M. D. (2007). An exploratory study of perceived discrimination and homesickness: A comparison of international students and American students. *The Journal of Psychology*, 141, 263-280.
- Porterfield, S., & McBride, T. (2007). The effect of poverty and caregiver education on perceived need and access to health services among children with special health care needs. *American Journal of Public Health*, 97, 323–329.
- Raghupathay & Shobana.(1996). Education and the Use of Maternal Health Care in Thailand. *Social Science and Medicine*, 43, 459-471.
- Rak, C. F., & Patterson, L. E. (1996). Promoting resilience in at-risk children. *Journal of Counseling & Development*, 74, 368–373.
- Roker, D. (1998). *Worth More Than This*. London: Children's Society.
- Rosenbaum, J. E., Reynolds, L., & Deluca, S. (2002). How do places matter; The geography of opportunity, self-efficacy and a look inside the black box of residential mobility. *Housing Studies*, 17, 71–82.
- Schultz, T. P. (1993). Returns to women's schooling. In E. King. & M. Anne Hill (eds.), *Women's education in developing countries: barriers, benefits and policy*. Baltimore: Johns Hopkins University Press.
- Scottish Government. (2009). *The experience of poverty in rural Scotland – Qualitative research with organisations working with people experiencing poverty in rural areas*. (online). Retrieved February 13, 2012 from

www.scotland.gov.uk/socialresearch.

- Seipel, M. O. (2003). *Global poverty: No longer an untouchable problem*. *International Social Work*, 46, 191–207.
- Sharma, P. R. (2007). Micro-finance and women empowerment. *The Journal of Nepalese Business Studies*, 4, 16–27.
- Taylor, J. & Fraser, A. (2003). *Eleven plus: life chances and family income*. Brotherhood of St Laurence: Melbourne, Australia.
- The World Bank. (2000). *World development report 2000/2001: Attacking poverty* New York. Oxford University Press, Inc.
- Tuason, M. T. (2002). Culture of poverty: Lessons from two case studies of poverty in the Philippines: One became rich, the other one stayed poor. *Cross-Cultural Research*, Western Washington University.
- Tuason, M. T. (2008). Those who were born poor: A qualitative study of Philippine poverty. *Journal of Counseling Psychology*, 55, 158 – 171.
- Tuason, M. T. (2010). The poor in the Philippines: some insights from psychological research. *Journal for Psychology and Developing Societies*, 22, 299 – 330.
- Tugade, M. M., & Fredricson, B. L. (2004). Resilience and Social practice: three case studies. *Families in Society*, 82, 8-441
- Underlid, K. (2005). Poverty and experiences of social devaluation: A qualitative interview study of 25 long-standing recipients of social security payment. *Scandinavian journal of psychology*, 46, 273-283.
- Underlid, K. (2007). Poverty and experiences of insecurity: A qualitative interview study of 25 long-standing recipients of social security. *International Journal of Social Welfare*, 16, 65–74.
- UNDP (2000). *Human Development Report*. New York: Oxford University Press.
- United Nations Development Programme. (2003). *Official poverty line in Thailand: Issues, Methodology and Options*, mimeo.

- Van der Hoek, T. (2005). *Through Children's Eyes: An Initial Study of Children's Personal Experiences and Coping Strategies Growing Up Poor in an Affluent Netherlands. Innocenti Research Centre: Florence, Italy.*
- Walter, J. M., & Miguel A. (2008). Resilience of families living in poverty. *Journal of Family Social Work, 11*, 424 – 440 .
- Willis, H., Stroebe, M., & Hewstone, M. (2003). Homesick blues. *The Psychologist, 16*, 526-528.
- World Bank. (1999). *Education in Thailand. Social policy and governance.* Retrieved February 26, 2012 from <http://www.worldbank.org/eapsocial/countires/thai/educ1.htm>
- World Bank. (2000, April). *Does more international trade openness increase world poverty.* Retrieved February 26, 2012 from <http://www1.worldbank.org/economicpolicy/globalization/documents/AssessingGlobalizationP2.pdf>.
- World Bank. (2002). *Empowerment and poverty reduction: A Sourcebook*, preliminary draft.
- Weinreb, M. L. (1997). *Be resilience mentor: you may be a life save for high-risk child.* Young children. January.
- Yeh, C. J., Kim, A. B., Pituc, S.T., & Atkins, M. (2008). Poverty, Loss, and Resilience: The story of Chinese immigrant youth. *Journal of Counseling Psychology, 55*, 34-48.
- Yeh, C. J., & Inose, M. (2002). Difficulties and coping strategies of Chinese, Japanese, and Korean immigrant students – statistical data included. *Adolescence, 37*, 69-82.
- Yoo, S. H., Matsumoto, D., & LeRoux, J. A. (2006). The influence of emotion recognition and emotion regulation on intercultural adjustment. *International Journal of Intercultural Relations, 30*, 345-363.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เอกสารรับรองโครงการวิจัย
คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 โทร.0-2218-8147
ที่ จว 486/55 วันที่ 7 สิงหาคม 2555
เรื่อง แจ้งผลผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย

เรียน คณบดีคณะจิตวิทยา

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. ใบรับรองผลการพิจารณา
 2. เอกสารข้อมูลสำหรับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย
 3. ใบยินยอม
 4. แบบสอบถาม

ตามที่ นางสาวจริยา ศรีวิจารณ์ นิสิต ระดับมหาบัณฑิต คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เสนอโครงการวิจัยที่ 066.1/55 เรื่อง ประสบการณ์ด้านจิตใจของนักศึกษาที่ขาดทุนจากชนบท และได้รับทุนการศึกษา (PSYCHOLOGICAL EXPERIENCE OF SCHOLARSHIP AWARDED UNIVERSITY STUDENTS WITH POVERTY FROM RURAL AREAS) เพื่อให้กรรมการผู้ทบทวนหลักพิจารณาจริยธรรมการวิจัยความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

การนี้ กรรมการผู้ทบทวนหลัก ได้เห็นสมควรให้ผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยได้ รับรองวันที่ 23 กรกฎาคม 2555

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

เรียน ผอ.ฝ่ายบริหาร
จึงเรียนมาเพื่อโปรด
ทราบ
 พิจารณา
 ดำเนินการ
 อนุมัติ
เสร็จเรื่อง.....

Dr. Kamol
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กันทร ชัยชนะวงศาโรจน์)
กรรมการและเลขานุการ
คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน
กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Dr. Kamol
(อ.กันทร)
Dr. Kamol

เรียน คณบดีลง
เพื่อเก็บเงินโอนและแจ้งนัก
อาจารย์ที่ไปศึกษาและนัดทราบ

Dr. Kamol
๒๑ ส.ค. ๕๕

ต้นฉบับ ๓๓๖/๕๕
๒๔ ส.ค. ๕๕

มคอ.๓๓๓
๒๑/๘/๕๕

AF 01-12

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาคารสถาบัน 2 ชั้น 4 ซอยจุฬาลงกรณ์ 62 ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
โทรศัพท์: 0-2218-8147 โทรสาร: 0-2218-8147 E-mail: eccu@chula.ac.th

COA No. 119/2555

ใบรับรองโครงการวิจัย

โครงการวิจัยที่ 066.1/55 : ประสบการณ์ด้านจิตใจของนักศึกษาที่ทำงานจากชนบทและได้รับ
ทุนการศึกษา
ผู้วิจัยหลัก : นางสาวจริยา ศรีวิจารณ์
หน่วยงาน : คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ได้พิจารณา โดยใช้หลัก ของ The International Conference on Harmonization – Good Clinical Practice
(ICH-GCP) อนุมัติให้ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าวได้

ลงนาม รศ.ดร.ประทีป
(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ปริลา ทิสนประดิษฐ)
ประธาน

ลงนาม ดร.นันทิ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทิ ชัยชนะวงศาโรจน์)
กรรมการและเลขานุการ

วันที่รับรอง : 23 กรกฎาคม 2555

วันหมดอายุ : 22 กรกฎาคม 2556

เอกสารที่คณะกรรมการรับรอง

- 1) โครงการวิจัย
- 2) ข้อมูลสำหรับกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยและใบยินยอมของกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย
- 3) ผู้วิจัย
- 4) แบบสอบถาม

เลขที่โครงการวิจัย 066.1/55
วันที่รับรอง 23 ก.ค. 2555
วันหมดอายุ 22 ก.ค. 2556

เงื่อนไข

1. ข้าพเจ้ารับทราบว่าเป็นการคิดจริยธรรม หากดำเนินการเก็บข้อมูลการวิจัยก่อนได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยฯ
2. หากใบรับรองโครงการวิจัยหมดอายุ การดำเนินการวิจัยต้องยุติ เมื่อต้องการต่ออายุต้องขออนุมัติใหม่ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 1 เดือน พร้อมส่งรายงานความก้าวหน้าการวิจัย
3. ต้องดำเนินการวิจัยตามที่ระบุไว้ในโครงการวิจัยอย่างเคร่งครัด
4. ใช้เอกสารข้อมูลสำหรับกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ใบยินยอมของกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย และเอกสารเชิญเข้าร่วมวิจัย (ถ้ามี) เฉพาะที่ประทับตราคณะกรรมการเท่านั้น
5. หากเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ร้ายแรงในสถานที่เก็บข้อมูลที่ขออนุมัติจากคณะกรรมการ ต้องรายงานคณะกรรมการภายใน 5 วันทำการ
6. หากมีการเปลี่ยนแปลงการดำเนินการวิจัย ให้ส่งคณะกรรมการพิจารณารับรองก่อนดำเนินการ
7. โครงการวิจัยไม่เกิน 1 ปี ส่งแบบรายงานสิ้นสุดโครงการวิจัย (AF 03-12) และบทคัดย่อผลการวิจัยภายใน 30 วัน เมื่อโครงการวิจัยเสร็จสิ้น สำหรับโครงการวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ให้ส่งบทคัดย่อผลการวิจัย ภายใน 30 วัน เมื่อโครงการวิจัยเสร็จสิ้น

AF 04-07

ข้อมูลสำหรับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

ชื่อโครงการวิจัย ประสพการณ์ด้านจิตใจของนักศึกษาที่ยากจนจากชนบทและได้รับ
ทุนการศึกษา

ชื่อผู้วิจัย นางสาวจริยา ศรีวิจารณ์ ตำแหน่ง นิติศาสต์มหาบัณฑิต คณะจิตวิทยา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถานที่ติดต่อผู้วิจัย (ที่ทำงาน) คณะจิตวิทยา จิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้น 7
อาคารบรมราชชนนีศรีศศพรพรย ถนนพระราม1 แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน
กรุงเทพฯ 10330
(ที่บ้าน) 21 สมเจริญอุรต์ ถนนพระราม1 แขวง ดอนเมือง กรุงเทพฯ 10661/55
กรุงเทพมหานคร 10400

โทรศัพท์ (ที่ทำงาน) 02 - 218 -9925 โทรศัพท์ (ที่บ้าน) 066-1-55
โทรศัพท์มือถือ 090-4079072 E-mail : theflying3333@hotmail.com

วันที่รับเรื่อง 23 ก.ค. 2555
วันหมดอายุ 22 ก.ค. 2556

1. ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมในการวิจัย ก่อนที่ท่านจะตัดสินใจเข้าร่วมในการวิจัย มีความจำเป็นที่ท่านควรทำความเข้าใจว่างานวิจัยนี้ทำเพราะเหตุใด และเกี่ยวข้องกับอะไร กรุณาใช้เวลาในการอ่านข้อมูลต่อไปนี้อย่างละเอียดรอบคอบ และสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมหรือข้อมูลที่ไมชัดเจนได้ตลอดเวลา
2. การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ประสพการณ์ด้านจิตใจของนักศึกษาที่ยากจนจากชนบทและได้รับทุนการศึกษาเป็นอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางให้การพัฒนาคุณภาพและส่งเสริมศักยภาพนักศึกษา กลุ่มนี้
3. ท่านที่ได้รับเชิญเข้าร่วมวิจัย หมายถึง ท่านที่เป็น นิสิต นักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์จากชนบทและได้รับทุนการศึกษา โดยมีผู้ให้ข้อมูลการวิจัยโดยประมาณ 15-20 คน โดยผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คือ นิสิตนักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีที่มาจากครอบครัวที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ มีรายได้น้อยที่ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย ครอบครัวไม่สามารถสนับสนุนการศึกษา มีรายได้น้อยไม่เกิน 100,000 บาท/ปี (คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2547) ซึ่งเป็นผู้ที่มาจากชนบทและได้รับทุนการศึกษา จำนวน 15-20 ราย โดยเริ่มเก็บข้อมูลจากนิสิตจากโครงการจุฬาชนบทที่ได้รับทุนประเภท ก ชั้นปีที่ 1-6 สุ่มเลือกตามคณะที่มีในโครงการจุฬาชนบทโดยวิธีอาศัยคนกลาง (gate keeper) และคัดเลือกนิสิตนักศึกษาที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์โดยใช้วิธีบอลลูน (snow ball) เพื่อให้ข้อมูลมีการกระจายตัว หรือจนกว่าข้อมูลที่ได้รับจะอิ่มตัว ในการสัมภาษณ์ใช้เวลาประมาณ 45 -120 นาที โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีคุณลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. เป็นนักศึกษาผู้ที่ได้รับทุนการศึกษาเนื่องจากมีครอบครัวขาดแคลนทุนทรัพย์ที่ครอบครัวไม่สามารถสนับสนุนในการศึกษาต่อได้และมาจากชนบท โดยมาจากโครงการจุฬาชนบท โดยได้รับทุนประเภท ก ในกรณีเป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผู้ให้ข้อมูลเป็นนิสิต นักศึกษาระดับปริญญาตรี

(.....) Dr. Kiatit
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจิรญา ตัญญา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจิรญา ตัญญา

* ตัวเอียง หมายถึง คำอธิบาย ไม่ต้องระบุในเอกสาร

ปรับปรุงเมื่อ 23 พฤษภาคม 2554

AF 04-07

3. มีความยินดีเข้าร่วมวิจัยและมีความเต็มใจในการเปิดเผยเรื่องราวต่างๆ ของตนเองในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย อีกทั้งอนุญาตให้ผู้วิจัยบันทึกเสียงเพื่อการวิจัยได้
4. ไม่มีปัญหาทางการได้ยินหรือการใช้ภาษาพูด สามารถสื่อสารและเข้าใจภาษาไทยได้

4. กระบวนการการวิจัย

4.1 ในการคัดกรอง ผู้วิจัยจะขอความร่วมมือจากบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งทำหน้าที่เป็นคนกลางที่จะสามารถแนะนำให้ผู้วิจัยเข้าถึงนิสิตนักศึกษาที่ขาดงานจากชนบทและได้รับทุนการศึกษาที่มีคุณสมบัติครบตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยผู้วิจัยติดต่อคนกลางที่เป็นผู้ดูแลข้อมูลนิสิต นักศึกษา โดยแจ้งวัตถุประสงค์ในการวิจัย ซึ่งแจ้งรายละเอียดถึงเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ในการวิจัย และแจ้งถึงผลที่นิสิตนักศึกษจะได้รับ โดยจะต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้ดูแลข้อมูลและยินยอมให้ทำวิจัยกับกลุ่มนิสิตนักศึกษา และขอความช่วยเหลือในการคัดกรองผู้ให้ข้อมูลที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์การวิจัย ทั้งนี้คนกลางอาจเป็นเพื่อนหรือคนรู้จักของท่านเอง โดยผู้วิจัยจะขอให้คนกลางช่วยประสานกับท่านก่อนในเบื้องต้น เพื่อขออนุญาตท่านและเชิญเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้

4.2 หากท่านแจ้งว่าสนใจจะเข้าร่วม โครงการวิจัย ผู้วิจัยจะไปพบและติดต่อกับท่านด้วยตนเอง โดยคนกลางจะเป็นผู้พาผู้วิจัย ไปพบและทำความรู้จักกับท่าน ตามวันเวลาและสถานที่ที่ท่านสะดวก เพื่ออธิบายและชี้แจงถึงรายละเอียดเบื้องต้นเกี่ยวกับ โครงการวิจัย ให้ท่านทราบ พร้อมทั้งขอทราบความสมัครใจจากท่านในการเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้

4.3 หากท่านสมัครใจและยินดีที่จะเข้าร่วม โครงการวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะอธิบายถึงรายละเอียดของโครงการวิจัยและแจ้งสิทธิของผู้เข้าร่วมการวิจัยให้ท่านทราบ พร้อมทั้งขอให้ท่านได้อ่านรายละเอียดในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย และอธิบายข้อสงสัยต่างๆจนท่านเกิดความเข้าใจเป็นอย่างดี และเมื่ออ่านจบแล้ว หากท่านยังคงสมัครใจและยินดีที่จะร่วมการวิจัย ผู้วิจัยจะขอให้ท่านลงนาม

4.4 จากนั้นผู้วิจัยจะขออนุญาตบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ และขอสัมภาษณ์ท่าน โดยใช้เวลาประมาณ 45 นาทีถึง 120 นาที ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรักษาแถบบันทึกเสียงเหล่านั้น ไว้เป็นความลับในเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนตัวที่ติดตั้งรหัสผ่าน ไว้เพื่อไม่ให้ผู้อื่นเข้าถึงได้ และเมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการวิจัย ผู้วิจัยจะลบหรือทำลายแถบบันทึกเสียงทั้งหมด ทั้งนี้หากการสัมภาษณ์ในครั้งแรกยังได้ข้อมูลไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ผู้วิจัยอาจขอสัมภาษณ์เพิ่มเติมอีก 1 ครั้ง โดยใช้เวลาประมาณ 45 นาทีถึง 120 นาที

4.5 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ตามขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล จากนั้นจึงเขียนรายงานการวิจัยและนำเสนอข้อมูลการวิจัยในภาพรวม โดยชื่อและข้อมูลส่วนตัวของท่านจะได้รับการปกปิดเป็นความลับและใช้นามสมมติแทน และจะไม่มีข้อมูลใดในรายงานที่เฉพาะเจาะจงจนสามารถล่วงรู้ได้ว่าท่านคือใคร ทั้งนี้ผู้วิจัยจะนำรายงานและข้อมูลที่นำไปให้ท่านตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งว่าข้อมูลดังกล่าวครอบคลุมเรื่องราวหรือข้อมูลของท่านหรือไม่ พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมความ

ขอเสนอแนะของท่าน 066-1/55
เลขที่โครงการวิจัย
วันที่รับรอบ 23 ก.ค. 2555
วันที่หมดอายุ 22 ก.ค. 2556
วันหมดอายุ

Dr. V. V.
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัญญา ศุภคำบุรี

* ตัวเอียง หมายถึง คำอธิบาย ไม่คือระบุในเอกสาร

ปรับปรุงเมื่อ 23 พฤษภาคม 2554

AF 04-07

5. ในการคัดกรองผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย หากพบว่าท่านไม่อยู่ในเกณฑ์คัดเลือก และท่านอยู่ในภาวะทุกข์ใจสมควรได้รับความช่วยเหลือทางจิตใจ ผู้วิจัยจะแนะนำท่านให้กับนักจิตวิทยาการปรึกษาหรือนักจิตวิทยาเพื่อ ให้ได้รับการช่วยเหลือที่เหมาะสม

6. สิ่งที่น่าจะเกิดขึ้นกับท่านในการวิจัยครั้งนี้ คือ ท่านอาจต้องย้อนทบทวนถึงเรื่องราวเกี่ยวกับประสบการณ์ความยากจน ซึ่งอาจกระทบกระเทือนจิตใจ ทำให้ท่านเกิดความสะเทือนใจหรือเศร้าโศก ทั้งนี้ผู้วิจัยจะคอยสังเกตถึงอารมณ์ของท่านและคอยสอบถามว่าท่านมีความพร้อมที่จะให้ข้อมูลหรือไม่ หากท่านไม่พร้อมหรือเกิดความรู้สึกไม่สบายใจ ผู้วิจัยยินดีที่จะพักการสัมภาษณ์ไว้ชั่วคราวจนกว่าท่านจะพร้อมให้ข้อมูลอีกครั้ง หรืออาจนัดหมายให้ท่านมาสัมภาษณ์ใหม่ในครั้งถัดไปเมื่อท่านพร้อมเท่านั้น หากท่านเกิดความรู้สึกเศร้าโศก กระทบกระเทือนใจ อันเนื่องมาจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะส่งท่านต่อไปให้นักจิตวิทยาการปรึกษา เพื่อให้ท่านได้รับความช่วยเหลือทางจิตใจในทันที โดยผู้วิจัยจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ หรือหากเป็นช่วงเวลาที่โครงการวิจัยใกล้จะเสร็จสิ้น ผู้วิจัยอาจเป็นผู้ให้การปรึกษาแก่ท่านด้วยตนเอง ณ ศูนย์จิตวิทยาสุขภาพและสุขภาพภาวะสาธารณสุข (well ness) คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เนื่องจากผู้วิจัยเคยมีประสบการณ์ให้การปรึกษาและมีความพร้อมที่จะให้บริการช่วยเหลืออย่างเต็มที่ถ้าผู้เข้าร่วมวิจัยมีความประสงค์ขอรับบริการ หรือใช้บริการจากหน่วยงานทางด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาในมหาวิทยาลัยของท่าน

7. ในการวิจัยครั้งนี้ไม่มีค่าตอบแทนใดๆ ประโยชน์ในการเข้าร่วมวิจัยของท่าน คือ ท่านจะได้แบ่งปันเรื่องราวประสบการณ์ตรงของท่าน เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัยด้านจิตวิทยาการปรึกษา ในการหาแนวทางการช่วยเหลือเยียวยาจิตใจให้กับกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่ยากจนจากชนบทและได้รับทุนการศึกษา

8. การเข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้เป็นไปด้วยความสมัครใจ ท่านมีสิทธิปฏิเสธที่จะเข้าร่วมหรือถอนตัวออกจากการวิจัยนี้ได้ทุกขณะ โดยไม่ต้องชี้แจงเหตุผลใดๆทั้งสิ้น และการตัดสินใจปฏิเสธหรือถอนตัวของท่าน จะไม่มีผลกระทบต่ออย่างใดตามภายหลัง

9. หากท่านมีข้อสงสัยให้สอบถามเพิ่มเติมได้ โดยสามารถติดต่อผู้วิจัยได้ตลอดเวลาตามหมายเลขโทรศัพท์ที่ระบุไว้ข้างต้น และหากผู้วิจัยมีข้อมูลเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์หรือโทษเกี่ยวกับการวิจัย ผู้วิจัยจะแจ้งให้ท่านทราบอย่างรวดเร็ว

10. ข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับตัวท่านจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ ทั้งนี้หากมีการเสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยจะนำเสนอแบบเป็นภาพรวม ข้อมูลใดๆก็ตามที่สามารถระบุถึงตัวท่านได้จะไม่ปรากฏในรายงาน

11. หากท่านไม่ได้รับการปฏิบัติตามข้อมูลดังกล่าวสามารถร้องเรียนได้ที่คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้น 4 อาคารสถาบัน 2 ซอยจุฬาลงกรณ์ 62 ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 โทรศัพท์ 0-2218-8147 โทรสาร 0-2218-8147 E-mail: eccu@chula.ac.th

เลขที่โครงการวิจัย 066-1/55
วันที่รับรอง 23 ก.ค. 2555
วันหมดอายุ 22 ก.ค. 2556

(.....) อ.ม. อนุพงศ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุญา ดุษฎีภักดิ์

* ตัวเอียง หมายถึง คำอธิบาย ไม่ต้องระบุในเอกสาร

ปรับปรุงเมื่อ 23 พฤษภาคม 2554

แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

คำสั่ง ให้ท่านอ่านคำถามให้ละเอียดแล้วตอบคำถามตามความเป็นจริง

ชื่อ-นามสกุล

ชื่อเล่น.....

วันเกิด.....

อายุ.....

คณะที่ศึกษา.....

ระดับชั้นปี.....

ภูมิลำเนา.....

ที่อยู่ในปัจจุบัน.....

เบอร์โทรศัพท์.....

e-mail.....

ลักษณะนิสัยส่วนตัว.....

สิ่งที่ภูมิใจในชีวิต.....

จำนวนพี่น้อง.....

เป็นบุตรลำดับที่.....

อาชีพของบิดา.....

อายุ.....

รายได้ต่อปี.....

อาชีพของมารดา.....

อายุ.....

รายได้ต่อปี.....

รายได้ครอบครัวต่อปี.....

สิ่งที่มุ่งหวังในอนาคต.....

เลขที่โครงการวิจัย..... 066-1/55

วันที่รับรอง..... 23 ก.ค. 2555

วันหมดอายุ..... 22 ก.ค. 2556

ภาคผนวก ข
ตัวอย่างเอกสารประกอบ
ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลแบบ CQR

1. ตัวอย่างเอกสารทำงานร่วมกับทีมวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 6

แสดงตัวอย่างเอกสารทำงานร่วมกับทีมวิเคราะห์ข้อมูลในการจำแนกประเภท

การจำแนกประเด็นของผู้วิจัย	ผู้วิเคราะห์คนที่ 2	ผู้วิเคราะห์คนที่ 3	ผู้ตรวจสอบ(editor)
<p>1. ประสบการณ์ความยากลำบากที่เนื่องมาจากครอบครัวขาดแคลนทุนทรัพย์และอยู่ในชนบท</p> <p>1.1 รายได้น้อย รายได้ไม่แน่นอน</p> <p>- ที่ไร่ ที่นามีน้อย ที่ทำกินมืออย่างจำกัด</p> <p>- ต้องเผชิญกับสภาพอากาศและสภาพเศรษฐกิจในการทำอะไร ทำนา</p> <p>1.2 มีหนี้สินจำนวนมาก</p> <p>- ที่เกิดจากการกู้มาทำนาทำไร่</p> <p>- กู้มาส่งลูกเรียน</p> <p>- กู้มารักษาอาการป่วยของแม่</p> <p>1.3 สภาพบ้านที่ชำรุด ทวดโทรม ห่างไกลความเจริญ</p> <p>1.4 สภาวะความเครียดภายในครอบครัว</p> <p>1.5 แบ่งเบาภาระและช่วยเหลือครอบครัว</p> <p>1.6 ครอบครัวส่งเสริมการศึกษา ไม่อยากให้ลำบากเหมือนพ่อแม่</p> <p>1.7 สอบชิงทุน และขอทุนเป็นประจำ เพื่อเพิ่มโอกาสการใช้</p>	<p>ที่เข้าใจว่าอาจจะอยากให้เห็นภาพของความยากลำบากกว่าเป็นอย่างไรบ้าง ชื่อเต็มก็อาจจะเป็นอย่าง</p> <p>ความยากลำบาก/อุปสรรคจากความยากจน ในชนบท</p> <p>- ความกดดัน/บีบคั้นจิตใจจากความยากจน</p> <p>- ความเป็นอยู่ที่ยากลำบาก</p> <p>- การดิ้นรนต่อสู้เพื่อการ</p>	<p>ข้อนี้ ชี้ให้เห็นถึงความลำบากในการชีวิต เป็น การปูให้คนอ่านเห็นชีวิตชนบทของนิสิตน.ศ.ว่าลำบากยังไง คงไว้แบบนี้ก็ดีค่ะ ใช้ข้อนี้ได้แต่ปรับหัวข้อย่อยให้กระชับกว่านี้หน่อย</p> <p>1. ครอบครัวประสบปัญหาทางการเงิน (รายได้น้อย ไม่พอใช้, รายจ่ายมาก , มีหนี้สิน)</p> <p>2. ขาดโอกาสทางการศึกษา (การศึกษาไม่พัฒนา , ขาดการแนะแนว, โรงเรียนไกล)</p> <p>3. สภาพความเป็นอยู่ที่ลำบาก (ห่างไกลความเจริญ, ความเจ็บป่วย,)</p>	<p>1. ความลำบากในชีวิตจากประสบการณ์ความขาดแคลน</p> <p>1.1 การมีสภาพความเป็นอยู่ที่ขาดแคลน</p> <p>1.1.1 การมีรายได้ของครอบครัวที่ไม่เพียงพอและไม่แน่นอน</p> <p>- ปริมาณที่ทำกินมีอย่างจำกัด ที่ไร่ ที่นามีน้อย</p> <p>- รายได้จากการทำงาน ไร่ ทำนา ขึ้นกับสภาพดิน ฟ้า อากาศ และเศรษฐกิจ</p> <p>1.1.2 การมีหนี้สินเกินกำลังของครอบครัว -หนี้สินจากการกู้เงินเพื่อเป็นทุนทำนา ทำไร่ -หนี้สินจากการกู้เงินเพื่อการศึกษาของบุตร -หนี้สินจากกู้เงินมารักษาความเจ็บป่วยสมาชิกในครอบครัว</p> <p>1.1.3 การมีเงินใช้จ่ายหมุนเวียนน้อย ไม่พอใช้</p>

การจำแนกประเด็นของผู้วิจัย	ผู้วิเคราะห์คนที่ 2	ผู้วิเคราะห์คนที่ 3	ผู้ตรวจสอบ(editor)
<p>ชีวิต</p> <p>1.8 มีความฝันอยากประกอบอาชีพที่มั่นคง</p> <p>1.9 ครอบครัวขยัน</p> <p>1.10 ขาดเงิน เงินน้อย เงินไม่พอใช้</p>	<p>มีชีวิตที่ดีกว่า</p> <p>-ความเป็นอยู่ที่ยากลำบาก</p>		<p>1.1.4 การมีที่อยู่อาศัยที่คับแคบ ขำรุคทุรุดโทรม</p> <p>1.2 การมีความกดดันจากการใช้ชีวิตที่มีความขาดแคลน</p> <p>1.2.1 การมีความเครียดภายในครอบครัว</p> <p>1.2.2 การดิ้นรนต่อสู้เพื่อการมีชีวิตที่ดีกว่า</p> <p>-ครอบครัวส่งเสริมการศึกษา ไม่อยากให้ลำบากเหมือนพ่อแม่</p> <p>-พยายามสอบชิงทุน และขอทุนเป็นประจำ เพื่อให้ได้เรียนหนังสือ</p> <p>- มีความฝันอยากประกอบอาชีพที่มั่นคง</p> <p>-ครอบครัวขยัน</p>
<p>2. มุมมอง ความรู้สึก สภาวะจิตใจ ที่เกิดขึ้นในฐานะที่เป็นนิสิต นักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้น้อยที่มาจากชนบทและได้รับการศึกษา</p>	<p>อันนี้ตั้งใจจะให้เป็นการมโนความรู้สึกเมื่อได้รับทุนการศึกษาหรือไม่? เพราะเท่าที่ดูมันมีข้อมูลจากเหตุการณ์อื่นเข้ามาปนอยู่ด้วย ที่คิดว่าต้องแยกออกให้ชัดเจน อาจจะตั้งทีมเป็น มุมมอง อารมณ์</p>	<p>ที่ว่าอารมณ์ความรู้สึกบางอย่างมันไม่ได้เกิดจากความยากลำบากแล้วได้รับทุนนะคะ เกิดจากความสูญเสียเรื่องครอบครัวบางเคสเช่น พ่อเสีย แม่เสีย มันต้องแยกกันนะคะ แล้วสภาวะที่เกิดขึ้นก็มีทั้งตอนที่ได้รับทุนและ มา</p>	<p>2. ความรู้สึกเมื่อรู้ว่าได้รับทุนการศึกษา</p> <p>2.1 การมีความรู้สึกด้านบวกที่ตนทำสิ่งที่คิดฝันได้สำเร็จ</p> <p>2.2 การมีความรู้สึกบางวูบที่ไม่มั่นใจที่รู้ว่าจะต้องมาใช้ชีวิตคนเดียวไกลบ้าน</p>

การจำแนกประเด็นของผู้วิจัย	ผู้วิเคราะห์คนที่ 2	ผู้วิเคราะห์คนที่ 3	ผู้ตรวจสอบ(editor)
	<p>ความรู้สึกเมื่อได้รับทุนการศึกษา แล้ว</p> <p>ย่อย subcate เป็น</p> <p>ทางด้านบวกหรือด้านลบ เป็นต้น</p>	<p>อยู่กทม.แล้ว</p> <p>1.ความรู้สึกที่ได้รับทุน (ดีใจ, กังวล)</p> <p>2. ความรู้สึกที่มีเมื่อต้องมาใช้ชีวิตอยู่กรุงเทพ (เครียด คิดถึงบ้าน เหงา)</p> <p>แต่จริงๆ เราเอามารวมไว้ในหมวดหมู่ “ความรู้สึกที่เกิดขึ้นสภาวะจิตใจที่เกิดขึ้นในฐานะที่เป็นนิสิต นักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้ น้อยที่มาจากชนบท และได้รับทุนการศึกษา” ก็ได้ค่ะ</p> <p>เพียงแต่แยกเอา ความรู้สึกอื่นๆที่ไม่ได้เกิดจากปัจจัยเรื่องความยากจนและทุน ออกไป</p>	
<p>3.ปัญหาและอุปสรรคที่ต้องเผชิญในฐานะที่เป็นนิสิต นักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้ น้อยที่มาจากชนบทและได้รับทุนการศึกษา</p> <p>3.1 การมีเงินที่จำกัดและไม่เพียงพอ</p> <p>3.2 การใช้ชีวิตในต่างที่ไม่คุ้นเคย</p> <p>3.3 การเรียนไม่ทันในบางวิชา</p> <p>3.4 เผชิญกับผู้คนแปลกหน้าที่ไม่ไว้ใจ ไม่เหมือนผู้คนที่บ้านเกิดตน</p>	<p>ปัญหาอุปสรรคที่ต้องเผชิญเมื่อเป็นนิสิตนักศึกษาที่ได้รับทุนการศึกษา อาจแยกเป็นปัญหาในการดำเนินชีวิต (การเงิน การใช้ชีวิตที่ไม่คุ้นเคย)</p> <p>ปัญหาด้านการเรียน</p> <p>ปัญหาด้านสังคม (เพื่อน ห้องเชียร์ ไม่ไว้ใจคน)</p>	<p>ที่มองว่าทั้งหมดเหมือนเป็นวิถีชีวิตที่แตกต่างของเด็กชนบทกับเด็กเมืองจึงทำให้ต้องปรับตัวนะคะ แต่ใช้ชื่อนี้ก็ได้ค่ะ</p> <p>...ปัญหาและอุปสรรคที่นักศึกษาจากครอบครัวมีรายได้ น้อยที่มาจากชนบท และได้รับทุนการศึกษา ต้องเผชิญ</p>	<p>3. ปัญหาอุปสรรคที่ต้องเผชิญและปรับตัว</p> <p>3.1 การมีเงินใช้จ่ายที่จำกัดและไม่เพียงพอ</p> <p>3.2 การใช้ชีวิตในต่างที่ไม่คุ้นเคย</p> <p>3.3 การเรียนไม่ทันเพื่อน</p> <p>3.4 การพบปะกับผู้คนแปลกหน้า ที่ไม่น่าไว้ใจ</p> <p>3.5 การมีความเป็นอยู่ที่แตกต่างกับเพื่อนร่วม</p>

การจำแนกประเด็นของผู้วิจัย	ผู้วิเคราะห์คนที่ 2	ผู้วิเคราะห์คนที่ 3	ผู้ตรวจสอบ(editor)
3.5 การอยู่กับเพื่อนที่สถานะทางสังคมต่างกัน การปรับตัวเข้าหาเพื่อน 3.6 การเข้าห้องเชียร์ที่กดดัน			มหาวิทยาลัย 3.6 การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่มีความกดดัน เช่น ห้องเชียร์
4.การจัดการกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น 4.1 ปรับมุมมองความคิด ยอมรับ เข้าใจ ปล่อยวาง 4.2 ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ขยัน พยายาม ตั้งใจเรียน มุ่งแก้ปัญหา ประหยัด	-	4+6 รวมกันได้นะคะ	อาจารย์ 4 และ 5
5.ปัจจัยที่ส่งเสริม สนับสนุน ต่อการเผชิญกับสถานการณ์ ความยากลำบากในชีวิต 5.1 การมีครอบครัวที่ให้อำนาจและให้ความช่วยเหลือ 5.2 การมีเพื่อนที่เข้าใจ สามารถให้คำปรึกษาได้ และช่วยเหลือ 5.3 การมีรุ่นพี่ที่ให้ความช่วยเหลือ 5.4 การมีอาจารย์ ที่เข้าใจ และให้ความช่วยเหลือ 5.5 การปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ ทางด้านจิตใจ ให้ความช่วยเหลือ 5.6 การพึ่งหลักธรรม คำสอน ทางด้านศาสนา 5.7 การเตรียมความพร้อมของตัวเอง พึ่งพาตัวเอง 5.8 การจัดกิจกรรมเสริมของแหล่งที่ได้ทุน เข้าห้องเชียร์	ปัจจัยอาจจะรวมหมวดหมู่กันเป็น การสนับสนุนจากสังคม ครอบครัว การทำกิจกรรมต่างๆ การพึ่งพาตนเอง เป็นต้น แล้วค่อยแยกรายละเอียดอีกที	“ปัจจัยที่เอื้อให้ผ่านพ้นความยากลำบากในชีวิตภายหลังการได้รับทุน” ได้แก่ 1. กำลังใจ/แรงบันดาลใจจากครอบครัว 2. ความช่วยเหลือจากอาจารย์ เพื่อน 3. การปรับตัว 4. ศาสนา (ละหมาด, นั่งสมาธิ) 5. กิจกรรมที่ผ่อนคลาย (นั่งสมาธิ ออกกำลังกาย เล่นโยคะ ร้องเพลง)	4. กุญแจสำคัญในการปรับตัวอย่างประสบความสำเร็จ 4.1 การรับกำลังใจจากครอบครัว เพื่อน รุ่นพี่ 4.2 การได้รับความช่วยเหลือ แบ่งเบาภาระเมื่อต้องการ จากครอบครัว เพื่อน รุ่นพี่ อาจารย์ 4.3 การได้รับความเข้าใจ ข้อคิดคำปรึกษาจาก เพื่อน รุ่นพี่ อาจารย์แลนักจิตวิทยาการศึกษา 4.4 การมีธรรม คำสอนทางด้านศาสนา เป็นที่พึ่ง 4.5 การเตรียมความพร้อม สร้างความเข้มแข็งให้กับตนเอง

การจำแนกประเด็นของผู้วิจัย	ผู้วิเคราะห์คนที่ 2	ผู้วิเคราะห์คนที่ 3	ผู้ตรวจสอบ(editor)
<p>เรียนปรับระดับ</p> <p>5.9 การทำกิจกรรมผ่อนคลาย นั่งสมาธิ ออกกำลังกาย เล่น โยคะ ร้องเพลง</p>			<p>-ปรับมุมมอง ความคิด ยอมรับ เข้าใจ ปลดอวาง -ปรับเปลี่ยน พฤติกรรม ขยัน พยายาม ตั้งใจเรียน มุ่งแก้ปัญหา ประหยัด -พึ่งพาตัวเองให้ มาก</p> <p>-ทำกิจกรรมผ่อน คลายตนเอง เช่น นั่ง สมาธิ ออกกำลังกาย เล่นโยคะ ร้องเพลง</p> <p>4.6 การจัด กิจกรรมเสริมโดย มหาวิทยาลัย - เข้าห้องเชียร์ - เรียนปรับความรู้ พื้นฐานวิชาหลัก</p>
<p>6.ความงอกงามที่เป็นพลัง ทางด้านบวกที่มีในนิสิต นักศึกษาจากประสบการณ์ ความยากลำบากในชีวิต</p> <p>6.1 ความเข้มแข็งอดทน</p> <p>6.2 ความพยายาม ไม่ย่อท้อ ต่ออุปสรรค</p> <p>6.3 ความสามารถในการฟื้น พลังเมื่อเผชิญกับอุปสรรค</p> <p>6.4 การมีความหวัง มุมมอง ทางด้านบวกต่อการใช้ชีวิต</p> <p>6.5 การมีกำลังใจ</p> <p>6.16 พอเพียง พอใจในสิ่งที่มี</p>	<p>ความงอกงามทาง จิตใจจากความ ยากลำบากในชีวิต ที่ ว่า subcate ของตีมนี่มี หลายอันที่เอามา รวมๆกันได้อยู่ะก็ อาจจะเอามารวมเป็น หมวดหมู่ เช่น ความ เข้มแข็งอดทน ฝ่าฟัน อุปสรรค การเห็นอก เห็นใจผู้อื่น (รวม แบ่งปันช่วยเหลือไป ด้วย)</p>	<p>4+6 รวมได้คะ ข้อนี้เป็น เหมือนสิ่งที่ได้เรียนรู้จาก การพบความยากลำบาก นะคะ อาจใช้ชื่อว่า “ความงอกงามจากการ เผชิญความ ยากลำบาก” เอาข้อ 4 มาใส่ได้คะ แต่ ใช้ชื่อหมวดหมู่ที่เป็น นามธรรมเพื่อให้ แตกต่างกับปัจจัยที่เอื้อ ให้ผ่านพ้นความ ยากลำบากเช่น</p>	<p>5.คุณลักษณะส่วนบุคคลด้านบวกที่ เติบโตขึ้น</p> <p>5.1 การมีจิตใจที่ แข็งแกร่งมากขึ้น</p> <p>5.1.1 การมีความ กล้าและเข้มแข็งอดทน</p> <p>5.1.2 การมีความ พยายาม ขวนขวาย ไม่ ย่อท้อต่ออุปสรรค</p> <p>5.1.3 การฟื้นพลังเมื่อ เผชิญกับอุปสรรคได้เร็ว</p> <p>5.1.4 การมีความหวัง</p>

การจำแนกประเด็นของผู้วิจัย	ผู้วิเคราะห์คนที่ 2	ผู้วิเคราะห์คนที่ 3	ผู้ตรวจสอบ(editor)
6.6 เห็นใจคนอื่น 6.17 เข้ากับคนได้ง่าย 6.7 แบ่งปันคนอื่น ช่วยเหลือ 6.8 มีความกล้า 6.9 แกร่ง 6.10 ขนขวาย 6.11 วางแผนการใช้ชีวิต 6.12 ขยัน 6.13 เพื่อนไว้วางใจ 6.14 ดิ้นรน 6.15 ดูแล ฟังตัวเอง		1.การ ยอมรับตนเอง และเข้าใจตนเอง (เรามีน้อยลำบากก็พอใจ และใช้เท่านี้ เข้าใจความ ต่างของตนและ ผู้อื่น) 2.ไม่ยึดติด ปล่อยวาง 3.มองชีวิตด้านบวก 4. กล้าหาญ 5.แบ่งปันช่วยเหลือเพื่อน	กำลังใจ มุมมอง ทางด้านบวกต่อการใช้ชีวิต 5.1.5 การมีความ พอเพียง พอใจในสิ่งที่มี และฟังตนเองได้ 5.2 การมีสัมพันธภาพที่ ผูกพันใกล้ชิด 5.2.1 การมีความเห็น ใจคนอื่น 5.2.2 การเข้ากับคนได้ ง่าย 5.2.3 การเป็นที่ฟัง ให้คนอื่นได้ 5.2.4 การรู้จักการ แบ่งปันให้คนอื่น
7.สิ่งที่มุ่งหวังในอนาคตและ การวางแผนชีวิต 7.1 สิ่งที่มุ่งหวังต่อครอบครัว -อยากทำงาน เลี้ยงครอบครัว แบ่งเบาภาระ -อยากสร้างทำบ้าน สร้างบ้าน ใหม่ 7.2 สิ่งที่มุ่งหวังต่อสังคม -อยากแบ่งปันโอกาสที่ดีให้ คนอื่น -อยากกลับไปพัฒนาบ้านเกิด ของตน 7.3 สิ่งที่มุ่งหวังต่อตัวเอง -อยากศึกษาต่อในระดับที่สูง และพัฒนาชีวิตให้ดีขึ้น -อยากกลับไปทำงานที่บ้าน เกิดตนเอง	-	-	6. ความตั้งใจแน่ว แนในการก้าวไป ข้างหน้า 6.1 สิ่งที่มุ่งหวังต่อ ครอบครัว -การทำงานเพื่อดูแล ครอบครัว แบ่งเบา ภาระ -การสร้างที่อยู่อาศัย ให้พ่อแม่ 6.2 สิ่งที่มุ่งหวังต่อ สังคม - การได้แบ่งปันโอกาส ที่ดีให้คนอื่น -การกลับไปพัฒนาบ้าน เกิดของตน 7.3 สิ่งที่มุ่งหวังต่อ

การจำแนกประเด็นของผู้วิจัย	ผู้วิเคราะห์คนที่ 2	ผู้วิเคราะห์คนที่ 3	ผู้ตรวจสอบ(editor)
			<p>ตัวเอง</p> <p>-การได้ศึกษาต่อในระดับที่สูง</p> <p>-การพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนให้ดีขึ้น</p>
<p>8.อื่นๆ</p> <p>8.1 เพื่อนมองว่าเข้มแข็งอดทน สามารถทำงานเหมือนผู้ชายได้</p> <p>8.2 เพื่อนไว้วางใจชอบมาปรึกษา</p> <p>8.3 โลกสูงตัวสูง ชอบความสงบ ไม่ชอบความวุ่นวาย</p> <p>8.4 พ่อไว้วางใจ ให้แก้ปัญหาและตัดสินใจด้วยตัวเอง</p> <p>8.5 คนที่บ้านดูถูก บ้านจนแล้วส่งลูกไปเรียนในเมือง</p> <p>8.6 พ่อกับแม่ดีใจที่ได้ทุน และภูมิใจทุกครั้งที่ได้ทุน</p> <p>8.7 คนต่างจังหวัดส่วนใหญ่จะมองว่าติดหม้อ</p> <p>8.8 คนแถวบ้านและญาติต่างมาชื่นชม ยกย่อง</p> <p>8.9 เพื่อนจะมองว่าชอบเที่ยว แต่เที่ยวไม่เหมือนเพื่อน</p> <p>8.10 แม่จะมองว่าสู้ชีวิต ช่วยเหลือตัวเอง</p> <p>8.11 เทคโนโลยีดีกว่า เทคโนโลยีความก้าวหน้า การศึกษามันดีกว่าต่างจังหวัด</p> <p>8.12 อยากฝึกตัวเอง ฝึกให้ตัวเองแกร่งๆมาอยู่กรุงเทพฯ</p>		<p>ปัจจัยที่เอื้อให้ผ่านพ้นความยากลำบากในชีวิตภายหลังการได้รับทุน ได้ค่ะ</p> <p>เช่นใช้คำว่า คำสับประมาทสร้างความมุ่งมั่น</p>	<p>ประเด็นนี้ลงนิตคดียกับ coders คนอื่นๆ</p> <p>8.1 เพื่อนมองว่าเข้มแข็งอดทน สามารถทำงานเหมือนผู้ชายได้</p> <p>8.2 เพื่อนไว้วางใจชอบมาปรึกษา</p> <p>8.3 โลกสูงตัวสูง ชอบความสงบ ไม่ชอบความวุ่นวาย</p> <p>8.4 พ่อไว้วางใจ ให้แก้ปัญหาและตัดสินใจด้วยตัวเอง</p> <p>8.5 คนที่บ้านดูถูก บ้านจนแล้วส่งลูกไปเรียนในเมือง</p> <p>8.6 พ่อกับแม่ดีใจที่ได้ทุน และภูมิใจทุกครั้งที่ได้ทุน</p> <p>8.7 คนต่างจังหวัดส่วนใหญ่จะมองว่าติดหม้อ</p> <p>8.8 คนแถวบ้านและญาติต่างมาชื่นชม ยกย่อง</p> <p>8.9 เพื่อนจะมองว่าชอบเที่ยว แต่เที่ยวไม่เหมือนเพื่อน</p>

การจำแนกประเด็นของผู้วิจัย	ผู้วิเคราะห์คนที่ 2	ผู้วิเคราะห์คนที่ 3	ผู้ตรวจสอบ(editor)
ดี			8.10 แม่จะมองว่าสู้ชีวิต ช่วยเหลือตัวเอง 8.11 เทคโนโลยีดีกว่าเทคโนโลยี ความก้าวหน้า การศึกษามันดีกว่าต่างจังหวัด 8.12 อยากฝึกตัวเองฝึกให้ตัวเองแกร่งๆมาอยู่กรุงเทพจะดี

หลังจากประชุมกับทีมผู้วิเคราะห์มีประเด็นใหม่เพิ่มเติม

ประเด็นใหม่เพิ่มเติมของผู้วิเคราะห์ท่านที่ 2

1. ความกดดัน/บีบบังคับจิตใจจากความยากจน
 - 1.4 สภาวะความเครียดภายในครอบครัว
2. การดิ้นรน ต่อสู้เพื่อชีวิตที่ดีกว่า
 - 1.6 ครอบครัวส่งเสริมการศึกษา ไม่อยากให้ลำบากเหมือนพ่อแม่
 - 1.7 สอบชิงทุน และขอทุนเป็นประจำ เพื่อเพิ่มโอกาสการใช้ชีวิต

ประเด็นใหม่เพิ่มเติมของผู้วิเคราะห์ท่านที่ 3

1. ครอบครัวเป็นแรงบันดาลใจ
 - 1.6 ครอบครัวส่งเสริมการศึกษา ไม่อยากให้ลำบากเหมือนพ่อแม่

ข้อสรุปการวิเคราะห์ประเด็นจากการประชุมที่ลงความเห็นครั้งที่ 1

1. ความยากลำบากในการใช้ชีวิต

1.1 การมีสภาพความเป็นอยู่ที่ขาดแคลน

- 1.1.1 การมีรายได้ของครอบครัวที่ไม่เพียงพอและไม่แน่นอน
 - ปริมาณที่ทำกินมีอย่างจำกัด ที่ไร่ ที่นามีน้อย
 - รายได้จากการทำไร่ ทำนา ขึ้นกับสภาพดิน ฟ้า อากาศ และเศรษฐกิจ
- 1.1.2 การมีหนี้สินเกินกำลังของครอบครัว

- หนี้สินจากการกู้เงินเพื่อเป็นทุนทำนา ทำไร่
- หนี้สินจากการกู้เงินเพื่อการศึกษาของบุตร
- หนี้สินจากการกู้เงินมารักษาความเจ็บป่วยสมาชิกในครอบครัว

1.1.3 การมีที่อยู่อาศัยที่คับแคบ ชำรุด ทรุดโทรม

1.1.4 การมีความกดดัน ความเครียดภายในครอบครัว (เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นเนื่องจากเผชิญกับปัญหาด้านการเงิน)

1.2 การดิ้นรนต่อสู้เพื่อการมีชีวิตที่ดีกว่า

1.2.1 การมีความกดดัน ความเครียดภายในครอบครัว(การทำงานเพื่อแบ่งเบาภาระครอบครัว)

- ช่วยทำงานทุกอย่างในครอบครัว
- หารายได้พิเศษ แบ่งเบาค่าใช้จ่ายในครอบครัว

1.2.2 การมุ่งหาความสำเร็จเพื่อชีวิตที่มั่นคง

- ครอบครัวส่งเสริมการศึกษา ไม่อยากให้ลำบากเหมือนพ่อแม่
- พยายามสอบชิงทุน และขอทุนเป็นประจำ เพื่อให้ได้เรียนหนังสือ
- มีความฝันอยากประกอบอาชีพที่มั่นคง
- ครอบครัวขยันทำงานหนักเพื่อการศึกษาของลูก

1.3 ขาดการพัฒนาทางการศึกษาและความเป็นอยู่ของผู้คน

1.3.1 ขาดการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีและการศึกษา

1.3.2 โรงเรียนห่างไกลความเจริญ ขาดสื่อในการเรียน

1.3.3 ผู้คนขาดความรู้ และมีผู้คนน้อยที่ศึกษา

2. ความรู้สึกเมื่อรู้ว่าได้รับทุนการศึกษา

2.1 การมีความรู้สึกภาคภูมิใจในความสำเร็จ

2.1.1 พ่อกับแม่ดีใจที่ได้ทุน และภูมิใจทุกครั้งที่ได้พูดถึงลูก

2.1.2 คนแถวบ้านและญาติต่างมาชื่นชม ยกย่อง

2.2 การมีความรู้สึกบางวูบที่ไม่มั่นคง

2.2.1 คนที่บ้านดูถูก บ้านจนแล้วส่งลูกไปเรียนในเมือง

2.2.2 คนต่างจังหวัดส่วนใหญ่จะมองว่าติดหมอบ

2.2.3 ความรู้สึกอาย กลัวเพื่อนจะรับไม่ได้ในตัวตอนที่แท้จริง

3. อุปสรรคในการปรับตัวในสังคมเมืองใหญ่

- 3.1 การมีเงินใช้จ่ายที่จำกัดและไม่เพียงพอ
- 3.2 การใช้ชีวิตต่างถิ่นที่ไม่คุ้นเคย
- 3.3 การเรียนไม่ทันเพื่อน
- 3.4 การพบปะกับผู้คนแปลกหน้า ที่ไม่น่าไว้วางใจ
- 3.5 การมีความเป็นอยู่ที่แตกต่างกับเพื่อนร่วมมหาวิทยาลัย
- 3.6 การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่มีความกดดัน เช่น ห้องเชียร์

4. คุณแจสำคัญในการปรับตัว (รวม ข้อ 4 และ 5)

4.1 การมีจิตใจที่แข็งแกร่ง

4.1.1 การมีพื้นนิสัยด้านบวก

- 4.1.1.1 การมีความกล้าและเข้มแข็งอดทน
- 4.1.1.2 การมีความพยายาม สู้ชีวิต ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค
- 4.1.1.3 การฟื้นพลังเมื่อเผชิญกับอุปสรรคได้เร็ว
- 4.1.1.4 การมีความหวัง กำลังใจ มุมมองทางด้านบวกต่อการใช้ชีวิต
- 4.1.1.5 การมีความ พอเพียง พอใจในสิ่งที่มี และพึงตนเองได้

4.1.2 การสร้างความเข้มแข็งให้กับตนเอง

- 4.1.2.1 ปรับมุมมองความคิด ยอมรับ เข้าใจ ปล่อยวาง
- 4.1.2.2 ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ขยัน พยายาม ตั้งใจเรียน มุ่งแก้ปัญหา ประหยัด
- 4.1.2.3 พึ่งพาตัวเองให้มาก
- 4.1.2.4 ทำกิจกรรมผ่อนคลายตนเอง เช่น นั่งสมาธิ ออกกำลังกาย เล่น โยคะ ร้องเพลง

4.2 การมีแหล่งช่วยเหลือ สนับสนุนทั้งภายในและภายนอกตน

4.2.1 การมีสัมพันธภาพที่ผูกพันใกล้ชิดกับผู้อื่น

- การมีความเห็นใจคนอื่น
- การเข้ากับคนได้ง่าย
- การเป็นที่พึ่งให้คนอื่นได้
- การรู้จักการแบ่งปันให้คนอื่น

4.2.2 การมีแหล่งสนับสนุนจากคนรอบข้าง

- การได้รับกำลังใจ จากครอบครัว เพื่อน รุ่นพี่
- การได้รับความช่วยเหลือ แบ่งเบาภาระ เมื่อต้องการ จากครอบครัว เพื่อน รุ่นพี่ อาจารย์
- การได้รับความเข้าใจ ข้อคิด คำปรึกษา จาก เพื่อน รุ่นพี่ อาจารย์และ นักจิตวิทยาการศึกษา

4.2.3 การมีธรรม คำสอนทางด้านศาสนา เป็นที่พึ่ง

4.2.4 การจัดกิจกรรมเสริมโดยมหาวิทยาลัย

- เข้าห้องเชียร์
- เรียนปรับความรู้พื้นฐานวิชาหลัก

5. แรงบันดาลใจในการฝ่าฟันอุปสรรคสู่ความก้าวหน้า

5.1 ความเป็นอยู่ที่ดีของครอบครัว

- 5.1.1 การทำงานเพื่อดูแลครอบครัว แบ่งเบาภาระ
- 5.1.2 การสร้างที่อยู่อาศัยให้พ่อแม่

5.2 การช่วยเหลือผู้อื่นให้มีโอกาสและชีวิตที่ดีกว่าเดิม

- 5.2.1 การได้แบ่งปันโอกาสที่ดีให้คนอื่น
- 5.2.2 การกลับไปพัฒนาบ้านเกิดของตน

5.3 การสร้างอนาคตที่มั่นคงให้กับตัวเอง

- 5.3.1 การได้ศึกษาต่อในระดับที่สูง
- 5.3.2 การพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนให้ดีขึ้น

2. ตัวอย่างการลงรหัสข้อมูลใจความสำคัญ (Core idea)

ประเด็นที่ 1 การเผชิญความยากลำบากในชีวิต หมายถึง สภาพความเป็นอยู่ที่ยากลำบากจากการที่มีรายได้ไม่เพียงพอ มีหนี้สินที่มีเกินกำลังของครอบครัว ที่ส่งผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ต้องอยู่อย่างจำกัด ขาดแคลนในเรื่องรายได้ ทำให้มีเงินไม่พอใช้ภายในครอบครัว ต้องกู้ยืม ส่งผลให้มีที่อยู่อาศัยคับแคบ ทрудโทรม ส่งผลกระทบต่ออารมณ์ด้านลบทำให้เกิดความเครียด ความกดดันภายในครอบครัว รู้สึกไม่ดีต่อตัวเอง ที่ทำให้เกิดการดิ้นรนเพื่อชีวิตที่ดีกว่า ไม่ยอมจำนนต่อความยากจน พยายามที่จะหลุดพ้นจากความยากลำบาก ที่ต้องทำงานหนักเพื่อแบ่งเบาภาระครอบครัวของนิสิตนักศึกษาและสมาชิกในครอบครัว ขอทุนการศึกษาและส่งเสริมการศึกษาของครอบครัวเพื่อให้มีชีวิตที่ดีขึ้น

หมวดหมู่ 2 การไม่ยอมจำนนต่อความยากจน /ขอทุนและสอบชิงทุนการศึกษา

หมายถึง การที่นักศึกษาดิ้นรน ขวนขวายหาโอกาสที่ดีในชีวิต มีความใฝ่ฝันอยากศึกษาเล่าเรียน อยากรจะประกอบอาชีพที่ดี มั่นคง เชื่อว่าการศึกษจะทำให้ชีวิตดีขึ้น พยายามที่จะแสวงหาทุนการศึกษา ขอทุนการศึกษาต่างๆ สอบชิงทุนและได้รับทุนต่างๆ เพื่อให้มีโอกาสในการเรียนเพื่อช่วยแบ่งเบารายจ่ายในครอบครัวและเป็นการส่งเสริมโอกาสที่ดีในชีวิต สามารถออกจากความยากจน

ตารางที่ 7

แสดงตัวอย่างการลงรหัสข้อมูลใจความสำคัญจากทีมผู้วิเคราะห์

ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลดิบ	ผู้วิเคราะห์1 (ผู้วิจัย)	ผู้วิเคราะห์ 2	ผู้วิเคราะห์ 3
ID1	ช่วงมอหกขยันอยู่ ขยันอยู่ครับ ขยันขึ้นบักคัก ตอนมอหก มันมีช่วงหนึ่งอาจารย์ประกาศว่ามีทุนจุฬาราชบัณฑิต เป็นจุดที่ผมเอามีทุนไว้ก็เลยไปเบิ่งอยู่ห้องแนะแนวแนะครับ อาจารย์จะเลือกจะเลือกคนที่สมัครไม่เอา คือโรงเรียนเอา 11 คนแต่ได้มา 3 คน แล้วอาจารย์จะเลือกเพื่อนว่า อยากสมัครลงทุนไปช้ออาจารย์ไปหาทุกมือ ไปช้อทุกมือ ไปหาทุกมือ อยากได้อยากสมัครแนะครับ แต่ว่าตอนผมขึ้นมอหกผมอยู่ห้องหนึ่งคิบัดที่นี้ อยู่ห้องซิงแล้วเกรดมันพุ่ง สามจุดแปดแล้วครับบัดที่นี้ (ID1:L577-585)	-พยายามขอทุนการศึกษา (พยายามที่จะออกจากความยากจน ให้มีโอกาสของชีวิตที่ดีขึ้น)		Ok ค่ะ
ID1	ผมบอกว่าจะเอาไปเป็นใช้ค่าเทอมเพื่อจะเอาไปเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษา ใช้เป็นค่าชุดนักเรียน เพราะว่าทางบ้านผมอาจจะไม่มีชื้อชุดใหม่ให้ผมอะไรจั่งซี่ บรรยายว่า (ID1:L735-737)	-พยายามขอทุนการศึกษา ช่วยลดรายจ่ายในครอบครัว	ไม่ได้พูดถึงคำว่าขอทุนรีเปล่า	ไม่ชัดค่ะ

ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลดิบ	ผู้วิเคราะห์1 (ผู้วิจัย)	ผู้วิเคราะห์ 2	ผู้วิเคราะห์ 3
ID1	คือว่าผมเขียนไปเป็นบทความส่งไปดิครับ คือเป็นทุนกินเปล่าสี่พัน ปีสี่พัน ผมกะเขียนว่าได้แล้ว ได้แค่สามคนดิครับ มีแต่ผู้เรียนเก่งทั้งนั้นเลย แล้วครูผู้เป็นหยังคือให้ผม ใ้ย...เขียนไปตามอารมณ์ของผมเนอะ เออสิเอาไปใช้ที่ยังแหม่ ประมาณนั้น (ID1:L729-733)	-พยายามขอ ทุนการศึกษา		เขียน บทความส่ง เพื่อขอ ทุนการศึกษา
ID1	มันจำเป็นจังได้ ผมใช้ทุนจั้งซี่ ผมว่าผม ผมคิดว่าผมเชื่อว่าเงินก้อนนี้ที่จะได้ มีคุณค่าและประโยชน์สำหรับผมมากในการที่ผมจะศึกษาต่อและในการทำอะไรมากมายอย่าง เป็นอาจารย์ที่สอนคณิตผม อาจารย์อัจฉราสี่คนห้าคนที่พิจารณาเท็งมาหาผมผมคิดว่าสิให้ดี บ่มาเบ็งผมว่า มันคือดีแท้ เธอไม่ไหวเลยเนี่ยคุยกันหลายๆครั้ง (ID1:L739-744)	-พยายามขอ ทุนการศึกษา		(ที่แปลไม่ ออกคะ)
ID2	ก็ขอครับ ส่วนใหญ่จะเป็นทุนการศึกษาที่เค้าให้เป็นครั้งๆเช่นแบบว่า จะมีวัดที่อยู่ใกล้โรงเรียนเค้าจะบริจาคเวลาเข้าไปศึกษาอย่างนี้ครับเค้าก็จะบริจาค ก็จะมีแบบเคยได้อยู่แล้วแบ่งให้นักเรียนมอต้น มอปลายอะไรอย่างนี้คนละประมาณสองพัน (ID2:L159-163)	-พยายามขอ ทุนการศึกษา		ได้ขอ ทุนการศึกษา (พูดถึงทุนเสีย ส่วนใหญ่)
ID3	มีทุนที่โรงเรียนจะได้เป็นเทอมเทอมหนึ่งก็ประมาณพันหนึ่งหรือบางทีก็พันห้าแล้วแต่ทางโรงเรียนเค้าจัดมาให้ (ID3:L435-437)	-พยายามขอ ทุนการศึกษา		ได้รับทุนจาก โรงเรียน (ไม่ได้ พยายามขอ นะคะ)
ID3	อยากจะสมัครเพราะว่ามันได้ทุนที่บ้านไม่ต้องออกเงินค่าเทอมด้วย(ID3:L461-462)	-พยายามขอ ทุนการศึกษา		อยากขอทุน (ไม่ชัดคะ)
ID4	ช่วยคะ เพราะห้องต้นๆห้องแรกๆ ห้องเด็กเรียนมันจะมีส่วนมากทางบ้านเค้าจะฐานะดีแต่หนูก็ค่อนข้างยากจนก็เลยได้ทุนอาหารกลางวัน(ID4:L1029-1021)	-พยายามขอ ทุนการศึกษา และทุนอื่นๆ		ได้รับ ทุนการศึกษา เนื่องจาก ยากจน
ID5	เป็นทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่ขาดแคลนอย่างนี้ซึ่ง	-พยายามขอ		ได้รับ

ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลดิบ	ผู้วิเคราะห์1 (ผู้วิจัย)	ผู้วิเคราะห์ 2	ผู้วิเคราะห์ 3
	ตอน ม.2 ก็ได้ทุนปกติ แต่มาพอ ม.3 อย่างเนี่ยอาจารย์ขอให้ก็ได้ทุนตอนนั้นรู้สึกครบรอบ หกสิบในหลวงสิริราชย์สมบัติ ตอนปี 49 ตอน ม.4 ก็เลยได้ทุนของ ผอ. หมื่นหนึ่งพามา ม.5 , ม.6 ก็ได้ทุนผู้ว่าชลบุรี ก็คือหมื่นสองหมื่นสองอะไรอย่างนี้ (ID5:L442-447)	ทุนการศึกษา		ทุนการศึกษา
ID6	ทุนเรียนดี ทุนอะไรแบบนี้ครับขอตลอด(ID6:L674)	-พยายามขอทุนการศึกษา		ขอทุนการศึกษา (ไม่ชัดเจน)
ID7	แต่ตอนสอบเข้าจุฬารบต เหนื่อยๆ หวังมากเพราะว่าคิดเลยนะว่าถ้าภูมิสองอยากที่ต้องเลือกก็คือ หนึ่งต้องหาที่เรียนมีทุนมหาศาลถ้าจะเรียนต้องมีทุนต้องมีเงินส่ง ถ้าไม่เรียนเลยจะไปสอบนายสิบ ติดทหารหรือไม่ก็เข้าโควต่านักกีฬา (ID7:L148-154)	-พยายามขอทุนสอบชิงทุนการศึกษา เพื่อมีโอกาสในการศึกษา		หวังจะได้ทุนการศึกษา
ID7	แต่ทุกอย่างถ้าที่ไหนมีทุนก็จะลงสมัครที่นั่น ก็จุฬามากก็ติดเป็นตัวแทนของโรงเรียนไผ่เพราะเกรดเราก็ดีแล้วก็ทำกิจกรรมให้โรงเรียนแล้วโรงเรียนก็ให้มาสอบ พออ่าน อ่านหนักมากหนึ่งเดือนเต็มๆอ่านชีวะ สอบสี่วิชาพอดีใช้ยื่น gat pat (ID7:L156-170)	-พยายามสอบชิงทุน		พยายามสอบชิงทุนให้ได้
ID8	คือแบบก็สนใจคะคือแบบว่ามันเป็นทุนอย่างนี้ แม่ก็บอกว่าจะส่งเรียนก็ไม่ว่าจะเอาตั้งที่ไหน (ID8:L124-125)	-พยายามสอบชิงทุน		ต้องการทุนการศึกษา เพราะไม่มีเงิน
ID9	ปกติที่โรงเรียนหนูขอทุนเรียนเป็นประจำอยู่แล้ว (ID9:L176)	-พยายามขอทุน		ขอทุนเป็นประจำ (ไม่ชัดเจน)
ID9	เพราะที่บ้านไม่มี ต้องขอ คือหนูจะอธิบายสภาพปัญหาเออ...เรามีอะไร เรามีปัญหาอะไรบ้าง เรามีลูกพี่น้องกี่คนแล้วตอนนี้บ้านเรามีปัญหาอะไรอยู่ หนูก็เขียนหมดเลยอะพ่อแม่ทำอาชีพอะไรตอนนี้ภาวะการเงินเป็นยังไงถึงขอทุน (ID9:L178-182)	-พยายามขอทุนการศึกษา		ประสบปัญหาการเงินจึงขอทุน

ตัวอย่างการลงรหัสข้อมูล(core idea) จากผู้วิเคราะห์ข้อมูล

ประเด็นที่ 2 การมีความรู้สึกสุขระคนทุกข์เมื่อได้ทุนการศึกษา หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อรับรู้ว่าได้ทุนการศึกษา ที่มีทั้งความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง ดีใจที่จะได้ช่วยเหลือครอบครัวและมีโอกาสทางการศึกษาเพื่อพัฒนาชีวิตตนเองและมีความรู้สึกบางขณะที่ไม่มั่นใจกับสังคมใหม่ที่มีความแตกต่างจากสภาพแวดล้อมเดิม ที่มีความรู้สึกกลัว กังวลการเรียน กลัวสถานที่ไม่คุ้นเคยและกลัว อาจ เพื่อนจะรับไม่ได้ในภูมิหลังของตนและมีความรู้สึกซาบซึ้งใจเห็นคุณค่าทุนที่ตัวเองได้รับ ที่ให้โอกาสที่ดีในชีวิต

ความรู้สึกดีใจ ภาคภูมิใจ หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับทุน ที่เชื่อว่าจะทำให้ชีวิตมีโอกาสที่ดีขึ้น เป็นความรู้สึกด้านบวก ที่ทำให้รู้สึกภูมิใจ ดีใจ ต่อตนเองและครอบครัวที่สามารถก้าวสู่ความสำเร็จในชีวิต

หมวดหมู่ 1 ความรู้สึกดีใจ ภาคภูมิใจ /1.1 ความรู้สึกดีใจ

หมายถึง ความรู้สึกที่ดีใจ ประทับใจ ที่สามารถสอบชิงทุนได้ โดยที่ไม่คาดคิดมาก่อน ที่มีส่วนช่วยเหลือครอบครัวและทำตามความฝันที่มีโอกาสในการศึกษาเล่าเรียนและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

ตารางที่ 8

ตัวอย่างการลงรหัสข้อมูล(core idea) ในประเด็นที่ 2 การมีความรู้สึกสุขระคนทุกข์เมื่อได้ทุนการศึกษา /
หมวดหมู่ 1 ความรู้สึกดีใจ ภาคภูมิใจ / 1.1 ความรู้สึกดีใจ

ผู้ให้ข้อมูล	ข้อความ	ใจความสำคัญ (Core idea)
ID1	รู้สึกว่ามันเป็นอียังที่แบบเฮา เป็นไปไม่ได้ที่เฮาสีได้(ID1:L655) (เรารู้สึกว่าเป็นอะไรที่แบบเรา เป็นไปไม่ได้ที่เราจะได้)	-เป็นความรู้สึกไม่คาดคิด เห็นความคาดหมาย/ดีใจ (ไม่รู้ว่าจะใช้ได้หรือเปล่านะคะ)
ID1	ผมโล่งแบบว่า โอ้ย...ดีใจหลายครับได้ทุนเรียนทุนครับ ได้รู้ว่าทุนกินเปล่า มันไปได้ไซ่ ทุน เฮาซอยทางบ้านได้หลายจั่งซี่ครับ แล้วเท็งได้เงินเดือนพร้อมที่พักมันกะดี (ID1:L672-674) (ผมโล่งมากเลยครับ โอ้ย...ดีใจมากครับได้ทุนเรียนครับ เป็นทุนที่ไม่ต้องใช้คืน เราได้ช่วยเหลือทางบ้านด้วยครับ แล้วก็ได้เงินเดือนพร้อมที่พักก็ดี)	-ดีใจที่ได้ทุน
ID1	รู้สึกดีเป็นหยั่งที่ผมบอกพ่อแม่ บอกครู โอ้ย...ดีใจหลายไปบอกครูผม ดิด สัมภาษณ์ชื่อๆครับ ไปบอกครูผมไปบอกผู้	-ดีใจที่ได้ทุน

ผู้ให้ข้อมูล	ข้อความ	ใจความสำคัญ (Core idea)
	<p>นั่นผู้นี้... ดีใจ นอนบ่หลับเลยพ่อแม่ผม (ID1:L677-680, L688)</p> <p>(รู้สึกดีเป็นอะไรที่ผมบอกพ่อแม่ บอกครู ด้วย ดีใจมากไปบอกครูของผมว่าติด สัมภาษณ์เรื่อยๆครับ ไปบอกครูผมไปบอก คนโน้นคนนี้ที่... ดีใจ นอนไม่หลับเลยครับ พ่อแม่ผม)</p>	
ID1	<p>ผมบ่รู้ผมย่านผมบ่ผ่าน แล้วกะพอประกาศ ผลมาโล่งดีครับ ดีใจติดแล้ว (ID1:L709-711)</p> <p>(ผมไม่รู้ ผมกลัวผมไม่ผ่านแล้วพอประกาศ ผลมาโล่งใจเลยครับ ดีใจติดแล้ว)</p>	-ดีใจที่ได้ทุน สบายใจ โล่งใจ
ID3	<p>ถ้าสมมติว่าเป็นถ้าสมมติหนูไม่โครงการนี้ หนูไม่แน่ใจว่าหนูจะได้เรียนหรือเปล่า เพราะช่วงนี้พ่อก็ออกจากงานพอดีรู้สึกดีใจมากที่ติด(ID3:L591-593)</p>	-ดีใจที่ได้ทุน
ID3	<p>ก็ดีใจ ขอคุณที่เปิดโอกาสให้หนูเข้ามาอยู่ ตรงนี้ได้ เพราะถ้าไม่มีทุนนี้บางทีหนูก็ไม่รู้ว่าหนูจะได้เรียนหรือเปล่า อาจจะต้องกู้เงิน มาคงเสียเงินเยอะมาก(ID3:L938-940)</p>	-ดีใจที่ได้ทุน
ID4	<p>ตื่นเต้น เพราะว่ามันติดทุนมันต้องทำอะไร ก่อนเพื่อนด้วย เพื่อนบางคนจะเค้าจะ เครียดยังไม่มีการเรียนเลย(ID4:L605-606)</p>	-ดีใจ ตื่นเต้นที่ได้ทุน
ID4	<p>ก็รู้สึกดีใจ ภูมิใจ มีความสุข คือโชคดีนั่นแหละค่า ค่าของหนูคือโชคดีที่มีทุนทำให้ชีวิตหนูมาได้ขนาดนี้ ถ้าไม่มีทุนพ่อแม่ก็ต้องลำบากอีกแล้ว ส่งเรียนสี่ปีอะไรอย่างนี้ ส่วนที่ได้ทุนมาคือ พ่อแม่ไม่ค่อยได้ส่ง ไม่ต้องส่งทุกเดือน(ID4:L1149-1152)</p>	-ดีใจที่ได้ทุน ได้ช่วยเหลือครอบครัว
ID5	<p>จำวันนั้นได้แม่น อาจารย์วันนี้ประกาศผลแล้วนะ โอเคเปิดคอมซึ่งเป็นคาบแนะแนว เปิดไปมานู้นนู้นไม่มีชื่อเรา เข้าคณะ</p>	-ดีใจที่ได้ทุน

ผู้ให้ข้อมูล	ข้อความ	ใจความสำคัญ (Core idea)
	<p>นิติศาสตร์ผู้ฝึกคณะ พอไปเสร็จปั๊บเรียงมา เราเป็นคนี่สามของคณะที่ได้เข้าอย่างนี้ ชื่อต้นกล้าปั๊บทุกอย่างในห้องเฮ โอเคติด อย่างนี้แล้วก็มาสัมภาษณ์อะไรอย่างนี้ (ID5:L337-341)</p>	
ID7	<p>ผมมั่นใจ มาเยี่ยมบ้านผมผ่าน ผมรู้แล้วว่า บ้านผมก็ลำบากมีอะไรเลยจริงๆอะ มา บ้านผมไม่มีอะไรเลย มั่นใจมันก็ได้จริงๆ บอกแม่ว่าได้แล้วนะเออแม่ก็ดีใจด้วยทุก วันนี้ก็ happy ได้แล้วก็ไม่กดดันตัวเอง ว่า จะมีที่เรียนไหม(ID7:L658-661)</p>	-ดีใจที่ได้ทุน
ID8	<p>ตอนแรกก็เฮ้อ... ตกใจอะคะ ดีใจคะแต่ก็ ยังไม่รู้ว่าเราจะได้หรือไม่ได้ อาจารย์ไป ตรวจ (ID8:L115-125)</p>	-ดีใจที่ได้ทุน ไม่คาดคิด
ID8	<p>ก็มีดีใจอย่างเดียว ตอนนั้นที่โทรไปบอก หนูจะเรียนไหมก็อยู่โรงเรียนก็ตื่นเต้นมากก็ รีบโทรไปหาแม่...คือแบบมันไม่เคยอยู่ใน ความฝันเลยหนูไม่เคยคิดว่าหนูจะมา ได้อยู่ไกลขนาดนี้หนูคิดว่าจะเรียนอยู่ใกล้ๆ พ่อกับแม่(ID8:L210-211, L477-479)</p>	-ดีใจที่ได้ทุน
ID9	<p>ตอนแรกหนูก็ไม่คิดหนูว่าจะได้ ทุกคนใน โรงเรียนก็ดีใจกันหมดเลยเออ...ติดจุฬา ติดจุฬา คนแรกเลยที่ออกมาได้ แล้วได้มา เรียนที่นี่ เพราะว่ามีน้อยคนมากเลยที่ โรงเรียนนี้จะได้เข้าที่นี่ อจจ อาจารย์ดีใจ ด้วย เราโชคดีนะพี่(ID9:L169-172)</p>	-ดีใจที่ได้ทุน
ID9	<p>ดีใจมากๆ ได้มาเรียนที่นี่เป็นมหาลัยอันดับ หนึ่งของประเทศใครได้ก็เก่ง(ID9:L1113- 1114)</p>	-ดีใจที่ได้ทุน ได้เข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยที่ ดัง

ประเด็นที่ 2 การมีความรู้สึกสุขระคนทุกข์เมื่อได้ทุนการศึกษา

หมวดหมู่ 1 ความรู้สึกดีใจ ภาคภูมิใจ / 1.2 ความภาคภูมิใจ

หมายถึง ความรู้สึกทางบวก ปลื้มใจ ตื่นตันใจ ภาคภูมิใจที่สามารถสอบชิงทุนได้ที่มีส่วนช่วยแบ่งเบาภาระครอบครัวและมีโอกาสที่ดีของชีวิตที่มากขึ้น

ตารางที่ 9

ตัวอย่างการลงรหัสข้อมูล (core idea) ใน ประเด็นที่ 2 การมีความรู้สึกสุขระคนทุกข์เมื่อได้ทุนการศึกษา /
หมวดหมู่ 1 ความรู้สึกดีใจ ภาคภูมิใจ / 1.2 ความภูมิใจ

ผู้ให้ข้อมูล	ข้อความ	ใจความสำคัญ (Core idea)
ID1	ภูมิใจ เว้าฮอดทุนแล้วคือจั่งซีให้ มันตื่นตันใจ (ID1:L1770) (ภูมิใจ พุดถึงทุนแล้วเหมือนจะร้องไห้ มันตื่นตันใจ)	-ภูมิใจ ตื่นตันใจ
ID1	เป็นสิ่งที่ได้เปรียบคนอื่น บ่แม่นสิ่งที่ด้อยเลย ที่เฮาได้ทุนมานี้ เป็นชีวิตที่ได้เปรียบอืหลี คือ เป็นครอบครัวใหญ่ เฮาเข้ามาเฮามีหมู่อยู่ แล้วเฮาเข้ามาบ่มีหมู่ เขาต้องมาหาหมู่ เฮา เข้ามา เฮามีหมู่อยู่แล้ว เฮามีครอบครัวอยู่ แล้ว(ID1:L1749-1753) (เป็นสิ่งที่ได้เปรียบคนอื่น ไม่ใช่สิ่งที่ด้อยเลย ที่เราได้ทุนมานี้ เป็นชีวิตที่ได้เปรียบจริงๆ คือเป็นครอบครัวใหญ่ เราเข้ามามีเพื่อนอยู่ แล้ว คนอื่นเข้ามาไม่มีเพื่อน เขาต้องมาหา เพื่อน เราเข้ามา เรามีเพื่อนอยู่แล้ว เรามีอีก ครอบครัวอยู่แล้ว)	-ภูมิใจที่ได้ทุน
ID3	หนูก็รู้สึกขอบคุณ ไม่รู้สึกถึงขนาดต้องอายว่า ฉันเป็นเด็กชนบทที่ไม่เคยคิดอย่างนั้น เพราะว่ามาอยู่ตรงนี้ได้ก็เพราะโครงการนี้ เค้าก็ให้เงินให้แบบหมดทุกอย่างทั้งค่าเทอม ค่าหอพักคือที่บ้านไม่ต้องเสียอะไรเลย (ID3:L586-589)	-ภูมิใจที่ได้เป็นเด็กทุน

ผู้ให้ข้อมูล	ข้อความ	ใจความสำคัญ (Core idea)
ID4	<p>ภูมิใจ มีความสุข คือโชคดีนั่นแหละค่ะ</p> <p>เพื่อนไม่เคยดูถูกแล้วหนูก็ไม่เคยคิดว่าตัวเองมันต่ำต้อยจนเป็นที่หน้าอาย มันไม่ได้น่าอาย</p> <p>(ID4:L1149,L1156-1157)</p>	-ภูมิใจ ไม่รู้สึกต่ำต้อย
ID5	<p>ก็เรื่องเพื่อน เพื่อนที่คิดแบบนี้ รู้สึกว่าเราไม่ได้เป็นปมด้อยเราเด็กทุนอย่างนี้ คนอื่นเด็กเตรียม เด็กเทพศรินทร์ เด็กราชินีแบบเราก็สู้เค้าได้นะ มันก็จะมีดาราเราก็เข้าใจเพื่อนก็เข้าใจเออว่าเด็กหน่วยอย่างนี้... เรารู้สึกว่าเราก็ทำได้อย่างนี้ เราก็คน คนหนึ่ง เราก็ทำได้ซึ่งเด็กที่รวยๆบางคนเค้าก็อึ้งอยู่เหมือนกันว่าทำได้ไงอะไรแบบนี้ ก็ได้รับการยอมรับจากเพื่อนๆ</p> <p>(ID5:L1233-1236,L1240-1242)</p>	-ไม่รู้สึกด้อย รู้สึกดี มีความสามารถที่ไม่ต่างกับเพื่อนในเมือง ภูมิใจ
ID6	<p>ซึ่งผมรู้สึกว่า ความจริงคือมันไม่ต้องขนาดนั้นการที่เราได้ทุนจุฬาชนบททำให้เรารู้สึกเท่าเทียมคนแล้วเราควรจะทำให้ตัวเรามีสิทธิเท่าเทียมแต่หมายถึงว่าไม่จำเป็นต้องใช้เงินฟุ่มเฟือยแต่หมายถึงว่าเรามีวิธีการทำให้ตัวเราเท่าเทียมได้ มีกำลังใจพอที่จะไปเรียนสู้เค้าได้ไม่ใช่ตระหนักรว่าเราคือเด็กจุฬาชนบทเราคือเด็กจนที่เข้ามาได้เพราะโชค ลากไม่ได้เข้ามาด้วยความสามารถเพราะฉะนั้น ต่อให้เธอเรียนให้ตายเธอก็สู้เค้าไม่ได้หรอก</p> <p>(ID6:L960-967)</p>	-ภูมิใจที่ได้ทุน และได้เป็นเด็กทุนจุฬา-ชนบท ทำให้รู้สึกทัดเทียมคนอื่น
ID6	<p>แต่ตอนนี้รู้สึกภูมิใจมากขึ้น มากขึ้นเรื่อยๆ รู้สึกว่าแบบฉันมาจากศูนย์แล้วฉันทำได้ขนาดนี้ฉันภูมิใจมาก มากๆแล้วยังอยากจะบอกทุกคนไปเลยว่าแบบเป็นเด็กหน่วยนะ แล้วจะยิ่งจะทำให้เยาะกว่านั้นอีก</p> <p>(ID6:L1065-1068)</p>	-ภูมิใจที่ได้ทุนที่ได้เข้ามาในแหล่งให้ทุน (หน่วยจุฬา-ชนบท)

ผู้ให้ข้อมูล	ข้อความ	ใจความสำคัญ (Core idea)
ID7	ผมภูมิใจสอบจพฯได้คนแรกนะวัย ภูมิใจ ห้องผมไม่มีใครสอบจพฯได้ คนเดียวภูมิใจ ไม่มีฯ(ID7:L555-556)	-ภูมิใจที่สอบได้ ที่ได้ทุน ได้มาเรียนที่จพฯ
ID9	หนูภูมิใจในตัวเองนะ ว่าหนูอยู่ได้ หนูทำได้ เราไม่เก่งเราก็อยู่ไม่ได้ซิเราภูมิใจในตัวเองนะ ที่เรามาถึงจุดนี้ถึงเราจะได้เกรดเฉลี่ยเท่าไร เราเองว่าเราพยายามแล้วเราได้แค่นี้ นี้อือ พยายามแล้วเราก็ได้ เรามีชีวิตที่รอดมาทุก วันนี้ เรามีปัญหาแล้วมาได้ขนาดนี้แสดงว่า เราดีพอสมควร เราอยู่ได้(ID9:L1125-1129)	-ภูมิใจที่ได้ทุน ที่ทำให้ชีวิตดีขึ้น

ประเด็นที่ 2 การมีความรู้สึกสุขระคนทุกข์เมื่อได้ทุนการศึกษา

หมวดหมู่ 2 ความรู้สึกซาบซึ้งใจและเห็นคุณค่าทุนที่ได้รับ หมายถึง การที่นิสิตนักศึกษาได้รับทุนการศึกษา แล้วรู้สึกซาบซึ้งใจที่ได้รับโอกาสจากทุนการศึกษาที่ได้รับโอกาสทางการศึกษาและมีโอกาสที่ดีของชีวิต เห็นคุณค่าและตระหนักต่อประโยชน์ที่ได้รับจากทุนที่ตัวเองได้รับ

ตารางที่ 10

ตัวอย่างการลงรหัสข้อมูล(core idea) ในประเด็นที่ 2 การมีความรู้สึกสุขระคนทุกข์เมื่อได้ทุนการศึกษา /

หมวดหมู่ 2 ความรู้สึกซาบซึ้งใจและเห็นคุณค่าทุนที่ได้รับ

ผู้ให้ข้อมูล	ข้อความ	ใจความสำคัญ (Core idea)
ID1	ผมรู้สึกว่าคุณนี่ครับเป็นสิ่งที่เปิดโอกาสให้ คนด้อยโอกาสที่แท้จริงในการที่คิดจะเข้า มาเรียนในมหาลัย ผมคิดจั่งขึ้นถึงแม้ระดับ เกรดแบบนี้มันสูงถึงแม้ผู้เข้ามาสิมีฐานะ แต่มันกะสิมีส่วนหนึ่งที่จนอหิวที่บ่มีเงิน เรียน อยากเรียนอหิวสิ อยากเข้ามาเรียน... เอ็ดให้คนที่อยู่ในกะลาที่บ่รู้ยังได้รู้จักคน หลาย(ID1:L1764-1768, L1697-1698) (ผมรู้สึกว่าคุณนี่ครับเป็นสิ่งที่เปิดโอกาสให้ คนด้อยโอกาสที่แท้จริงในการที่คิดจะเข้ามา เรียนในมหาลัย ผมคิดอย่างนี้ถึงแม้ระดับ	-ซาบซึ้งใจและเห็นคุณค่าทุน

ผู้ให้ข้อมูล	ข้อความ	ใจความสำคัญ (Core idea)
	เกรดแบบนี้มันจะสูง ถึงแม้คนที่เข้ามาจะมีฐานะ แต่มันก็มีส่วนหนึ่งที่จนจริงๆที่ไม่ มีเงินเรียนอยากเรียนจริงๆ อยากเข้ามา เรียน...ทำให้คนที่อยู่ในกะลาที่ไม่รู้จัก อะไรได้รู้จักอะไรมากขึ้น)	
ID2	ถ้าเกิดไม่มีทุนนี้ ผมก็จะก็ต้องกู้เงินมา เรียนมหาวิทยาลัย admission ในมหาลัย อื่นแล้วเป็นจุฬาด้วย...ก็เหมือนมันช่วยเรา มันเป็นแบ่งปันอะไรได้หลายอย่างช่วยแบ่ง เบาครอบครัว...ก็ส่วนหนึ่งแล้วทางบ้านก็ ไม่ต้องแบกภาระค่าใช้จ่ายทางการเรียน เยอะครับ แล้วก็มีที่เรียน มีเพื่อนมีอะไร อย่างนี้ด้วย(ID2:L198-199, L548-549, L554-555)	-ซาบซึ่งใจ ขอขอบคุณ
ID2	ก็รู้สึกว่าการนี้เป็นโครงการที่ดี โครงการหนึ่งครับ คือส่วนหนึ่งผมไม่รู้่ว่าทุก มหาวิทยาลัยมีหรือเปล่า แต่ว่าผมอยากให้ หลายๆมหาวิทยาลัยมีโครงการดีแบบนี้ ครับ เพื่อที่ว่าเด็กต่างจังหวัดจะได้มีโอกาส เข้ามาเรียนครับคือไม่ใช่เฉพาะที่ว่าคนที่ เค้ามีฐานะซึ่งก็คือการศึกษาจะได้กระจาย ไปทั่วทุกพื้นที่ครับ ไม่ใช่เฉพาะคนมีเงินถึง จะได้เรียนได้อะไอย่างนี้ คนที่เค้าอยาก เรียนเค้าไม่มีเงินเรียนก็เรียนได้ มันทำให้ ฐานะทางสังคมจะได้กระจายมากขึ้น คน จะได้มีการศึกษามากขึ้นจะได้ไม่กระจุกตัว อยู่แคในเมือง(ID2:L649-656)	-รู้สึกดีต่อทุน ตระหนักและเห็นคุณค่าทุนที่ ให้โอกาสตัวเองและคนอื่นที่ยากจน
ID3	ถ้าสมมติว่าเป็นถ้าสมมติหนูไม่โครงการนี้ หนูไม่แน่ใจว่าหนูจะได้เรียนหรือเปล่า เพราะช่วงนี้พ่อก็ออกจากงานพอดีรู้สึกดี ใจมากที่ติด...ก็คิดอยู่ว่า คิดอยู่ถ้าหนูไม่ได้ โครงการนี้จะเรียนไหม...ขอบคุณที่เปิด	-ซาบซึ่งใจต่อทุน

ผู้ให้ข้อมูล	ข้อความ	ใจความสำคัญ (Core idea)
	โอกาสให้หนูเข้ามาอยู่ตรงนี้ได้ เพราะถ้าไม่มีทุนนี้บางทีหนูก็ไม่ว่าหนูจะได้เรียนหรือเปล่า อาจจะต้องกู้เงินมาคงเสียเงินเยอะมาก(ID3:L591-593, L598, L938-940)	
ID4	ก็อยากขอบคุณหน่วย แล้วก็อยากให้มีต่อไปเพื่อจะให้โอกาสกับรุ่นน้อง แต่ก็ต้องดูกันดี ๆ อีกที เพราะว่าแต่ละระบบของหน่วยเค้าก็คัดเลือกคนดีอยู่แล้วอะ ก็อยากให้มีต่อไปจะได้เป็นโอกาสให้รุ่นน้องต่อไป เพราะว่าในสังคมทุกวันนี้มันก็ เค้าเรียกว่าเหลื่อมชั้นกันมากขึ้น ก็ยังมีคนยากจนอยู่ (ID4:L1270-1274)	-ขอบคุณและตระหนักถึงคุณค่าต่อทุนที่ได้รับ
ID5	ก็ขอบคุณทุนที่ให้ต้นกล้าได้มีวันนี้ ถ้าแบบไม่มีทุนแล้วแบบต้นกล้าไม่มีทุนไม่มีโอกาส ต้นกล้าคงไม่มีโอกาสได้มาขึ้นในจุดนี้ ก็ได้ทำงาน(ID5:L1453-1455)	-ซาบซึ้งใจและขอบคุณทุนที่ได้รับ
ID6	แต่เราคือไม่ขึ้นดีที่มาจากป่า แค่มันมาจากป่าไม่คุ้นพื้นในเมืองแต่เราโตได้แน่นอน แล้วมันใจว่าถ้าวันนึงเรามันเติบโตแล้วเราต้องใหญ่ ใหญ่มากๆ เป็นร่มเงาของเราคงจะทำให้พื้นดินทั้งในจุฬา ในกรุงเทพ และในชนบทที่เค้าจากมามันทำให้พื้นดินมันดีได้เนี่ยผมว่า แล้วผมคิดว่าแบบไม่ใช่เฉพาะชนบทแต่ประเทศเราก็ต้องการอะไรแบบนี้อีกเยอะ... ผมก็เลยอยากจะฝากก็คือขอให้มันเป็นเมล็ดพันธุ์ที่ดีแล้วโตขึ้นไปเป็นต้นไม้ที่ดีให้สมกับที่จุฬาและอาจารย์วันรบได้ให้น้ำ ให้อุปการะให้ดินเรามา(ID6:L1204-1209, L1211-1213)	-เห็นคุณค่า ประโยชน์ทุนที่ให้โอกาสที่ดีแก่เด็กชนบท ที่ทำให้เด็กชนบทมีโอกาสที่ดี -ไม่น่าจะใช้ได้ -ภูมิใจฐานะความเป็นอยู่ของตัวเอง -ทำตัวให้ดี ประพฤติตัวให้ดี ตอบแทนอาจารย์ ทำตัวให้ดี
ID7	สำหรับจุฬานี้ดีมากจุฬาฯ-ชนบทเป็นโอกาสที่ดีมากอบอุ่น เพื่อนก็ดี กิจกรรมก็ดี ความสัมพันธ์ก็ดี อะไรดีทุกอย่าง ความรัก	-ซาบซึ้งใจและประทับใจต่อทุนที่ได้รับ

ผู้ให้ข้อมูล	ข้อความ	ใจความสำคัญ (Core idea)
	ความผูกพันของคนในหน่วยจุฬา (ID7:L941-943)	
ID8	หนูว่าการได้รับทุนเข้ามามีโอกาสใช้ใหม่คะ มันก็เป็นโอกาสของเด็กชนบทอย่างนี้คะที่ ได้ ได้เข้ามาเรียนที่ดีมากเป็นมหาวิทยาลัย อันที่หนึ่งมีชื่อเสียงดังมันเป็นโอกาสที่ดี มากเลยคะถ้าไม่มีทุนนี้หนูอาจไม่ได้เรียน ที่นี้ หนูอาจจะเรียนราชภัฏ...ได้อะไรเยอะ มาก(ID8:L788-792,L800)	-ซาบซึ้งใจ ขอบคุณและเห็นคุณค่าทุนที่ให้ โอกาสเด็กชนบท
ID9	อาจารย์เค้าส่งสารทางบ้านเห็นแม่แล้วนำ สาร ส่ง เค้าเลยให้มาเรียนก็คือให้โอกาสคือ ถ้าเราไม่ได้ทุนไม่รู้จะมีโอกาสมาเรียนอยู่ถึง วันนี้หรือเปล่าเหมือนว่าชีวิตเรามันดีขึ้น มากจากหน้ามือเป็นหลังมือ... ใครจะไปคิด ว่า เออ...ที่มันเป็นศูนย์รวมคนเก่ง ถึงแม้ว่าเราจะไม่เก่งแต่อย่างน้อยเราก็ได้ พัฒนาศักยภาพให้ได้มาเรียนรู้ที่นี้และให้ โอกาสในการทำงานในการเรียน ซึ่งถ้าเรา ไม่เรียนเราก็ไม่รู้ว่าจะไปอยู่จุดไหน อาจจะไปทำงานแล้วป่านนี้....(ID9:L191-194, L196-199)	-ซาบซึ้งใจและขอบคุณทุนที่ได้รับ
ID9	การได้ทุนนี้แล้วมันก็ได้ความรู้เราเอาไปทำ อะไรต่อได้ เปิดโอกาสในการใช้ชีวิตก็เรา เด็กต่างจังหวัดโอกาสมันน้อยมากที่จะ ได้มาเรียนที่นี้เออย่างนี้(ID9:L202-203)	-ตระหนักและเห็นคุณค่าทุนที่ได้รับ
ID9	ก็หน่วย(โครงการจุฬาฯ-ชนบท)นะหนู อยากให้มีโครงการนี้ต่อไป คือว่ามองเห็น ว่ามันมีประโยชน์มันทำให้หลายๆคนได้ ชีวิตใหม่ ชีวิตใหม่มหาศาลทำให้คนที่สามารถ พลิกชีวิตคนได้ อย่างมหาศาลที่กรุงเทพมัน น้อยมากที่เด็กด้อยโอกาสจะได้มาเรียน แคลนทุนทรัพย์ นอกจากนี้มันยังกระจาย	-ตระหนักและเห็นคุณค่าทุนที่ได้รับ

ผู้ให้ข้อมูล	ข้อความ	ใจความสำคัญ (Core idea)
	คนที่มีความรู้ความสามารถเพราะพวกนี้ จบมา มีเป้าหมายก็อยากกลับบ้านกันอยู่ แล้ว ทุกคนแหละหนูเชื่อว่าถ้ามันมีทุน ลักษณะนี้หนูว่ามันดีมันให้ออกาสคนที่เค้า อยากจะทำเรียนเข้ามาเรียนจริงๆ (ID9:L1184-1191)	
ID10	คือเราได้โอกาสนี้มาแล้วใช้ว่ามันจะหามา ได้ง่ายๆไม่รู้สิหนูคิดอย่างนั้น เราได้มาทุก อย่างแล้วเรามีหน้าที่เรียนอย่างเดียวแล้ว เราต้องเรียนให้จบ (ID10:L1457-1459)	-ซาบซึ้งใจและขอบคุณทุนที่ได้รับ

ประเด็นที่ 2 การมีความรู้สึกสุจริตของคนทุกซ์เมื่อได้รับทุนการศึกษา

ความรู้สึกไม่มั่นใจบางขณะ หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นชั่วขณะ บางรูปที่ไม่มั่นใจ กลัว กังวลใจใน
การได้รับทุนการศึกษาที่ต้องเชิญกับสภาพแวดล้อมใหม่ที่แตกต่างจากภูมิลำเนาเดิม ไม่ว่าจะเป็สถานที่ใหม่
การเรียนในระดับที่สูงขึ้น และเพื่อนใหม่ที่มีความแตกต่างทางสังคม

หมวดหมู่ 3 ความรู้สึกไม่มั่นใจบางขณะ /1.1 ความรู้สึกกลัว กังวลในการเรียน
หมายถึง ความรู้สึกไม่มั่นใจ กลัว กังวล ในการเรียนหนังสือในระดับที่สูงขึ้น และแปลกใหม่จากเดิม และต้อง
เรียนกับเพื่อนใหม่ที่เชื่อว่ามีแต่คนเก่งๆและมีความสามารถ

ตารางที่ 11

ตัวอย่างการลงรหัสข้อมูล(core idea)ในประเด็นที่ 2 การมีความรู้สึกสุจริตของคนทุกซ์เมื่อได้ทุนการศึกษา/
หมวดหมู่ 3 ความรู้สึกไม่มั่นใจบางขณะ /1.1 ความรู้สึกกลัว กังวลในการเรียน

ผู้ให้ข้อมูล	ข้อความ	ใจความสำคัญ (Core idea)
ID1	ผมคิดว่ามันต้องแบบเรียนกันเก่งๆกันแน่ๆเลย มองไว้จั้งขึ้น (ID1:L853-857) (คิดว่าต้องมีแต่คนเรียนเก่งๆกันแน่เลย มอง ไว้อย่างนั้น)	-รู้สึก กลัวคิดว่ามีแต่คนเรียนเก่ง
ID2	ดูแต่ละคนเก่งๆทั้งนั้นอะไรอย่างนี้ครับ...เราไม่ เก่งครับแต่เราเราต้องใช้ความขยันมากกว่า (ID2:L300,L302)	-รู้สึกไม่มั่นใจ กลัวคิดว่ามีแต่คนเก่ง
ID3	ก็อยากเที่ยวด้วยแล้วก็เครียดเรื่องเรียนด้วย เพราะหนูก็ไม่รู้เป็นไงและรุ่นพี่ส่วนใหญ่ก็จะ	-กลัวจะเรียนไม่ทัน ไม่ไหว

ผู้ให้ข้อมูล	ข้อความ	ใจความสำคัญ (Core idea)
	บอกว่ามันยากนะมันต้องเรียนเอง มันเยอะอะไรอย่างนี้ (ID3:L660-662)	
ID8	ก่อนหน้าที่จะมาใช้ใหม่คะหนูก็ประมาณว่าพยายามอ่านหนังสือให้เยอะๆขึ้น เหมือนแบบว่ามีคนเก่ง จุฬาก็น่าจะมีแต่คนเก่งๆ (ID8:L232-234)	-ไม่มั่นใจ กลัวคิดว่ามีแต่คนเก่ง
ID9	รู้สึกใจหาย อยากกลับ กลัว วันหนึ่งรู้ว่าที่นี่มีแต่คนเก่งไม่รู้ว่าเราจะอยู่ได้ไหมจะทำได้ไหม ได้ไหม (ID9:L300-302)	-กลัว หวั่นใจ กังวลในการเรียน
ID9	คือคำว่าเด็กจุฬาเด็กทุกคนเก่งเราจะเรียนกลางๆ (ID9:L337)	-กลัว กังวลใจในการเรียน
ID9	ตอนแรกก็จะพยายาม หลังๆมารู้สึกกลัว เพราะว่าตัวเองไม่เก่ง กลัวว่าเรียนได้ไหมวะแต่ก็พยายามขึ้น (ID9:L1116-1117)	-กังวลใจ กลัวเรียนไม่ทัน
ID10	คือรู้ว่าอาจารย์บอกว่าเป็นมหาลัยที่หนึ่งของประเทศนะได้ยินว่าที่หนึ่งของประเทศมันก็จะมีลูกคนจีน ลูกคนรวยดาราทั้งหลายดังๆพวกที่คนรวยๆ แล้วเรามาจากไหน เพื่อเราไปเรียนแล้วไม่จบละ (ID10:L648-651)	-กลัว กังวลใจเรียนไม่ทัน

ประเด็นที่ 2 การมีความรู้สึกสุขระคนทุกข์เมื่อได้รับทุนการศึกษา

หมวดหมู่ 3 ความรู้สึกไม่มั่นใจบางขณะ /1.2 ความรู้สึกกลัวสถานที่ใหม่ที่ไม่น่าคุ้นเคย

หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นบางขณะที่กลัว กังวลที่ต้องมาใช้ชีวิตต่างที่ ไม่น่าคุ้นเคยที่มีสภาพแวดล้อมต่างจากภูมิลำเนาเดิมของตน กลัว กังวลจะอยู่ไม่ได้ คิดถึงบ้านและครอบครัว

ตารางที่ 12

ตัวอย่างการลงรหัสข้อมูล (core idea) ในประเด็นที่ 2 การมีความรู้สึกสุขระคนทุกข์เมื่อได้ทุนการศึกษา/
หมวดหมู่ 3 ความรู้สึกไม่มั่นใจบางขณะ /1.2 ความรู้สึกกลัวสถานที่ใหม่ที่ไม่น่าคุ้นเคย

ผู้ให้ข้อมูล	ข้อความ	ใจความสำคัญ (Core idea)
ID4	ตอนแรกก็กลัวว่าจะอยู่ไม่ได้คะ เพราะรู้สึกในความคิดมีแต่เด็กมีแต่เด็ก	-กลัวสถานที่ใหม่ ที่ไม่น่าคุ้นเคย

ผู้ให้ข้อมูล	ข้อความ	ใจความสำคัญ (Core idea)
	โครงสร้างอะไรอย่างนี้(ID4:L608-609)	
ID4	แต่ตอนนั้นรู้สึกเครียดกลัวไปเอง มาเองตลอด โกลห่างแม่ด้วยเพราะว่าไม่เคยอยู่ห่างแม่เลย สนุกกับแม่อยู่ด้วยกันตลอด(ID4:L618-620)	-กลัวการใช้ชีวิต ที่ใหม่ไม่คุ้นเคย
ID9	ไม่เคย กลัวมากเลยที่ต้องมาอยู่ที่นี่... โกลันครสวรรค์เป็นจังหวัดที่อยู่ติดกันแค่ไปสอบ กลัวคือเราเป็นคนที่ไม่เคยไปไหนคือโลกทัศน์ก็ยังไม่เคย เราที่กลัว(ID9:L285, L289-290)	-กลัว ไม่คุ้นเคยต้องมาอยู่ที่นี่ใหม่ ไม่คุ้นเคย
ID9	กลัวมาแล้วจะไม่มีใคร เราจะอยู่คนเดียวอย่างไร ไม่มีใคร สถานที่ใหม่ คนใหม่สภาพสังคมใหม่แล้วมันก็น่ากลัว สำหรับคนที่ไม่ชินกับสภาพแวดล้อม(ID9:L325-327)	-กลัว กังวลใจสถานที่ใหม่ ไม่คุ้นเคย สภาพแวดล้อมใหม่
ID10	มันก็ติดตรงที่ว่าเรามาเรียนกรุงเทพ แล้วมันไกลจากบ้านมันอยู่ยาก(ID10:L789-790)	-กลัว กังวลใจสถานที่ใหม่ไม่คุ้นเคย

ประเด็นที่ 2 การมีความรู้สึกสุขระคนทุกข์เมื่อได้ทุนการศึกษา

หมวดหมู่ 3 ความรู้สึกไม่มั่นใจบางขณะ /1.3 ความรู้สึกอาย กลัวเพื่อนจะรับไม่ได้ในภูมิหลัง

หมายถึง ความรู้สึกบางขณะที่กลัว อายเพื่อน ที่มีความคิดว่าเพื่อนในมหาวิทยาลัยมีแต่คนมีฐานะการเงินดี มีชีวิตที่สุขสบายสถานะทางสังคมดีกว่าตน กลัวจะปรับตัวเข้าหาเพื่อนไม่ได้

ตารางที่ 13

ตัวอย่างการลงรหัสข้อมูล(core idea) ในประเด็นที่ 2 การมีความรู้สึกสุขระคนทุกข์เมื่อได้ทุนการศึกษา/

หมวดหมู่ 3 ความรู้สึกไม่มั่นใจบางขณะ /1.3 ความรู้สึกอาย กลัวเพื่อนจะรับไม่ได้ในภูมิหลัง

ผู้ให้ข้อมูล	ข้อความ	ใจความสำคัญ (Core idea)
ID2	ก็ตอนแรกก็มองอย่างที่ว่าที่เค้าบอก ในสายตาเค้าเราอาจจะดูด้อยดูไม่ดี(ID2:L472-473)	-กลัว อายเพื่อน

ผู้ให้ข้อมูล	ข้อความ	ใจความสำคัญ (Core idea)
ID3	ตอนแรกก็กลัว คือตอนแรกที่ยังแบบไม่เจอเพื่อนก็กลัวส่วนใหญ่แบบเค้าจะพูดกับเราหรือเปล่าแบบนี้(ID3:L606-607)	-กลัว อายเพื่อน
ID9	เห็นแล้วตกใจ บ้านรวยมากเลย ทำไมบ้านเค้ารวย เราจะอยู่จะคุยกับเค้าอย่างไร เราชู้สึกว่าเค้าเป็นอีกชั้นหนึ่ง (ID9:L782-783)	-กลัว เกิร์ง อาย เพื่อนจะรับไม่ได้
ID9	เออ..คิดเหมือนกันว่ากลัวเค้าจะมองเราเค้าจะมองเราอย่างไร....กลัวเค้าจะมองว่า ไม่อยากคบกับเรา...เพราะเราคิดว่าเราไม่ใช่คนระดับเค้า เราเข้าถึงเค้าไม่ได้...เขาตูดสูงกว่าเรา...เค้าจะมอง จะคิดอย่างไรกับเรา..(ID9:L787-788,L790,L792, L794, L823)	-กลัวเพื่อนจะมองไม่ดี -อาย กลัวเพื่อนรับไม่ได้ในหมู่มิตร
ID10	เออเราบ้านนอก เราไม่สวยอะไรอย่างนี้ (ID10:L655)	-อาย กลัวเพื่อน

3. ตัวอย่างเอกสารที่เกิดขึ้นในขั้นตอนการวิเคราะห์ภาพรวม (Cross-Analyses)

และการจัดหมวดหมู่ (Category) และหมวดหมู่ย่อย (Subcategory) ภายหลังจากที่ผู้ตรวจสอบ (Auditor) ให้ความเห็นแล้ว

ตารางที่ 14

การวิเคราะห์ภาพรวมในประเด็นหลัก (cross-analysis) ประเด็นที่ 2 การมีความรู้สึกสุขของคนทุกข์เมื่อได้ทุนการศึกษา

ประเด็นหลักและสาระสำคัญ	ข้อมูลจากการสนทนา	
	ผู้ให้ข้อมูล	ตัวอย่าง
2. การมีความรู้สึกสุขของคนทุกข์เมื่อได้ทุนการศึกษา		
2.1 ความรู้สึกดีใจ	1	รู้สึกว่ามันเป็นอียังที่แบบเฮา เป็นไปไม่ได้ที่เฮาสีได้...ผมโล่งแบบว่าอ้อย...ดีใจหลายครับได้ทุนเรียนทุนครับได้รู้ว่าทุนกินเปล่า มันไปได้ใช่
2.1.1 ความรู้สึกดีใจ		ทุน เฮาชอยทางบ้านได้หลายจั่งซี่ครับ แล้วเทิงได้เงินเดือนพร้อมที่พัก

ประเด็นหลักและสาระสำคัญ	ข้อมูลจากการสนทนา	
	ผู้ให้ข้อมูล	ตัวอย่าง
		มันกะดี(ID1: L655,L672-674) (เรารู้สึกว่าเป็นอะไรที่แบบเรา เป็นไปไม่ได้ที่เราจะได้...ผมโง่มากเลยครับ โอ้ย...ดีใจมากครับได้ทุนเรียนครับ เป็นทุนที่ไม่ต้องใช้คืน เราได้ช่วยเหลือที่บ้านด้วยครับ แล้วก็ได้เงินเดือนพร้อมที่พกกดี)
	1	รู้สึกดีเป็นหยิ่งที่ผมบอกพ่อแม่ บอกครูโอ้ย...ดีใจหลายไปบอกครูผมติดสัมพันธ์ชื่อๆครับ ไปบอกครูผมไปบอกผู้หนึ่งผู้หนึ่ง...ดีใจ นอนบหลับเลยพ่อแม่ผม (ID1:L677-680, L688) (รู้สึกดีเป็นอะไรที่ผมบอกพ่อแม่ บอกครูด้วย ดีใจมากไปบอกครูของผม ติดสัมพันธ์เฉยๆครับ ไปบอกครูผมไปบอกคนโน้นคนนี้...ดีใจนอนไม่หลับเลยครับพ่อแม่ผม)
	1	ผมบอผู้ผมผ่านผมผ่าน แล้วกะพอประกาศผลมาโง่ดิครับ ดีใจติดแล้ว (ID1:L709-710) (ผมไม่รู้ ผมกลัวผมไม่ผ่านแล้วพอประกาศผลมาโง่ใจเลยครับ ดีใจติดแล้ว)
	2	ก็รู้สึกว่าคล้ายๆได้เปิดโลกอีกโลกหนึ่งครับ ได้รู้จักเพื่อนๆแล้วก็รู้จักคนกลุ่มใหม่อะไรอย่างนี้ครับ...แต่ไม่คิดว่าตัวเองจะเข้าได้อะไรอย่างนี้เพราะว่าไม่คิดว่าตัวเองจะมีทุนแล้วก็ฐานะเราก็ไม่ได้ดีขนาดนั้น (ID2:L292-293, L360-361)
	3	ถ้าสมมติว่าเป็นถ้าสมมติหนูไม่มีโครงการนี้หนูไม่แน่ใจว่าหนูจะได้เรียนหรือเปล่าเพราะช่วงนี้พอกก็ออกจากงานพอดิก็รู้สึกดีใจมากที่ติด (ID3:L591-593)
	3	ก็ดีใจ ชอบคนที่เปิดโอกาสให้หนูเข้ามาอยู่ตรงนี้ได้ เพราะถ้าไม่มีทุนนี้บางที่หนูก็ไม่รู้ว่าหนูจะได้เรียนหรือเปล่า อาจจะต้องกู้เงินมาคงเสียเงินเยอะมาก(ID3:L938-940)
	4	ตื่นเต้น เพราะว่ามันติดทุนมันต้องทำอะไรก่อนเพื่อนด้วย เพื่อนบ้างคนจะเค้าจะเครียดยังไม่มีการเรียนเลย(ID4:L605-606)
	4	ก็รู้สึกดีใจ ภูมิใจ มีความสุข คือโชคดีนั่นแหละคะ คำของหนูคือโชคดีที่มีทุนทำให้ชีวิตหนูมาได้ขนาดนี้ ถ้าไม่มีทุนพ่อแม่ก็ต้องลำบากอีกแล้ว ส่งเรียนสี่ปีอะไรอย่างนี้ ส่วนที่ได้ทุนมาคือ พ่อแม่ไม่ค่อยได้ส่ง ไม่ต้องส่งทุกเดือน(ID4:L1149-1152)

ประเด็นหลักและสาระสำคัญ	ข้อมูลจากการสนทนา	
	ผู้ให้ข้อมูล	ตัวอย่าง
	5	จำวันนั้นได้แม่น อาจารย์วันนี้ประกาศผลแล้วนะ โอเคเปิดคอมซึ่งเป็นคาบแนะแนว เปิดไปมาปั๊บแฮ่ไม่มีชื่อเรา เข้าคณะนิติศาสตร์คิดคณะ พอไปเสิร์จปั๊บเรียงมาเราเป็นคนที่สามของคณะที่ได้เข้าอย่างนี้ ชื่อต้นกล้าปั๊บทุกอย่างในห้องเฮ โอเคดีดอย่างนี้แล้วก็มาสัมภาษณ์อะไรอย่างนี้(ID5:L337-341)
	6	-
	7	ผมมั่นใจ มาเยี่ยมบ้านผมผ่าน ผมรู้แล้วว่าบ้านผมก็ลำบากมีอะไรเลยจริงๆอะ มาบ้านผมไม่มีอะไรเลย มั่นใจมันก็ได้จริงๆ บอกแม่ว่าได้แล้วนะเธอแม่ก็ดีใจด้วยทุกวันนี้ก็ happy ได้แล้วก็ไม่กดดันตัวเอง ว่าจะมีที่เรียนใหม่(ID7:L658-661)
	8	ก็มีดีใจอย่างเดียว ตอนนั้นที่โทรไปบอก หนูจะเรียนใหม่ก็อยู่โรงเรียนก็ตื่นตื่นมากก็รีบโทรไปหาแม่...คือแบบมันไม่เคยอยู่ในความฝันหนูเลยหนูไม่เคยคิดว่าหนูจะมาได้อยู่ไกลขนาดนี้หนูคิดว่าจะเรียนอยู่ใกล้ๆพอกับแม่(ID8:L210-211, L477-479)
	9	ตอนแรกก็แฮ่... ตกใจอะคะ ดีใจคะแต่ก็ยังไม่รู้ว่าเราจะได้หรือไม่ได้ อาจารย์ไปตรวจ (ID9:L115-125)
	9	ตอนแรกหนูก็ไม่คิดหนูว่าจะได้ ทุกคนในโรงเรียนก็ดีใจกันหมดเลยเออ...ติดจุฬา ติดจุฬา คนแรกเลยที่ออกมาได้ แล้วได้มาเรียนที่นี่ เพราะว่ามีน้อยคนมากเลยที่โรงเรียนนี้จะได้เข้าที่นี่ อาจจ อาจารย์ดีใจด้วย เราโชคดีนะพี่(ID9:L169-172)
	9	ดีใจมากๆ ได้มาเรียนที่นี่เป็นมหาลัยอันดับหนึ่งของประเทศใครได้ก็เก่ง(ID9:L1113-1114)
	10	-
2. การมีความรู้สึกสุขระคนทุกข์เมื่อได้ทุนการศึกษา		
2.1 ความรู้สึกดีใจ ภาคภูมิใจ 2.1.2 ความภูมิใจ	1	ภูมิใจ ว่างฮอดทุนแล้วคือจั่งซีให้ มันตื่นตื่นใจ(ID1:L1770) (ภูมิใจ พุดถึงทุนแล้วเหมือนจะร้องไห้ มันตื่นตื่นใจ)

ประเด็นหลักและสาระสำคัญ	ข้อมูลจากการสนทนา	
	ผู้ให้ข้อมูล	ตัวอย่าง
	1	เป็นสิ่งที่ได้เปรียบคนอื่น บำเหน็จสิ่งที่ด้อยเลยที่เขาได้ทุนมานี้ เป็นชีวิตที่ได้เปรียบอ้อหลี คือเป็นครอบครัวใหญ่ เขาเข้ามาเขามีหม้อยู่แล้วเขาเข้ามาบามีหมู เขาต้องมาหาหมู เขาเข้ามา เขามีหม้อยู่แล้ว เขามีครอบครัวอยู่แล้ว(ID1:L1749-1753) (เป็นสิ่งที่ได้เปรียบคนอื่น ไม่ใช่สิ่งที่ด้อยเลยที่เราได้ทุนมาที่นี้ เป็นชีวิตที่ได้เปรียบจริงๆ คือเป็นครอบครัวใหญ่ เราเข้ามามีเพื่อนอยู่แล้วคนอื่นเข้ามาไม่มีเพื่อน เขาต้องมาหาเพื่อน เราเข้ามา เรามีเพื่อนอยู่แล้ว เรามีอีกครอบครัวอยู่แล้ว)
	2	-
	3	หนูก็รู้สึกอบอุ่น ไม่รู้สึกถึงขนาดต้องอายุว่าฉันเป็นเด็กชนบทก็ไม่เคยคิดอย่างนั้น เพราะว่ามาอยู่ตรงนี้ได้ก็เพราะโครงการนี้ เค้าก็ให้เงินให้แบบหมดทุกอย่างทั้งค่าเทอมค่าหอพักคือที่บ้านไม่ต้องเสียอะไรเลย (ID3:L586-589)
	4	ภูมิใจ มีความสุข คือโชคคตินั้นแหละคะ ... เพื่อนไม่เคยดูถูกแล้วหนูก็ไม่เคยคิดว่าตัวเองมันต่ำด้อยจนเป็นที่หน้าอาย มันไม่ได้น่าอาย (ID4:L1149,L1156-1157)
	5	ก็เรื่องเพื่อน เพื่อนที่คณะอย่างนี้ รู้สึกว่าเราไม่ได้เป็นปมด้อยเราเด็กทุนอย่างนี้ คนอื่นเด็กเตรียม เด็กเทพศิรินทร์ เด็กราชินีแบบเราก็สู้เค้าได้นะ มันก็จะมีดาราเราก็เข้าใจ เพื่อนก็เข้าใจเอาจริงเด็กหน่วยอย่างนี้...เรารู้สึกว่าเราก็ทำได้อย่างนี้ เราก็คน คนหนึ่ง เราก็ทำได้ซึ่งเด็กที่รวยๆบางคนเค้าก็อึ้งอยู่เหมือนกันว่าทำได้ไงอะไรแบบนี้ ก็ได้รับการยอมรับจากเพื่อนๆ(ID5:L1233-1236,L1240-1242)
	6	ซึ่งผมรู้สึกว่า ความจริงคือมันไม่ต้องขนาดนั้นการที่เราได้ทุนจุฬาชนบททำให้เรารู้สึกเท่าเทียมคนแล้วเราควรจะทำให้ตัวเรามีสิทธิเท่าเทียมแต่หมายถึงว่าไม่จำเป็นต้องใช้เงินฟุ่มเฟือยแต่หมายถึงว่าเรามีวิธีการทำให้ตัวเราเท่าเทียมได้ มีกำลังใจพอที่จะไปเรียนสู้เค้าได้ไม่ใช่ตระหนักรว่าเราคือเด็กจุฬาชนบทเราคือเด็กจนที่เข้ามาได้เพราะโชคลากไม่ได้เข้ามาด้วยความสามารถเพราะฉะนั้น ต่อให้เธอเรียนให้ตายเธอก็สู้เค้าไม่ได้หรอก(ID6:L960-967)
	6	แต่ตอนนี้รู้สึกภูมิใจมากขึ้น มากขึ้นเรื่อยๆรู้สึกว่าแบบฉันมาจากศูนย์

ประเด็นหลักและสาระสำคัญ	ข้อมูลจากการสนทนา	
	ผู้ให้ข้อมูล	ตัวอย่าง
		แล้วฉันทำได้ขนาดนี้ฉันภูมิใจมาก มากๆแล้วยังอยากจะบอกทุกคนไปเลยว่าเป็นเด็กหน่วยนะ แล้วจะยิ่งจะทำให้เยาะกว่านั้นอีก (ID6:L1065-1068)
	7	ผมภูมิใจสอบจุฬาได้คนแรกนะโว้ย ภูมิใจห้องผมไม่มีใครสอบจุฬาได้คนเดียวภูมิใจ ไม่มีฯ(ID7:L555-556)
	8	-
	9	หนูภูมิใจในตัวเองนะ ว่าหนูอยู่ได้ หนูทำได้ เราไม่เก่งเราก็อยู่ไม่ได้ซิ เราภูมิใจในตัวเองนะที่เรามาถึงจุดนี้ถึงเราจะได้เกรดเฉลี่ยเท่าไร เรามองว่าเราพยายามแล้วเราได้แค่นี้ นี่คือพยายามแล้วเราก็ได้ เรามีชีวิตที่รอดมาทุกวันนี้ เรามีปัญหาแล้วมาได้ขนาดนี้แสดงว่าเราดีพอสมควร เราอยู่ได้(ID9:L1125-1129)
	10	-
2. การมีความรู้สึกสุขของคนทุกซ์เมื่อได้ทุนการศึกษา		
2.2 ความรู้สึกซาบซึ้งใจ และเห็นคุณค่าทุนที่ได้รับ	1	เฮ็ดให้คนที่อยู่ในกะลาที่บรู๋หยังได้รู้จักคนหลาย(ID1:L1697-1698) (ทำให้คนที่อยู่ในกะลาที่ไม่รู้จักอะไรได้รู้จักอะไรมากขึ้น)
	1	ผมรู้สึกว่าคุณนี่ครับเป็นสิ่งที่เปิดโอกาสให้คนด้อยโอกาสที่แท้จริงในการที่คิดจะเข้ามาเรียนในมหาลัย ผมคิดจั่งขึ้นถึงแม้ระดับเกรดแบบนี้มันสูงถึงแม้ผู้เข้ามาสิมีฐานะ แต่มันกะสิมีส่วนหนึ่งละที่จนอ้อหีที่บมีเงินเรียน อยากเรียนอ้อหี อยากเข้ามาเรียน (ID1:L1764-1768) (ผมรู้สึกว่าคุณนี่ครับเป็นสิ่งที่เปิดโอกาสให้คนด้อยโอกาสที่แท้จริงในการที่คิดจะเข้ามาเรียนมหาลัย ผมคิดอย่างนี้ถึงแม้ระดับเกรดแบบนี้มันจะสูง ถึงแม้คนที่เข้ามาจะมีฐานะ แต่มันก็มีส่วนหนึ่งละที่จนจริงๆที่ไม่มีเงินเรียนอยากเรียนจริงๆ อยากเข้ามาเรียน)
	2	ถ้าเกิดไม่มีทุนนี้ ผมก็จะก้คงต้องกู้เงินมาเรียนมหาลัย admission ในมหาลัยอื่นแล้วเป็นจุฬาด้วย...ก็เหมือนมันช่วยเรา มันเป็นแบ่งปันอะไรได้หลายอย่างช่วยแบ่งเบาครอบครัว...ก็ส่วนหนึ่งแล้วทางบ้านก็ไม่ต้องแบกภาระค่าใช้จ่ายทางการเรียนเยอะครับ แล้วก็มีที่เรียน มีเพื่อนมีอะไรอย่างนี้ด้วย(ID2:L198-199, L548-549, L554-555)

ประเด็นหลักและสาระสำคัญ	ข้อมูลจากการสนทนา	
	ผู้ให้ข้อมูล	ตัวอย่าง
	2	ก็รู้สึกว่าเป็นโครงการที่ดีโครงการหนึ่งครับ คือส่วนหนึ่งผมไม่รู้ว่่าทุกมหาลัยมีหรือเปล่า แต่ว่าผมอยากให้หลายมหาลัยมีโครงการดีแบบนี้ครับ เพื่อที่ว่าเด็กต่างจังหวัดจะได้มีโอกาสเข้ามาเรียนครับคือไม่ใช่เฉพาะที่ว่าคนที่เค้ามีฐานะซึ่งก็คือการศึกษาจะได้กระจายไปทั่วทุกพื้นที่ครับ ไม่ใช่เฉพาะคนมีเงินถึงจะได้เรียนได้อะไรอย่างนี้ คนที่เค้าอยากเรียนเค้าไม่มีเงินเรียนก็เรียนได้ มันทำให้ฐานะทางสังคมจะได้กระจายมากขึ้น คนจะได้มีการศึกษามากขึ้นจะได้ไม่กระจุกตัวอยู่แคในเมือง(ID2:L649-656)
	3	ถ้าสมมติว่าเป็นถ้าสมมติหนูไม่โครงการนี้หนูไม่แน่ใจว่าหนูจะได้เรียนหรือเปล่าเพราะช่วงนี้พ่อก็ต้อออกจากงานพอดีก็รู้สึกดีใจมากที่ติด...ก็คิดอยู่ว่า คิดอยู่ถ้าหนูไม่ได้โครงการนี้จะเรียนไหม(ID3:L591-593, L598)
	3	ก็ดีใจ ชอบคุณที่เปิดโอกาสให้หนูเข้ามาอยู่ตรงนี้ได้ เพราะถ้าไม่มีทุนนี้บางทีหนูก็ไม่รู้ว่าหนูจะได้เรียนหรือเปล่า อาจจะต้องกู้เงินมาคงเสียเงินเยอะมาก(ID3:L938-940)
	4	ก็อยากขอบคุณหน่วย แล้วก็อยากให้มีต่อไปเพื่อจะให้โอกาสกับรุ่นน้อง แต่ก็ต้องดูกันดีๆอีกทีเพราะว่าแต่ระบบของหน่วยเค้าก็คัดเลือกคนดีอยู่แล้วค่ะ ก็อยากให้มีต่อไปจะได้เป็นโอกาสให้รุ่นน้องต่อไป เพราะว่าในสังคมทุกวันนี้มันก็ เค้าเรียกว่าเหลื่อมชั้นกันมากขึ้น ก็ยังมีคนยากจนอยู่(ID4:L1270-1274)
	5	ก็ขอบคุณที่ให้ต้นกล้าได้มีวันนี้ ถ้าแบบไม่มีทุนแล้วแบบต้นกล้าไม่มีทุนไม่มีโอกาส ต้นกล้าคงไม่มีโอกาสได้มาเย็นในจุดนี้ ก็ได้ทำงาน(ID5:L1453-1455)
	6	แต่เราคือไม่ขึ้นดีที่มาจากป่า แค่มันมาจากป่าไม่คุ้นพื้นในเมืองแต่เราโตได้แน่นอน แล้วมันใจว่าถ้าวันนึงเรามันเติบโตแล้วเราต้องใหญ่ใหญ่มากๆเป็นร่มเงาของเราคงจะทำให้พื้นดินทั้งในจุฬา ในกรุงเทพ และในชนบทที่เค้าจากมามันทำให้พื้นดินมันดีได้แน่ๆผมว่า แล้วผมคิดว่าแบบไม่ใช่เฉพาะชนบทแต่ประเทศเราก็ต้องการอะไรแบบนี้อีกเยอะ...ผมก็เลยอยากจะทำก็ขอให้เป็นเมล็ดพันธุ์ที่ดีแล้วโตขึ้นไปเป็นต้นไม้ที่ดีให้สมกับที่จุฬาและอาจารย์วันรบได้ให้น้ำ ให้อุบาย ให้ดิน

ประเด็นหลักและสาระสำคัญ	ข้อมูลจากการสนทนา	
	ผู้ให้ข้อมูล	ตัวอย่าง
		เรามา(ID6:L1204-1209,L1211-1213)
	7	สำหรับจุดนี้ดีมากจุฬารชนบทเป็นโอกาสที่ดีมากอบอุ่น เพื่อนก็ดี กิจกรรมก็ดี ความสัมพันธ์ก็ดี อะไรดีทุกอย่าง ความรัก ความผูกพันของคนในหน่วยจุฬา(ID7:L941-943)
	8	หนูว่าการได้รับทุนเข้ามามีโอกาสใช้ใหม่ค่ะ มันก็เป็นโอกาสของเด็กชนบทอย่างนี้ค่ะที่ได้ ได้เข้ามาเรียนที่ดีมาก เป็นมหาวิทยาลัยอันที่หนึ่งมีชื่อเสียงดังมันเป็นโอกาสที่ดีมากเลยค่ะถ้าไม่มีทุนนี้หนูอาจไม่ได้เรียนที่นี่ หนูอาจจะเรียนราชภัฏ...ได้อะไรเยอะมาก(ID8:L788-792,L800)
	9	อาจารย์เค้าส่งสารทางบ้านเห็นแม่แล้วนำส่งสาร เค้าเลยให้มาเรียนก็คือให้โอกาสคือถ้าเราไม่ได้ทุนไม่รู้จะมีโอกาสมาเรียนอยู่ถึงวันนี้หรือเปล่าเหมือนว่าชีวิตเรานั้นดีขึ้นมากจากหน้ามือเป็นหลังมือ(ID9:L191-194)
	9	ใครจะไปคิดว่า เธอ...ที่นั่นมันเป็นศูนย์รวมคนเก่งถึงแม้ว่าเราจะไม่เก่งแต่อย่างน้อยเราก็ได้พัฒนาศักยภาพให้ได้มาเรียนรู้อันนี้และให้โอกาสในการทำงานในการเรียน ซึ่งถ้าเราไม่เรียนเราก็ไม่รู้ว่าจะไปอยู่จุดไหน อาจจะไปทำงานแล้วปานนี้(ID9:L196-199)
	9	แล้วมันก็ได้ความรู้เราเอาไปทำอะไรต่อได้ เปิดโอกาสในการใช้ชีวิตก็เราเด็กต่างจังหวัดโอกาสมันน้อยมากที่จะได้มาเรียนที่นี่ยังไง(ID9:L202-203)
	9	ก็ หน่วยงานไหนอยากให้มีโครงการนี้ต่อไป คือว่ามองเห็นว่ามันมีประโยชน์มันทำให้หลายๆคนได้ชีวิตใหม่ ชีวิตใหม่มาทำให้คนที่สามารถพลิกชีวิตคนได้ อย่างมหาศาลที่กรุงเทพฯมันน้อยมากที่เด็กด้อยโอกาสจะได้มาเรียน แคลนทุนทรัพย์ นอกจากนั้นมันยังกระจายคนที่มีความรู้ความสามารถเพราะพวกนี้จบมา มีเป้าหมายก็อยากกลับบ้านกันอยู่แล้ว ทุกคนแหละหนูเชื่อว่าถ้ามันมีทุนลักษณะนี้หนูว่ามันดีมันให้โอกาสคนที่เค้าอยากจะได้เรียนเข้ามาเรียนจริงๆ(ID9:L1184-1191)
	10	คือ เราได้โอกาสนี้มาแล้วใช่ว่ามันจะหามาได้ง่ายๆ ไม่รู้ซิหนูคิดอย่างนั้น เราได้มาทุกอย่างแล้วเรามีหน้าที่เรียนอย่างเดียวแล้วเราต้องเรียนให้จบ (ID10:L1457-1459)

ประเด็นหลักและ สาระสำคัญ	ข้อมูลจากการสนทนา	
	ผู้ให้ข้อมูล	ตัวอย่าง
2. การมีความรู้สึกสุขระคนทุกข์เมื่อได้ทุนการศึกษา		
2.3 ความรู้สึกไม่มั่นใจ บางขณะ	1	ผมคิดว่ามันต้องแบบเรียนกันเก่งๆกันแน่เลย มองไว้จั่งจั้น (ID1:L853-857) (คิดว่าต้องมีแต่คนเรียนเก่งๆกันแน่เลย มองไว้อย่างนั้น)
2.3.1 ความรู้สึกกลัว กังวลในการเรียน		
	2	ดูแต่ละคนเก่งๆทั้งนั้นอะไรอย่างนี้ครับ...เราไม่เก่งครับแต่เราเราต้องใช้ความขยันมากกว่า (ID2:L300,L302)
	3	ก็อยากเที่ยวด้วยแล้วก็เครียดเรื่องเรียนด้วยเพราะหนูก็ไม่รู้เป็นไงและ รุ่นพี่ส่วนใหญ่ก็จะบอกว่ามันยากนะมันต้องเรียนเอง มันเยอะอะไร อย่างนี้(ID3:L660-662)
	4	-
	5	-
	6	-
	7	-
	8	ก่อนหน้าที่จะมาใช้ใหม่คะหนูก็ประมาณว่าพยายามอ่านหนังสือให้ เยอะๆขึ้น เหมือนแบบว่ามีคนเก่ง จุฬาก็น่าจะมีแต่คนเก่งๆ (ID8:L232-234)
	9	รู้สึกใจหาย อยากกลับ กลัว หวันก็รู้ว่าที่นี่มีแต่คนเก่งไม่รู้ว่าจะอยู่ ได้ไหมจะทำอย่างนี้ได้ไหมได้ไหม (ID9:L300-302)
	9	คือคำว่าเด็กจุฬาเด็กทุกคนเก่งเราจะเรียนกลางๆ (ID9:L337)
	9	ตอนแรกก็จะพยายาม หลังๆมาารู้สึกกลัว เพราะว่าตัวเองไม่เก่ง กลัว ว่าเรียนได้ไหมวะแต่ก็พยายามขึ้น (ID9:L1116-1117)
	10	คือรู้ว่าอาจารย์บอกว่าเป็นมหาวิทยาลัยหนึ่งของประเทศนะได้ยินว่าที่หนึ่ง ของประเทศมันก็มีลูกคนจีน ลูกคนรวยดาราทั้งหลายดั่งๆพวกที่คน รวยๆ แล้วเรามาจากไหน เพื่อเราไปเรียนแล้วไม่จบละ(ID10:L648- 651)
2.การมีความรู้สึกสุขระคนทุกข์เมื่อได้ทุนการศึกษา		
2.3 ความรู้สึกไม่มั่นใจ บางขณะ	1	-

ประเด็นหลักและสาระสำคัญ	ข้อมูลจากการสนทนา	
	ผู้ให้ข้อมูล	ตัวอย่าง
2.3.2 ความรู้สึกอายกลัวเพื่อนจะรับไม่ได้ในภูมิหลัง		
	2	ก็ตอนแรกก็มองอย่างที่เราที่เค้าบอก ในสายตาเค้าเราอาจจะดูด้อยดูไม่ดี(ID2:L472-473)
	3	ตอนแรกก็กลัว คือตอนแรกๆที่ยังแบบไม่เจอเพื่อนก็กลัวส่วนใหญ่แบบเค้าจะพูดกับเราหรือเปล่าแบบนี้(ID3:L606-607)
	4	-
	5	-
	6	-
	7	-
	8	-
	9	เห็นแล้วตกใจ บ้านรวยมากเลย ทำไมบ้านเค้ารวย เราจะอยู่จะคุยกับเค้าอย่างไร เรา รู้สึกว่าเค้าเป็นอีกชั้นหนึ่ง(ID9:L782-783)
	9	เออ..คิดเหมือนกันว่ากลัวเค้าจะมองเราเค้าจะมองเราอย่างไร....กลัวเค้าจะมองว่า ไม่อยากคบกับเรา...เพราะเราคิดว่าเราไม่ใช่คนระดับเค้า เราเข้าถึงเค้าไม่ได้...เขาดูสูงกว่าเรา...เค้าจะมอง จะคิดอย่างไรกับเรา(ID9:L787-788,L790,L792, L794, L823)
	10	เออเราบ้านนอก เราไม่สวยอะไรอย่างนี้(ID10:L655)
2.การมีความรู้สึกสุขระคนทุกข์เมื่อได้ทุนการศึกษา		
2.3 ความรู้สึกไม่มั่นใจ บางขณะ	1	-
2.3.3 ความรู้สึกกลัวสถานที่ใหม่ที่ไมคุ้นเคย		
	2	-
	3	-
	4	ตอนแรกก็กลัวว่าจะอยู่ไม่ได้ค่ะ เพราะรู้สึกในความคิดมีแต่ก็มีแต่ตีทโคจรสร้างอะไรอย่างนี้(ID4:L608-609)

ประเด็นหลักและ สาระสำคัญ	ข้อมูลจากการสนทนา	
	ผู้ให้ข้อมูล	ตัวอย่าง
	4	แต่ตอนนั้นรู้สึกเครียดกลัวไปเอง มาเองตลอด ไกลห่างแม่ด้วย เพราะว่าไม่เคยอยู่ห่างแม่เลย สนุกกับแม่อยู่ด้วยกันตลอด(ID4:L618- 620)
	5	-
	6	-
	7	-
	8	-
	9	ไม่เคย กลัวมากเลยที่ต้องมาอยู่ที่นี่.... ใกล้เคียงสวรรค์เป็นจังหวัดที่อยู่ ติดกันแค่ไปสอบ กลัวคือเราเป็นคนที่ไม่เคยไปไหนคือโลกทัศน์ก็ยัง แคบอยู่ เราก็กลัว(ID9:L285, L289-290)
	9	กลัวมาแล้วจะไม่มีใคร เราจะอยู่คนเดียวอย่างไร ไม่มีใคร สถานที่ใหม่ คนใหม่สภาพสังคมใหม่แล้วมันก็น่ากลัวสำหรับคนที่ไม่ชินกับ สภาพแวดล้อม(ID9:L325-327)
	9	มันก็ติดตรงที่ว่าเรามาเรียนกรุงเทพแล้วมันไกลจากบ้านมันอยู่ยาก (ID9:L789-790)
	10	-

ผลการจัดหมวดหมู่ภายหลังที่ผู้ตรวจสอบให้ความเห็นแล้วในทุกประเด็น มีดังนี้

ตารางที่ 15

ผลการจัดหมวดหมู่ภายหลังที่ผู้ตรวจสอบให้ความเห็นแล้วในทุกประเด็น

ประเด็นหลัก (Domain)	หมวดหมู่ (Category)	หมวดหมู่ย่อย (Subcategory)
ประเด็นที่ 1 การเผชิญความยากลำบาก ในชีวิต	1.1 ความเป็นอยู่ที่ขาดแคลน	1.1.1 รายได้ไม่เพียงพอและไม่แน่นอน 1.1.2 การมีหนี้สินทับถม 1.1.3 การมีที่อยู่อาศัย ทrudโทรม คับแคบ
	1.2 การไม่ยอมจำนนต่อความ ยากจน	1.2.1 ขอบทุน และสอบชิงทุนการศึกษา 1.2.2 การทำงานหนักเกินตัวเพื่อแบ่งเบาภาระ ครอบครัว 1.2.3 ครอบครัวอยากให้เรียนสูงเพื่อให้หลุด พ้นจากความยากจน
	1.3 การมีความกดดัน รู้สึก ด้อยค่าจากความยากจน	1.3.1 ความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจเมื่อ เปรียบเทียบกับคนอื่น 1.3.2 ความกดดันเมื่อเงินไม่พอใช้ 1.3.3 ความรู้สึกตำหนิตัวเองที่ต้องพึ่งพาผู้อื่น
ประเด็น 2 การมีความรู้สึก สุขระคนทุกข์เมื่อได้ ทุนการศึกษา	2.1 ความรู้สึกดีใจ ภาคภูมิใจ	2.1.1 ความรู้สึกดีใจ 2.1.2 ความภูมิใจ
	2.2 ความรู้สึกซาบซึ้งใจและ เห็นคุณค่าทุนที่ได้รับ	
	2.3 ความรู้สึกไม่มั่นใจ บางขณะ	2.3.1 ความรู้สึกกลัว กังวลการเรียน 2.3.2 ความรู้สึกอาย กลัวเพื่อนจะรับภูมิหลัง

ประเด็นหลัก (Domain)	หมวดหมู่ (Category)	หมวดหมู่ย่อย (Subcategory)
		<p>ตนไม่ได้</p> <p>2.3.3 ความรู้สึกกลัวสถานที่ใหม่ที่ไมคุ้นเคย</p>
ประเด็นที่ 3 การปรับตัวในสังคมใหม่	3.1 การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย	<p>3.1.1 การเรียนไม่ทันเพื่อน</p> <p>3.1.2 การทำกิจกรรมต่างๆที่มีความกดดัน เช่น ห้องเชียร์</p>
	3.2 การอยู่สิ่งแวดล้อมสังคม วัฒนธรรม	3.2.1 การมีเงินใช้จ่ายที่จำกัด
	3.3 การใช้ชีวิตต่างถิ่นเพียงลำพัง	<p>3.3.1 การใช้ชีวิตต่างถิ่นที่ไม่คุ้นเคยเป็นครั้งแรก</p> <p>3.3.2 การพบปะผู้คนแปลกหน้าที่ไม่น่าไว้วางใจ</p>
ประเด็นที่ 4 การมีทัศนคติที่ดีและกุญแจสำคัญในการปรับตัว	4.1 การมีจิตใจที่แข็งแกร่ง	<p>4.1.1 การมีทัศนคติด้านบวก</p> <p>4.1.2 การมีวิธีการเผชิญปัญหาด้านบวก</p> <p>4.1.3 การเห็นคุณค่าความยากลำบากในชีวิต</p>
	4.2 การเป็นหลักให้ผู้อื่นพึ่งพา	<p>4.2.1 การเป็นคนที่คุณอื่นเข้าหาได้ง่าย</p> <p>4.2.2 การเป็นที่ไว้วางใจ สามารถพึ่งพาได้</p>
	4.3 การมีแหล่งเกื้อหนุนและประคับประคอง	<p>4.3.1 การมีแหล่งสนับสนุนจากครอบครัว</p> <p>4.3.2 การจัดกิจกรรมเสริมโดยมหาวิทยาลัย</p>
ประเด็นที่ 5 การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต	5.1 เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของครอบครัว	<p>5.1.1 การทำงานเพื่อดูแลครอบครัว</p> <p>5.1.2 การสร้างที่อยู่อาศัยให้พอกับแม่</p>
	5.2 เพื่อสร้างอนาคตของตนเองให้มั่นคง	<p>5.2.1 การได้ศึกษาต่อในระดับที่สูง</p> <p>5.2.2 การมีคุณภาพชีวิตของตนเองให้ดีขึ้น</p>
	5.3 เพื่อได้ตอบแทน ทดแทนผู้มีพระคุณ	<p>5.3.1 การได้ช่วยเหลือ แบ่งปันโอกาสที่ดีให้คนอื่น</p> <p>5.3.2 การได้กลับไปตอบแทนผู้มีพระคุณ</p> <p>5.3.3 การได้กลับไปพัฒนาบ้านเกิดของตน</p>

ภาคผนวก ค
ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ข้อมูลรายบุคคลของผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 1

นายแก้วใส(นามสมมติ) เพศชาย อายุ 20 ปี เป็นนิสิตชั้นปีที่ 2 แก้วใสมีภูมิลำเนาอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นบุตรคนโตและมีน้องอีก 1 คน ครอบครัวของแก้วใสมีอาชีพค้าขาย สถานที่ให้สัมภาษณ์ อาคารเรียนในบริเวณมหาวิทยาลัยที่มีความสงบและเงียบมีความเป็นส่วนตัว วันที่สัมภาษณ์ วันเสาร์ที่ 26 สิงหาคม 2555 เวลา 13.00 -15.00 น. แก้วใสมีความเต็มใจในการให้ข้อมูลส่วนตัว ใช้เวลาสัมภาษณ์ประมาณ 2 ชั่วโมง

การเผชิญความยากลำบากในชีวิต ครอบครัวแก้วใสมีอาชีพค้าขาย ทำขนม ทำซาลาเปา ขายในตัวอำเภอจังหวัดชัยภูมิส่งตามโรงเรียน ครอบครัวแก้วใสต้องประสบกับรายได้ที่ไม่เพียงพอไม่แน่นอน บางครั้งก็ขาดทุน ไม่ได้กำไร “บางครั้งขายขนมก็ไม่ได้กำไรตลอด บางครั้งก็เสียบ้างขาดทุนบ้าง” รายได้ไม่เพียงพอกับภาระรายจ่ายที่มีเป็นจำนวนมาก อาชีพเดิมของครอบครัวคืออาชีพเกษตรกร ทำนา ซึ่งปัจจุบันตากบขายทำนา ที่ต้องประสบกับภัยแล้งทำให้ข้าวตาย ทำให้ได้ข้าวน้อย บางปีฝนตกจนเกิดน้ำท่วมทำให้เกิดความเสียหายกับผลผลิตทางการเกษตรขายไม่ได้กำไร ขาดทุน ข้าวขายไม่ได้ราคาทำให้เกิดหนี้สินทับถมที่เกิดจากการกู้ยืมมาลงทุนทำนา ซื้อมปุ๋ย“แห้งแล้งครับบางปีไม่ได้ข้าวเลยครับ จากที่เคยได้ปีหนึ่งตก 45 กระสอบแต่ปีนั้นก็จะได้ประมาณ 20 กระสอบกว่าๆ ได้ครึ่งๆทำให้เราขาดทุน ไม่มีข้าวขาย” ทำให้ชีวิตยากลำบาก ขาดแคลนบางครั้งไม่มีเงินก็ต้องไปกู้เงินนอกระบบมาใช้จ่าย ส่วนบ้านเรือนก็เก่า ซ้ำรูดทูดโทรมเนื่องด้วยการมีข้อจำกัดของรายได้ จึงทำให้ต้องกู้เงินมาทำบ้านทำให้เกิดหนี้สินเพิ่มขึ้น ของใช้เครื่องใช้ที่เป็นของใช้มือสองและจากตาเป็นคนทำพวกตู้กับข้าวเครื่องไม้ แต่แก้วใสก็ไม่ยอมจำนนกับความยากจน โดยพยายามขอกู้เงินเพื่อเป็นค่าเทอม ค่าชุดนักเรียน หาโอกาสทางการศึกษาตั้งใจเรียนหนังสือมากขึ้นจากเมื่อก่อนที่ไม่ตั้งใจเรียนหนังสือ เกเร และพยายามทำงานเพื่อแบ่งเบารายจ่ายในครอบครัว ต้องทำงานที่หนักช่วยพ่อแม่ทำขนม ช่วงทำนาแก้วใสก็ไปช่วยตากบขายทำนา และก็รับจ้างทำงานพิเศษเพื่อมาใช้จ่าย โดยไม่รบกวนพ่อแม่ หวังที่จะพึ่งตัวเอง แก้วใสเล่าว่าเริ่มทำงานหารายได้พิเศษประมาณมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ไปทำงานเป็นเด็กส่งของ ยกของในร้านของชำ แล้วก็รับจ้างทำอย่างอื่นไม่ว่าจะเป็น รับจ้างทำนา ถอนกล้า ครอบครัวแก้วใสส่งเสริมการศึกษา อยากให้

ตั้งใจเรียน การประสบปัญหาการเงินขาดแคลนทำให้ชีวิตอยู่อย่างลำบาก บางครั้งเงินไม่พอใช้จ่าย ก็ต้องพึ่งพาญาติ ทำให้ถูกดูถูกเหยียดหยาม ทำให้แค้นใจเกิดความกดดัน ไม่พอใจ รู้สึกตำหนิตัวเองที่ต้องพึ่งพาผู้อื่นมากเกินไป ไม่สามารถดูแลรับผิดชอบตัวเองและครอบครัวได้ ทำให้เกิดความรู้สึกเหมือนตัวเองด้อยค่าไม่มีความสามารถ

การมีความรู้สึกสุขของคนทุกข์เมื่อได้ทุนการศึกษา การที่ได้ทุนการศึกษา ทำให้แค้นใจเสียใจ ภูมิใจไม่คาดคิดว่าตัวเองจะได้ทุน “เรารู้สึกว่าเป็นอะไรที่แบบเรา เป็นไปไม่ได้ที่เราจะได้...ผมโง่งมากเลยครับ โอ้ย...ดีใจมากครับได้ทุนเรียนครับ เป็นทุนที่ไม่ต้องใช้คืน เราได้ช่วยเหลือทางบ้านด้วยครับ แล้วก็ได้เงินเดือนพร้อมที่พักรักดี” ขณะที่เล่าแก่น้ำตาซึมและบอกว่าเขาซาบซึ้งใจในบุญคุณของทุนที่ให้โอกาสในการใช้ชีวิตที่ดีขึ้นและเห็นคุณค่าทุนที่ให้โอกาสตนเองและเด็กที่ยากจนจริงๆ ที่ขาดโอกาสที่มาจากชนบท การที่ได้ทุนมาเรียนที่เมืองหลวงบางครั้งแค้นใจเกิดความไม่มั่นใจ มองว่าการที่มาเรียนมหาวิทยาลัยแห่งนี้มีแต่คนเก่ง กลัวจะเรียนไม่ไหว

การปรับตัวในสังคมใหม่ แค้นใจได้มาใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย ต้องพบกับการศึกษาที่ไม่เข้าใจ ไม่ทันเพื่อนวิชาภาษาอังกฤษ “มีภาษาอังกฤษอาจารย์จะเรียกผมมาหาเพราะว่าอาจารย์ผมบอกอาจารย์ว่าผมไม่รู้เรื่อง แล้วผมก็ไม่กล้าที่จะถามเพื่อนทั้งที่อยากปรึกษาว่ามันแปลว่าอะไร มัวแต่อายเค้าว่าเราไม่รู้เรื่อง” ทำให้เกิดความเครียดในการเรียนและการสอบ นอกจากการเรียนแล้ว แค้นใจต้องเข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัย การทำกิจกรรมต่างๆที่มีความกดดัน เช่น ห้องเชียร์ และต้องเผชิญกับการอยู่ในสังคมวัดถุนิยมที่ต้องใช้จ่ายจำนวนมากทำให้แค้นใจมีเงินไม่พอใช้ มีข้อจำกัดในการไปในสถานที่ใช้เงินสูงและไปเที่ยวกับเพื่อนเนื่องจากเงินไม่เพียงพอที่จะนำไปใช้จ่ายในส่วนนั้น

การมีพื้นฐานที่ดีและกฎเกณฑ์สำคัญในการปรับตัว แค้นใจเป็นคนที่ชอบความท้าทาย ใฝ่รู้ มีความกล้าและชอบแสวงหาโอกาสที่ดีให้ชีวิตชอบทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อหาประสบการณ์ชีวิต ไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรคเรื่องราวต่างๆในชีวิตที่หนักและยาก ยอมรับและพอใจในความเป็นอยู่ของตัวเองถึงแม้จะยากจน “ผมว่าเค้ามีเงินเค้าก็ซื้อได้ ซื้อได้ก็แล้วแต่เค้าเถอะ..เรามีเท่านี้..พอมีพอกิน..ผมไม่รู้สึกด้อย ผมว่าชีวิตผมมีความสุข” มีความอดทน มีมุมมองด้านบวกในการใช้ชีวิต สร้างความหวังและกำลังใจให้ตัวเอง มีความรับผิดชอบหน้าที่ของตัวเองและครอบครัว พึ่งพาตัวเองได้ ซึ่งเป็นพื้นฐานด้านบวกของแค้นใจที่ใช้ในการดำเนินชีวิต ส่งเสริมให้ก้าวผ่านเรื่องราวความยากลำบากที่ต้องเผชิญตั้งแต่เด็กจนถึงปัจจุบัน การมาเรียนที่มหาวิทยาลัย การอยู่ในสังคมใหม่ที่มีความแตกต่างจากภูมิลำเนาเดิม ทำให้ต้องเผชิญปัญหาต่างๆมากมาย แค้นใจเลือกเผชิญปัญหาทางด้านบวกที่เป็นการมุ่งแก้ปัญหา ไม่หนีปัญหาทั้งการเรียนที่ต้องปรับพฤติกรรมอ่านหนังสือให้

มากขึ้น ขยันอ่าน ขยันฝึกโดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ ยอมรับในความสามารถในการเรียนของตน กับผลการเรียนที่ไม่ได้เป็นดังใจหวังต้องยอมรับและต้องไปปรึกษาเพื่อน ครูอาจารย์ ในระหว่างเรียนเนื่องด้วยเงินไม่พอใช้แก๊วไสก็ต้องหาทำงานพิเศษเพื่อมาใช้จ่ายกับรายจ่ายจำนวนมาก เมื่อแก๊วไสเกิดความเครียดก็จะออกกำลังกายเล่นกีฬา และฟังธรรมะใน youtube ที่สอนการใช้ชีวิต และสร้างกำลังใจ

ประสบการณ์เรื่องราวชีวิตที่ผ่านมาทำให้แก๊วไสเห็นคุณค่าในประสบการณ์ชีวิตที่ลำบาก เป็นสิ่งที่คอยเตือนใจและทำให้แก๊วไสรู้จักความยากลำบาก ดำเนินชีวิตอย่างรอบคอบ รู้จักการใช้ชีวิต การที่แก๊วไสผ่านเรื่องราวต่างๆมาได้เป็นเพราะการที่แก๊วไสมีความแข็งแกร่งทางด้านจิตใจที่มีอยู่ในจิตใจ แก๊วไสเป็นคนที่ปรับตัวเข้ากับคนอื่นได้ง่ายและผู้คนรอบข้างสามารถเข้าหาได้ง่าย เนื่องด้วยแก๊วไสเป็นคนที่มิมิตรภาพ มนุษย์สัมพันธ์ที่ดี และเป็นที่ไม่ไว้วางใจ สามารถฟังใจได้ แก๊วไสชอบช่วยเหลือและให้คำแนะนำที่ดีกับเพื่อนเสมอ กว่าแก๊วไสจะประสบความสำเร็จในวันนี้ มีผู้ที่คอยช่วยเหลือ ให้กำลังใจ ให้คำปรึกษาช่วยเหลือส่งเสริมไม่ว่าจะเป็นครอบครัวที่มีความอบอุ่น ความรักให้ อาจารย์ เพื่อนๆและคนรอบข้างรวมถึงแหล่งเงินทุนที่ช่วยในการปูพื้นฐานการเรียนและการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย ทั้งหมดเป็นบุญแก่ที่เอื้อ ช่วยให้แก๊วไสผ่านเรื่องราวความยากลำบาก และอุปสรรคต่างๆในชีวิตมาได้

การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต แก๊วไสมีความมุ่งหวังในชีวิตอยากที่จะดูแลครอบครัวให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ไม่ลำบากพอมีพอกิน “สู้เพื่อครอบครัว เพื่อคนที่อยู่ข้างหลังเป็นหลักครับ ถึงแม้ว่าใจแล้ว อยากให้มีชีวิตที่ดีกว่าเดิม อยากให้ความเป็นอยู่ดีกว่าเดิม พุดง่าย ๆอยากให้มีแม่ของผมนวันหนึ่ง แต่มีความสุขนะครับ ถึงแม้ว่าจะอยู่ลำบาก ยากแค้นแค่ไหน” และอยากสร้างบ้านใหม่ให้ครอบครัว แก๊วไสมีความฝันอยากเรียนต่อในระดับที่สูงและเรียนต่างประเทศที่อเมริกาในด้านที่ตัวเองชอบเพื่อสร้างความมั่นคงให้กับชีวิต และอยากที่จะเรียนรู้การทำงานต่างๆที่เกี่ยวกับสาขาตัวเองเพื่อที่จะได้พัฒนาความสามารถและคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น และการได้ตอบแทนช่วยเหลือผู้อื่น แก๊วไสเป็นคนที่ชอบช่วยเหลือคนอื่น แบ่งปันสิ่งที่ดีให้คนรอบข้าง มีความกตัญญู รู้จักบุญคุณต่อผู้อื่นที่ช่วยเหลือ ผู้ที่มีพระคุณ ครู อาจารย์ที่คอยช่วยเหลือเป็นอีกจุดมุ่งหมายอีกอย่างในชีวิตที่แก๊วไสอยากจะทำไปตอบแทน “ตั้งแต่ประถมแล้วครับมันจะมีทุนอะไรอีกอย่างหนึ่งครูที่อยู่โรงเรียนก็ให้ผม ทั้งที่ผมเป็นคนที่ไม่เก่งนะครับ เป็นอะไรที่ผมอยากกลับไปขอบคุณ...วันหนึ่งผมจะกลับไปโรงเรียนประถม ผมจะไปหาครูผม ใส่ชุดนิสิตไปสักวันหนึ่งเพื่อจะบอกว่าเงินทุนที่ครูให้ผมไม่สูญเปล่า...ผมอยากตอบแทนคุณครูที่ท่านช่วย...ให้คำปรึกษาให้ความรู้เป็นหลักคือผมจะไม่ลืมบุญคุณ” และอยากกลับไปช่วยเหลือพัฒนาบ้านเกิด ตอบแทนแผ่นดินเกิดให้มีความเจริญและ

เข้าใจเรื่องการกินอาหารที่มีประโยชน์และถูกสุขลักษณะ และพัฒนาการคมนาคมของชุมชนให้ สะดวกสบายขึ้น “เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่เป็นแรงบันดาลใจผมแล้วก็อยากกลับไปพัฒนาถนนในบ้านทำให้มันดีกว่าเดิมได้ไหม” เพื่อส่งเสริมด้านอื่นๆในชีวิต

ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 2

นายสายลม (นามสมมติ) อายุ 19 ปี เป็นนิสิตชั้นปีที่ 2 ภูมิลำเนาคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็น ลูกคนเดียวในครอบครัว อาศัยอยู่กับพ่อในบ้านเดี่ยว อาหาร พ่อกับแม่หย่าร้างกัน พ่อทำอาชีพ รับจ้างก่อสร้าง สถานที่ให้สัมภาษณ์ อาคารเรียนในบริเวณมหาวิทยาลัยที่มีความสงบและเงียบ มีความเป็นส่วนตัว วันที่สัมภาษณ์ วันพฤหัสบดีที่ 30 สิงหาคม 2555 เวลา 11.30 -12.30 น. ใช้เวลาสัมภาษณ์ประมาณ 1 ชั่วโมง ตอนเริ่มแรกให้สัมภาษณ์ผู้วิจัยดูเงียบ คุณไม่ค่อยเก่ง หน้าตา เครื่องมือเมื่อได้คุยกันไปสักพักผู้ให้ข้อมูลก็คุยมากขึ้นแล้วก็มีรอยยิ้มขณะที่ให้สัมภาษณ์ เล่าเรื่องราวชีวิต ความลำบาก การต่อสู้ในการทำงาน การเลือกทำตามหัวใจ ทำในสิ่งที่ตนรัก

การเผชิญความยากลำบากในชีวิต สายลมอาศัยอยู่กับพ่อและแม่เลี้ยง ครอบครัวหย่าร้าง พ่อทำงานรับเหมาก่อสร้างรายได้ครอบครัวไม่แน่นอน พ่อไม่ได้ทำงานตลอด พักอีกหลายเดือนจึงจะเริ่มได้ทำงาน “ก็ได้ค่าจ้างครั้งละสามร้อยกว่าบาทต่อวัน แต่ว่างงานก็ไม่ได้มีตลอดครับ มีหยุดไปบ้างอะไรบ้าง....แต่ถ้าเป็นปีผมก็ไม่แน่ใจ แต่ถ้าเป็นงานก็ครั้งหนึ่งก็ประมาณเดือนสองเดือนนะครับระหว่างนั้นล่ะครับ” ครอบครัวมีหนี้สินที่พ่อต้องจ่ายปีต่อปี บ้านพักอาศัยเป็นบ้านเดี่ยว อาหาร มีสองชั้นขนาดเล็ก สายลมมีกระตือรือร้นที่จะแสวงหาทุนเพื่อให้มีโอกาสทางการศึกษา ช่วงปิดเทอมก็ไปช่วยงานพ่อช่วยงานก่อสร้าง ตักหิน ตักทราย พ่อจะชอบเตือนและบอกสายลมให้ ตั้งใจเรียนหนังสือ อ่านหนังสือ สายลมไม่ยอมจำนนต่อความยากลำบากพยายามขอทุนเพื่อแบ่งเบาภาระรายจ่ายช่วยงานพ่อในส่วนที่สามารถช่วยได้ บางครั้งสายลมรู้สึกน้อยใจที่ไม่มีอะไร เหมือนคนอื่นที่มีฐานะดีกว่า

การมีความรู้สึกสุขระคนทุกข์เมื่อได้ทุนการศึกษา สายลมได้รับทุนการศึกษาทำให้สายลมดีใจและไม่เคยคาดคิดว่าตัวเองจะได้รับทุนการศึกษา ทุนให้โอกาสในการใช้ชีวิต ทำให้รู้จักเพื่อนใหม่ ถ้าไม่มีทุนนี้ทำให้ชีวิตสายลมลำบากมากที่สายลมเล่า อาจต้องกู้เงินมาใช้เป็นทุนการศึกษา การได้ทุนช่วยในการแบ่งเบาภาระรายจ่ายที่หนักของครอบครัว รู้สึกประทับใจและซาบซึ้งใจที่ให้โอกาสทางการศึกษาแก่ตนเองและเด็กที่ด้อยโอกาสคนอื่นที่ไม่มีเงินและอยู่ในต่างจังหวัด ได้มีโอกาสได้มาเรียน และมองว่าการได้ทุนการศึกษามาเรียนในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงมองว่ามีแต่คนเก่งๆ มองว่าตัวเองไม่เก่งแต่ต้องใช้ความขยันมากในการเรียน และเกิดความไม่มั่นใจบางครั้งกลัวเพื่อนจะมองไม่ดี มองว่าด้อยกว่า

การปรับตัวในสังคมใหม่ การมาใช้ชีวิตต่างถิ่นเพียงลำพัง ในสภาพสังคมใหม่ที่ไม่เหมือนภูมิลำเนาบ้านเกิด สายลมต้องเผชิญการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย กับการเรียนที่ไม่ทันเพื่อนกับวิชาภาษาอังกฤษ “ก็กังวลเรื่องภาษาด้วยเพราะว่า ภาษาอังกฤษส่วนใหญ่ก็คือพื้นฐานไม่ค่อยแน่นสักเท่าไร ‘ไม่ค่อย’ และการเข้าร่วมกิจกรรมห้องเชียร์ที่มีความกดดัน เครียด เนื่องด้วยอยู่ในสภาพสังคมวัตถุนิยมภาระค่าใช้จ่ายจำนวนมากทำให้เงินไม่พอใช้จ่าย สายลมต้องเผชิญกับผู้คนแปลกหน้าที่ไม่น่าไว้วางใจ ที่ไม่มีความเกรงใจกันเท่าไร ไม่มีน้ำใจต่อกัน เป็นสภาพสังคมที่สายลมไม่ค่อยชอบ

การมีเพื่อนที่ดีและกุญแจสำคัญในการปรับตัว สายลมเป็นคนที่ ยอมรับพอใจความเป็นอยู่ตัวเอง ในความยากลำบาก พอใจในสิ่งที่มี คิดในด้านดีที่ทำให้ตัวเองมีกำลังใจ ไม่ทำตัวด้อยค่าให้คนว่าให้ได้ ซึ่งเป็นเพื่อนด้านบวก การมาเรียนที่มหาวิทยาลัย การใช้ชีวิตในสังคมใหม่ต้องเผชิญเรื่องราวมากมายที่เป็นปัญหา สายลมเลือกปัญหาโดยการแก้ปัญหาทางด้านบวก โดยเฉพาะการเรียนที่ไม่ทันเพื่อน ทำให้สายลมต้องตั้งใจเรียนและหมั่นทบทวนอ่านหนังสือ ถ้าเครียดก็อ่านหนังสือการ์ตูน และปรับมุมมองทัศนคติกับเรื่องราวที่เป็นปัญหาในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย การที่สายลมผ่านเรื่องราวต่างๆมาได้ทำให้เห็นคุณค่าความลำบากที่เห็นความอดทนของตนเอง ความเข้มแข็ง มองปัญหาเป็นเรื่องเล็ก เป็นความแกร่งของจิตใจที่ทำให้สายลมผ่านเรื่องราวต่างที่เป็นอุปสรรคในชีวิต สายลมสามารถที่จะปรับตัวเข้าหาคนอื่นได้ง่ายและเป็นที่พักพิงและไว้วางใจของเพื่อน สามารถเป็นหลักให้คนอื่นพึ่งพาได้และสายลมมักได้รับการช่วยเหลือจากคนรอบข้างอย่างอาจารย์ที่โรงเรียนที่ช่วยเหลือถ้ามีทุนการศึกษาก็แนะนำหรือช่วยเหลือในด้านต่างๆและครอบครัวญาติพี่น้องที่คอยให้คำสอน กำลังใจมาตลอดและแหล่งให้ทุนสอนการใช้ชีวิตและการเรียน การที่จะผ่านเรื่องราวความลำบากมาได้ไม่เพียงแต่ตัวเองมีความแข็งแกร่งการมีผู้คอยช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนทั้งการให้กำลังใจ คำปรึกษา แนะนำโอกาสที่ดีให้ชีวิต เป็นกุญแจที่สำคัญในการผ่านเรื่องราวต่างๆมาได้จนถึงทุกวันนี้

การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต สายลมมีความมุ่งหวังอยากทำงานดูแลพ่อ ดูแลครอบครัวที่ทำงานหนัก “ก็อยากมีงานทำเร็วๆเพื่อแบบว่าก็คือ พอจนเจ็ครอบครัวได้ครับ ไม่อยากให้แกทำงานหนักแกก็อายุเยอะแล้ว” อยากให้บ้านมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ไม่มีหนี้สิน “ก็อยากให้ทางบ้านมีชีวิต สภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอะครับ ไม่มีหนี้สินไม่มีต้องอะไรมาก ก็ไม่อยากจะพ่อก็กงานแล้วเพราะพ่อก็กแล้วครับ ถ้าเกิดมีฐานะที่พอเลี้ยงทางบ้านได้ก็โอเคครับ” สายลมอยากจะศึกษาต่อในระดับที่สูงเพื่อสร้างความมั่นคงให้กับชีวิตของตัวเอง นอกจากการได้ช่วยเหลือครอบครัว สายลมอยากที่ตอบแทน ทดแทนผู้มีพระคุณที่สายลมเล้าว่ามีโอกาสได้กลับไป

ช่วยเหลือ ตอบแทนโรงเรียนและเมื่อมีฐานะที่มั่นคงอยากที่จะช่วยเหลือผู้อื่นที่เป็นการแบ่งปันสิ่งที่ดีให้คนอื่น เป็นสิ่งของหรือความรู้ “ก็ผมก็เคยคิดไว้เหมือนกันว่าก็คือถ้าเกิดเราบั้นปลายชีวิตเราพออยู่ได้แล้วอะไรได้แล้ว ก็คืออยากแบบว่าคล้ายๆว่าอยากจะให้ความรู้ สอนสอนพิเศษอะไรอย่างนี้ แล้วก็อยากจะทำแบบคล้ายๆ เค้าจะมีคล้ายๆแบบเป็นสวดธรรมะให้ความรู้อะไรแบบนี้” เป็นจุดมุ่งหมายและแรงใจที่ผลักดันให้สายลมต่อสู้กับอุปสรรคความยากลำบากในชีวิต

ผู้ให้ข้อมูลรายที่3

นางสาวตาหวาน (นามสมมติ) อายุ 19 ปี เป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 มีภูมิลำเนาจากภาคกลาง อาศัยอยู่กับปู่กับย่า สมาชิกในบ้านมี 7 คน ปู่ ย่า น้า แฟนของน้า ลูกของน้า น้องต่างแม่ และตาหวาน พ่อกับแม่หย่าร้างกัน ปู่กับย่าไม่ได้ทำงานอาศัยเบี้ยยคนสูงอายุในการยังชีพ สถานที่ให้สัมภาษณ์ สวนสาธารณะ บริเวณใกล้เคียงมหาวิทยาลัยที่มีความสงบและเงียบมีความเป็นส่วนตัว สัมภาษณ์วันศุกร์ที่ 31 สิงหาคม 2555 เวลา 14.00 -15.30 น. ใช้เวลาประมาณ 1.30 ชั่วโมง ตาหวานแต่งกายด้วยชุดนิสิต เรียบร้อย รูปร่างสูง ผอม ผิวขาวเหลือง หน้าตายิ้มแย้ม ว่าจริง คุณเก่ง สนุกสนาน ยินดีที่จะเปิดเผยข้อมูลส่วนตัว

การเผชิญความยากลำบากในชีวิต ครอบครัวของตาหวานหย่าร้าง ตาหวานอาศัยอยู่กับปู่ย่าที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ อาศัยเพียงเบี้ยยคนสูงอายุเดือนละ 500 บาทในการประทังชีวิต บางครั้งก็ไม่พอใช้ทำให้ต้องกู้ยืมที่น้องคนรู้จัก พ่อเคยทำงานที่บริษัทต้องส่งเงินมาให้ย่าใช้หนี้ และเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัว แต่โดนไล่ออก ส่วนแม่ทำงานขายกระเป๋า รายได้ไม่แน่นอน ขายได้ไม่ได้บ้างนานๆถึงจะส่งเงินมาให้ ส่วนปู่แต่ก่อนขับมอเตอร์ไซด์รับจ้างแต่ตอนนี้ไม่ได้ขับแล้วยิ่งทำให้เงินไม่พอใช้อีก “เพราะว่ามันไม่พอใช้ ตอนแรกปู่ขับมอเตอร์ไซด์รับจ้างก็จะมีเงินพอหมุนซื้อกับข้าวบ้างแต่ที่นี้พอปู่ไม่ได้ขับมอเตอร์ไซด์แล้วมันก็ไม่ค่อยมีเงินแล้วมันก็ยาก” ทำให้ลำบากมากขึ้นอีก บ้านของตาหวานเป็นบ้านสองชั้นได้ถูกลง ตาหวานนอนหน้าทีวี ไม่มีห้องของตัวเอง เนื่องจากมีครอบครัวจึงย้ายไปสร้างห้องชั้นล่าง ทำให้ตาหวานมีห้องนอนของตัวเอง ตาหวานไม่ยอมจำนนต่อความยากจนพยายามที่จะตั้งใจเรียนหนังสือ ขอบทุนการศึกษาเป็นประจำเพื่อช่วยแบ่งเบาภาระรายจ่ายตัวเองและช่วยเหลือครอบครัว และขอทุนเพื่อให้มีโอกาสได้ศึกษา ตาหวานไม่ได้ทำงานพิเศษเนื่องด้วยครอบครัวอยากให้ตั้งใจเรียนหนังสือ ตาหวานช่วยน้าเลี้ยงลูก ทำงานบ้านทุกอย่าง ตาหวานเล่าว่าอาหารประจำของบ้านก็คือไข่กินทุกวัน น้องสาวต่างแม่จะกินเป็นประจำและกับข้าวถุงที่สามารถกินได้ทั้งวันเพื่อประหยัดรายจ่าย

การมีความรู้สึกสุขระคนทุกข์เมื่อได้ทุนการศึกษา การที่ได้ทุนการศึกษาทำให้ตาหวานดีใจมาก และภูมิใจที่ได้ทุนไม่ได้รู้สึกด้อยไปกว่าใคร “หนูก็รู้สึกอบอุ่น ไม่รู้สึกถึงขนาดต้องอายว่าฉันเป็นเด็กชนบทที่ไม่เคยคิดอย่างนั้น เพราะว่ามาอยู่ตรงนี้ได้ก็เพราะโครงการนี้ ค่าก็ให้เงินให้แบบหมดทุกอย่างทั้งค่าเทอมค่าหอพักคือที่บ้านไม่ต้องเสียอะไรเลย” ประทับใจและซาบซึ้งใจที่ทุนให้โอกาสทางการศึกษาและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ถ้าไม่มีทุนการศึกษาตาหวานอาจไม่มีโอกาสได้เรียนหนังสือและครอบครัวต้องรับภาระรายจ่ายจำนวนมาก อาจต้องกู้เงินจำนวนมากมาเรียน บางครั้งตาหวานก็เครียดเรื่องเรียน กลัวตัวเองจะเรียนไม่ทัน ไม่ไหว และกลัวเพื่อนใหม่จะไม่คุย รับผิดชอบไม่ได้ ทำให้ตาหวานกังวลใจ

การปรับตัวในสังคมใหม่ การมาใช้ชีวิตในสังคมใหม่ถือเป็นครั้งแรกที่ต้องมาอยู่ห่างไกล ครอบครัวทำให้ตาหวานต้องเผชิญสังคมในมหาวิทยาลัย การเรียนในมหาวิทยาลัยที่ยาก หนักขึ้นมาก ต้องสอบทุกวัน และเรียนไม่ทันเพื่อนบางวิชา สอบไม่ผ่าน วิชาภาษาอังกฤษ ตาหวานก็เรียนไม่รู้เรื่องทำให้กังวล เครียดในการเรียน “ก็กลัวอยู่ค่ะ เพราะว่าเราก็ไม่ได้เก่งเท่าใคร ค่ะแน่นอนออกมาเพื่อนก็เก่งกันทั้งนั้นเลย ก็กลัวจะไหวไหมอะไรอย่างนี้” การเข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัยก็ทำให้ตาหวานเครียดและกดดัน เนื่องด้วยไม่เคยเข้าร่วมมาก่อน กิจกรรมรับน้องห้องสอนที่โหด น่ากลัว ตาหวานเล่าว่ากลัวมากเหนียวด้วย นอกจากการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย การอยู่ในสังคมใหญ่ในเมืองวัดถุนิยมมีภาระรายจ่ายจำนวนมาก ทำให้มีเงินที่ไม่เพียงพอ ไม่พอใช้จ่ายเพราะต้องซื้อหนังสือ อุปกรณ์การเรียนและค่าใช้จ่ายอื่นอีก บางครั้งตาหวานก็ชอบซื้อเสื้อผ้า ชอบเดินเที่ยวใช้เงินสิ้นเปลืองกับเสื้อผ้าก็พยายามยับยั้งชั่งใจ ตาหวานบอกว่าไม่เคยได้มีโอกาสเที่ยวมาก่อน เพราะที่บ้านปู่กับย่าจะหวงมากคอยไปรับไปส่งที่โรงเรียนตลอด แต่การที่ตาหวานต้องมาใช้ชีวิตเพียงลำพังที่ไม่มีครอบครัวต้องมาอยู่ต่างถิ่นไม่คุ้นเคย การใช้ชีวิตมีความยากลำบากกับสถานที่ไม่คุ้นเคย การที่ต้องอยู่ร่วมกับคนอื่น และต้องห่างไกลบ้านทำให้คิดถึงบ้าน ร้องไห้แทบทุกคืน

การมีพื้นที่ที่ดีและกุญแจสำคัญในการปรับตัว ตาหวานเป็นคนที่มีพอใจในสิ่งที่มี เข้าใจ ยอมรับสภาพความเป็นอยู่ของตัวเอง “หนูก็อยู่ได้ มันก็ไม่ได้ลำบาก หนูก็อยู่มาของหนูอย่างนี้...ก็รู้สึก ก็หนูก็อยู่ได้ไม่ได้รู้สึกว่าลำบากมาก อยู่ไม่ได้ก็คิดว่ามีคนทีลำบากกว่าเราเค้ายังอยู่ได้ เรายังอยู่ได้” เป็นพื้นที่ด้านบวกที่ช่วยให้อยู่กับความยากลำบากได้ อย่างมีกำลังใจ การที่มาอยู่ในสังคมใหม่ การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยต้องพบกับการเรียนที่ยากและหนักขึ้น ตาหวานมุ่งแก้ปัญหาโดยการเลือกเผชิญปัญหาทางด้านบวกที่เป็นการปรับพฤติกรรมตัวเอง อ่านหนังสือมากขึ้น ควบคุมไม่ให้ไปเที่ยวหรือในสถานที่ใช้จ่ายสูงๆและพึ่งตัวเองมากขึ้น ประหยัดรายจ่ายที่มี

มากให้เพียงพอ ประมาณการใช้จ่าย หรือถ้าเกิดความเครียดก็ไปเดินเล่นเพื่อคลายความเครียด และคุณค่าความยากลำบากที่ทำให้ตาหวานใช้ชีวิตอย่างเข้มแข็งและอดทน มองปัญหาเป็นเรื่องเล็กสามารถผ่านไปได้ ซึ่งเป็นความแข็งแกร่งทางด้านจิตใจที่มีอยู่ในตัวตาหวานเป็นตัวช่วยให้ผ่านเรื่องราวต่างๆในชีวิตมาได้ ตาหวานสามารถที่จะปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ง่ายและมีผู้คนรอบข้างสามารถเข้าหาได้ง่าย ตาหวานเป็นที่พึ่งพาให้เพื่อนและเพื่อนก็เป็นทีพึ่งพาให้ตาหวาน คอยช่วยเหลือ ชีวิตตาหวานกว่าจะผ่านมาได้จนถึงทุกวันนี้ มีผู้ที่คอยเป็นแรงผลักดันที่คอยเกื้อหนุน ประคับประคอง ทั้งการช่วยเหลือด้านการเงิน ให้เรียนฟรีไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายจากอาจารย์ที่โรงเรียนช่วยติวช่วยสอนให้ แนะนำการเรียนจนทำให้ตาหวานสามารถสอบติดทุนและมีโอกาสชีวิตที่ดีขึ้น การให้กำลังใจ คำสั่งสอน แนวคิดจากครอบครัว และเพื่อนคอยช่วยเรื่องการเรียนรู้และแนะนำสิ่งที่ดี คอยช่วยเหลือซึ่งกันและกันรวมถึงแหล่งเงินทุนที่ช่วยเหลือในการปรับตัวทั้งการเรียนและการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย ทั้งหมดเป็นกุญแจสำคัญที่ทำให้ตาหวานผ่านเรื่องราวอุปสรรคในชีวิต

การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต ความมุ่งหวังที่เป็นแรงผลักดันให้ตาหวานสู้ ตาหวานอยากทำงานที่สามารถส่งรายได้ให้ครอบครัวได้ อยากกลับไปดูแลย่าที่ไม่ค่อยแข็งแรง มีความรู้สามารถเลือกยาดูแลย่าได้ อยากเก็บเงินสักก้อนเพื่อเปิดร้านขายยาที่บ้านเพื่อสร้างอนาคตและความมั่นคงให้กับชีวิต พัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น และมีความมุ่งหวังอยากจะทำตอบแทน ทดแทนผู้มีพระคุณ ตาหวานเล่าว่าอยากกลับไปตอบแทนอาจารย์ที่คอยช่วยเหลือในเรื่องการเรียนและรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการเรียน ตาหวานได้มีโอกาสตอบแทนบ้างแต่เป็นสิ่งเล็กๆน้อยๆ และตาหวานอยากที่จะช่วยเหลือผู้อื่นโดยแบ่งปันสิ่งที่ได้เรียนมา ตาหวานเล่าว่าตัวเองอยากจะทำความรู้ที่ได้เรียนมาโดยให้คำแนะนำเรื่องการใช้จ่ายและขายยาในราคาที่ทุกคนสามารถซื้อได้ เพื่อเป็นการช่วยเหลือและแบ่งปันผู้อื่น “แบบตอนแรกตั้งใจไว้อยากเปิดร้านยาตามแบบชุมชนที่ไม่ค่อยเจริญมาก แล้วแบบขายยาแบบไม่ต้องแพงมากให้คนซื้อได้อะไรได้...คอยให้คำแนะนำอะไรแบบนี้”

ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 4

นางสาวข้าวหอม (นามสมมติ) เป็นนิสิตชั้นปีที่ 4 อายุ 22 ปี มีภูมิลำเนาคือภาคเหนือ ครอบครัวมีอาชีพเกษตรกร มีน้องสาวหนึ่งคน พ่อกับแม่หย่าร้างกัน อาศัยอยู่กับแม่ สถานที่สัมภาษณ์อยู่บริเวณ อาคารเรียนในบริเวณมหาวิทยาลัยที่มีความสงบและเงียบมีความเป็นส่วนตัว สัมภาษณ์วันศุกร์ที่ 31 สิงหาคม 2555 เวลา 16.00 -17.45 น. ใช้เวลาประมาณ 1.45 ชั่วโมง ข้าว

หอมแต่งกายด้วยชุดนิสิตเรียบร้อย รูปร่างสมส่วน ผิวขาว หน้าหนึ่ง เงียบๆเมื่อได้คุยกันสักพัก ก็คุยมากขึ้น ยิ้มมากขึ้นและเล่าเรื่องราวชีวิตอย่างเต็มใจพร้อมที่จะเปิดเผยข้อมูลส่วนตัว

การเผชิญความยากลำบากในชีวิต ครอบครัวของข้าวหอมมีความเป็นอยู่ที่ลำบาก ขาดแคลน มีรายได้ที่ไม่แน่นอนและไม่เพียงพอเนื่องด้วยการประกอบอาชีพการเกษตรต้องเผชิญกับสภาพดินฟ้าอากาศ สภาพเศรษฐกิจที่ไม่แน่นอน โดยเฉพาะฤดูน้ำหลากที่ทำลายผลผลิตทางการเกษตรทำให้ขายได้น้อย และขายไม่ได้ โดยเฉพาะข้าวโพดถ้าแช่น้ำนานๆ ก็จะนำไปขายไม่ได้จากที่ข้าวหอมเล่าให้ฟัง “เพราะว่าแต่ละปีที่ไร่นาคือว่ากว่ามันจะเป็นเค้าเรียกว่าที่ลุ่มน้ำหลาก ฤดูน้ำหลากก็จะโดนน้ำท่วมตลอด แล้วก็ผลผลิตผลผลิตในส่วนที่ลุ่มก็จะเสียไปครึ่งหนึ่ง โดนกดราคาแล้วทุกวันนี้ก็ค่าปุ๋ย ค่าเมล็ดพันธุ์ก็แพงขึ้นแต่ค่ายังเท่าเดิม” ครอบครัวของข้าวหอมมีหนี้สินทับถมเนื่องด้วยซื้อที่ดินต่อจากญาติ ปัจจุบันยังผ่อนไม่หมด และถ้าเงินไม่พอใช้ในครอบครัวต้องกู้เงินนอกระบบมาใช้หมุนเวียนจึงเกิดหนี้สินทับถมจำนวนมาก บ้านของข้าวหอมเป็นบ้านชั้นเดียวครึ่งไม้ครึ่งปูน สร้างยังไม่เสร็จใช้สังกะสีเก่าๆและใหม่มุง และใช้หญ้าคามุงหลังคา เป็นบ้านเก่าและสังกะสีรั่วเวลาฝนตก ฝนสาดไปครึ่งบ้านแทบจะไม่มีที่อยู่อาศัย ของใช้ก็เป็นของมือสอง เก่าๆ อย่างเช่น สเตอริโอที่ข้าวหอมซื้อต่อจากญาติ การที่ชีวิตลำบากทำให้ข้าวหอมไม่ยอมจ่านนพยายามขอทุนการศึกษา ทุนต่างๆเพื่อแบ่งเบาภาระรายจ่าย เพื่อให้มีโอกาสทางการศึกษาทำงานหนักเกินตัวช่วยงานที่ไร่ หารายได้พิเศษตั้งแต่เด็กๆ ข้าวหอมเล่าว่าตัวเองต้องตื่นแต่ตีหนึ่งเพื่อไปตมหน่อไม้ไปขายยังตลาดเช้าประมาณตีหนึ่งครึ่ง และต้องเข้าป่าไปเก็บผัก เก็บเห็ด ไข่มดแดงเพื่อมาขาย “อย่างช่วงซัมเมอร์ ปิดเทอมใหญ่อย่างนี้ละ ก็จะไปขายผักหวานป่ากับ ไข่มดแดง ส่วนฤดูฝนจะขายเห็ดละ” ช่วยพ่อปลูกผักเก็บไปขาย ช่วยทำไร่ข้าวโพด และรับจ้างคุณครูช่วยสอนพิเศษ ข้าวหอมและครอบครัวต้องช่วยกันทำมาหากินอย่างหนัก ครอบครัวของข้าวหอมส่งเสริมการศึกษาไม่อยากให้ลูกลำบาก เพื่อจะได้ไม่ยากจนอย่างที่เป็นดังเช่นทุกวันนี้ ยอมที่จะกู้เงินเพื่อให้ลูกได้เรียนหนังสือ บางครั้งข้าวหอมรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจเมื่อเปรียบกับคนอื่น และอีกคนหนึ่งในสิ่งที่ตัวเองขาด และอายุเพื่อนที่บ้านสร้างไม่เสร็จยังไม่ดี เก่า ซ้ำรูดอยู่

การมีความรู้สึกสุขระคนทุกข์เมื่อได้ทุนการศึกษา การได้รับทุนการศึกษาทำให้ข้าวหอมตื่นเต้นและดีใจ “ภูมิใจ มีความสุข คือโชคดินนั่นแหละคะ...เพื่อนไม่เคยดูถูกแล้วหนูก็ไม่เคยคิดว่าตัวเองมันต่ำต้อยจนเป็นที่หน้าอาย มันไม่ได้หน้าอาย” พ่อแม่ไม่ต้องแบกภาระรายจ่ายจำนวนมากต้องส่งเงินให้ใช้ ประทับใจ ซาบซึ้งใจทุนที่ให้โอกาสชีวิตที่ดีแก่ตัวเองและคนอื่นๆที่ยากจนแต่ไม่มีโอกาส การที่ได้รับทุนทำให้บางครั้งข้าวหอมกังวลที่ต้องมาอยู่ห่างไกลครอบครัว เกิด

ความรู้สึกกลัว ประหม่า หัวน้ใจคิดว่าตนจะอยู่ไม่ได้ และไม่คุ้นเคยสถานที่ กลัวจะมีแต่เด็กไม่น่าอยู่ เพราะไม่เคยห่างแม่มาก่อน

การปรับตัวในสังคมใหม่ การใช้ชีวิตในสังคมใหม่ที่แตกต่างจากภูมิลำเนาถือได้ว่าเป็นครั้งแรกที่ต้องอยู่ห่างไกลครอบครัวของข้าวหอม ต้องเผชิญกับการใช้ชีวิตที่ใหม่ ทั้งการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยที่ต้องเผชิญกับการเรียนที่หนัก ยาก มีหลายวิชาที่ต้องสอบตลอด มีบางวิชาที่สอบไม่ผ่าน เรียนไม่ทันเพื่อนในบางวิชา ทำให้เครียดและกดดัน และการต้องเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของมหาวิทยาลัยที่กดดัน เครียด อย่างเช่นห้องเชียร์ มีเงินไม่พอใช้จ่าย การที่ต้องมาอยู่ต่างที่ไม่คุ้นเคยทำให้คิดถึงบ้าน อยากกลับบ้าน และไม่คุ้นเคยสถานที่เดินทางหลงทางบ้าง จำตึกเรียนหรือสถานที่ต่างๆไม่ได้ และรู้สึกไม่ปลอดภัยกับการเดินทางโดยรถเมล์ผู้คนที่ไม่มีน้ำใจ ขับเร็วจนข้าวหอมเกือบตกรถได้รับอันตรายทำให้ข้าวหอมไม่อยากจะใช้บริการเพราะกลัวมาก และการใช้ชีวิตในสังคมใหม่ต้องเผชิญกับผู้คนแปลกหน้าที่ไม่คุ้นเคย ไม่มีน้ำใจช่วยเหลือกัน

การมีพื้นฐานที่ดีและกฎเกณฑ์สำคัญในการปรับตัว ข้าวหอมเป็นคนที่มีความตั้งใจ ทุ่มเทกับการเรียนการทำงาน มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ไม่เกรงกลัวต่ออุปสรรค ชอบสิ่งที่ท้าทาย แสวงหาโอกาสที่ดีให้ชีวิต ประหยัดพอเพียง ยอมรับความเป็นอยู่ของตัวเอง มีความอดทน "เสือนักเรียนหนูก็ใส่จนกว่ามันจะใส่ไม่ได้ค่ะ แล้วก็ตัวใหม่ก็ยังต่อให้ร้องได้ค่ะ กระโปรงก็จะแบบมีญาติที่อยู่ไกลๆเค้าจะเอามาให้เพราะเค้าเรียนจบไปนานแล้ว เราจะใช้ตัวเดิมตลอด แต่ที่ต้องซื้อใหม่ก็คือมีรองเท้า ถุงเท้า ส่วนเสื้อผ้านี้ไม่ค่อยค่ะ แค่นักชื้อยังปักเองเลยพี่...ก็รู้สึกว่ามันไม่ใช่ของใหม่ ก็ดีแล้วที่ไม่ได้ซื้อใหม่ มันก็ประหยัด มันก็ใส่ได้ก็ชินกับการเอาอันอื่นมาดัดแปลง...ถุงเท้านี้มันชอบใส่แล้วหนูก็เย็บเอา มีนิ้วใส่บ้างเสื้อหนูแม่ยอมครามให้เลยนะค่ะให้เป็นสีฟ้าเลยค่ะ ฟ้าไม่ใช่ใหม่ แต่เป็นฟ้าเกิน" การที่ต้องมาเรียนและใช้ชีวิตในสังคมใหม่ทั้งปัญหาการเรียนที่หนักและยากขึ้น ข้าวหอมมุ่งเผชิญปัญหาทางด้านบวกมุ่งแก้ปัญหาโดยตรง ทั้งการปรับพฤติกรรม อ่านหนังสือให้มากขึ้น ตั้งใจเรียน ประหยัดเงินและทำงานพิเศษเพื่อมีเงินสำหรับใช้จ่ายไม่ต้องรบกวนครอบครัว คุณค่าความยากลำบากทำให้ข้าวหอมใช้เงินอย่างรอบคอบ วางแผนการใช้ชีวิต มีเป้าหมายในชีวิตและทำสิ่งต่างๆได้มากกว่าคนอื่นสามารถพึ่งพาตัวเองได้ เป็นความแกร่งทางด้านจิตใจที่ทำให้ชีวิตข้าวหอมผ่านมาได้ ไม่เกรงกลัวต่อความยากลำบาก ข้าวหอมชอบช่วยเหลือคนอื่นจึงทำให้เพื่อนและคนรอบข้างอยากเข้าหา ข้าวหอมสามารถที่จะปรับตัวเข้ากับคนอื่นได้ง่าย เป็นที่ไว้วางใจของครอบครัว "เป็นทุกอย่างเลยแม่จะเชื่อใจ เรื่องหนี้ เรื่องสิน เรื่องปัญหาทุกอย่างเลย เรื่องในครอบครัวอย่างนี้เหมือนแม่จะบอกให้เราว่าไม่มีอะไรบ้าง อะไรอย่างนี้เป็นประสบการณ์ด้วย มีหนี้สินเท่านั้นแล้วนะ ถ้าทำตัวเหมือนคนอื่นเค้า ถ้าทุ่มเพื่ออะไรอย่างนี้จะส่งผลอย่างไร"

และเป็นสิ่งที่พึ่งพาให้คนอื่น ชีวิตข้าวหอมมีผู้ที่คอยช่วยเหลือ สนับสนุนที่ช่วยให้ผ่านเรื่องราวความลำบาก ครอบครัวที่ให้กำลังใจ อยู่เคียงข้าง เพื่อนและคุณครูที่ช่วยเหลือและแนะนำสิ่งที่ดี และแหล่งให้ทุนการศึกษาที่สอนการใช้ชีวิตและการศึกษาที่ช่วยในการการปรับตัว จิตใจที่แข็งแกร่ง การปรับตัวที่มุ่งแก้ปัญหา การมีคนคอยสนับสนุนประคับประคองเป็นกุญแจสำคัญในการปรับตัว

การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต ข้าวหอมมีความมุ่งมั่นหวังในชีวิต เพื่อกลับไปดูแลครอบครัวให้มีชีวิตที่ดีขึ้น อยากเก็บเงินเป็นทุนให้พ่อลงทุนทำการเกษตรขายให้ได้กำไร ให้พ่อสามารถตั้งตัวได้ การทำไร่ข้าวโพดไม่ค่อยได้กำไรเท่าที่ควร “ถ้าหนูคิดว่าอย่างน้อยเก็บตั้งค์เป็นทุนให้พ่อปลูกข้าวโพดงวดหนึ่ง ครั้งหนึ่งก็ปีนึงอะคะ แล้วก็ทุกอย่างต้นทุนเป็นของเรา เพราะฉะนั้นที่ขายได้ ก็จะเป็นของเราทั้งหมดแล้วพ่อก็จะตั้งตัวได้” ข้าวหอมอยากจะทำหน้าที่โรงพยาบาลค่ายทหารมีรถเพื่อใช้ขับเข้าไปทำงาน และไม่เคยมืดจะละทิ้งอาชีพทางการเกษตร จะกลับเอาความรู้ไปพัฒนาเป็นเกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นแบบอย่างให้ผู้คนในชุมชน ในการพัฒนาการเกษตร และมีความฝันอยากจะทำไร่ส้มที่เป็นของตัวเอง ความมุ่งมั่นหวังในชีวิตของข้าวหอมเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของครอบครัวและความมั่นคงในชีวิตของตัวเองแล้ว ข้าวหอมอยากกลับไปพัฒนาบ้านเกิดเนื่องด้วยผู้คนยังขาดความรู้ เป็นสังคมที่ไม่ค่อยเจริญ อยากจะพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้คนในหมู่บ้านให้ดีขึ้น อยากที่แนะนำและแบ่งปันสิ่งดีให้คนอื่นเหมือนที่ตัวเองเคยได้รับ ได้ตอบแทนผู้ที่มีพระคุณและตอบแทนแผ่นดิน บ้านเกิด

ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 5

นายต้นกล้า(นามสมมติ) เป็นนิสิตชั้นปีที่ 4 อายุ 22 ปี มีภูมิลำเนาคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีภูมิลำเนาที่จังหวัดร้อยเอ็ด อาชีพของครอบครัวคือขายไก่ย่าง ซึ่งเป็นรายได้ที่ไม่แน่นอน บางวันก็ได้ราคาดี แต่บางวันก็ขายไม่ได้ พ่อแม่ต้องทำงานหลายที่แต่ก่อนทำงานที่นครสวรรค์ แล้วก็ย้ายมาที่ชลบุรีทำเครื่องปั้นดินเผา ต้นกล้ามีพี่สาวหนึ่งคนซึ่งแต่งงานไปแล้ว แม่ต้นกล้าทำงานในโรงงานปั้นดินเผา ครอบครัวหย่าร้างกัน ต้นกล้าอาศัยอยู่กับแม่ที่ห้องพักเล็กๆ สถานที่สัมภาษณ์ อาคารเรียนในบริเวณมหาวิทยาลัยที่มีความสงบและเงียบมีความเป็นส่วนตัว สัมภาษณ์วันอังคารที่ 4 กันยายน 2555 เวลา 10.30-12.00 น. ใช้เวลาประมาณ 1.30 ชั่วโมง ต้นกล้าแต่งกายด้วยชุดนิสิต รูปร่างท้วม ผิวดำแดงหน้าตาอึดอัด คุ้ยแกง

การเผชิญความยากลำบากในชีวิต ครอบครัวของต้นกล้าทำอาชีพค้าขาย พ่อแม่หย่าร้าง แม่ขายไก่มีรายได้ที่ไม่แน่นอน บางวันก็ไม่ได้ขาย รายได้น้อยไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในครอบครัว เมื่อก่อนครอบครัวต้นกล้าทำงานในโรงงานเครื่องปั้นดินเผา แล้วจึงย้ายออกมาค้าขายโดยพักอาศัยอยู่ห้องแถวขนาดเล็กห้องเช่าต้องแบ่งมุมกันอยู่ใช้กับน้ำใช้เป็นเพียงที่เก็บของและใช้นอน

ต้นกล้าไม่ยอมจำนนต่อความยากลำบาก โดยการช่วยเหลือตัวเองตั้งแต่เด็กทำงานที่โรงเรียน ที่หนักและลำบาก ทำงานทุกอย่างสารพัดเพื่อให้มีรายได้เพียงพอต่อภาระรายจ่ายในบ้านที่มีจำนวนมาก “โอ้...ทำงานตั้งแต่เด็ก คือเริ่มทำงานแบบหนักมากๆคือ ป.4 ไปทำงานโรงเรียนเครื่องปั้นดินเผาเนี่ย ซึ่งถือว่ามันหนักจริงๆคือถ้าใครไม่อยู่ตรงนั้นจะไม่รู้ว่าหนักมาก เพราะหนึ่งคุณต้องยกดิน ดินๆไม่” คำขายตั้งแต่เด็ก เขาฝากไปขายในหมู่บ้าน” แบกหาม ขายของทุกอย่างคือ ถ้าเด็กๆประถม น่าจะประถมต้นช่วง ป.2 ป.3 นั้นแหละแม่นอกจากจะทำงานโรงเรียนก็ยัง ตอนนั้นพอกับแม่ยังไม่เลิกกัน ยังอยู่ด้วยกันก็ไปเอาผักประมาณช่วงบ่ายโมงไปปรับผักในตลาดมาแล้วมาทำเป็นกำ ห้าบาท ห้าบาทพอเอารายนี้แล้วพอก็จะเอารถมอไซค์ไปขาย แล้วเราก็จะขายอีกทางหนึ่งโดยขี่จักรยานแล้วก็เอาลังพลาสติกผูกใส่ท้ายจักรยานแล้วก็เอาผักใส่เข้าไปขายในหมู่บ้านจัดสรร” ต้นกล้าต้องทำงานเป็นเด็กปั๊ม ทำน้ำเต้าหู้ขาย ลอดช่อง รับจ้างทำความสะอาดบ้านคุณครู เลี้ยงปลาหาอาหารให้ปลาแรด ต้นกล้าทำงานทุกอย่าง เพื่อให้สามารถหาเงินและพึ่งพาตัวเองได้โดยไม่ต้องรบกวนแม่ ที่โรงเรียนต้นกล้าจะขอทุนเป็นประจำและได้ทุนมาตลอดเพราะเป็นเด็กชอบทำกิจกรรมช่วยเหลือคุณครูและเพื่อน ต้นกล้ามีความรู้สึกเหนื่อย ท้อใจ ท้อบ้างเป็นบางครั้งที่ต้องเผชิญชีวิตที่ลำบากต้องพึ่งพาตัวเอง

การมีความรู้สึกสุขระคนทุกซ์เมื่อได้ทุนการศึกษา การที่ได้ทุนการศึกษาทำให้ต้นกล้าดีใจมาก และมีครูอาจารย์ เพื่อนร่วมแสดงความดีใจร่วมด้วย และรู้สึกภูมิใจที่ได้ทุนไม่รู้สึกด้อยหรือไม่เก่ง เพราะต้นกล้ามองว่าตัวเองก็มีความสามารถไม่แพ้เด็กที่อยู่ในเมืองที่มีฐานะ ต้นกล้าซาบซึ้งใจที่ทุนให้โอกาสทางการศึกษาทำให้ต้นกล้าก้าวมาจุดนี้ได้เรียนได้ทำงาน ได้มาเรียนในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงบางขณะต้นกล้าหวั่นใจคิดว่ามีแต่คนเก่ง กลัวจะเรียนไม่ไหว ไม่รู้จักคุ้นเคยสถานที่ ไปไม่ถูกกลัวหลงทาง และกลัวว่าจะไม่มีเพื่อนที่เข้าใจ

การปรับตัวในสังคมใหม่ ต้นกล้าได้มีโอกาสเดินทางมากรุงเทพฯ มาทำกิจกรรมกับอาจารย์บ้างแต่ก็ยังไม่คุ้นเคย ไปไม่ถูกไม่ยังไม่รู้จักสถานที่สำคัญ ต้นกล้าบอกว่าเคยได้ยินแต่ในทีวีแต่ก็ไม่รู้ว่ามันเป็นอย่างไร อยู่ที่ไหน การที่ต้องมาอยู่ในสังคมใหม่ที่ไม่คุ้นเคยครั้งแรกเพียงลำพังที่ไม่มีครอบครัว ต้องเผชิญกับการใช้ชีวิตมหาวิทยาลัยที่การเรียนหนักและยากขึ้น โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษที่ไม่ค่อยรู้เรื่อง ผลการเรียนก็ไม่ค่อยดี ทำให้กดดันและวิชาเรียนคณะที่ยาก “ก็มีวิชาคณะที่มันต้องเรียนหนึ่งบทต่อหนึ่งบทต่อหนึ่งบทอย่างนี้ ครั้งแรกที่สอบปุ๊บคะแนนเต็มยี่สิบได้สองคะแนน คนอื่นก็ได้หนึ่งจุดสอง สองจุดหนึ่งคือคะแนนไม่ได้ต่างกันมาก” การเข้าร่วมกิจกรรมมหาวิทยาลัยที่กดดัน เครียด การเข้าห้องเชียร์ “ทำอะไร มายืนทำไม รู้สึกว่าเข้าช่วงแรกมายืนตะคอกด่ามายืนทำอะไรไม่ผิดอะไรเลยแบบนี้” การใช้ชีวิตในสังคมวัฒนธรรมทำให้มีเงินไม่คอย

พอใช้กับรายจ่ายจำนวนมากทั้งการเรียนและใช้จ่ายในส่วนต่างๆ และไม่คุ้นเคยสถานที่ต่างๆ
เดินทางลำบาก

การมีพื้นที่ที่ดีและคุณภาพสำคัญในการปรับตัว คุณภาพสำคัญในการก้าวผ่านอุปสรรค
และความยากลำบากในชีวิต คือการที่ต้นกล้ามีจิตใจที่แข็งแกร่ง มีพื้นที่ดีด้านบวก ที่มีความ
เข้มแข็ง อดทน มีความพยายาม มุ่งมั่นแสวงหาโอกาสที่ดีไม่เกรงกลัวต่ออุปสรรค กล้าหาญ กล้า
เสี่ยงในการหาโอกาสที่ดีในชีวิต มีความหวังและกำลังใจ สามารถรับผิดชอบและพึ่งพาตัวเองได้
ตั้งแต่เด็กทำงานที่หนักมาก พอใจและยอมรับฐานะความเป็นอยู่ของตน การที่มาเรียนมาใช้ชีวิต
ในสังคมใหม่ต้องเผชิญกับการปรับตัวด้านการเรียน การใช้ชีวิตกับสถานที่แปลกใหม่ ผู้คนแปลก
หน้าไม่คุ้นเคย และเพื่อนที่มีฐานะความเป็นอยู่ที่แตกต่าง ต้นกล้ามุ่งแก้ปัญหาทางด้านบวกโดยมุ่ง
แก้ที่ปัญหาโดยตรง โดยปรับพฤติกรรมกับการเรียน อ่านหนังสือมากขึ้น ขยันหมั่นทบทวน
โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ ทำงานหารายได้พิเศษเพื่อไม่อย่ากรบกรวนแม่ รับจ้างจัดดอกไม้
แต่งหน้ารับปริญญา เวลาที่ต้นกล้าเครียดจากการทำงานก็จะนอนพักผ่อนเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้
ผ่อนคลายและบางครั้งก็ไปออกกำลังกาย เล่น facebook อยู่กับตัวเองเงียบและใช้กิจกรรมทาง
ศาสนาสร้างกำลังใจ คุณค่าความยากลำบากทำให้ต้นกล้ามีความอดทนและใช้ชีวิตอย่าง
รอบคอบ วางแผนการใช้ชีวิตรู้คุณค่าของเงินกว่าจะได้มาแต่ละบาทต้องเหนื่อยมาก ต้นกล้าเป็น
คนที่ปรับตัวง่าย เป็นที่พึ่งของครอบครัวและคนรอบข้าง ทำให้มีผู้คอยช่วยเหลือและอยากที่จะเข้า
หา ให้ความช่วยเหลือทั้งเงิน การศึกษาแนะนำโอกาสที่ดีให้กับชีวิต ครอบครัวเป็นปัจจัยส่งเสริมให้
กำลังใจ คอยช่วยเหลือให้ข้อคิดคำสอน ครูคอยช่วยเหลือหาทุนการศึกษาและแนะนำโอกาสใน
การที่จะพัฒนาชีวิต เพื่อนและคนรอบข้างคอยให้กำลังใจ ช่วยเหลือและแหล่งให้ทุนช่วยเหลือใน
การปรับตัวการเรียน การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย ปัจจัยส่งเสริมทั้งภายในคือการที่จิตใจแข็งแกร่ง
และภายนอกคือบุคคลรอบข้างที่สนับสนุนเป็นกุญแจที่ทำให้ต้นกล้าผ่านอุปสรรคต่างๆในชีวิตอยู่
จนทุกวันนี้อย่างไม่เกรงกลัวต่อความลำบาก

การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต ต้นกล้ามีความมุ่งมั่นที่จะให้ครอบครัวมีความสุขสบาย ทำงาน
ที่มั่นคงช่วยเหลือครอบครัวได้และสร้างบ้านให้แม่ที่จังหวัดร้อยเอ็ดเพราะอยากให้แม่กลับไปอยู่
บ้านเกิดและตัวเองจะไปอยู่กับแม่ดูแลแม่ อยากทำงานที่ตัวเองรักและทำงานพิเศษเพื่อให้มีรายได้
มากขึ้นเพื่อความมั่นคงในชีวิตและอนาคตต้นกล้ามีความมุ่งมั่นหวังอยากจะทำแทนผู้มีพระคุณทั้ง
ครู อาจารย์ที่คอยช่วยเหลือรวมทั้งแหล่งให้ทุนที่ช่วยเหลือให้โอกาสและชีวิตที่ดี ต้นกล้าเล่าว่า
ตัวเองได้มีโอกาสช่วยเหลือสังคมแบ่งปันโอกาสที่ดีให้คนอื่นเหมือนที่ตนเคยได้รับมาก่อน “เวลาไป
โรงเรียน ไปบรรยายให้น้องฟัง ก็ไปเป็นวิทยากรที่เขาดูตัวอย่างนี้ก็เป็นคนสร้างแรงบันดาลใจให้

น้องๆ พี่เองก็เริ่มต้นมาจากดิน จนมาวันนี้มายืนจุดที่ว่าอาจจะไม่ยืนจุดนี้ได้ เราเกิดมาแล้วเราก็อย่าลืมดินที่เราเคยเกิดมา คือถ้าหากเราลืมดินที่เกิดมา ทุกอย่างมันก็จบ”

ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 6

นายลองกอง (นามสมมติ) อายุ 21 ปี ชั้นปีที่ 3 มีภูมิลำเนาอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของครอบครัวทำเกษตรกรรม ทำสวนผลไม้ เช่น มังคุด ทุเรียน ครอบครัวของลองกองมีทั้งหมดมีสามคน แม่ น้องสาวและลองกอง พ่อของลองกองเสียชีวิตเมื่อลองกองยังเด็กอยู่ และต่อมายายของลองกองก็เสียชีวิตขณะที่ลองกองสอบได้ทุนการศึกษาได้มาเรียนที่มหาวิทยาลัย สถานีสัมภาษณ์ อาศัยเรียนในบริเวณมหาวิทยาลัยที่มีความสงบและเงียบมีความเป็นส่วนตัว สัมภาษณ์วันพุธที่ 5 กันยายน 2555 เวลา 12.00 น. -13.30 น. ใช้เวลาประมาณ 1.30 ชั่วโมง ลองกองแต่งกายด้วยชุดนิสิตเรียบร้อย รูปร่างสูง ผิวน้ำตาล หน้าตาขี้มำม คุดแกง เล่าเรื่องราวข้อได้เห็นภาพชัดเจน

การเผชิญความยากลำบากในชีวิต ครอบครัวของลองกองมีอาชีพเกษตรกร ทำสวนผลไม้ พ่อของลองกองเสียชีวิตตั้งแต่ลองกองยังเด็ก ลองกองมีน้องสาวหนึ่งคน รายได้จากการทำสวนไม่แน่นอน และไม่มากเพียงพอต่อการใช้จ่าย “คือสมัยตั้งแต่เด็กๆจนถึงมัธยมปลายเลยรายได้ต่อปีก็ไม่เยอะอะครับเอาจริงๆ ประมาณผลไม้อะไรที่สวนมันก็ออกประมาณปีหนึ่งจะให้เงินครั้งหนึ่ง ครั้งเดียวนะฮะก็จะประมาณแสนกว่าๆหรือบางทีก็ไม่ถึง...ก็คืออย่างที่บอกสวนมันจะออกรายได้ปีต่อครั้งหนึ่ง แม่ก็จะมาทำงานที่สวนจริงๆจ้ะรูปแบบประมาณช่วงเดือนสองเดือนก่อนที่มันจะถึงเวลาก่อนหน้านั้นก็จะเป็นการรับจ้างทั่วไปอย่างนี้ครับ” ครอบครัวมีหนี้สินจากการกู้มาลงทุนทำการเกษตรและใช้จ่ายส่วนอื่น บ้านของลองกองเป็นบ้านสวนที่ได้รับมาจากตายาย พ่อกับแม่ลองกองไม่ได้มาจากครอบครัวที่ร่ำรวย ต่างคนต่างไม่มีมาสร้างฐานะร่วมกัน ไม่ยอมแพ้ต่อความยากลำบาก สร้างฐานะร่วมกันแต่ก่อนแม่ลองกองทำงานเป็นนักรกที่โรงพยาบาลได้ใช้เงินตรงนั้นซื้ออุปกรณ์ของใช้ในบ้านลองกองเล่าว่าสิ่งของบางอย่างอายุมากกว่าลองกองอีกและต้องพยายามรักษาไม่ให้พัง พยายามรักษาสุดชีวิต แม่ลองกองต้องออกจากงานที่โรงพยาบาลเพราะยายไม่สบายต้องมาดูแลยาย ลองกองก็ทำสวนช่วยแม่ ทำงานทุกอย่างช่วยแม่ แยกหาม ขนหินขนทราย ขนขี้วัว ยกกระสอบปุ๋ยที่หนักและขอทุนการศึกษาเพื่อแบ่งเบาภาระรายจ่ายและหาโอกาสทางการศึกษาเพื่อช่วยแบ่งเบาภาระรายจ่ายเพื่อที่จะให้ชีวิตครอบครัวสบายมากขึ้นไม่ลำบาก ลองกองบอกว่าตัวเองพยายามที่จะเรียนมากอยากจะได้ดูแลแม่และครอบครัวให้สุขสบายโดยเชื่อว่าการเรียนจะทำให้ชีวิตดีขึ้น แม่ของลองกองส่งเสริมการศึกษามาก อยากให้ลูกได้ดี ไม่ลำบากยากจนเหมือนตน บางครั้งลองกองมีความรู้สึกน้อยใจโชคชะตาที่ลำบาก ยากจน “รู้สึกทุกวันเลย ตอนนั้นรู้สึกทุกวัน

เลยรู้สึกทำไมทำไม ยิ่งอยู่มอปลายยิ่งรู้สึกตอนประถมไม่รู้สึกละไรบริบทมันคล้ายกับเราเกือบทุกคน แต่พอขึ้นมอปลายเอ๊ะทำไมมันไม่มีไอ้เนี่ย ทำไมไม่มีไอ้เนี่ย ทำไมไม่มีไอ้เนี่ย พยายามจะเรียกห้องแต่ครอบครัวซึ่งรู้สึกว่ บางที่เราเรียกห้องไปก็เท่านั้น เพราะแม่ก็ทำทุกอย่างแล้ว”

การมีความรู้สึกสุขระคนทุกข์เมื่อได้ทุนการศึกษา ลองกองภูมิใจที่ตัวเองได้รับทุนการศึกษาได้ช่วยแบ่งเบาภาระรายจ่ายครอบครัว และภูมิใจไม่รู้สึกลำบาก การที่ได้ทุนมาแสดงว่าเราก็มีความสามารถไม่แพ้คนอื่น และรู้สึกซาบซึ้งใจและเห็นคุณค่าที่ทุนให้โอกาสทางการศึกษาตัวเองและเด็กที่ยากจนขาดโอกาสทางการศึกษาได้มีโอกาสทางการศึกษาและได้นำความรู้ไปพัฒนาบ้านเกิดตน บางครั้งลองกองมีความรู้สึกกลัวเพื่อนจะรับทุนหลังไม่ได้

การปรับตัวในสังคมใหม่ ลองกองต้องปรับตัวด้านการเรียนที่หนักและยากขึ้น และวิชาภาษาอังกฤษที่มีปัญหาแต่ก็สามารถจัดการได้และการทำกิจกรรมห้องเชียร์ที่มีความกดดัน และเครียด ไม่ค่อยพอใจ และการทำงานกลุ่มกับเพื่อนที่ไม่เข้าใจกัน ทำให้เกิดปัญหาไม่เข้าใจกันและลองกองต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมนอกมหาวิทยาลัยที่วุ่นวาย แปลกไม่คุ้นเคย “ผมเกลียดรถติดมาก เกลียดรถเมล์มาก เกลียดทุกอย่างเลยแต่คือในจุฬาฯ(บริเวณมหาวิทยาลัย สภาพแวดล้อมรวมทั้งผู้คน)มันไม่มีก็เป็นบรรยากาศไม่เหมือนอยู่ข้างนอก ข้างนอกก็ไม่ใช่แล้ว”

การมีพื้นฐานที่ดีและกฎเกณฑ์สำคัญในการปรับตัว ลองกองเป็นผู้ที่มีความพยายามต่อการเรียนและการทำงาน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มุ่งมั่นไม่หวั่นต่ออุปสรรค “แต่มันก็จะท้อบ้างบางทีแต่มันก็รู้สึกท้อตายไปแล้วมันจะทำอย่างไร เราก็ทำอะไรไม่ได้ก็อยู่แค่ตรงนี้ตรงนั้น” การมองโลกในด้านดี ยอมรับฐานะความเป็นอยู่ของตัวเองเป็นพื้นฐานด้านบวกของลองกองที่ช่วยให้ผ่านความยากลำบากมา การใช้ชีวิตในสังคมใหม่ต้องเผชิญกับการเรียน การทำงานที่ขัดแย้งกัน สถานที่แปลกใหม่ไม่คุ้นเคย ลองกองเลือกเผชิญปัญหาทางด้านบวก มุ่งแก้ปัญหา ตั้งใจเรียนในวิชาที่ไม่ค่อยทัน ปรับมุมมองแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น มีความกล้าหาญกล้าที่จะเผชิญความจริงถึงข้อจำกัดฐานะตัวเองในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย ลองกองบอกเล่าว่าคุณค่าประสบการณ์ความยากลำบากในชีวิตทำให้อดทน มีความพยายาม ลองกองเป็นผู้ที่ปรับตัวเข้ากับคนอื่นและสิ่งรอบข้างได้ง่าย ทำให้มีเพื่อนและคนรอบข้างเข้าหา เป็นที่พึ่งพาและเพื่อน คนรอบข้างไว้วางใจมอบหมายบทบาทสำคัญให้ตลอด เป็นหลักพึ่งพาให้คนอื่น ลองกองเอาใจใส่เพื่อนที่อยู่ร่วมกัน ให้คำปรึกษาและกำลังใจ ชีวิตลองกองมีผู้ที่คอยเกื้อหนุนช่วยเหลือลองกองในการดำเนินชีวิต ครอบครัว แม่ ยายที่คอยให้กำลังใจ ช่วยเหลือ สั่งสอนในสิ่งที่คืออยากให้คุณครูที่แนะนำช่วยเหลือการเรียน แนะนำการเข้าถึงโอกาสที่ดีของชีวิตคอยให้กำลังใจและคำปรึกษา รุ่นพี่และเพื่อนที่อยู่ข้างๆคอยช่วยเหลือให้กำลังใจไม่ห่างหายและแหล่งให้ทุนที่ช่วยใน

การปรับตัวทั้งการเรียนและการใช้ชีวิต ปัจจัยภายในการที่มีจิตใจที่แข็งแกร่ง ช่วยเหลือคนอื่นและการที่มีบุคคลรอบข้างช่วยเหลือถือเป็นกุญแจที่ช่วยในการปรับตัวและก้าวข้ามผ่านความยากลำบาก

การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต ลองกองมีความมุ่งมั่นที่จะดูแลแม่ ครอบครัวที่เหลืออยู่ให้สุขสบาย “ผมรู้สึกบางทีไม่แน่นอนมันก็มี มีโอกาสมาดูแลน้อง ดูแลพ่อ ดูแลแม่ได้ ผมใฝ่ฝันเสมอว่าผมต้องทำให้พ่อแม่มีชีวิตที่ดีให้ได้ แต่ตอนนี้ก็คือเหลือแม่ยังงี้ก็ต้องแม่ให้มีชีวิตที่ดีให้ได้ตอนนี้” อยากทำงานที่ให้ครอบครัวทัดเทียมคนอื่น มีหน้าตาในสังคม อยากพาแม่ไปเที่ยวต่างประเทศให้เห็นอะไรที่มากขึ้น เปิดโลกทัศน์ มีความเป็นอยู่ที่ไม่น้อยหน้าใคร ลองกองอยากที่จะศึกษาระดับที่สูงเพื่อที่จะเรียนต่อในสาขาที่ตนสนใจและทำให้ครอบครัวและตัวเองมีความมั่นคงด้านความเป็นอยู่ ลองกองอยากจะทำงานในสถานทูต “ผมอยากทำงานในสถานทูต ผมอยากไปทำงานเป็นทูตในสก็อตอเมริกาทำอะไรก็ได้แต่ไม่รู้จะ fight ไหวใหม่คือถ้าทำก็คงจะแบบคงทำให้จริงจั่งเป็นถึงเอกอัครราชทูตแต่ไม่รู้จะไหวป่าว” และอยากช่วยเหลือสังคมให้มีชีวิตที่ดีขึ้นรวมถึงครอบครัวตัวเองให้มีความมั่นคง และมีความฝันอยากพัฒนาประเทศชาติให้เจริญให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น อยากที่จะตอบแทน ทดแทนพระคุณผู้ที่คอยช่วยเหลือและตอบแทนสังคม ทำสิ่งดีให้สังคม

ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7

นายต้นสัก (นามสมมติ) อายุ 20 ปี เป็นนิสิต ชั้นปีที่ 1 มีภูมิลำเนาอยู่ภาคใต้ ครอบครัวทำอาชีพรับจ้าง รับเหมา ตัดต้นไม้และแบกไม้ไปส่งตามที่ต่างๆ สมาชิกในครอบครัวมีหกคน ประกอบด้วย พ่อ แม่ พี่ชายสองคน น้องสาวและต้นสัก สถานที่สัมภาษณ์อาคารเรียนในบริเวณมหาวิทยาลัยที่มีความสงบและเงียบมีความเป็นส่วนตัว สัมภาษณ์วันพุธที่ 5 กันยายน 2555 เวลา 15.30 น. -16.30 น. ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง ต้นสักแต่งกายด้วยชุดออกกำลังกาย รูปร่างสันทัด ผิวดำแดง หน้าตาเคร่งขรึม เจ็บ เสียงเบา เมื่อได้คุยกันสักพักก็คุยเก่งมากขึ้น ยิ้มมากขึ้น ไม่ค่อยเคร่งขรึม ไม่เกร็ง กล้าคุย

การเผชิญความยากลำบากในชีวิต ครอบครัวต้นสักทำงานรับจ้างตัดต้นไม้ รับเหมาส่งไม้แม่ไม่ได้ทำงานเนื่องด้วยมีปัญหาทางด้านสุขภาพ พ่อจะเป็นคนทำงานและพี่ชายอีกสองคน ที่ต้องออกจากโรงเรียนเพื่อไปทำงานเพราะไม่มีเงิน เมื่อก่อนแม่ของต้นสักจะของเก่าขาย และต้นสักต้องไปทำงานเพื่อหารายได้ตอนประมาณ หก เจ็ดขวบไปทำงานก่อสร้าง เนื่องจากไม่มีเงินเรียนหนังสือทำให้เรียนช้ากว่าเกณฑ์ รายได้ของครอบครัวไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศ ถ้าฝนตกก็จะไม่ได้ทำงาน “พ่อรับจ้างตัดไม้ยางรถสิบล้อ แล้วก็ส่วนแม่ไม่ทำงานร่างกายไม่แข็งแรง อยู่บ้าน...แล้วแต่บางทีก็ได้เยอะกว่าบางทีก็น้อยกว่าเพราะฝนตกได้ทำก็ทำได้ทุกวัน ตั้งแต่บ่ายมัน

ไม่เหมือนเงินเดือนเป๊ะๆ” ต้นสักไม่มีบ้าน ไม่มีที่ของตัวเองต้องเช่าบ้านอยู่ บางครั้งเงินใช้จ่ายในบ้านไม่พอดึงกู้ยืมญาติพี่น้องมาใช้ก่อน ต้นสักพยายามขอกุญแจและสอบชิงทุนเพื่อให้มีโอกาสทางการศึกษาเพราะเป็นหนทางและทางเลือกที่จะทำให้มีโอกาสได้เรียนหนังสือในการช่วยเหลือครอบครัว และจะได้ไม่รบกวนครอบครัว ต้นสักมีความสามารถทางด้านกีฬา ทำให้มีรายได้จากการไปแข่งกีฬาเพื่อช่วยจุนเจือครอบครัวอยู่บ้าง และต้นสักก็ไปช่วยพ่อกับพี่ทำงานไปแบกไม้ต้นสักบอกว่าไม้ที่แบกหนักมากและเหนื่อย ร้อน รู้สึกลำบากเหลือเกิน ครอบครัวของต้นสักทำงานหนักและส่งเสริมการศึกษาเพื่อให้ครอบครัวหลุดพ้นและออกจากความยากจน บางครั้งต้นสักรู้สึกเครียด โกรธ โมโหที่ครอบครัวไม่มีเงินใช้จ่ายที่เพียงพอแบบไม่มีเงินเหลือเลยในบ้าน ไม่มีสัปดาห์และต้องไปยืมเงินมาใช้จ่าย และตำหนิตัวเองที่ต้องพึ่งครอบครัวมากเกินไป ต้องพึ่งพี่ชายในการขอเงินมาใช้จ่าย

การมีความรู้สึกสุขระคนทุกข์เมื่อได้ทุนการศึกษา ต้นสักดีใจที่สามารถสอบชิงทุนได้ และภูมิใจในตัวเองที่สามารถสอบได้และมาเรียนในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง ต้นสักซาบซึ้งใจที่ทุนให้โอกาสที่ดีกับตัวเอง ทำให้ได้เพื่อนที่ดี อบอุ่นรักกันบางขณะต้นสักกลัวตัวเองจะคิดถึงบ้าน เพราะไม่เคยห่างครอบครัวและสนิทกับแม่มาก

การปรับตัวในสังคมใหม่ ต้นสักประสบปัญหาเรียนไม่ทันเพื่อน วิชาภาษาอังกฤษไม่ค่อยเก่งและการทำกิจกรรมมากมาย และต้องเข้าร่วมกิจกรรมห้องเชียร์ที่มีความเครียด กดดันและคิดถึงบ้านคิดถึงครอบครัว การมาใช้ชีวิตในเมืองใหญ่ถือเป็นครั้งแรกที่ต้องจากบ้านมาไกล การมาอยู่สังคมที่ค่าใช้จ่ายสูง การมีเงินที่จำกัด ไม่พอใช้ทำให้ไม่ค่อยมีโอกาสได้ไปเที่ยวกับเพื่อนในส่วนที่ใช้เงินมาก ถือเป็นข้อจำกัด การต้องมาใช้ชีวิตต่างที่ไม่คุ้นเคยทำให้ต้นสักเครียด คิดถึงบ้าน “โคตรเครียด เครียดจริงๆ เครียดช่วงนั้นสามวันนั้นน้ำตาไหลเลย...เรื่องคิดถึงบ้านเท่านั้นเอง... ร้องไห้เลยสามวันคิดถึงบ้าน” การพบปะผู้คนแปลกหน้าไม่ค่อยคุย ไม่มีน้ำใจ ไม่คุยกันเดินชนกัน วุ่นวายต้นสักไม่ค่อยชอบสภาพสังคมอย่างนี้

การมีเพื่อนนิสัยดีและกฎแจ่มสำคัญในการปรับตัว ต้นสักเป็นคนที่ไม่ยอมแพ้ต่อความยากลำบาก มีความพยายาม มีความรับผิดชอบ มีความตั้งใจมุ่งมั่นในสิ่งที่ทำ การมีความมุ่งมั่นในชีวิต มองโลกในแง่ดี ยอมรับและพอใจในฐานะความเป็นอยู่ เป็นเพื่อนนิสัยดีด้านบวก การมาเรียนมาใช้ชีวิตในสังคมใหม่ทำให้ต้นสักต้องปรับตัวกิจกรรมหลายอย่างทั้งการเรียนต้องอ่านหนังสือมากขึ้น มีความรับผิดชอบทั้งการฝึกซ้อมกีฬาและการเรียนหนังสือ วิชาภาษาอังกฤษที่ต้นสักหมั่นฝึกฝนเนื่องจากมีข้อจำกัดเรียนไม่ทันเพื่อน เวลาที่ต้นสักเครียดจะไปออกกำลังกายเล่นกีฬาเพื่อผ่อนคลายความเครียด การเงินที่ไม่พอใช้ต้นสักก็พยายามประหยัดเงินเพื่อไม่ยกรบกวน

ครอบครัวและบางเดือนถ้าที่บ้านไม่มีเงินต้องส่งกลับบ้าน คุณค่าความยากลำบากทำให้ต้นสักมีจิตใจที่แข็งแกร่งไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ต้นสักเป็นผู้ที่ปรับตัวเข้ากับคนอื่นได้ง่าย มีเพื่อนจำนวนมาก ต้นสักเป็นที่พึ่งให้ครอบครัวในยามยากลำบาก “ตอนนี้ก็ไม่ได้เอาเงินที่บ้าน เดือนหนึ่งก็ส่งกลับบ้าน บางครั้ง ทามแม่ว่ามีเงินจ่ายใหม่ก็ให้แม่พหนึ่ง แต่ถ้าไม่มีเราขาดแม่ก็ให้มา ก็แบ่งๆเดือนไหนฝนตกไม่ได้ทำงาน แม่ไม่มีเงินจ่ายก็ส่งไปเดือนละพันแต่ไม่ได้ส่งทุกเดือน ก็แล้วแต่ถ้าแม่ต้องการ” และเสียสละเพื่อส่วนรวม ซื่อสัตย์และตรงเวลาในการทำงานการซ้อมตระกร้อร่วมกับผู้อื่นจึงทำให้มีผู้ที่คอยช่วยเหลือ สนับสนุนทั้งแนะนำและสั่งสอนในสิ่งที่ดี ครอบครัวให้กำลังใจ มีความอบอุ่นทำให้ต้นสักมีกำลังใจและมีความสุขถึงแม้ชีวิตจะลำบากขอให้ครอบครัวมีความรักความอบอุ่นให้กัน ก็ทำให้ต้นสักมีกำลังใจ อาจารย์ เพื่อนและคนรอบข้างคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำ กำลังใจ รวมทั้งแหล่งให้ทุนที่ช่วยสนับสนุนการปรับตัวทางด้านการเรียนและแนะนำการใช้ชีวิต เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้ก้าวผ่านความยากลำบาก ทั้งปัจจัยภายในที่ต้นสักมีความแข็งแกร่งของจิตใจและปัจจัยภายนอก ผู้คนรอบข้างที่ช่วยเหลือเป็นบุญแก่ที่เอื้อให้ชีวิตลำบากผ่านมาได้

การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต ต้นสักมีความมุ่งหวังอยากจะทำงานที่มั่นคงเพื่อที่จะสามารถดูแลครอบครัวได้ ไม่ลำบาก “ตอนเด็กๆไปทำงานที่ไม่เรียนเพราะว่าไม่มีเงินเรียนที่เรียนซ้ำเนี่ย ไปทำงานที่ก่อสร้างไปทำไม่มีเงินสักกะบาทเลย หกขวบเจ็ดขวบรู้ได้เลยลำบากมากแม่เก็บของเก่าขายเลยไม่มีเงินต้องเก็บตั้งแต่นั้นตั้งแต่นั้นตั้งแต่เด็กมาเลยรู้สึกโตขึ้นก็จะพัฒนาแล้วมีบ้านเช่าอยู่แล้วนะสบายขึ้นดีกว่าเมื่อก่อนแล้วนะ” อยากเก็บเงินสร้างบ้านใหม่ให้ครอบครัว มีที่ดินที่เป็นของตัวเองอยากทำงานที่ตัวเองรักและสนใจในด้านกายภาพ ด้านกีฬาและอยากเรียนต่อเพื่อพัฒนาชีวิตให้มั่นคงในด้านที่ตัวเองสนใจ ต้นสักมีจุดมุ่งหมายอยากที่จะตอบแทน ทดแทนผู้มีพระคุณที่เป็นการช่วยเหลือให้ความช่วยเหลือผู้ที่มีพระคุณ ต้นสักเป็นผู้ที่ชอบช่วยเหลือผู้อื่น อย่างน้อยทำตัวให้ดีก็เป็นการตอบแทนแล้ว ต้นสักอยากที่จะแบ่งปันผู้อื่นและรู้จักในบุญคุณผู้ที่ช่วยเหลือ ต้นสักเล่าว่าเวลาพบคนที่ลำบากทำให้คิดถึงครอบครัวตัวเอง บางครั้งทำให้ต้นสักน้ำตาไหล เข้าใจถึงความลำบากว่ามันเป็นอย่างไร การที่มีผู้ช่วยเหลือให้โอกาสมาอยู่ตรงนี้เป็นสิ่งที่ดีทำให้ต้นสักอยากจะทำตอบแทนผู้อื่น การได้ช่วยเหลือตอบแทนคนอื่นทำให้ต้นสักรู้สึกดี ปลาบปลื้มใจ อนาคตถ้ามีโอกาสการทำงานที่มั่นคงต้นสักเล่าว่าจะตอบแทนอาจารย์ รุ่นพี่และคนอื่นๆที่คอยช่วยเหลือ

ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8

นางสาวฝ่าย (นามสมมติ) อายุ 19 ปี เป็นนิสิตชั้นปีที่ 2 มีภูมิลำเนาคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อาชีพของครอบครัวคือเกษตรกร สมาชิกในบ้าน มี 5 คน ประกอบด้วย พ่อแม่ น้องชาย ยายและตนเอง เป็นบุตรลำดับที่ 1 และน้องชายอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สถานที่

สัมภาษณ์ อาจารย์เรียนในบริเวณมหาวิทยาลัยที่มีความสงบและเงียบมีความเป็นส่วนตัว
 สัมภาษณ์วันที่ 15 สิงหาคม 2555 เวลา 10.30 -11.30 น. ใช้ เวลาสัมภาษณ์ประมาณ 1
 ชั่วโมง สถานที่สัมภาษณ์มีความเงียบและเป็นส่วนตัว บริเวณมหาลัยแห่งหนึ่ง ฝ่ายแต่งกายด้วย
 ชุดนิสิต กระโปรงยาวคลุมเข่า แต่งกายเรียบร้อย หน้าตาสดใส ร่าเริง

การเผชิญความยากลำบากในชีวิต ครอบครัวฝ่ายทำอาชีพเกษตรกร ทำไร่อ้อย ปลูกยาง
 และทำนาไว้เพื่อกิน รายได้ต่อปีไม่ค่อยมากและไม่แน่นอน เพราะบางครั้งก็ขายได้มาก บางปี
 ราคาผลผลิตทางการเกษตรไม่ค่อยดี “รายได้ต่อปี แทบไม่ค่อยเลยคะ...หนูก็ไม่รู้เหมือนกันเท่าไร
 กับแม่เพราะแม่ก็ไม่เคยบอก...ช่วงนี้ยางเริ่มกรีดยังไม่ออกนิดเดียว แต่ก็ต้องกรีดยทุกวัน ก็ไม่เชิงว่า
 ทุกวัน ก็วันเว้นวัน...ช่วงนี้มีฝนลดมาก” พ่อแม่ฝ่ายทำงานหนัก และส่งเสริมการศึกษาฝ่ายเพราะไม่
 ยอยากให้ทำอาชีพการเกษตรเพราะลำบากและรายได้น้อย ฝ่ายช่วยงานทุกอย่างที่บ้าน ช่วยแม่ทำ
 ไร่ยกกระสอบปุ๋ยที่หนัก แยกหาม “หนูทำทุกอย่างเลยคะตอนหนูเรียนอยู่ ม.ปลาย หนูก็ช่วย...
 เพราะอยู่บ้านก็ยกกระสอบปุ๋ยหนักกับน้องสองคน...หนัก 50 กิโลกรัม” ฝ่ายพยายามที่จะหา
 ทุนการศึกษาเพื่อที่จะได้เรียนหนังสือและแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัว

การมีความรู้สึกสุขระคนทุกข์เมื่อได้ทุนการศึกษา ฝ่ายได้รับทุนการศึกษาทำให้ฝ่ายดีใจ
 มากและไม่คาดคิดมาก่อนว่าตัวเองจะได้รับทุน ฝ่ายดีใจมากและครอบครัวก็ดีใจร่วมด้วย ฝ่าย
 ซาบซึ้งใจที่ทุนได้ให้โอกาสแก่ตนเองและเด็กชนบทให้มีโอกาสทางการศึกษา ทุนนี้ทำให้ฝ่ายมี
 โอกาสชีวิตที่ดีขึ้น บางขณะฝ่ายไม่มั่นใจกลัวจะเรียนไม่ไหว เรียนไม่ทันและคิดถึงบ้าน

การปรับตัวในสังคมใหม่ ฝ่ายต้องเผชิญกับการเรียนที่หนักและยากมากขึ้น โดยเฉพาะ
 วิชาภาษาอังกฤษที่กังวลและเครียด “เรื่องเรียนภาษาอังกฤษหนูไม่เก่ง คือแบบคิดมากจะติดเอฟ
 ไหมอะไรอย่างนี้ ค่ะแนนมิดเทอมออกมาคือ มีแต่คนได้เอะๆ” นอกจากการเรียนการร่วมกิจกรรม
 มหาวิทยาลัยทำให้ฝ่ายเครียดและกดดันมาก “คือตอนนั้นเข้าไป เครียด บางทีก็ร้องไห้...มัน
 เหนื่อยด้วย กลัวทำไม่ถูกด้วย...ห้องสอนแต่รุ่นพวกหนูพยายามปรับให้เบาลง ขนาดปรับให้เบา
 ลง หนูยังกลัวเลย กลัวมาก...หัวหดเลย กลัวมาก ขนาดปรับให้เบาลง” การทำงานกับกลุ่มเพื่อน
 ที่ไม่เข้าใจกัน การใช้ชีวิตในสังคมใหม่ทำให้ฝ่ายต้องใช้จ่ายเงินจำนวนมาก ทำให้เงินไม่พอใช้ การ
 มาใช้ชีวิตต่างถิ่นที่ไม่คุ้นเคย ทำให้ฝ่ายคิดถึงบ้านคิดถึงแม่ ฝ่ายต้องเผชิญผู้คนที่ไม่คุ้นเคย ไม่น่า
 ไว้วางใจ ต้องอยู่คนเดียว

การมีทัศนคติที่ดีและกฎเกณฑ์สำคัญในการปรับตัว ฝ่ายเป็นผู้ที่เข้มแข็ง อดทนกล้าหาญ
 แสวงหาโอกาสที่ดีให้ชีวิต ใฝ่หาความรู้ มองโลกในด้านบวก สร้างกำลังใจให้ตัวเอง เป็นทัศนคติ
 ด้านบวกที่ช่วยให้ก้าวผ่านความยากลำบาก การที่ฝ่ายได้รับทุนการศึกษาทำให้ฝ่ายต้องเผชิญกับ

สังคมใหม่ที่แตกต่างจากภูมิลาเนา ทั้งด้านการเรียนที่หนักและยากขึ้น และการใช้ชีวิตกับสถานที่ที่ไม่คุ้นเคยและผู้คนที่แปลกหน้า ฝ่ายปรับพฤติกรรมโดยการอ่านหนังสือมากขึ้น ตั้งใจเรียนในห้อง ประหยัดค่าใช้จ่ายในสิ่งที่ไม่จำเป็น “โทรศัพท์ ไอโฟน ไอแพด...เราก็แบบอยากได้ ก็พยายามคิดว่าวันนี้เราก็มีตั้งค์เราไม่ถึงต้องใช้อย่างอื่นด้วย พอคิดอย่างนี้เราก็จำเป็นต้องใช้อย่างอื่น” และมีการเขียนบันทึกรายรับรายจ่ายเพื่อวางแผนการใช้จ่าย กำหนดการใช้จ่ายเงินแต่วันไม่เกินงบที่ตั้งไว้ ฝ่ายเป็นคนที่มีปรับตัวเข้ากับคนรอบข้างได้ง่าย จึงทำให้มีคนอยากจะเข้ามาทำให้เพื่อนไว้ใจ ฟังพาทชอบมาปรึกษา “หนูเป็นคนพูดมาก ถ้าสนิทกับใครแล้วก็แบบพูดมากแล้วจะเป็นคนแบบที่รู้ความลับของเพื่อนเยอะ เพื่อนจะชอบมาปรึกษา” เส้นทางชีวิตฝ่ายมักมีคนคอยช่วยเหลือและสนับสนุนฝ่าย เกื้อหนุน ประคับประคองไม่ว่าจะเป็นครอบครัวและญาติพี่น้องที่ให้คำปรึกษา แนะนำการเรียน การเลือกอาชีพ คุณครูคอยแนะนำการสมัครทุนให้เข้าถึงโอกาสทางการศึกษา และเพื่อนคอยช่วยเหลือด้านการเรียนให้คำแนะนำและคำปรึกษา ให้กำลังใจ แห่ให้ทุนให้ความรู้ทางด้านการศึกษาและการใช้ชีวิต บััจจยสนับสนุนทั้งภายในคือการที่มีจิตใจที่แข็งแกร่งและภายนอกที่เป็นคนรอบข้างเกื้อหนุนถือเป็นกุญแจที่ช่วยในการปรับตัวและต่อสู้กับความยากลำบากในชีวิต

การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต ฝ่ายมีความมุ่งมั่นหวังมีความฝันที่จะทำงานที่สามารถดูแลครอบครัวได้กลับไปทำงานที่บ้านเกิดอยู่ใกล้ครอบครัว และอยากจะศึกษาต่อในระดับสูงระดับปริญญาโทที่ต่างประเทศเพื่ออนาคตที่ดีและความมั่นคงในชีวิตของตัวเองและครอบครัวและฝ่ายมีความมุ่งมั่นหวังอยากที่จะแบ่งปันสิ่งที่ดีให้คนอื่นให้ได้รับโอกาสเหมือนตนที่เคยได้รับ ที่เป็นการช่วยเหลือตอบแทนในส่วนที่สามารถทำได้

ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 9

นางสาวแก้ว (นามสมมติ) อายุ 23 ปี เป็นนิสิตชั้นปีที่ 5 มีภูมิลำเนาคือภาคกลาง อาชีพเกษตรกร จำนวนสมาชิกในบ้าน 4 คน ประกอบด้วย พ่อ ย่า น้องชายและตนเอง เป็นบุตรลำดับที่ 1 น้องชายเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มารดาเสียชีวิตขณะเรียนอยู่ปีที่ 2 สถานที่ให้สัมภาษณ์ สวนสาธารณะ บริเวณใกล้เคียงมหาวิทยาลัยที่มีความสงบและเงียบมีความเป็นส่วนตัว สัมภาษณ์วันที่ 16 สิงหาคม 2555 เวลา ผู้ให้ข้อมูล แต่งกายด้วยชุดนิสิตกระโปรงยาวคลุมเข่า แต่งกายเรียบร้อย หน้าตายิ้มแย้ม และบางครั้งหน้าจะนิ่ง ผู้ให้ข้อมูลคุยเก่ง มีความพร้อมในการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัว ในขณะที่เล่าผู้ให้ข้อมูลมีรอยยิ้ม และเล่าข้อมูลให้ฟังละเอียด มีความมั่นใจ และพูดเสียงดังชัดเจน

การเผชิญความยากลำบากในชีวิต ครอบครัวแก้วทำอาชีพเกษตรกร ทำนา มีรายได้ที่น้อยและไม่เพียงพอ เพราะการทำนาต้องขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศ ภาวบน้ำท่วมทำลายผลผลิตทางการเกษตรทำให้เกิดหนี้สินจำนวนมากจากการกู้เงินมาลงทุนทำการเกษตร “คือบ้านหนูจนนะคือแบบตอนนั้นหนี้สินมันเยอะมากเลยอะไร...คือแบบทำนาแล้วอารมณ์แบบประมาณมันเป็นทีลุ่มข้าวพอน้ำท่วมทีหนึ่งเสียหาย 50 ไร่ไม่ได้อะไรเลย ก็ทำให้บ้านเป็นหนี้ตอนนั้นช่วงนั้นมาเยอะมาก” ต้องกู้มาลงทุนทำนาและดูแลแม่ที่ไม่สบายและส่งลูกเรียน ทำให้เกิดหนี้สินทับถม บ้านของแก้วก็ซำรุดทุุดโทรม สังกะสีรั่ว พ่อต้องคอยซ่อมบ้านอยู่ตลอดเพื่อให้อยู่ได้ แก้วพยายามสอบชิงทุน ขอทุนการศึกษาเพื่อให้มีโอกาสทางการศึกษาและช่วยแบ่งเบาภาระจ่ายค่าครอบครัว แก้วคอยช่วยแม่ทำงานทุกอย่าง รับผิดชอบงานบ้าน และช่วยแม่ขายของ ครอบครัวแก้วพ่อแม่ยังันทำงาน ทำงานหนักพ่อต้องตื่นตั้งแต่ตีสี่เพื่อไปทำนาแล้วก็มาช่วยแม่ขายของ ครอบครัวของแก้วจะตื่นแต่เช้ากันทุกคนตั้งแต่ตีห้าเพื่อมากินข้าวและไปทำงานและไปเรียนหนังสือ แม่ของแก้วทำอาชีพเสริมโดยเปิดร้านขายของเพื่อส่งเสริมให้ลูกได้มีโอกาสทางการศึกษามาเรียนในเมือง โดยแก้วบอกว่าแม่ให้ความสำคัญกับการศึกษามาก แม่ไม่ยอมให้ลูกลำบากเหมือนตน บางครั้งครอบครัวก็เครียดกดดันเนื่องด้วยภาวะหนี้สินจำนวนมากที่เกิดจากผลผลิตการเกษตรโดนน้ำท่วมทำให้ชีวิตลำบาก

การมีความรู้สึกสุขระคนทุกข์เมื่อได้ทุนการศึกษา แก้วดีใจมากที่สามารถสอบได้ทุนการศึกษา ไม่คาดคิดมาก่อน ดีใจมากและอาจารย์เพื่อนและครอบครัวก็ดีใจด้วย ซาบซึ้งใจและเห็นคุณค่าทุนที่ให้โอกาสเด็กต่างจังหวัดที่ฐานะยากจนได้เข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงและมีทุนการศึกษาให้ “เปิดโอกาสในการใช้ชีวิตก็เราเด็กต่างจังหวัดโอกาสมันน้อยมากทีจะได้มาเรียนที่นี่ยังนี่” การที่ได้รับทุนบางครั้งแก้วก็กังวลใจหวาดคิดว่าที่นี่มีแต่คนที่เรียนเก่ง กลัวจะอยู่ไม่ได้ และกลัวเพื่อนจะไม่คุย รับในภูมิหลังไม่ได้ตนไม่ได้ “เฮอ..คิดเหมือนกันว่ากลัวเค้าจะมองเราเค้าจะมองเราอย่างไร...กลัวเค้าจะมองว่าไม่อยากคบกับเรา...เพราะเราคิดว่าเราไม่ใช่คนระดับเค้า เราเข้าถึงเค้าไม่ได้...เขาดูสูงกว่าเรา...เค้าจะมอง จะคิดอย่างไรกับเรา” และกลัวที่ต้องมาอยู่คนเดียว ไม่เคยห่างไกลจากพ่อกับแม่กลัวจะอยู่ไม่ได้และคิดถึงบ้าน ไม่คุ้นชินกับสภาพแวดล้อมใหม่และการมาใช้ชีวิตเพียงลำพัง

การปรับตัวในสังคมใหม่ การมาเรียนในเมืองเป็นสังคมใหม่ทำให้แก้วต้องเผชิญกับการเรียนที่ยากและหนักและการเข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัยที่มีความกดดัน เครียดไม่เคยเจอมาก่อน การเข้าห้องเชียร์ การใช้ชีวิตในเมืองที่มีความเจริญทางด้านวัตถุนิยมทำให้มีเงินไม่เพียงพอและเป็นข้อจำกัดในการไปเที่ยวกับเพื่อนในสถานที่ใช้เงินจำนวนมากต้องตัดสินใจที่จะไม่ไปเพื่อ

ตัวเองจะได้ไม่ลำบากและไม่ต้องรบกวนพ่อแม่ การเผชิญกับสถานที่ใหม่ ไม่คุ้นเคยทำให้เกิดอาการใจหาย หัวใจคิดถึงบ้าน ต้องพบปะผู้คนแปลกหน้าไม่คุ้นเคย ที่มีความเห็นแก่ตัว ไม่จริงใจต่อกัน “แสงสีเสียงเยอะ พอมาอยู่จริงๆ หนูว่าคนไม่จริงใจ เหมือนอยู่ต่างจังหวัดแล้วคนที่นั่นดู fake บอกรตรงๆ” ผู้คนไม่มีน้ำใจช่วยเหลือกันเขาเปรียบกันและกัน นึกถึงแต่ตัวเอง

การมีเพื่อนนิสัยที่ดีและกุญแจสำคัญในการปรับตัว แก้วเป็นผู้ที่ไม่กลัวความยากลำบากในชีวิต มีความมุ่งมั่น มีความกล้าและความพยายาม มองโลกในด้านบวก ผู้ชีวิตมีความรับผิดชอบ สามารถพึ่งตัวเองได้ เมื่อเจอปัญหาสามารถฟันพลังกลับไปต่อสู้กับปัญหาได้อย่างไม่ย่อท้อ พอใจและยอมรับฐานะความเป็นอยู่เป็นเพื่อนนิสัยด้านบวกที่ช่วยส่งเสริมให้ใจแข็งแกร่งต่อสู้กับปัญหา เมื่อเจอปัญหาในชีวิต ในการเรียนมหาวิทยาลัยต้องพบการเรียนที่หนัก แก้วก็พยายามอ่านหนังสือให้มาก ขยันหมั่นท่องหนังสือ ประหยัด วางแผนการใช้จ่าย พยายามพึ่งพาตัวเองให้มาก ไม่รบกวนคนอื่น เวลาที่แก้วเครียดก็จะไปออกกำลังกายเพื่อคลายกังวล ความยากลำบากเป็นประสบการณ์ที่มีคุณค่าที่ทำให้เกิดความอดทน ภูมิใจในตัวเองทำให้จัดสรรเวลาและบริหารจัดการเวลาได้ดี แก้วมักเป็นที่พึ่งพาและไว้วางใจของเพื่อน คอยให้กำลังใจเพื่อน อยู่เคียงข้างเพื่อน แก้วได้รับการสนับสนุนประคองการดำเนินชีวิตจากครอบครัวที่มีความรักความเข้าใจ คอยสอนและให้กำลังใจ อาจารย์และรุ่นพี่ที่คอยแนะนำสิ่งที่ดีในชีวิตและเพื่อนที่คอยเป็นห่วงให้กำลังใจ และแหล่งให้ทุนที่เอื้อให้ช่วยในการปรับตัวการใช้ชีวิต การมีจิตใจที่แข็งแกร่ง มีสัมพันธภาพที่ดีกับคนรอบข้าง และการมีผู้คอยสนับสนุนให้กำลังใจ ช่วยเหลือด้านการเงิน เป็นกุญแจสำคัญในการปรับตัวและก้าวผ่านชีวิตที่เป็นอุปสรรค

การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต แก้วอยากจะทำงานมีเงินเก็บแล้วกลับไปดูแลพ่อแม่และน้องชาย อยากจะเรียนต่อถ้ามีโอกาสแต่จะทำงานเลี้ยงครอบครัวให้มีความสุขสบาย อยากจะพัฒนาคุณภาพชีวิตและความมั่นคงในชีวิตของตนและครอบครัว เรียนรู้การทำงานเพื่อศึกษาว่าตัวเองชอบและสนใจสิ่งไหนถ้ามีโอกาสจึงจะเรียนเพื่อพัฒนาชีวิตให้มั่นคงมากขึ้น แก้วชอบช่วยเหลือและแบ่งปันสิ่งที่ดีให้คนอื่นเหมือนที่ตนเคยได้รับ “หนูคิดอยู่เลยว่าอยากกลับไปดูแลคนที่บ้านและคิดถึงจุดๆหนึ่งที่เรามีความมั่นคงก็อยากบริจาคเงินกลับไปโรงเรียนที่เราเคยได้มาตรงนั้นแหละ เราก็อยากแบ่งปันให้กลับคืนหนูคิดว่าหนูก็จะทำตรงนั้นเหมือนกัน” แก้วมีความมุ่งหวังอยากจะทำตอบแทน ทดแทนผู้ที่มีพระคุณทั้งผู้ที่คอยช่วยเหลือและแหล่งให้ทุนที่ให้โอกาสและให้ชีวิตที่ดี จึงเป็นแรงจูงใจทำให้แก้วอยากจะทำตอบแทนพระคุณและอยากนำความรู้ที่ได้ร่ำเรียนไปดูแลรักษาผู้ป่วยให้หายจากโรคภัยต่างๆ

ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 10

นางสาวดา (นามสมมติ) อายุ 24 ปี เป็นนิสิตชั้นปีที่ 5 มีภูมิลำเนาคือภาคใต้ ครอบครัวประกอบอาชีพรับจ้างทำสวน มีจำนวนสมาชิกในบ้าน 6 คน ประกอบด้วย แม่ ยาย พี่สาว น้องสาวคนกลาง น้องคนเล็ก และตัวเอง มีพี่น้อง 4 คน เป็นบุตรลำดับที่ 4 น้องสาวคนกลางเรียนอยู่ปี 4 น้องคนเล็กไม่เรียน พี่สาวแต่งงานมีครอบครัว บิดาเสียชีวิตเมื่อเรียนอยู่ชั้นปีที่ 4 สถานที่ให้สัมภาษณ์ อาคารเรียนในบริเวณมหาวิทยาลัยที่มีความสงบและเงียบมีความเป็นส่วนตัว สัมภาษณ์วันที่ 19 สิงหาคม 2555 เวลา 12.30 -14.30 น. ใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง ผู้ให้ข้อมูลแต่งกายด้วย กางเกงยีนผู้ชายขาว หน้าตาสดใส มีรอยยิ้มผู้ให้ข้อมูลคุยเก่ง มีความพร้อมในการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัว ในขณะที่เล่าก็ยิ้มและไม่เขินอายในการเล่าเรื่องราวส่วนตัว

การเผชิญความยากลำบากในชีวิต ครอบครัวของดาทำอาชีพรับจ้างทำสวน ไม่มีสวนของตัวเองเพราะมีญาติพี่น้องเยอะจึงต้องแบ่งที่กันทำให้ครอบครัวได้ที่ทำมาหากินน้อย รายได้ไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศและเศรษฐกิจ “พอกับแม่ทำสวนกรีดยางแล้วก็รับจ้างเหมือนว่าไปรับจ้างทำสวนให้เค้า เหมือนกับปลูกยาง ปลูกทุเรียน ปลูกลองกอง ปลูกทุแลทุยกอย่างตั้งแต่ปลูกจนถึงโตอะไรอย่างนี้..แต่ตอนนี้พ่อก็ไม่อยู่พ่อก็มาทำด้วยก็หารสาม มันก็ยิ่งจะน้อยลง...ถ้าก่อนหน้านี้นะที่ยางแพงสุดๆอาจจะได้วันละสามพัน สองพัน...แล้วก็หารสามนะ...คือตอนนี้ไม่ดีคือแบบว่าไม่ได้ทำแผ่นไม่ได้ทำ ไม่ได้...เพราะฝน เพราะยางแผ่นไม่ได้ทำเป็นปี” ครอบครัวมีหนี้สินที่พ่อก็ได้ไปรวมกลุ่มกับชาวบ้านกู้มา เนื่องด้วยพ่อเสียชีวิตแม่จึงต้องรับภาระจ่ายหนี้และต้องรับภาระเลี้ยงดูลูกที่ใช้ค่ามาก ที่กำลังเรียนหนังสือ บ้านดาเป็นบ้านตึกชั้นเดียว ใช้เพียงแผ่นผนังแผ่นเดียวกั้นกับบ้านหลังถัดไป ซึ่งดากลัวจะกังวลใจในความไม่ปลอดภัยกับเพื่อนบ้านที่อันธพาล ดาพยายามขอทุนการศึกษาตลอด ส่วนครอบครัวของดาทำงานหนักทั้งพ่อและแม่ ดาก็ช่วยพ่อแม่ทำงานตั้งแต่เด็กไปกรีดยางกับพ่อแม่ตั้งแต่ ป.1 สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ตั้งแต่เด็ก ดาอยากทำงานมีรายได้เป็นของตัวเองไม่อยากจะบงกชครอบครัว ครอบครัวดาส่งเสริมการศึกษาอยากให้ได้เรียนแต่ถ้าลูกเรียนมาไหว ก็ไม่บังคับจะเรียนที่ไหนก็แล้วแต่

การมีความรู้สึกสุขของคนทุกข์เมื่อได้ทุนการศึกษา ดารู้สึกซาบซึ้งกับทุนที่ให้โอกาสทางการศึกษาได้มาเรียนมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง มองว่าเป็นโอกาสที่หาได้ยากมาก เมื่อได้มาแล้วควรจะตั้งใจเรียนให้เต็มที่ ในระหว่างนั้นดาก็กังวลคิดว่ามีแต่ลูกคนรวย กลัวเรียนไม่จบ “คือรู้ว่าอาจารย์บอกว่า เป็นมหาวิทยาลัยที่หนึ่งของประเทศนะ ได้ยินว่าที่หนึ่งของประเทศมันก็มีลูกคนจีน ลูกคนรวยดาราทั้งหลายดังๆพวกที่คนรวยๆ แล้วเรามาจากไหน เมื่อเราไปเรียนแล้วไม่จบละ” มองว่าตัวเองบ้านนอกกลัวเพื่อนจะรับไม่ได้ ไม่มีฐานะทางสังคมเหมือนคนอื่นเค้าและดาต้องมาเรียน

ในเมืองใหญ่ห่างไกลพ่อกับแม่ ทำให้ใจหายคิดถึงบ้าน เพราะไม่เคยห่างบ้านมาก่อนก็จะอยู่กับครอบครัวตลอด

การปรับตัวในสังคมใหม่ การเข้ามาเรียนในสังคมใหม่ การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยทำให้ ดากกดดันมาก เครียดทั้งการเรียนวิชาภาษาอังกฤษที่ไม่เก่ง พื้นฐานไม่ดี การสอบกลัวจะสอบตก และการเข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัยห้องเชียร์ที่มีความกดดัน เครียด “แต่พออยู่ห้องเชียร์อะไรก็เม่งเครียด ไม่เคยอะไรอย่างนี้ เราไม่เคยรู้มาก่อน เหมือนคนกรุงเทพเค้าจะรู้ว่าเข้ามาหาลัยมันก็จะมารับน้องอะไรแบบนี้ ที่บ้านไม่รู้ที่เราต้องแบบ” การใช้ชีวิตในกรุงเทพมีค่าใช้จ่ายสูงบางเดือนดากก็ไม่พอใช้ ต้องขอทางบ้านมาใช้ ดาไม่ค่อยคุ้นเคยสถานที่แปลกใหม่เพราะไม่เคยรู้จักและมากกรุงเทพมาก่อน ทำให้ดากกังวลคิดถึงบ้าน”ร้องเพราะเจ็บใจ ไม่เคยมา ไม่เคยจากบ้าน ไม่เคยห่างพ่อกับแม่ ไปเที่ยวสองสามคืนก็กลับอย่างนี้ มายังนี้ไม่เคยมาแล้วกรุงเทพเป็นยังไงก็ไม่รู้” และต้องพบผู้คนที่ไม่มีน้ำใจเหมือนที่บ้าน ผู้คนไม่ช่วยเหลือกัน และกลัวโดนปล้น โดนจีเหมือนในข่าว รู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิต

การมีพื้นที่นิสัยที่ดีและกุญแจสำคัญในการปรับตัว ดาสามารถรับมือขอตัวเองได้ หากายได้เองตั้งแต่เด็ก ขยันมุ่งมั่นและวางแผนการใช้เงิน มีมุมมองทางด้านบวกในการใช้ชีวิต และมีความกล้าหาญในการที่จะแสวงหาโอกาสที่ดีให้กับชีวิต มองการณ์ไกลเป็นพื้นที่นิสัยด้านบวกของดา การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยต้องเผชิญกับปัญหาทั้งด้านการเรียน เรียนไม่ทันวิชาภาษาอังกฤษ ดากก็เลือกไปปรึกษาอาจารย์ พยายามขยันอ่านหนังสือให้มากขึ้น และทำงานพิเศษหารายได้ เพื่อให้มีเงินพอใช้ กิจกรรมทางศาสนาการละหมาดช่วยให้ดามีสมาธิและสติมากขึ้น ทำให้ดาปฏิบัติตัวในทางที่ดี ทำให้ผ่อนคลาย “ถ้าหนูไม่มีศาสนาใช้ไหม ไม่ยึดติดศาสนาไปเกี่ยวกับเพื่อนไปกินเหล้าไปอะไรอย่างนี้เราจะมีอะไรนะ อนาคตเราจะสดใสเหมือนทุกวันนี้ไหม เราไปพลาดจุดนั้นมาแล้วอย่างน้อย เวลาเกิดอะไรขึ้นเราก็จะสามารถหยุดคิดอะไรได้คือตอนที่เราไปละหมาดเราก็มีสมาธิหยุดคิดได้” การร้องเพลงก็เป็นอีกกิจกรรมที่ดาชอบที่ช่วยในการปลดปล่อยความเครียดได้และการเขียนกระดาษระบายอารมณ์ความรู้สึกเป็นอีกทางเลือกที่ใช้ระบายปลดปล่อยความเครียดแล้วก็ฝึกทั้ง เป็นการเผชิญปัญหาทางด้านบวกที่มุ่งแก้ปัญหา ดาสามารถปรับตัวและเข้ากับคนได้ง่าย เป็นที่พึ่งพาและไว้วางใจคนรอบข้างที่รู้จัก ที่หลักพึ่งพาของคนที่รู้จัก ชีวิตดามีผู้คอยช่วยเหลือที่เกื้อหนุนประคับประคอง ที่เป็นการช่วยเหลือให้กำลังใจ ครอบครัวเป็นสิ่งดาบอกว่าจะถึงจะไม่มี ร่ำรวยเหมือนใครแต่มีครอบครัวที่อบอุ่นมีความสุขที่ดี ให้กำลังใจ คำปรึกษา ดามีอาจารย์คอยช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ทั้งครอบครัวของอาจารย์ก็รักและเอ็นดูและเพื่อนที่คณะก็คอยช่วยเหลือและฝึกให้ดากล้าแสดงออก ให้กำลังใจดา การที่ดามีจิตใจที่แข็งแกร่ง และเป็น

ฟังพา ใ่วางใจของคนรอบข้าง ปรับตัวเข้าคนอื่นและสถานการณ์ต่างๆในชีวิตได้ง่ายและมีผู้ควรช่วยเหลือเกื้อกูลถือเป็นบุญแจสำคัญในการปรับตัวและการใช้ชีวิต

การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต ดามุ่งหวังที่จะกลับไปทำงานที่บ้าน อยากจะซื้อบ้านให้แม่และตัวเอง เพราะยังไม่มีบ้านเป็นของตัวเอง อยากกลับไปดูแลแม่ และอยากจะได้เรียนต่อระดับปริญญาโทเพื่อความมั่นคงในชีวิต ดาบอกว่าเรียนปริญญาตรีกลัวจะตงงานเพราะคนเรียนมากมาย อยากจะให้ชีวิตมีความมั่นคงกว่าเดิมและดาอยากกลับไปช่วยเหลือพัฒนาบ้านเกิด พัฒนาโรงเรียนดาบอกว่าโรงเรียนไม่ค่อยเจริญ การเรียนล้ำสมัยและเด็กอ่านหนังสือไม่ออกและมีแหล่งอบายมุขมาก ทำให้เด็กไม่สนใจเรียนหนังสือ ดาอยากกลับไปพัฒนาการศึกษาที่โรงเรียนให้เด็กมีความรู้และทันสมัยกับโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว “ก็อยากกลับไปพัฒนาการศึกษาที่บ้าน เพราะเรารู้ว่าเรามาจากไหนแล้วมันก็ไม่ทันสมัยกับเพื่อนที่เค้าเรียนในเมืองเพราะบ้านเรามันไม่พร้อมเหมือนครูก็สอนแบบเปิดหนังสืออ่านอะไรอย่างนี้อยากกลับไปเปลี่ยนจุดนั้นมากกว่า” ที่เป็นการทดแทน ตอบแทนแผ่นดินเกิดและอยากที่จะทดแทน ทดแทนพระคุณผู้ที่ช่วยเหลือเกื้อหนุน

ภาคผนวก ง
บันทึกภาคสนาม

ตารางที่ 16

บันทึกภาคสนามผู้ให้ข้อมูล

ลำดับ	สถานที่	วันที่สัมภาษณ์	ลักษณะทั่วไปของนิสิต นักศึกษาก่อนสัมภาษณ์	ลักษณะทั่วไปของนิสิต นักศึกษาหลังสัมภาษณ์
ID1 แก้วใส	อาคารเรียนในบริเวณ มหาวิทยาลัย	วันเสาร์ที่ 26 สิงหาคม 2555 (13.00 -15.00 น.) ประมาณ 2 ชั่วโมง	แต่งตัวด้วยชุดเล่น เสื้อยืด กางเกงยีน มีบุคลิกภาพที่ดี มีความมั่นใจ ว่าเจ๋งสไตล ก่อนให้สัมภาษณ์มีท่าทาง เขินอายเล็กน้อย มีความ ยินดีที่จะให้สัมภาษณ์ ผู้ให้ ข้อมูลขอพูดภาษาท้องถิ่น กับผู้วิจัย ทำให้การสร้าง สัมพันธภาพเป็นไปอย่าง ราบรื่นต่อการ สัมภาษณ์	ผู้ให้ข้อมูลมีความสุขกับ การเล่าเรื่องราวชีวิต คอย เก่ง มีความมั่นใจมากขึ้น ไม่เกร็งลดอาการเขินอาย เปิดเผยตนเอง หลังจากได้ สัมภาษณ์ ในขณะที่ สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล มี ความรู้สึกลึบตันใจที่ตน ได้รับทุนการศึกษาเมื่อได้ เอ่ยถึงทุน น้ำตาซึมซาบซึ่ง ใจมาก
ID2 สายลม	อาคารเรียนในบริเวณ มหาวิทยาลัย	วันพฤหัสบดีที่ 30 สิงหาคม 2555 (11.30 -12.30 น.) ประมาณ 1 ชั่วโมง	แต่งกายด้วยชุดนิสิต สุภาพ เรียบร้อย สะพานกระเป่าสี ดำ ถือขวดน้ำยี่ห้อคูตี้ หน้าตาเคร่งขรึม ท่าทางง่วง นอน มีความยินดีและ พร้อมจะเล่าเรื่องราว ส่วนตัว	หลังจากทำการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลคุยเก่งมากขึ้น หน้าตายิ้มแย้ม เล่าถึง ความภาคภูมิใจในตัวเองที่ ได้ทุนการศึกษาแล้วมี โอกาสได้ตอบแทนคนอื่นใน ฐานะเด็กทุน
ID3 ตาหวาน	สวนสาธารณะ บริเวณใกล้เคียง มหาวิทยาลัย	วันศุกร์ที่ 31สิงหาคม 2555 (14.00 -15.30 น.) ประมาณ 1.30 ชั่วโมง	แต่งกายด้วยชุดนิสิต เรียบร้อย รูปร่างสูง ผอม ผิวขาวเหลือง หน้าตายิ้ม แย้ม ว่าเจ๋ง ผู้ให้ข้อมูลมี ความยินดีที่จะเปิดเผย ประสบการณ์ส่วนตัว	หลังจากได้สัมภาษณ์ผู้ให้ ข้อมูลคุยเก่ง สนุกสนาน กับประสบการณ์ชีวิตและ พร้อมจะเล่าเรื่องราวต่างๆ ของชีวิต ผู้ให้ข้อมูลซาบซึ่ง ต่อทุนที่ให้โอกาสตัวเอง
ID4 ข้าวหอม	อาคารเรียนในบริเวณ มหาวิทยาลัย	วันศุกร์ที่ 31 สิงหาคม 2555 (16.00 -17.45 น.) ประมาณ 1.45 ชั่วโมง	แต่งกายด้วยชุดนิสิต เรียบร้อย รูปร่างสมส่วน ผิวขาว หน้ายิ้ม ยิ้มบ้าง เล็กน้อย ผู้ให้ข้อมูลมีความ ยินดีที่จะเปิดเผย ประสบการณ์ส่วนตัว	หลังจากได้สัมภาษณ์ผู้ให้ ข้อมูลคุยเก่งมากขึ้น ยิ้มเก่ง และเล่าเรื่องราวชีวิตอย่าง เต็มใจและภาคภูมิใจที่ ได้รับทุนการศึกษาให้ โอกาสและชีวิตใหม่
ID5 ต้นกล้า	อาคารเรียนในบริเวณ มหาวิทยาลัย	วันอังคารที่ 4 กันยายน 2555	แต่งกายด้วยชุดนิสิต รูปร่าง ท้วม ผิวดำแดง	หลังจากได้สัมภาษณ์ผู้ให้ ข้อมูลพูดถึงความ

ลำดับ	สถานที่	วันที่สัมภาษณ์	ลักษณะทั่วไปของนิสิต นักศึกษาก่อนสัมภาษณ์	ลักษณะทั่วไปของนิสิต นักศึกษาหลังสัมภาษณ์
		(10.30 -12.00 น.) ประมาณ 1.30 ชั่วโมง	หน้าตายิ้มแย้ม คุยก่ง ให้ความร่วมมือในการ สัมภาษณ์ มีความยินดีที่จะ เล่าประสบการณ์ชีวิต	ภาคภูมิใจในตัวเอง ยิ้มแย้ม คุยก่ง ร่าเริง ให้ความ ร่วมมือและมีประสบการณ์ ชีวิตที่อยากจะทำให้ผู้วิจัย อีกมากมาย
ID6 ลองกอง	อาคารเรียนในบริเวณ มหาวิทยาลัย	วันพุธที่ 5 กันยายน 2555 (12.00 -13.30 น.) ประมาณ 1.30 ชั่วโมง	แต่งกายด้วยชุดนิสิต เรียบร้อย รูปร่างสูง ผิวขาว หน้าตายิ้มแย้ม คุยก่ง มีความพร้อมและความเต็ม ใจที่จะเล่าประสบการณ์ ชีวิต	หลังจากสัมภาษณ์ผู้ให้ ข้อมูลคุยก่ง สนุกสนาน ยิ้มแย้มแจ่มใส เล่าเรื่องราว สื่อให้เห็นภาพชัดเจน ในขณะที่เล่าถึงบุคคลที่ คอยช่วยเหลือ สั่งสอนผู้ให้ ข้อมูลเล่าถึงยาย น้ำตาซึม ขณะที่ให้สัมภาษณ์
ID7 ต้นสัก	อาคารเรียนในบริเวณ มหาวิทยาลัย	วันพุธที่ 5 กันยายน 2555 (15.30 -16.30 น.) ประมาณ 1 ชั่วโมง	แต่งกายด้วยชุดออกกำลัง กาย รูปร่างสันทัด ผิวดำ แดง หน้าตาเคร่งขรึม หน้าตานิ่งเงียบ ยิ้มบ้างเป็น บางครั้ง มีความยินดีที่จะ เล่าประสบการณ์ชีวิตและมี ความพร้อมที่จะให้ผู้วิจัย สัมภาษณ์	หลังจากสัมภาษณ์ ผู้ให้ ข้อมูลคุยก่งมากขึ้น ยิ้ม มากขึ้น ไม่ค่อยเคร่งขรึม ไม่ เกร็ง กล้าคุย กล้าพูด และ สอบถามเรื่องราวข้อสงสัย ต่างๆกับผู้วิจัยและผู้ให้ ข้อมูลช่วยเหลือผู้วิจัยใน การแนะนำผู้ให้ข้อมูลให้ ผู้วิจัยเพื่อมาสัมภาษณ์
ID8 ฝ้าย	อาคารเรียนในบริเวณ มหาวิทยาลัย	วันพฤหัสบดีที่ 15 สิงหาคม 2555 (10.30 -11.30 น.) ประมาณ 1 ชั่วโมง	ผู้ให้ข้อมูล แต่งกายด้วยชุด นิสิต กระโปรงยาวคลุมเข่า เรียบร้อย หน้าตาสดใส ร่า เริง ก่อนให้สัมภาษณ์ผู้ให้ ข้อมูลเขินอายเล็กน้อย ผู้ให้ ข้อมูลมีความพร้อมและ ความยินดีในการให้ สัมภาษณ์ประสบการณ์ ชีวิต	เมื่อคุยกันได้สักพัก ผู้ให้ ข้อมูลก็คุยมากขึ้นแล้วก็คุย เก่ง ร่าเริง มีความมั่นใจ มากขึ้น กล้าพูด กล้าแสดง ความคิดเห็นคุยก่ง มีความ เป็นตัวของตัวเองสูง กล้าคิดกล้า พูด
ID9 แก้ว	สวนสาธารณะ บริเวณใกล้เคียง มหาวิทยาลัย	วันศุกร์ที่ 16 สิงหาคม 2555 (10.30 -12.15 น.) ประมาณ 1.30 นาที	ผู้ให้ข้อมูล แต่งกายด้วยชุด นิสิตกระโปรงยาวคลุมเข่า แต่งกายเรียบร้อย หน้าตาด ยิ้มแย้ม และบางครั้งหน้า จะนั่ง เงียบขรึม มีความ	หลังจากสัมภาษณ์ผู้ให้ ข้อมูลคุยก่ง มีความมั่นใจ พูดถึงความภาคภูมิใจใน การได้มาเป็นเด็กทุนที่ให้ โอกาสที่ดีกับชีวิต ในขณะที่

ลำดับ	สถานที่	วันที่สัมภาษณ์	ลักษณะทั่วไปของนิสิต นักศึกษาก่อนสัมภาษณ์	ลักษณะทั่วไปของนิสิต นักศึกษาหลังสัมภาษณ์
			พร้อมและความยินดีในการ สัมภาษณ์เรื่องราว ประสบการณ์ชีวิต	เล่าผู้ให้ข้อมูลมีรอยยิ้ม และ เล่าข้อมูลส่วนตัวให้อย่าง ฟังละเอียด
ID10 ดา	อาคารเรียนในบริเวณ มหาวิทยาลัย	วันอาทิตย์ที่ 19 สิงหาคม 2555 (12.30 -14.30 น.) ประมาณ 2 ชั่วโมง	ผู้ให้ข้อมูล แต่งกายด้วยชุด ใส่เลนส์กางเกงยีนขาว หน้าตาสดใส มีรอยยิ้ม คุย เก่งมีความพร้อมและยินดีที่ จะเปิดเผยข้อมูลส่วนตัว	หลังจากสัมภาษณ์ผู้ให้ ข้อมูล คุยเก่งมากขึ้น มี ความพร้อมในการเปิดเผย ข้อมูลส่วนตัว ในขณะที่เล่า ก็ยิ้มและไม่เขินอายในการ เล่าเรื่องราวส่วนตัว คุยเก่ง และพูดแซวเล่นผู้วิจัยเป็น บางครั้งสร้างความ สนุกสนานในการสัมภาษณ์ ไม่เคร่งเครียด

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวจริยา ศรีวิจารณ์ เกิดวันศุกร์ที่ 24 เมษายน พ.ศ.2530 มีภูมิลำเนาที่ บ้านหนองมะเกลือ ตำบลเจ้าท่า อำเภออมลาคไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ สำเร็จการศึกษาระดับอนุบาลศึกษา โรงเรียนท่าเพลิงเหมือดแถมทำใหม่หนองมะเกลือวิทยา ตำบลเจ้าท่า อำเภออมลาคไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจากโรงเรียนเทศบาลวัดสระทองและระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนชติยะวงษา และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬา เกียรตินิยมอันดับ 2 คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและได้เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2553

ผู้ที่สนใจเกี่ยวกับเนื้อหาในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถติดต่อกับผู้เขียนวิทยานิพนธ์ได้ที่
e-mail: sriwijan.s@gmail.com